ASAMALI SORULAR

Artı zekA yayınları

Gestalt Interaction System

6

ATOM

Beceri Temelli

Türkçe

Pekiştiriyorum

Sınava Hazırlanıyorum

PISA TIMSS AZD MEB AKILLI TAHTA

6. Sınıf
Türkçe
AŞAMALI SORULAR

Genel Yayın Yönetmeni
Cesim Alma

Editör
Deniz Alma

Kapak Tasarım
Artı Zeka Yayınları

Grafik Tasarım
Artı Zeka Yayınları

ISBN
978-605-7781-61-1

Yayıncı Sertifika No: 44677

Basım Yeri
ERTEM BASIM Ltd. Şti./ANKARA
Başkent Organize Sanayi Bölgesi 22. Cadde No: 6
Tel: (0312) 640 16 23 Faks: (0312) 640 16 24
Malıköy - Temelli - ANKARA
Sertifika No: 48083

© Bu eserin basım, yayın ve satış hakları yapılan sözleşme gereğince Deha Kitap Eğitim Yayıncılık Tic. Aş.'ye aittir. Bu eserin baskısından 5956 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz; fotokopi yöntemi le çoğaltılamaz; resim, şekil, şema, grafik v.b. izin alınmadan kopya edilemez.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığının bandrolüyle satılmaktadır.

Kitap Yayın Dağıtım
Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı
E Blok No: 274/6/39 ANKARA
Tel : 0.312 286 96 69
www.artizekayayinlari.com

Online Satış: www.artizekayayinlari.com

Bu karekod sizi

www.artizekadijital.com

adresine yönlendirir.

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kasdedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-ü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti'ni kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

NEDEN ARTI ZEKA AŞAMALI SORU BANKASI ?

ARTI ZEKA SİSTEMDİR

30 yıllık eğitim deneyimine sahip kurucusu ve kadrosu ile çağın eğitim sistemini, öğrenci davranışlarını bilimsel yöntemlerle analiz etmiş ve senaryosu olan bir SİSTEM oluşturulmuştur.

Gestalt Eğitim Modeli (Parçalardan bütünü oluşturma) ile öğrencilerin her kazanım ihtiyacı için bir modül hazırlanmıştır.

Çünkü sadece bir kitapta, hem öğrenme, hem tekrar, hem pekiştirme ve kavrama, hem de sınavlara hazırlığın mümkün olmadığı zaten ortadadır.

Bu analiz sonucu Artı Zeka Yayınları bir yıllık süreç ve içerik planlaması yaparak her AMAÇ için bir modül (kitap) hazırlamıştır.

→ **Öğrenme Modülü:** Konu Uygulama Föyleri
→ **Performans Değerlendirme Modülü:** Haftalık Ödev Föyleri
→ **Ölçme Değerlendirme Modülü:** Branş Deneme Sınav Setleri
→ **Sınav Modülü:** Tamamı Beceri Temelli Soru Bankası
● **Pekiştirme ve Kavratma Modülü: Aşamalı Soru Bankası**

İÇERİK VE ZAMAN PLANLAMASI MÜKEMMELDİR

Öğrenme sürecinde zaman ve içerik planlamasının doğru yapılması durumunda, başarının kaçınılmaz olduğunu bütün otoriteler kabul etmektedir.

30 yıllık eğitim tecrübesi ve sahada yaptığımız analizler sonucunda en küçük parçadan bütüne ulaşma, en kolaydan en zora öğrenme yönteminin öğrenciyi ve öğretmeni yüksek başarıya ulaştırdığını tespit ettik.

Aşamalı Soru Bankası kitaplarımız iki ana kısımdan oluşmaktadır: **A - Kazanım Kavrama Testleri, B - Sınav Modunda Test**

A. KAZANIM TESTLERİ

1. Konu alt alanlarını kavratan kolay bilgi soruları
2. Orta ölçekli bilgi soruları
3. Orta ölçekli beceri temelli sorular
4. MEB Uyumlu Beceri temelli sorular

Soruların zorluk dereceleri aşağıdaki gibidir:
a) % 20 kolay
b) % 20 orta
c) % 20 ortanın üstü
d) %40 zor

B. ÜNİTE DEĞERLENDİRME - SINAV MODUNDA TEST

1. Tamamı beceri temelli sorulardan oluşmuştur.
2. Bütün sorular **kodlama** sistemi ile yazıldı.
3. Her bir soru, birden çok bilgi ve beceriyi ölçebilen; analiz, sentez, yorumlama becerisini yoklayan bu nedenle de uzun olduğu için değil birden çok aşamadan oluştuğu için beceri temelli anlayışla planlanmıştır.
4. Her kazamında sınavda çıkabilecek soru tipleri kodlanmış ve bu kodlarla soru modelleri hazırlanmıştır.
5. Testlerin her biri yarım ve tam sayfa sorulardan oluşmaktadır.
6. Ünite değerlendirme testlerinde o üniteye ilişkin **LGS'de** çıkabilecek bütün soru modellerine yer verilmiştir.

AŞAMALI SORU BANKASI SORU PİRAMİDİ

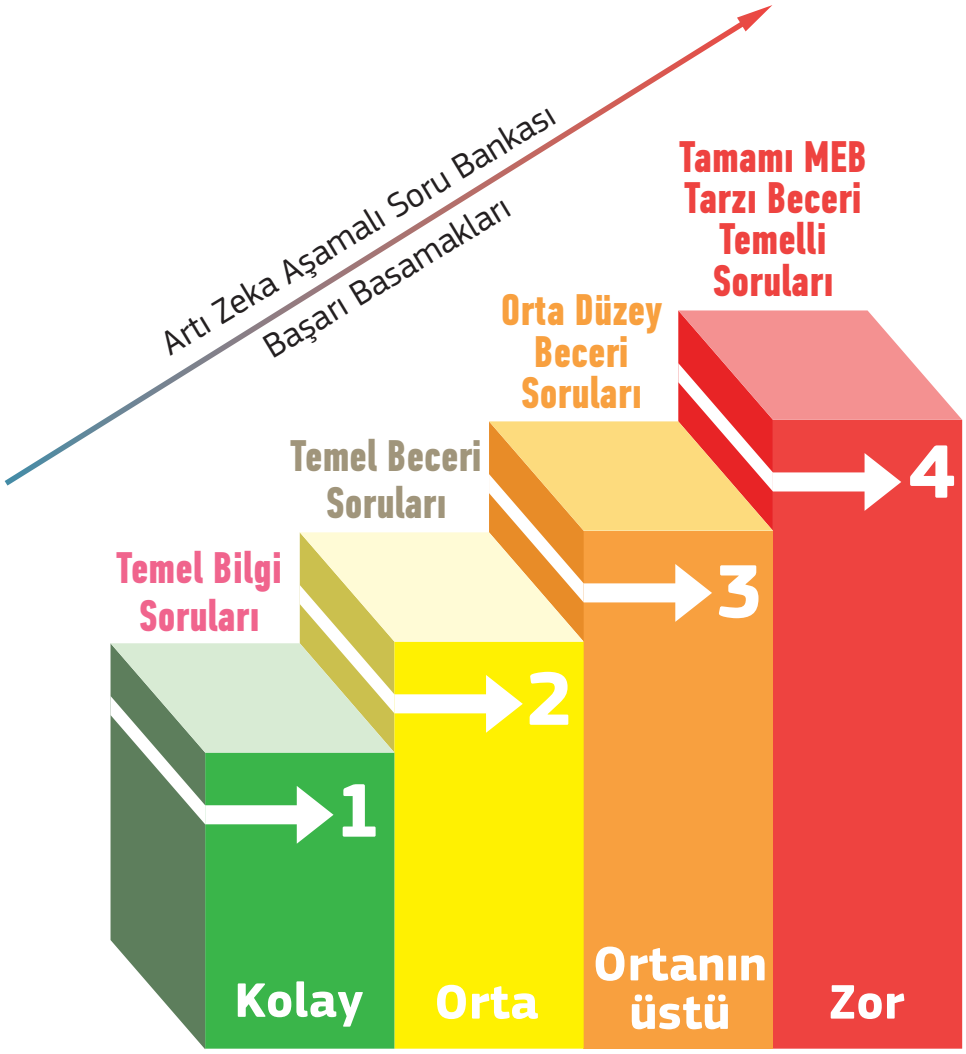

BİRDEN FAZLA HEDEFİ GERÇEKLEŞTİRMEK AMAÇLANMIŞTIR

1. Hayat boyunca gerekli olan **kazanımları** kavratmak
2. Bir öğrenciyi **0 (sıfır)** düzeyinden **10 (on)** düzeyine çıkarmak
3. Eğitim psikolojisi metodlarını uygulayarak konu ve zamanı küçük parçalara ayırıp bu parçalarla öğrenciyi yormadan, mutsuz etmeden öğrenme sürecini gerçekleştirip **bütüne ulaşmak**
4. **Liseye Giriş Sınavları**'na hazırlanırken **ne gereksiz** soru ne de **eksik soru** ile karşılaşmak
5. Öğrencilerin motivasyonunu üst düzeye çıkarıp **LGS**'ye hazırlık sürecini sürdürmek ve **MUTLAK BAŞARIYA** ulaşmak.

İÇİNDEKİLER

6. sınıf Türkçe Soru Bankası

ÜNİTE 1

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - I 13

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - II 15

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - III 17

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - IV 19

Deyimler - I 21

Deyimler - II 23

Atasözleri - I 25

Atasözleri - II 27

İsim Çekim Ekleri (Hâl Eki)- I 29

İsim Çekim Ekleri(Çoğul Eki) - II 31

İsim Çekim Ekleri(İyelik Eki) - III 33

İsim Çekim Ekleri (Karma) - I 35

İsim Çekim Ekleri (Karma) - II 37

SINAV MODUNDA TEST 39

ÜNİTE 2

Somut – Soyut İsim(Ad) 51

Özel – Cins İsim (Ad) 53

Tekil, Çoğul ve Topluluk İsmi(Ad) 55

İsimler (Adlar) - Karma 57

Sıfatlar (Ön Adlar) - I 59

Sıfatlar (Ön Adlar) - II 61

İÇİNDEKİLER

Sıfat(Ön Ad) - Karma 63
İsim Tamlamaları - I 65
İsim Tamlamaları - II 67
Sıfat Tamlaması - I 69
Sıfat Tamlaması - II 71
Tamlamalar (Karma) - I 73
Tamlamalar (Karma) - II 75
Edatlar 77
Bağlaçlar 79
Ünlemler 81
Edat - Bağlaç - Ünlem (Karma) 83
Zamirler (Adıllar) - I 85
Zamirler (Adıllar) - II 87
Zamirler (Adıllar) - III 89
Zamirler (Adıllar) - IV 91
Zamirler (Adıllar) - IV 93
Yapılarına Göre Sözcükler - I (Basit - Türemiş - Bileşik) 95
Yapılarına Göre Sözcükler - II (Basit - Türemiş - Bileşik) 97
Yapılarına Göre Sözcükler - III (Basit - Türemiş - Bileşik) 99
Basit, Türemiş, Bileşik Sözcükler (Karma) 101
SINAV MODUNDA TEST 103

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 3

Öznel ve Nesnel Cümleler 115
Neden (Sebep - Sonuç) Cümleleri 117
Amaç - Sonuç Cümleleri 119
Koşul (Şart) Cümleleri 121
Karşılaştırma - Benzetme - Örneklendirme Cümleleri 123
Duygu Belirten - Abartma Cümleleri 125
Cümle Tamamlama 127
Cümle Oluşturma 129
Cümle Yorumlama - I 131
Cümle Yorumlama - II 133
SINAV MODUNDA TEST 135

ÜNİTE 4

Metnin Konusu ve Başlığı - I 147
Metnin Konusu ve Başlığı - II 149
Görsellerden ve Başlıklardan Hareketle Metnin Konusunu Tahmin Etme 151
Metnin Ana Fikri (Ana Duygu) 153
Yardımcı Fikir - I 155
Yardımcı Fikir - II 157
Metin Oluşturma - I 159
Metin Oluşturma - II 161
Metin Tamamlama 163

İÇİNDEKİLER

Düşünce Akışını Bozan Cümleler 165
Metindeki Hikâye Unsurları - I 167
Metindeki Hikâye Unsurları - II 169
Metindeki Hikâye Unsurları - III 171
Metnin 1. ve 3. Kişi Ağzıyla Anlatımı 173
Metinde Bakış Açıları (İlahi, Kahraman, Gözlemci) 175
Metindeki Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - I 177
Metindeki Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - II 179
Görselleri Yorumlama - I 181
Görselleri Yorumlama - II 183
Grafik - Tablo ve Çizelgeleri Yorumlama - I 185
Grafik - Tablo ve Çizelgeleri Yorumlama - II 187
SINAV MODUNDA TEST 189

ÜNİTE 5

Metindeki Sorunlara Çözüm Bulma 205
Metinle İlgili Soruları Cevaplama - I 207
Metinle İlgili Soruları Cevaplama - II 209
Metinle İlgili Soruları Cevaplama - III 211
Metinle İlgili Sorular Sorma (5N1K) 213
Metinler Arası Karşılaştırma 215
Metin Türleri - I 217
Metin Türleri - II 219
Metin Türleri - III 221

İÇİNDEKİLER

Şiirin Şekil Özellikleri - I 223
Şiirin Şekil Özellikleri - II 225
Şiirin Şekil Özellikleri - III 227
Şiirin Şekil Özellikleri - IV 229
Metinde Söz Sanatları - I 231
Metinde Söz Sanatları - II 233
Metinde Geçiş ve Bağlantı İfadeleri 235
SINAV MODUNDA TEST 237

ÜNİTE 6

Büyük Harflerin Kullanımı 249
Sayıların ve Kısaltmaların Yazılışı - I 251
Sayıların ve Kısaltmaların Yazılışı - II 253
Yazımı Karıştırılan Sözcükler 255
“Mi, Ki, De” nin Yazımı - I 257
“Mi, Ki, De” nin Yazımı - II 259
Noktalama İşaretleri – I 261
Noktalama İşaretleri – II 263
Noktalama İşaretleri – III 265
Noktalama İşaretleri – IV 267
Cevap Anahtarı 269

1. Ünite

Konular

- Kelime ve Kelime Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları
- Deyimler
- Atasözleri
- İsim Çekim Ekleri

★ Sınav Modunda Test

1. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

Kazanımlar	Test No	Kazanım Ölçer ★	Kazanım Ölçer ★ ★	Kazanım Ölçer ★ ★ ★
Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.	1 - 4			
Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.	5 - 8			
Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.	8 - 13			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: Sözcükleri anlamlarına uygun kullanır.

1 TEST

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - I

1. I. Bu yaşta çocuklara alay konusu olmak artık ağrına gidiyordu.
II. Size yardım edeceğimizi sakın aklınızdan geçirmeyin.
III. Çocuğun iyiliklerini, başarılarını bu kadar anlatma, çocuk göze gelecek.
IV. Sana nazar değeceğini düşünmüyorum ki çünkü sen böyle şeylere inanmazsın.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili söz gruplarından hangi ikisi anlamca birbirine yakındır?

A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve IV. D) III ve IV.

2. Yazdığım karakterlerin bir tanesi bile olduğu gibi ben değilim fakat hepsinde benden bir şeyler bulunduğu kesin. Bu açıdan yazarın çok geniş bir yürek taşıdığını düşünürüm.

Altı çizili söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşin zorluklarına göğüs gerecek rahatlıkta olmak
B) Karakter olarak duygusal bir nitelikte olmak
C) Her karaktere ruh verecek bir nitelikte olmak
D) Duygu ve düşüncelerini geniş bir kesime yansıtmak

3. I. Senin özelliklerini dikkate alarak bu işe girdik.
II. Bize yalan söylemesine göz yummamız onu daha da çıkarcı yaptı.
III. Yaptığınız güzel şeyleri göz önünde bulundurarak sizi terfi ettireceğiz.
IV. Şimdi yanlışlarını görmezden gelmemizi mi istiyorsun bizden?
V. Bodrum'da geçirdiği çocukluk yılları gözünün önüne her geldiğinde burnunda köy ekmeğinin kokusu belirirdi.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili söz grupları anlam bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I. B) II. C) III. D) V.

4. Belki de genç bir okuyucumu görmesem şu an çoktan bırakmış olacaktım yazmayı. O bana ne kadar genç bir edebiyatçısınız, dediğinde ona saçlarımdaki beyazları gösterdim. O genç, bana şöyle dedi: "Yaşlanmak, saçların beyazlaşmasıyla değil; düşüncelerin beyazlaşmasıyla olur." Evet, bugün hâlâ yazıyorsam bunu o gence borçluyum.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenene anlamca en yakın cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zihinler, artık körelmeye başlamışsa yaşınızın bir önemi yoktur, artık ihtiyarlamışsınız.
B) Genç yaşında ileriyi o kadar iyi görüyordu ki bu bizim için umut verici bir gelişmeydi.
C) Onun düşündükleri çok eskide kalmış, köhnemiş, şimdi herkesin unuttuğu şeyler.
D) Modernleşmek çok zengin olmak demek değil; düşünsel anlamda yenilenmek demektir.

5. Her sabah okula gidiyorum, öte yandan okul çıkışı başka işlerde çalışıyorum.

Bu cümledeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Aileme ev işlerinde yardım ederim, ayrıca onlara saygısızlık yapmam.
B) Ben onların oyununa kanmam hiçbir zaman.
C) Film izleme alışkanlığı edineli çok oldu.
D) Boş zamanlarımda kitap okumayı seviyorum.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bir şeyi olmuş veya olacak saymak, farz etmek" **anlamında bir söz kullanılmıştır?**

A) Biz bu mahallenin en eskilerindeniz.
B) İşittim ki üniversiteyi kazanmışsın.
C) Diyelim ki istediklerin olmadı.
D) Söylediklerimi yazarsan unutmazsın.

Temel Bilgi

Kelimelerin Bağlam İçindeki Anlamları

- Bir dilin anlamlı ya da görevli en küçük parçasına sözcük (kelime) denir. Sözcükler temelde bir varlık, kavram ya da eylemi (fiil) karşılar; zamanla anlam genişlemesiyle ve cümle içindeki kullanımıyla değişik anlamlar kazanabilir.

Örnek:

I. Dünkü maçta kolu kırılan voleybolcu, üç ay oynayamayacak.

II. Ağacın kollarından biri fırtınada gövdeden ayrıldı.

III. Okulda müzik koluna seçildim.

IV. Düşman dört bir koldan saldırmaya başlamıştı.

Yukarıdaki örneklerde "kol" sözcüğü birden çok anlama gelecek şekilde kullanılmıştır.

- I. cümlede, insanın vücudunda omuz başından parmaklara kadar uzanan bölüm,
- II. cümlede, ağaçlarda gövdeden ayrılan kalın dal,
- III. cümlede, iş takımı, alan,
- IV. cümlede ise taraf, kanat anlamında kullanılmıştır.

Temel Bilgi

Örnek:

- Aşağı katta sessiz ve sakin bir komşumuz yaşıyordu." cümlesinde "aşağı" kelimesi "bir yere göre daha alçak yerde bulunan" anlamında kullanılmıştır.
- "Sokağın aşağısında simitçi açılmış." cümlesinde "aşağı" kelimesi ise "eğimli bir yerin daha alçak olan yanı, alt yanı" anlamında kullanılmıştır.

I. O, babasına çekti. (benzemek)

II. Sünger bütün suyu çekti. (içine almak)

III. Masayı öne çekti. (bir şeyi tutup kendine doğru yürütmek)

IV. Yorganı başına çekti. (örtmek)

- Örnekten de anlaşıldığı gibi Türkçede sözcükler kullanıldıkları cümleye göre anlam kazanır.

7. Bir roman yazarı olabilirim ama asla romanı diğer edebî türlerin üstünde görmedim. Çünkü ben şunun farkındaydım: Her edebî tür; güzelin arayışıdır. Sadece yöntemleri farklıdır. Bu yüzden ne öyküye ne şiire ne de başka bir edebî türe üvey evlat muamelesi yaptım.

Bu parçada "üvey evlat muamelesi yapmamak" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Romanı diğer türlerin üstünde görmek
B) Her tür için aynı ölçütleri kullanmak
C) Türler arasında bir ayrım yapmamak
D) Her edebî tür için farklı değerlendirmeler yapmak

8. Uzun yıllardır şiir okur ve yazarım. Okuduğum şiirlerde gördüğüm güzel sözler olur ve ben de onları bir köşeye not ederim. Geçenlerde bir dergide şiir okumak ile ilgili bir yazıyı okudum. Yazıdaki sözlerden birisi oldukça güzel ve dikkat çekiciydi. "Şiir okuyabilirsiniz ama sözcüklerin bodrum katına inemeyebilirsiniz."

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenene ifade aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) Eserde kendinden bir şeyler bulmak
B) En sevdiğim şey resimlerin gözle görülmeyen derinlerinde olan ruhunu hissetmek
C) Anlaşılır ve herkes tarafından kabul edilir ifadeler kullanmak
D) Titiz ve araştırmalara dayanan çalışmalara yer vermek

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "dil dökmek" **sözünün açıklamasına yer verilmiştir?**

A) Ona bu işten vazgeçmesi için saatlerce yalvardım.
B) Babama, işi alıp almayacağını sordum.
C) Ona geziye çıkamayacağımı belirttim.
D) Anneme yalan söylediğim için üzgünüm.

10. Bir insanın iki günü ekmeksiz geçirebileceğini fakat asla şiirsiz yapamayacağını söyleyen Baudelaire ne kadar da haklıdır.

Bu parçada "bir insanın iki günü ekmeksiz geçirebileceğini fakat asla şiirsiz yapamayacağını" **sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şiirin diğer türlere göre daha çok sevildiği
B) Şiirin temel ihtiyaçlardan bile önemli olduğu
C) Şiirdeki duyguların günlük yaşamdan uzak olduğu
D) Şiirin insanların acılarını dindirdiği

11. Büyüdükçe annemin anlattıklarının bir hayal ürünü olduğunu anladım. Gerçek hayatı, gerçek dünyayı gördüm. Gerçek olan şeyleri görünce geriye koşup masal dünyasına gizlenmek istedim. Çünkü gerçek denilen şey, masaldan daha korkutucu gelmişti bana.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gerçeklerin anlatılan masalların dışında bir dünya olduğu
B) Hayal ürünü şeylerin gerçeklikle hiçbir şekilde örtüşmediği
C) Gerçek olan şeylerin hayal ürünü olanlardan daha ürkütücü olduğu
D) Masallardaki olayların gerçekte yaşananlardan korkunç olduğu

12. **Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili söz öbeğinin cümleye kattığı anlam farklıdır?**

A) Bizim öğütlerimizi göz ardı ettiğini biliyoruz.
B) Kimseye aldırış etmez, takıp takıştırır, dolaşırdı.
C) Söylenen sözlerden alınmaz, oralı bile olmazdı.
D) Sınav sorularındaki yazım yanlışları kontrolde elden kaçmış.

Kazanım: Sözcükleri anlamlarına uygun kullanır.

2 TEST

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - II

1. İnsan kişiliğini yapan etkenlerden biri de onun - - - - düşünmesidir. Oysa, genellikle bunun tersi olmaktadır. Kendi kafasıyla düşünmeyi bir yana bırakalım, çoğu, başkasının kafasının hizmetçisi olmayı erdemlik saymaktadır.

Yukarıdaki parçada, parçanın anlam bütünlüğü göz önünde bulundurulduğunda, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) kendi kafasıyla
B) başkasının kafasıyla
C) başkalarının aklına uygun
D) kendinden farklı

2. Ona verdiğim her görevi canla başla yerine getirmiştir.

Altı çizili sözün bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Ailesine yardımcı olabilmek için var gücüyle çalışıyor.
B) Haber kaynakları olayın doğruluğunu kanıtladı.
C) Her konuyu uzun uzadıya anlatırdı.
D) Bazı şeyleri enine boyuna konuşmamız gerekiyor.

3. Çok çalışmasına değdi, dişe dokunur bir eser ortaya çıkardı.

Bu cümledeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) Farklı bir sanat anlayışı yaratmak kolay değil.
B) Güzel bir haber almayalı çok uzun bir zaman olmuştu.
C) Bu dosyada Türkiye'yi ilgilendiren önemli bilgiler var.
D) Onun bu kuruma yaptığı katkılar saymakla bitmez.

4. Her okur, yazarıyla hesaplaşır; hesaplaşırken kendi kendisiyle de hesaplaşır! Her okur mu dedim? Durun, her okur değil. Okuduğunu yeniden yazabilen (oluşturabilen, inşa eden ya da ne derseniz deyin) okur.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okunan bir eserdeki yabancı sözcükleri ve farklı ifadeleri yeniden okumak
B) Okunan şeyler arasında bir kıyaslama yapmadan hepsine aynı önemi vermek
C) Okunan kitabın yazarıyla ilgili derin araştırmalar ve incelemeler yapabilmek
D) Okunan şeyleri yeniden anlamlandırmak, her okuyuşta başka tatlar alabilmek

5. Bunca ağır suç işlemesine rağmen elini kolunu sallaya sallaya geziyordu.

Bu cümledeki altı çizili bölümün bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) İnsanları tuzağa düşürmek
B) Suçlayıcı ifade kullanmak
C) Öğüt vermek
D) Kimseden çekinmeden, korkmadan dolaşmak

6. **Aşağıdakilerden hangisinde** "beğenmeyip küçümsemek" **anlamında bir söz kullanılmıştır?**

A) Herkese anlayışla yaklaşırdı.
B) Önüne konan yemeklere burun kıvırırdı.
C) Kapıdan çıkar çıkmaz onunla karşılaştım.
D) Sen mi tamir edeceksin o saati?

Temel Bilgi

Örnek:

- Babama dedemden miras küçük bir ev düşmüş.
- Annemler komşuya gidince, kardeşime bakmak bana düştü.
- Dış borçlarımızı düştükten sonra bu kadar bütçemiz kaldı.
- Balkondaki saksı bahçeye düştü.

➥ Yukarıdaki cümlelerde "düşmek" sözcüğü birden fazla anlama gelmiştir. Bu duruma da "çok anlamlılık" denir.

Örnek:

I. Evin arkasındaki bir büfede çalışıyordu.
II. Adamların yaklaştığını görünce ağacın arkasına saklandı.
III. Birden heyecanlandı, sözün arkasını getiremedi.
IV. Zavallıcığın arkasındaki giysiler onu soğuktan koruyamadı.

"Arka" sözcüğü, numaralanmış cümlelerin hangilerinde aynı anlamda kullanılmıştır?

A) 1 ve 2. B) 2 ve 3.
C) 1 ve 4. D) 2 ve 4.

Cevap: A

Temel Bilgi

Örnek:

I. Haziran gelince yazlıklarına giderler.

II. Bu taşlı topraklı yol nereye kadar gidiyor?

III. Bu parayı al sen, nereden baksan bir hafta gider sana.

IV. O kadar kuş bir anda nereye gitti?

V. Dolar bugünlerde kaçtan gidiyor?

VI. Sen üzülme, ben gideceğim annemi karşılamaya.

Yukarıdaki cümlelerde "gitmek" sözcüğü kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

A) 2 B) 3

C) 4 D) 5

Çözüm:

Daha önce belirttiğimiz gibi, sözcüklerin tek başına taşıdığı anlam ile farklı cümlelerde taşıdığı anlam farklılaşabilir. Bu tarz sorularda; sözcüğü tek başına düşünmemeliyiz. Cümlede kazandığı anlamı tespit etmeye çalışmalıyız. Bu soruda;

I.cümlede "gider" gitmek anlamında,

II."gider" ulaşır anlamında,

III."gider" yeter anlamında,

IV."gider" kaybolma anlamında,

V."gider" satılır anlamında,

VI."gider" gitmek anlamında kullanılmıştır.

Bu soruda I ve II de aynı anlamda kullanıldığından 5 farklı anlamda kullanılmıştır.

Cevap: D

7. Adamı durup dururken ekmeğinden ettiler.

Bu cümledeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yeni görevler vermek

B) Yardımcı olmamak

C) Görüşmeyi kesmek

D) İşten çıkarmak

8. Bu toplumun kendisini her anlamda ileriye taşıyabilecek açık fikirli insanlara duyduğu ihtiyaç hiçbir zaman bitmeyecek.

Bu cümledeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlayışla karşılayan

B) Haksızlıklara karşı çıkan

C) Donanımlı ve yeniliklere karşı yapıcı olan

D) Her şeyi bilen ve bildiklerinin dışına çıkmayan

9. Yeryüzünde en akıllı varlık olan insan, kendi kusurlarını bilmek, daha doğrusu kabullenmek konusunda ne kadar acizdir. Bu yüzden hep "beyazlık" içinde yaşamaya çalışır, gözlerini kapatmak pahasına da olsa.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olaylara her zaman kötümser bir gözle bakmak

B) Bir şey yaparken karşı tarafın düşüncelerini de önemsemek

C) Yaşanan kötü şeyler karşısında güçlü olmak

D) Yanlışlara aldırmadan görmeden hiçbir şey olmamış gibi yaşamak

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "çok sevinmek, sevindiği her hâlinden belli olmak" **anlamında bir söz kullanılmıştır?**

A) Takdirnameyi alınca ağzı kulaklarına vardı.

B) O, herkesin ağzını aramayı alışkanlık hâline getirmişti.

C) O, bu işi yapacaksa ağzı iyi laf yapmalı.

D) Her şeyi ağzında gevelerdi bizimki.

11. Şiir yazmak için masa başına oturup aklıma sözcük gelmesini bekleyemem. Beklesem de olmuyor zaten. Belki de bu şekilde yazmaya alışık olmadığım içindir. Belki de sözcükler kendilerini naza çekip onlar için ter dökülmesini bekledikleri için.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenene en yakın anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) Onun yapıtlarını incelediğimde kendimi hiç bilmediğim bir dünyada buldum.

B) Kendisini hemen ele vermeyen, anlaşılması için uğraşılması gereken bir anlatım var.

C) Yazdıkları aradan uzun zaman geçmesine rağmen canlılığını ve heyecanını koruyor.

D) Öykülerinde kullandığı dil ağır olduğu için hemen anlayamazsın.

12. "Hayatta yapmak istediklerini yapmış, geri kalan ömrü süresince artık yapacak önemli bir işi kalmamış kimseler" **için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Pabucu ters giydirmek

B) Ununu elemiş, eleğini asmış

C) Para canlısı

D) Yağlı ballı olmak

Kazanım: Sözcükleri anlamlarına uygun kullanır.

3 TEST

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - III

1. ''Çevirmek" **sözcüğü aşağıdakilerden hangisinde** ''döndürerek hareket ettirmek" **anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Kumaş pantolonu çevirip öyle ütülemelisin.
B) Ablası radyonun düğmesini çevirerek iyi çeken bir kanal arıyordu.
C) Toplantıya yetişmek için hemen bir taksi çevirmem gerekti.
D) Köydeki evini güzel bir pansiyona çevirdi.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''vaktinden önce, alışılan vakitten önce'' **anlamında bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Marketten aldığımız sebzeler gayet tazeydi.
B) Şehir dışından gelen misafirler düğün salonuna erken gelmişti.
C) Hafta sonu arkadaşlarla sinemaya gideceğiz.
D) Biraz önce babasıyla buradan geçti.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''birden çok kimsenin belirli amaçlarda bir araya gelmesi" **anlamında bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Bakanlar Kurulu toplantısı yarın akşam 18:00'de başlayacak.
B) Köyden gelenlere soğuk içecek ve meyve ikram edildi.
C) Pencere ve mutfak balkonunun kapısı açık kalırsa içerisi soğur.
D) Melike Feyza elindeki çiçek demetini annesine uzattı.

4. ''Atılmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''saldırmak, hücum etmek" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Şafak sökerken karşı dağlardan üç el silah atıldı.
B) Kahraman askerlerimiz korkusuzca düşmanın üstüne atıldı.
C) Cihan Bey genç yaşlarında Ulus'ta ticarete atıldığını ifade etti.
D) Antika eşyalar evin zemin katına atılmış.

5. ''Yüklemek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''bir yükümlülük altına sokmak, sorumlu tutmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Eşyaları kamyona yükledik, bir başka şehre taşınıyoruz.
B) Şirketin tüm ağır işlerini bu memura yüklemiştir.
C) Ferhat gerekli tüm programları bilgisayarına yüklemiş.
D) Ofisteki tüm bilgisayarlara antivirüs programları yüklemek şart oldu.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin hüküm" **anlamında bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Kurban Bayramı'nda kestiğimiz koyunu komşulara payladık.
B) Bulutlar açılınca Güneş, o sıcak yüzünü gösterdi.
C) Üst komisyonun verdiği karar hiç kimseyi memnun etmedi.
D) Toplantıya katılanlar seminer konuşmasını pürdikkat dinlediler.

Temel Bilgi

Kelime Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları

- Birden çok sözcük yan yana gelerek tek başına veya cümle içerisindeki kullanım özelliklerine göre anlamlar taşır. Bu sözcük gruplarının (öbeklerinin) taşıdığı anlamları çıkarmaya yönelik farklı soru kalıpları ile sorular sorulur.

Örnek:

- Bu bilgisayarı elden geçirmek gerekiyor. (onarmak)
- Onunla ara sıra görüştüğümüz olurdu. (bazen)
- Bu işten de alnımızın akıyla çıktık. (ayıplanacak duruma düşmeden)
- O, bizim yüzümüzü kara çıkardı yine. (utandırmak, mahcup etmek)
- Bu ilacı iki günde bir almalısın. (günaşırı)
- Şu hayatta hiç dikili ağacım olmadı. (malı mülkü olmamak)

Temel Bilgi

Örnek:

Özellikle son dönemlerdeki yazarlara bakıyorum da çoğunda hatasını reddetme, kendini kusursuz görme gibi hastalıklar var. Bu da açıkçası onlardan fazlasıyla soğumama sebep oluyor. Ben de bu tür insanlardan ve yazdıklarından bugüne kadar hep uzak durdum. İnsan: "Benim de ayranım ekşi olabilir." diyebilmeli değil mi?

Yukarıdaki metinde altı çizili bölümle anlatılmak istenen nedir?

A) Çevresine karşı duyarlı olmak

B) Yanlışlarımızın olabileceğini kabul etmek

C) Her zaman alçak gönüllü olmaya çalışmak

D) İnsanlara tepeden bakmamak

Çözüm:

Sözcük veya sözcük gruplarının metinde taşıdığı anlam sorulduğunda; söz grubunu metnin bütün anlamı ile birlikte yorumlamalıyız. İstenileni, metnin dışında metinden bağımsız düşünmemeliyiz. Çünkü sözcük ve sözcük grupları farklı metinlerde farklı anlamlar kazanabilirler. Metinde insanın hatasını görmesi gerektiği, hataları hep başkasında aramaması gerektiği vurgulanıyor. "Benimde ayranım ekşi olabilir" sözünde benimde hatam olabilir çıkarımını çıkarmalıyız. Bu anlam "B" seçeneği ile örtüşüyor.

Cevap: B

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''yolcu ve turistlere geceleme imkânı sağlamak amacıyla kurulmuş işletme" **anlamında bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Furkan yeni aldığı evin tapusunu kaybetmiş.

B) Tavuklar ve civcivler bahçedeki kümesin önünde geziniyor.

C) Çantalarımızı otele bırakıp şehri gezmeye başladık.

D) Bu büyük ve eski konakta ninesiyle yaşıyordu.

8. 1. İleride yol açık görünüyor.
2. Zeki'yi ileride parlak bir gelecek bekliyor.
3. Adresi ilerideki bakkala soralım.
4. İleride bir gün siz de yaşlanacaksınız.

''İleride" **sözcüğü yukarıdaki cümlelerin hangilerine zaman anlamı katmamıştır?**

A) 1 ve 3.

B) 2 ve 3.

C) 2 ve 4.

D) 3 ve 4.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bir kimseye bir davranışta bulunmasını veya bulunmamasını söylemek, uyarıda bulunmak" **anlamında bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Kapılar kapalı olunca büyük salona giremedik.

B) Babam yaramazlık yapan kardeşime kızdı o da çok üzüldü.

C) Sınıf öğretmenimiz derste izinsiz konuşan Erkut'u uyardı.

D) Markete yurt dışından getirilen ithal balıklar kısa sürede satıldı.

10. ''Söylemek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''haber vermek" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Küçük kardeşinin yaptığı yaramazlıkları gidip babasına söyledi.

B) Şehir dışından gelen konuklarına lokantadan üçer tane kebap söyledi.

C) TRT korosu hep bir ağızdan İstiklal Marşı'nı söyledi.

D) Ünlü müzisyen bu programda bir saat boyunca şarkı söyledi.

11. ''İzlemek" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bir şeye uymak, bağlı olmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Adam kaşlarını çatıp gelen geçeni izliyordu.

B) Uzmanlar bu göldeki balıkları yakından izliyordu.

C) Melek Hanım modayı yakından izliyordu.

D) Minikler koltuklara oturmuş, çizgi film izliyordu.

12. **Aşağıdakilerden hangisinde** ''gerçek" **sözcüğünün anlamı ile kullanımı birbirine uymamaktadır?**

	Anlam	Kullanım
A)	Tabiatı olduğu gibi yansıtan, tabiattaki gibi olan	Resimdeki çiçekler son derece gerçek.
B)	Başlıca esas, temel	Konuşmasında gerçek payı varsa anlarım.
C)	Sahici, aslına uygun nitelikler taşıyan	Bu dizinin senaryosu gerçek bir hikâyeden uyarlanmış.
D)	Hakiki, varlığı inkâr edilemez	Senedin para değeri var ama gerçek değeri yok.

Kazanım: Sözcükleri anlamlarına uygun kullanır.

4 TEST

Sözcük ve Sözcük Gruplarının Bağlam İçindeki Anlamları - IV

1. Üsküdar'a gider iken aldı da bir yağmur / katibimin setresi uzun, eteği çamur.

Yukarıdaki dize de ''almak'' **sözcüğü hangi anlamda kullanılmıştır?**

A) İstemek
B) Gürlemek
C) Başlamak
D) Açılmak

2. ''Kanat'' **sözcüğü hangi cümlede** ''himaye etmek, korumak'' **anlamı taşımaktadır?**

A) Kapının kanatları sağa açılıyordu.
B) Uçağın kanatlarından biri arızalanmıştı.
C) Yeğenlerini kanatları altına almıştı.
D) Takımın sağ kanadına dikkat etmelisin.

3. Rahmetli Ünal amcanın en belirgin özelliği açık yürekli olmasıydı.

Bu cümledeki ''açık yürekli'' **söz grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Cesur, gözü pek, korkak olmayan
B) İçi temiz, düşündüğünü olduğu gibi ifade eden
C) Hoşgörülü olan
D) Sır saklamayan

4. ''Sendeki başarının sırrı gösterdiğin azimdir.''

Altı çizili kelimenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Gayretinizden dolayı teşekkür ederim.
B) Savaş boyunca top sesleri geliyordu.
C) Atına binip karlı dağları aştı.
D) Evin her tarafını didik didik etti.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''uzun'' **sözcüğü cümlede kazandığı anlamla yanlış eşleştirilmiştir?**

	Cümle	Anlam
A)	Odadaki sessizlik uzun sürmedi.	Ötelerde bulunan gidilmesi çok uzun süren
B)	Bu konuyla ilgili uzun düşünerek karar vermelisin.	Ayrıntılı derinlemesine
C)	Aşgabat yolculuğumuz uzun, bir o kadar zevkli geçmiştir.	Başlangıç ve bitişi arasında fazla zaman dilimi bulunan
D)	Uzun bir yolu geçip bahçeye ulaştık.	İki ucu arasında fazla mesafe olan.

6. ''Beslemek'' **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** ''bir duyguyu gönülde taşımak'' **anlamında kullanılmıştır?**

A) Dedem yaşlı ve hasta ninemi kendi elleriyle besliyor.
B) Yüreğimde sana karşı çok güzel duygular besliyorum.
C) Ofisteki iş arkadaşım evinde kaplumbağa besliyor.
D) Soba sönmeye başlayınca içini odun ve kömürle besledik.

Temel Bilgi

Örnek:

Hayat bir seyahat gibidir. Yolcular aynı aracın içinde belirli bir hedefe kadar belki aynı şartlarda ilerler. Ama yol bitince herkesin gideceği adres farklılaşır. Yolculukta yön, zaman, hız ve aracın özellikleri tıpkı hayatın nasıl ve ne çeşitli yaşandığı gibi farklılaşır. İşte bu yüzden yolculuklarda olduğu gibi hayatta da farklı tarzlar denenmelidir. Fakat günümüzde bazı insanlar evde işe, işten eve aynı ray üzerinde gidip gelmektedir.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Problemlerin üzerini örtmek
B) Huzurunu kaçırmamaya çalışmak
C) Tekdüze bir şekilde yaşamak
D) Hayatını riske atmamak

Çözüm:

Bu soru tarzlarında;

1. Kelime grupları metin ile birlikte yorumlanmalı.
2. Metin dışında tek başına anlamı düşünülmemeli

Metin ile birlikte düşündüğümüzde altı çizili sözcük hayatımızda sürekli değişiklik yapmayı öğütlüyor. Yani sabit ve tekdüze hayattan kaçınmamız gerektiği buda "C" seçeneği ile örtüşüyor.

Cevap: C

Temel Bilgi

Örnek:

1. Kulaklarına inanamamak
2. Kafasına takılmak
3. Kafasını kurcalamak
4. Küplere binmek

Numaralandırılmış kelime gruplarından hangisi aşağıdaki açıklamalardan herhangi biriyle eşleştirilemez?

- Zihnini meşgul etmek, düşündürmek
- Zihni bir şeyle sürekli uğraşmak
- Duyduklarının doğruluğundan şüphe etmek
- İyiyle kötüyü ayırt edememek

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

Cevap: D

7. "Ara" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "iç" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Oyunun ilk arasında kendime patlamış mısır alacağım.
B) Aralarında ünlü futbolcuların da bulunduğu kalabalık bir grup düğüne katıldı.
C) Melike ile Feyza'nın aralarını bulmaya çalışacağım.
D) Geçen yılki miras olayına kadar aralarında su sızmayan iki kardeştiler.

8. "Düşmek" **kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bulunmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) İlk buluştuğumuz kafe limanın karşına düşüyordu.
B) Yapılan iş dağılımında bana bakkaldan ekmek almak düştü.
C) Çok uzun süren kuşatmanın ardından kutlu şehir düşmüştü.
D) İçtiği ilaçlar neticesinde ateşi düştü, ağrıları hafifledi.

9. "Kullanmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "araç veya aleti işletmek, yönetmek" **anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Ankara'nın ayazında bere kullanmak şarttır.
B) Elindeki harçlığı çok hesaplı kullanırdı.
C) 21. yy. da artık herkesin bilgisayar kullanır hâlde olması normaldir.
D) Babadan kalma paltoyu eskiyinceye kadar kullandı.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "için" **sözcüğü** "maksadıyla, amacıyla" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Ailem için yapamayacağım fedakarlık yoktur.
B) Para pul için insanları üzmek gereksizdir.
C) Kubilay'ı çalışması için bir atölyeye çırak olarak vermişler.
D) Senin için artık buralara uğramaz demişlerdi.

11. "Kırmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "Çocukların attığı taş terzinin camını kırdı." **cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?**

A) İlandaki arabanın alıcısı çıkmayınca fiyatını kırmışlar.
B) Meşhur komedyen, tek kişilik gösteri üstadı Cem Yılmaz seyircileri gülmekten kırdı.
C) Dağdan kopup gelen kaya yolu kapatınca işçiler zorlukla kırdılar onu.
D) Bu tarz konuşmaların beni kırıyor farkında mısın?

12. 1. Başarısızlığını sınıftaki gürültüye bağladı.
2. Senin yaptıkların seni bizim yaptıklarımız bizi bağlar.
3. Sempatik hareketleri sayesinde insanları kendine bağladı.
4. Düzgün ve hızlı konuşmasını çok kitap okumaya bağladı.

"Bağlamak" **sözcüğü hangi iki cümlede aynı anlamda kullanılmıştır?**

A) 1 ve 2. B) 1 ve 4.
C) 3 ve 4. D) 2 ve 3.

Kazanım: Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

5 TEST

Deyimler - I

1. Yıllardır işten eve evden işe mekik dokuyordu. Bu hızlı tempoya ayak uyduramadığı zamanlarda hastalanıyordu ama yine işinden vazgeçmiyordu. Bu yoğun iş yoğunluğuna meydan okurmuş gibi o yaşlı adamın içinde inanılmaz bir güç vardı.

Yukarıda parçada kaç deyim kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Deyim az sözle çok şeyi ifade eden kalıplaşmış kelime gruplarıdır. Deyimler genellikle mecaz anlam taşırlar.

Buna göre, aşağıdaki dizelerin hangisinde deyim kullanmıştır?

A) Eski sevdalara bel bağladım
Bakamıyorum doğan güneşe.

B) Kayıp bir mürekkep balığıyım
Durgun sularda ilerleyen.

C) Bir kuştur yüreğim
Siyah saçlarının maviliğinde.

D) Ne hasta bekler yatağı,
Ne bir ölüyü, mezar ...

3. Yaşantılarımıza olduğu kadar deyimlerimize de yerleşmiş kapılar. Söz gelimi akşam misafirliklerinde kapı kapı gezeriz. Hiç belli olmaz belki kararımızı değiştiririz diye açık kapı bırakırız. (1)

Bize yakın olmayan birilerinden bahsederken dış kapının tokmağı (2) deyiveririz. El kapısına düşer, (3)

Ekmeğimizi kazanırız. Bir şeyi kafamıza koyduysak kapıdan kovsalar bacadan düşeriz. (4)

Parçada numaralanmış deyimlerden hangisinde ''gerektiğinde bir konuya yeniden dönebilme imkânı bırakmak, kesip atmamak'' **anlamı vardır?**

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. Dilimizde ''rol'' sözcüğüyle yapılan birçok deyim vardır.(1) Rol kesmek deyimi içten olmayan davranışlarda bulunmak; (2) rol oynamak deyimi bir işte önemli etkisi olmak; (3) rol almak deyimi oyunda görev almak; (4) rol çalmak deyimi oyunda belli bir kişiliği sahnede oynamak anlamında kullanılır.

Numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. ''Yüz'' **sözcüğü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde deyim içinde kullanılmamıştır?**

A) Yeni tanıştığı insanlarla birden yüz göz olmasından hoşlanmıyorum.

B) Çocuk babasından yüz buldukça şımarmaya başladı.

C) Son sınavdan da yüzünün akıyla çıkmaktan başka bir şey istemiyor.

D) Bilim adamları önümüzdeki beş yıl içinde yüz naklinin olabileceğini söylüyor.

6. 1. Kardeşim beklenmedik bir zamanda kapıyı çalarak çat kapı geldi.
2. Sıfırı tükettim artık başka bir şey yapacak gücüm kalmadı.
3. Her şeye burun kıvırıyordu yaptığımız hiçbir şeyi beğenmiyordu.
4. Bu durumda kabullenmek zorundayız tek çaremiz yine sineye çekmek.
5. Kimseden izin almaksızın istediğini yapan başına buyruk biridir.

Yukarıda numaralı cümlelerin hangilerinde deyimden önce açıklaması verilmiştir?

A) 1 ve 2 B) 2 ve 3
C) 1, 4 ve 5 D) 2, 4 ve 5

Temel Bilgi

Deyimler

➥ En az iki sözcüğün bir araya gelerek çoğu zaman gerçek anlamından uzaklaşmasıyla oluşan sözcük gruplarına deyim denir.

Deyimlerle ilgili bir harita oluşturalım:

Deyim

Söyleyeni belli değildir.

Kullanılan sözcükler genellikle gerçek anlamın dışındadır.

Kalıplaşmış sözcüklerdir.

Anlık olayları daha çekici anlatabilmek için kullanılır.

Temel Bilgi

- Bazı deyimler zıt anlamlıdır.
- Havalara uçmak (sevinmek)

×

- İçi parçalanmak (üzülmek)

- Bazı deyimler eş anlamlıdır.
- Ağzı açık kalmak

=

- Kulaklarına inanamamak (şaşırmak)

- Deyimler, genellikle mecaz anlamlıdır.
- Yüreği parçalanmak

↓

(mecaz anlamlı)

- Deyimler kalıplaşmıştır. Sözcüklerin yeri değiştirilemez. Yerine eş anlamlıları getirilemez.
- Başına çorap örmek

↓

- Başına kazak örmek, olmaz. (kalıplaşmış)

7. ''Baltayı taşa vurmak'' **deyiminin doğru açıklaması seçeneklerin hangisinde verilmiştir?**

A) Anlaşamaz, uyuşamaz durumda olmak
B) Kimseden izin almadan kendi bildiğini yapmak
C) Çaresizlik içinde bırakmak, bir şeyi yapamaz duruma gelmek
D) Bilmeyerek karşısındakine dokunacak sözler söylemek

8. **Aşağıdaki deyimlerden hangisinde** ''gelebilecek tehlikelere, kötülüklere karşı uyanık ve tetikte bulunmak'' **anlamı vardır?**

A) Ayağını denk almak
B) Bıçak kemiğe dayanmak
C) Bulanık suda balık avlamak
D) Karanlığa kurşun sıkmak

9.

		Deyim	Atasözü
1.	Kendi yağıyla kavrulmak		✓
2.	Koltukları kabarmak	✓	
3.	Can çıkmayınca huy çıkmaz.		✓
4.	Balık baştan kokar.	✓	

Yukarıdaki eşleştirmede yapılan yanlışlık kaç numaralı cümle veya kelime gruplarının yerinin değiştirilmesiyle düzeltilir?

A) 1. ve 2.
B) 2. ve 3.
C) 1. ve 4.
D) 4. ve 3.

10. ''Bu adamın serveti diğer zenginlerin yanında devede kulak kalır.''

Yukarıdaki altı çizili sözcük grubunun parçaya kattığı anlam hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Çok önemsiz göz doyurmayacak kadar az olmak
B) Gereksiz yere elindekileri bol bol harcayıp tüketmek
C) Küçük bir iyilik yapayım derken zarar vermek
D) Önemsiz bir şeyi çok önemliymiş gibi göstermek

11.

Deyim	Açıklaması
Baştan savmak	Özen gösterilmeden, üstünkörü yapılan
Akıntıya kürek çekmek	Bir işin yapılması için uygun zamanın geçmesi
Bıçak kemiğe dayanmak	Çekilen eziyetin dayanılmayacak kadar artması
Dirsek çürütmek	Okuyup öğrenmek için çok uzun yıllar çalışmak.

Verilen deyimlerden açıklaması yanlış olanın doğru ifadesi aşağıdaki seçeneklerin hangisinde kullanılmıştır?

A) Kusurları hoşgörüyle karşılamak
B) Olmayacak bir iş için boş yere çabalamak
C) Eldeki fırsatları artık kaybetmek
D) Karışık bir durumdan çıkar sağlamak

12. Özveri, bir amaç uğruna ve gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçmek, fedakarlık göstermektir.

Buna göre aşağıdaki deyimlerin hangisinde ''özveri ile çalışmak'' **anlamı vardır?**

A) Saç sakal birbirine karışmak
B) Saçını süpürge etmek
C) Saçına kar yağmak
D) Saçına ak düşmek

Kazanım: Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

6 TEST

Deyimler - II

1. Birden fazla sözcüğün kalıplaşarak kendi anlamları dışında yeni anlamları taşımasına deyim denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi deyim <u>değildir</u>?

A) Gözü kanlanmak
B) Göze gelmek
C) Göz atmak
D) Göz boyamak

2. "Yağlanması, temizlenmesi gereken doğal gaz tesisatındaki borular elden geçirildi."

cümlesindeki "elden geçirmek" **deyimi aşağıdaki seçeneklerden hangisini karşılar?**

A) Takmak
B) Kullanmaya ara vermek
C) Araştırmak
D) Onarmak

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "boyun eğmeyip karşı gelmek" **anlamında bir deyim kullanılmıştır?**

A) Utanmadan bir de bana kafa tutuyor.
B) Bu son davranışla çizmeyi aştı artık.
C) Kadın mürekkep yalamış biriydi.
D) Daha fazla göze batmadan sus.

4.
1. Onun bu davranışını görünce ağzımız açık kaldı.
2. Beni karşısında görünce gözleri parladı.
3. Övgü dolu sözler karşısında ağzı kulaklarına vardı.
4. Bugün yine burnundan soluyor.

Aşağıdaki duygulardan hangisi yukarıdaki cümlelerde geçen deyimlerle ilgili <u>değildir</u>?

A) kızgınlık B) sevinç
C) korku D) şaşkınlık

5. **Aşağıdakilerin hangisinde** "kan" **sözcüğü deyim içinde <u>kullanılmamıştır</u>?**

A) Onun sözleri kanıma dokundu.
B) O adam bizim kanımızdan sayılır.
C) Çocuklar artık kan ağlıyordu.
D) Sınıf kan kusuyordu, dedi.

6. **Aşağıdaki deyimlerden hangisi** "gizlice dinlemek" **anlamını taşır?**

A) Kulak misafiri olmak
B) Kulak kabartmak
C) Ağzı kulaklarına varmak
D) Kulağına küpe olmak

7.

Eli →
- 1- sıkı
- 2- yaralı
- 3- maşalı
- 4- bol
- 5- kırık
- 6- çizilmiş

Yukarıdaki "eli" sözcüğü, karşısında bulunan sözcüklerden hangileriyle birleşirse deyim oluşturur?

A) 1 - 3 - 4 B) 1 - 3 - 5
C) 2 - 4 - 5 D) 2 - 4 -6

8. Can kulağıyla beni dinleyin. Ayak diremenin zamanı değil. Herkesin elini taşın altına sokarak, sorumluluğa ortak olması gerek. Kazanılacak başarı herkese ait olmaz yoksa. Bu işe yüreğinizi koymanızı istiyorum.

Yukarıdaki konuşmada kaç deyim kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Temel Bilgi

Örnek:

Aşağıda karışık olarak verilmiş sözcüklerden deyimler oluşturunuz.

- kulak
- binmek
- kesilmek
- söz
- içi
- getirmek
- vermek
- girmek
- gözüne
- küplere
- burnundan
- ezilmek
- karışmak
- aklı

1. burnundan getirmek
2. kulak kesilmek
3. söz vermek
4. küplere binmek
5. aklı karışmak
6. içi ezilmek
7. gözüne girmek

Temel Bilgi

- Deyimler en az iki sözcükten oluşur.
  - Başı dönmek
  - Burnundan kıl aldırmamak
  - Sevinçten ağzı kulaklarına varmak
  - Ayağı yerden kesilmek
- Bazı deyimler cümle biçiminde olabilir.
  - Atı alan Üsküdar'ı geçti.
  - Armut piş, ağzıma düş.
  - Allah bana, ben de sana.
  - Allah akıl versin.
  - Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş.
  - Ne şiş yansın ne kebap.
  - Hıh demiş, burnundan düşmüş.

9.

Yukarıdaki gibi düşünen birisi, hangi deyimi kullanırsa söyledikleriyle anlam bütünlüğü oluşturur?

A) Eski çamlar bardak oldu.
B) Hangi taşı kaldırsam altından çıkar.
C) Gürültüye pabuç bırakmamışlar.
D) Aynı tas aynı hamam.

10. 1. Gözden düşmek
2. Havalara uçmak
3. Etekleri zil çalmak
4. Küplere binmek

Numaralanmış deyimlerden hangi ikisi yakın anlamlıdır?

A) 1 ve 2. B) 2 ve 3.
C) 1 ve 3. D) 2 ve 4.

11. Aşağıdakilerin hangisinde, ikinci cümle birinci cümlede kullanılan deyimin anlamını <u>içermez</u>?

A) İşi öğrenince ustasını bile gölgede bırakmıştı. Yetenekleriyle birçok arkadaşını geride bıraktı.
B) Odanda vakit öldürmeni istemiyorum artık. Zamanını boş şeylere harcayarak geçirmen doğru değil.
C) Öğretmenini can kulağı ile dinlemişti. Annesinin öğütlerini hep aklında tutardı.
D) Bir süre sonra elde avuçta bir şey kalmadı. Kısa sürede bütün parasını harcamış, bitirmişti.

12. Duymamış belli, hayatında bir <u>eş hasretini</u>; (1)
<u>Yaşamış taş gibi</u>, toprak gibi mahrum acıdan (2)
Ne bilir kağıdın <u>canlara can kattığını</u>, (3)
<u>Başımız dertte</u> şu her gün geciken postacılardan. (4)

Yukarıdaki dörtlükte altı çizili sözcüklerden hangileri deyimdir?

A) 1 ve 4. B) 2 ve 3.
C) 1 ve 2. D) 3 ve 4.

13. Dilimizde "göz" sözcüğünün kullanıldığı birçok deyim vardır.

Bunlar:

▲	Gözdağı vermek	⇒	İstenileni yaptırmak için korkutucu sözler söylemek, tehdit etmek
■	Gözü pek	⇒	Korkusuz, atılgan, tehlikeyi önemsemeyen
●	Gözden çıkarmak	⇒	Bir kimseye verilen değerin eskisi gibi olmaması
★	Göz doldurmak	⇒	Ortaya çıkmak, açık olmak

Yukarıdaki deyimlerden hangisinin açıklaması <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) ▲ B) ■ C) ● D) ★

14. Okan: Tanımadığım kimse olmadığı için gelmek istemedim.

Zeynep: Her işte bir bahane buluyorsun; - - - - üstüne yok!

Bu diyalogda boş bırakılan yere konuşmanın anlam akışına göre hangi deyim getirilmelidir?

A) öküzün altında buzağı aramakta
B) mangalda kül bırakmamakta
C) har vurup harman savurmakta
D) yumurtaya kulp takmakta

Kazanım: Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

7 TEST

Atasözleri - I

1. Atasözleri, uzun yıllar içerisinde doğruluğu ispatlanmış ve kabul görmüş olayları ve durumları anlatan kalıplaşmış sözlerdir. Söyleyeni belli değildir. Sözcükleri ve sözcüklerin yerleri değiştirilemez.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?

A) Üzüm üzüme baka baka kararır.
B) Körle yatan şaşı kalkar.
C) İnsan yedisinde ne ise yetmişinde de odur.
D) Tembel insandan başarı beklenmez.

2. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde altı çizili sözcük grubuyla öğüt verilmektedir?**

A) Banka bütün yatırımcıların paralarını iç etmiş.
B) Onu böyle üzüntülü görünce içim kan ağlıyor.
C) Ağaç yaşken eğilir, çocuğuna buna göre yaklaş.
D) Gezi konusunda ailemi ikna edene kadar bin dereden su getirdim.

3. ★ Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
Eğri otur, doğru söyle.
■ Körle yatan şaşı kalkar.
Üzüm üzüme baka baka kararır.
● İyilik eden iyilik bulur.
İyi iş altı ayda çıkar.
▲ Dost ile ye iç, alışveriş etme.
Leyleğin ömrü laklakla geçer.

Sembollerle gösterilen atasözlerinden hangisi anlamca birbirinin tersidir?

A) ★
B) ■
C) ●
D) ▲

4. İnsanların genel eğilimi bir sözü kim söylerse söylesin bu sözde kendisinin peşin olarak benimsediği yargıları aramaya ve bulmaya yöneliktir. İnsanlar ''Ne yapmam gerekiyorsa söyle.'' diye haykırır ama bu haykırışlarında şu emir saklıdır: ''Söyleyeceğin şey benim aklıma yatan ve benim yapmak istediğim şey olsun.''

Paragraftaki düşünceyi destekleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Söyleyenden dinleyen arif gerek.
B) Söz söyle alana, kulağında kalana.
C) Akılları pazara çıkarmışlar herkes yine kendi aklını almış.
D) Akıl olmayınca başta ne kuruda biter ne yaşta.

5. ''Herkesin gözü önünde büyük bir olayı gizleyemeyiz.''

Cümlesini karşılayan atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deveye bindikten sonra çalı ardına gizlenilmez.
B) Şimşek çakmadan gök gürlemez.
C) Yüksek dağın başı dumanlı olur.
D) Cefayı çekmeyen sefayı ne bilir.

6. ''Kargaya yavrusu kuğu görünür.'' **atasözünün açıklaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?**

A) İnsan kendi çocuğunu güzel, kendi eserini kusursuz görür.
B) Sinirlendirici bir durum karşısında bağırıp çağırmak insana keyif verir.
C) Kimsenin kimseyi tanıyamayacağı kadar kalabalık telaşlı ya da karışık durumlardan uzak durmalıyız.
D) Yaptığımız planlar uygulamada düşündüğümüz gibi gerçekleşmeyebilir.

Temel Bilgi

Atasözleri

- Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş öğüt verici nitelikte olan sözlere **"atasözü"** denir.
- Atasözleri ile ilgili bir harita oluşturalım:

Atasözleri

- Söyleyenin kim olduğu belli değildir.
- Genellikle mecaz anlamlıdır.
- Kalıplaşmıştır, sözcük değişimi yapılmaz.
- Öğüt verir.
- Gözlem ve denemeler sonucu oluşmuştur.

Temel Bilgi

- Atasözleri bir ulusun kültürünü ve yaşayışını yansıttığı için çok önemlidir.
- Atasözleri de deyimler gibi kalıplaşmıştır; bir sözcük eklenemez, çıkarılamaz, sözcüklerin yeri değiştirilemez ve eş anlamlıları kullanılamaz:

- Gülü seven dikenine katlanır. → doğru
- Çiçeği seven dikenine katlanır. → yanlış

- Bükemediğin eli öp, başına koy. → doğru
- Bükemediğin elip öp, kafana koy. → yanlış

7. 1. Güneş balçıkla sıvanmaz.
2. Yalnız taş duvar olmaz.
3. Odunu da giydirsen adam olur.
4. Bedava sirke baldan tatlıdır.
5. Ağaç yaprağıyla gürler.

Yukarıda numaralanmış atasözlerinden hangileri anlamca aynıdır?

A) 1 ve 2. B) 2 ve 5.
C) 3 ve 4. D) 4 ve 5.

8. Önem verilmeyen küçük şeyler bazen büyük değerler ifade eder. Onun için hiçbir işi, görevi, olayı küçük saymamak aksine bunlara önem vermek kaçınılmazdır. Nitekim küçücük bir ayrıntı göz ardı edildiği için nice büyük iş ters gitmiştir. Bir tek vida noksansa büyük büyük makineler çalışmayabilir.

Yukarıdaki metinde hangi atasözünün açıklaması verilmiştir?

A) Bir elin nesi var iki elin sesi var.
B) Bugünkü işini yarına bırakma.
C) Bir mıh, bir nal; bir nal, bir at kurtarır.
D) Akıl akıldan üstündür.

9. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin anlamı yanlış verilmiştir?**

A) Sabrın sonu selamettir: Kişi alın yazısında yazanla kesinlikle karşılaşır.
B) Bal, bal demekle ağız tatlanmaz: Kişi elinde olmayan sözde kalan dilek ve tasarılarla hiç hiçbir işi bitiremez.
C) Bin tasa bir borç ödemez: Borçlu ne denli üzülürse üzülsün borç sıkıntısından kurtulamaz.
D) Balta değmedik ağaç olmaz: Zarar görmeyen başına felaket gelmeyen insan yoktur.

10. **Aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?**

A) Zahmetsiz rahmet olmaz.
B) Çiğ yemedim ki karnım ağrısın.
C) Bakarsan bağ olur bakmazsan dağ olur.
D) Tarlada izi olmayanın hamamda yüzü olmaz.

11. "Varlıklı olmayan kimsenin yardım veya armağan olarak az şey vermesi büyük fedakarlıktır. Varlıklı kimsenin vereceği armağan ve yardımlar fedakarlık sayılmaz."

Anlamına gelen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Az yiyen az uyur, çok yiyen çok uyur.
B) Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.
C) Az veren candan çok veren maldan.
D) Yüz verme, arsız olur; az verme, hırsız olur.

12. Karışık bir sorunun çözümünü iyi düşündüklerine inandığımız birkaç kişiye ayrı ayrı sorsanız aynı yanıtı alırsınız. Bu neticeye nasıl vardıklarını araştırırsanız görürsünüz ki hepsi de çözümlerinde aynı mantık yolunu kullanmışlardır ve size şunu söylerler: '- - - -"

Parça, aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle tamamlanmalıdır?

A) Akılları pazara çıkarmışlar herkes yine kendi aklını almış.
B) Akıllı düşman akılsız dosttan hayırlıdır.
C) Akıl kişiye sermayedir.
D) Akıl için yol birdir.

Kazanım: Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

8 TEST

Atasözleri - II

1.

Ayşe: Ben demiştim balık baştan kokar, diye; çalışmamasından belliydi başaramayacağı.

Ayça: Bence kimse onun başarısını hazmedemiyor, meyve veren ağaç taşlanır, sözünü boşuna söylememişler.

Ali: Ne yaparsa yapsın gözü pek biri olduğunu kimse inkar edemez.

Ahmet: Kendine çok güvendi ama boş çuvalın ayakta durmayacağını bilmeliydi.

Hangi çocuk konuşması sırasında atasözü kullanmamıştır?

A) Ali
B) Ayşe
C) Ayça
D) Ahmet

2. "Güneş balçıkla sıvanmaz." **atasözünün açıklaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Sıkıntı çekmeden, çaba sarf etmeden, istenen güzel sonuç elde edilmez.
B) Bir işi yapacağını söylemekle, atıp tutmakla, yapılması gereken yapılmaz.
C) Herkesin bildiği bir gerçek inkâr edilemez, yalanla dolanla değiştirilemez.
D) Bilgisiz, yeteneksiz kişi, kendine verilen görevlerde başarılı olamaz.

3. **Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde** "bir şeyi elde etmek için çaba harcamak gerektiği" **vurgulanmıştır?**

A) Bal bal demekle ağız tatlı olmaz.
B) Körle yatan şaşı kalkar
C) Mum dibine ışık vermez
D) Ölmüş eşek kurttan korkmaz.

4. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi sadece gerçek anlam taşır?**

A) Irmaktan geçerken at değiştirilmez.
B) Bugünün işini yarına bırakma.
C) Meyve veren ağaç taşlanır.
D) İki karpuz bir koltuğa sığmaz.

5. 1. Kaçan balık büyük olur.

2. İki cambaz aynı ipte oynamaz.

3. Tek kanatla kuş uçmaz.

4. Ağaç yaprağıyla gürler.

Yukarıdaki numaralanmış atasözlerinden hangileri yakın anlamlıdır?

A) 1. ve 2.
B) 2. ve 3.
C) 2. ve 4.
D) 3. ve 4.

6. "Taş" **sözcüğü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde atasözü içinde kullanılmıştır?**

A) Attığı taş neredeyse kafama geliyordu.
B) Taş düştüğü yerde ağırdır, derdi dedem.
C) Taş taşımaktan kolları ağrımıştı.
D) Böbreğindeki taş yüzünden çok acı çekiyordu.

Temel Bilgi

- Atasözlerinin çoğu mecaz anlamlıdır.
  - Ayağını yorganına göre uzat.
- Atasözleri gerçek anlamlı da olabilir.
  - Bugünün işini yarına bırakma.
- Atasözlerinin kimisi öğüt verir, yol gösterir; kimisi gelenekleri kimisi de doğa olaylarını anlatır.
  - Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.
  - Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.
  - Öfkeyle kalkan zararla oturur.
  - Korkunun ecele faydası yoktur.
  - Çok açılma, soğuk alırsın.

Temel Bilgi

Leyleğin ömrü laklakla geçer

İşi gücü olmayan kimse zamanın kıymetini bilemez. Zamanın kıymetini ancak sorumluluk duygusu gelişmiş olan kişiler bilir.

Karga kekliği taklit edeyim derken yürüyüşünü şaşırmış.

Görgüsüz kişi, görgülü kişinin yaptığını yapmaya çalışırsa becceremez, gülünç duruma düşer.

Ağaç yaşken eğilir.

İnsanoğlu çocukken daha kolay eğitilir.

7. 1. Kel başa şimşir tarak.
2. Güvenme varlığa, düşersin darlığa.
3. Atı alan, Üsküdar'ı geçti.
4. Son pişmanlık fayda vermez.
5. İşleyen demir ışıldar.

Yukarıdaki numaralanmış sözlerden hangileri atasözü <u>değildir</u>?

A) 1 ve 3. B) 2 ve 4.
C) 3 ve 5. D) 1 ve 4.

8. Korkak ya da zayıf olmayın çünkü bu, sonucu değiştirmez. Daima yürekli olun. Yüreğiniz de güneş gibi aydınlık olsun; asla karamsarlığa kapılmayın. İşler ne kadar kötü giderse gitsin soğukkanlılığınızı koruyun, öfkenize yenik düşmeyin. Başarısızlığa uğrasanız bile yalan söylemeyin, dürüstlüğü ilke edinin.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu parçada verilen öğütlerden biri <u>değildir</u>?

A) Korkunun ecele faydası yoktur.
B) Öfkeyle kalkan zararla oturur.
C) Bin bilsen de bir bilene danış.
D) Çıkmadık candan umut kesilmez.

9. Atasözlerinden bazıları birbiriyle çelişir. Bir tanesi "Ağlamayan çocuğa meme vermezler." der; öteki, "Sabreden derviş muradına ermiş." der. Biri, "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar." der; öteki, "- - - -" der.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Akar su çukurunu kendi kazar.
B) Kendi düşen ağlamaz.
C) Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
D) Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.

10. ▲ Herkesin bilgisiz olduğu bir çevrede, azıcık bilgisi bulunan başa çeker.

● Bir konu üzerinde söz söyleyen kişi çok olursa sonuca varmak gecikir.

■ Bir kimsenin giriştiği işlerde en önemli araç ve en büyük etken akıldır.

★ Eğer gerçek dostsanız,bana duymak istediğim sözleri değil; duymam gereken sözleri söyleyin.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin açıklaması sembollerle gösterilmiş cümlelerde <u>verilmemiştir</u>?

A) Horozu çok olan köyün sabahı geç olur.
B) Akıl kişiye sermayedir.
C) Dost başa bakar, düşman ayağa.
D) Körler memleketinde şaşılar padişah olur.

11. "Deveciyle konuşan kapısını büyük açar." **atasözünün anlamı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Zengin ve yüksek mevki sahibi kimselerle arkadaş olmak isteyen, mahçup olmamak için onlara ayak uydurmak zorundadır.
B) Yeteneksiz, görgüsüz kişiler kendi huyunda olan kimselerle arkadaşlık kurabilir.
C) İnsan, çoğu huyunu arkadaşlarından öğrenir ve insanın davranışları onlara benzer.
D) İnsan bulunduğu çevrenin özelliklerini taşır.

12. İnsanların en büyük özelliği çalışmak olmalıdır. Çok bilgili, çok deneyimli olup tembel oturan kişiden çok; deneyimli olmadığı halde çok çalışkan olan kimse daha çok tercih edilir, beğenilir, istenir.

Bu görüşü karşılayan atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yavaş atın çiftesi pek olur.
B) Yatan aslandan gezen tilki yeğdir.
C) Son pişmanlık fayda etmez.
D) Çöreğin büyüğü unun çoğundan olur.

Kazanım: Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.

9 TEST

İsim Çekim Ekleri (Hâl Eki)- I

1. İsim çekim eklerinden hâl ekleri 5'e ayrılır.

1. Yalın hâli (ek almaz) → Örnek: Kapı
2. Belirtme hâli(-i hâli) → Örnek: Kapıyı
3. Yönelme hâli(-e hâli) → Örnek: Kapıya
4. Bulunma hâli(-de hâli) → Örnek: Kapıda
5. Çıkma hâli(-den hâli) → Örnek: Kapıdan

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisinde ismin hâl(durum) ekini almış bir sözcük yoktur?

A) Öğrenciler tatili sevinçle beklerler.
B) Tekne neredeyse kayaya çarpıyordu.
C) Evinden tamamen kopup gidenlerden hayır bekleme.
D) Deniz çok soğuk, girmeyeceğim.

2. "Meyveler tatlıdan daha sağlıklıdır." cümlesinde "-dan" eki karşılaştırma görevi görmüştür.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde "-den" eki cümleye karşılaştırma anlamı katmıştır?

A) Duvardan atlayan kediye hiçbir şey olmadı.
B) Sokaktan geçen arabaya seslendim.
C) O adam kediden de korkaktır.
D) Kartondan bir maket yapacaktık.

3. **Aşağıdaki altı çizili eklerden hangisi hâl eki değildir?**

A) Temizliği bitirip erken<u>den</u> dışarı çıktı.
B) Ben Ankara Üniversitesi'n<u>de</u> öğrenciydim.
C) Herkes tatil<u>e</u> giderken biz evdeyiz.
D) Türk<u>çe</u> öğretmenimi çok seviyorum.

4. (-i) hâl eki nesneleri belirler. Örnek: "Masadaki kalemi al" cümlesinde "Neyi al? Kalemi" soru ve cevabı oluşur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde belirtme hâl eki yoktur?

A) Bahçıvan çiçekleri vazoya yerleştirdi.
B) Yazdığım mektubu yarın arkadaşıma göndereceğim.
C) Bir an önce işlerimizi tamamlayalım.
D) Şiir okurken çok heyecanlanıyorum.

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde hâl eki yoktur?**

A) Dün sabah erkenden büyük caddede yürüdüm.
B) Güneş bugün sanki erken doğdu.
C) Son yağmurlardan sonra bitkiler büyüdü.
D) Sokakta oynayan çocukları gülerek izliyordu.

6. 1 - Muhitime örnek olsun maksadım
2 - Sevinir evladım, söylenir adım.
3 - Hız ile yürürdüm olsa kanadım
4 - Yolcu coşar, ayak coşar, yol coşar

Numaralanmış dizelerden hangisinde ismin hâl eki vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ayrılma hâl eki yoktur?**

A) Her sabah okula bu yoldan gider.
B) Başbakan yarın Muğla'ya gidecek.
C) Uçak gözden yavaş yavaş kayboldu.
D) Murat, salıncaktan indi.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla yönelme hâl eki kullanılmıştır?**

A) Çevresine faydalı olabilmek için çok çalışmış.
B) Her gün bu yolları iki kez yürüyor.
C) Stresin sağlığa zararlarını arkadaşlarıma anlatmalıyım.
D) Bayramda dedemleri ve arkadaşlarımı arayacağım.

Temel Bilgi

Çekim Ekleri ve İşlevleri

➥ Sözcüklerin anlamlarını durum, iyelik, çokluk, kip, zaman, olumsuzluk gibi yönlerden etkileyerek sözcüğü cümlelerde kullanıma hazır hâle getiren eklere çekim ekleri denir. Bu ekler, sözcüğün anlamını ve türünü değiştirmez.

İsim Çekim Ekleri

1. Çoğul Eki
2. Hâl Ekleri
3. İyelik Eki
4. Soru Eki

Temel Bilgi

A) Çoğul Eki

➥ İsim ve isim soylu sözcüklere çokluk anlamı katar. -lar, -ler şeklinde kullanılır.

Örnek:

✦ Vişneler kasalara dolduruldu.

✦ Baharın gelmesiyle karlar eridi, ırmakların su seviyesi arttı.

Çokluk ekimiz "**-lar**, **-ler**" eklendiği sözcüğe **abartma, saygı, yaklaşıklık, millet, benzetme, aile** gibi anlamlar da katabilir.

Örnek:

✦ Vali Beyler de teşrif etti. (saygı)

✦ Bize çay ikram eden teyze kırklı yaşlarındaydı. (yaklaşık)

✦ Hasta ateşler içinde yanıyordu. (abartma)

✦ Türkler misafirperverdir. (millet)

✦ Bu millet nice Mustafa Kemaller yetiştirdi. (benzetme)

✦ Teyzemler bu akşam bize gelecek. (aile)

9. "-da / -de" **hal eki aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılmamıştır?**

A) Ağacın dalında kuşlar vardı.
B) Yazar eserlerinde halkı anlatmış.
C) Soruların cevabı kitapta var.
D) Sınıfın en sessiz öğrencisi Ali'dir.

10. Sonra bir düdük öter
Keskin çığlıklarla der
Buradan bildik gidenler
Yarın döner yabancı

Dörtlüğün kaçıncı mısrasında ismin hâl ekini alan bir sözcük vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi belirtme eki** (-i) **almıştır?**

A) Boncukları sırayla ipe dizdi.
B) Dostları onu zor gününde yalnız bırakmadı.
C) Anneme ait her şeyi saklıyorum.
D) Kulağı delik biriydi, kim ne söylerse duyardı.

12. "Dün, pencere konan kuşlar görünce Yunus oda çağırdım." **cümlesine anlam kazandırmak için altı çizili sözcüklerin sonlarına getirilecek hâl etkileri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) - i, - den, - i, - e
B) - e, - i, - i, -e
C) - i, -de, - den, - i
D) - e, - i, - den, - e

13. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yönelme hâl eki almıştır?**

A) Evin anahtarı arabada kalmış.
B) Futbolcu topa çok hızlı vurdu.
C) Havalar soğuyunca kaloriferleri yaktık.
D) Haberi dün radyodan öğrendim.

14. Benim papağanım her gün mamasını yer.

Bu cümledeki altı çizili sözcükte bulunan hâl eki aşağıdakilerden hangisidir?

A) belirtme B) yönelme
C) bulunma D) ayrılma

15. **Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde hâl eki almış bir sözcük yoktur?**

A) Akacak kan damarda durmaz.
B) Duvarı nem, insanı gam yıkar.
C) Ayağını yorganına göre uzat.
D) Söz gümüş ise sükût altındır.

Kazanım: Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.

10 TEST

Notlarım

İsim Çekim Ekleri (Çoğul Eki) - II

1. "-lar/-ler" eki eklendiği sözcüğe her zaman çoğul anlamı katmaz; bazen farklı anlam ilgileri de (abartma, aile, alay, saygı vb.) katabilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar/-ler" eki farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Öğretmen öğrencilerini çok seviyor.

B) Hayvanlar ekolojik dengenin en önemli unsurlarıdır.

C) İlkbaharda çiçekler açmış, ağaçlar yeşermişti.

D) Müdür Beyler bugün gelemeyecekler.

2. Üç yaşlarında sarışın bir kız çocuğu çıkageldi yanıma.

"-lar" çoğul eki yukarıdaki cümlede bulunan altı çizili sözcüğe hangi anlamı katmıştır?

A) Aile B) Benzerleri

C) Saygı D) Yaklaşıklık

3. "-ler/-lar" ekleri kullanıldığı cümleye sayı belirtme anlamı katıyorsa çoğul ekidir. -ler/-lar eki topluluk, toplu gibi anlamlar katıyorsa çoğul eki değildir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar, -ler" eki farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) İnsanlara kötülük yapmaktan uzak durun.

B) Bahçedeki ağaçların meyvesini yemeyin.

C) Uçağın inişe geçtiğini gördüler.

D) Pençeleriyle yavaş yavaş ağaca tırmandı.

4.

Nuri: Annemler yarın akşam otobüsle Ankara'ya gidecek.

Sinem: Bugün dünyalar kadar ödevim var.

Arda: Çiçekler sulanmadıkları için solmuş maalesef.

Berin: Osmanlılar bu topraklarda uzun yıllar hüküm sürmüş.

Yukarıdaki öğrencilerin söylediği cümlelere çoğul eki (-lar/-ler) hangi anlamı katmamıştır?

A) Soy, hanedan B) Çoğulluk

C) Benzerleri D) Aile

5. "-lar/-ler" çoğul ekleri eklendikleri sözcüklerin birden fazla olduğunu belirtir.

Buna göre, "Denize bakınca teknelerin sesi bulutlara yüksekliyor. Martılar dans ediyor." **cümlesinde kaç tane sözcük çoğul eki almıştır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. Anlatımı güçlendirmek için bir durumu olduğundan çok ya da az gösterme sanatına abartma denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisine "-lar/-ler" eki abartma anlamı katmıştır?

A) Tonlarca balık yesem doymam.

B) Sinemalarda yeni filmler var.

C) Arabaları görünce bayıldım.

D) Kuşlar, bulutlar iç içe ne güzel.

Notlarım

7. "-lar/-ler" eki eklendiği sözcüğe her zaman çoğul anlamı katmaz; bazen farklı anlam ilgileri de (abartma, aile, alay, saygı vb.) katabilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar/-ler" eki farklı bir anlamda kullanılmıştır?

A) Ortaokullar için ders kitabı yazıyormuş.

B) Bayırdaki evlerin arasında selviler vardı.

C) Yanıma gelsen seni dünyalar kadar severim.

D) Yufka yüreklilerle çetin yollar aşılmaz.

8. Nihayet Edirne'ye vardı. Şehrin kapıları açıktı. İnsanlar vardı yine etrafta; tarlalarda, bağlarda, bahçelerde... İlerledi. Sarayı kuşatan kalın duvarlarda bir nemlilik, biraz ilerideki kapıkulu ocağında bir şaşkınlık vardı.

Yukarıdaki parçada kaç tane sözcük çoğul eki almıştır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar/-ler" ekinin cümleye kattığı anlam parantez içine <u>yanlış</u> yazılmıştır?

A) O, sekiz yaşlarında bir erkek çocuğuydu. (Yaklaşık)

B) Birazdan Aliler gelir. (Aile)

C) Hanımefendiler güzellik uykusundan henüz uyanmadı. (Küçümseme, alay)

D) Yavrucak ateşler içinde kıvranıyordu. (Çoğul)

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul eki kullanılmıştır?

A) Karın yağmasını sabırsızlıkla bekliyorduk.

B) Dinlenmek için kanepenin üzerine uzandı.

C) Bu işin çaresini mutlaka bulmalıyız.

D) Seneler önce buraya bir daha gelmiştim.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar/-ler" eki farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Yazılı sınavları başladı.

B) Kitapların fiyatı çok yüksek.

C) Şehirler artık birleşmek üzere.

D) Üç yaşlarında çocuğu var.

12. • Abartma anlamı

• Yaklaşıklık anlamı

• Aile anlamı

• Benzerleri anlamı

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-lar/-ler" eki verilen anlamlardan herhangi birini <u>katmamıştır</u>?

A) Nazlı Gül yine dünyalar kadar iş yaptığı için yorgun düştü.

B) Sabahları yarım saat yürüyüş yapmayı asla ihmal etmem.

C) Akşama Nazlıcanlar bize gelecek.

D) Bu topraklarda Yunuslar, Karacaoğlanlar bitmez.

Kazanım: Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.

11 TEST

Notlarım

İsim Çekim Ekleri (İyelik Eki) - III

1. İyelik ekleri sahiplik, aitlik ekleridir. İsmin kime, neye, kaçıncı kişiye ait olduğunu bildirir. İyelik ekleri "Kimin?", "Neyin?" sorusuna cevap verir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla sözcük iyelik eki almıştır?

A) Çocuğu son sınıfta okuyormuş.

B) Annem, babam size çok dua etti.

C) Kitabınız tek kelime ile harika.

D) Aklımıza ilk önce siz geldiniz.

2. **Aşağıdakilerden hangisinde "-ım/-im" eki bir nesnenin sahibini belirtmiştir?**

A) Ağustosta seçim yapılacak

B) Herkes geçim derdinde.

C) Terzi kumaşa biçim verdi.

D) Ayakkabım sağlam çıktı.

3. Omzunun (I) biriyle etrafındaki çerçeve döşemenin köşesine dayanmıştı. Kavuğu (II), başını dayadığı tarafın (III) tersine yıkılmıştı. Gözleri (IV) kapalıydı.

Bu metinde numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. İyelik ekleri sahiplik, aitlik ekleridir. Varlığın ya da kavramın kime, neye, kaçıncı kişiye ait olduğunu bildirir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) Okulun kapanmasına çok az kalmıştı.

B) Soracağım soruları kafamda sıraya dizdim.

C) Arkadaşlarına uğrayacağını söylemişti.

D) Annesine bir sürpriz hazırlamıştı.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük aitlik anlamı taşımamaktadır?**

A) Yağmurlu havada şemsiyesini evde unutmuş.

B) Plastik topumuz patladı.

C) Dondurmayı çok yediğinden sesi kısıldı.

D) Tüm eşyaları toplayıp dolaba yerleştirdi.

6. 3.tekil şahıs iyelik ekleri şunlardır: -ı, -i, -u, -ü

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde üçüncü tekil şahıs iyelik eki almış bir sözcük vardır?

A) Kalbi, belli ki geçmişte çok kırılmıştı.

B) Ekmeğimden bir dilim kapıda bekleyen küçük kediye verdim.

C) Sınıfımız geçen yıla göre bu yıl daha başarılı.

D) Dünkü olaydan sonra kafam çok karıştı.

Notlarım

7. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi varlığın kime ait olduğunu gösteren bir ek almamıştır?**

A) Çayınız soğumuş, isterseniz yenileyelim.

B) Karnım acıyla bir kez daha kasıldı.

C) Türkülerimiz dize getirdi onları.

D) Annem masadaki kitapları kaldırmış.

8. İsim veya isim soylu sözcüklere gelerek onların kime veya neye ait olduklarını gösteren eklere iyelik ekleri denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla sözcük iyelik eki almıştır?

A) Yolculuğum hakkında birçok soru soruldu.

B) Gözümün gördüğü her yer kararmaya başladı.

C) Nefesim sık sık daralıyordu.

D) Üstüm başım köpük ve su olmuştu.

9. İyelik ekleri ile -i hâl eki birbirine karıştırılmamalıdır.

İyelik Ekleri	"Neyin, kimin?" sorularına cevap verir. **Örnek:** Ev-i çok güzeldi. Kimin evi çok güzeldi? Onun evi
Belirtme Hali (-i hali)	"Neyi, kimi?" sorularına cevap verir. **Örnek:** Ev-i beğendim. Neyi beğendim? Evi

Buna göre "kitap" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde farklı bir ek almıştır?

A) Kitabı okulda unutmuş.

B) Kitabı merak ediyorum.

C) Kitabı masanın üzerindeydi.

D) Kitabı kimseye göstermedi.

10.
- Yaz geldi mi arkadaşlarımla bol bol gezeceğiz.
- Dediklerimi yaptın mı bu işin de üstesinden gelirsin.
- Terli terli su içtim mi hemen hasta olurum.
- O dürüst mü dürüst bir delikanlıydı.

Bu cümlelere soru eki (-mı/-mi/-mu/-mü) aşağıdaki anlamlardan hangisini katmamıştır?

A) Pekiştirme

B) Küçümseme

C) Zaman

D) Şart (koşul)

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ım/-im" ekinin görevi farklıdır?**

A) Yarın ben nöbetçiyim.

B) Elim sıcaktan yandı.

C) Saçım uzadı.

D) Belim ağrıyor.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "gömlek" sözcüğünün kime ait olduğu bellidir?**

A) Gömleğin düğmesi koptu.

B) Gömleğin, pantolonuna çok uymuş.

C) Gömlekte çay lekesi var.

D) Mağazada gömlekler %30 indirimli satılıyor.

13. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi iyelik eki almıştır?**

A) Kuşlar gökyüzüne doğru uçtu.

B) Annemi çok özledim.

C) Manavdan pırasa aldık.

D) Eve gitmek için otobüse bindik.

Kazanım: Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.

12 TEST

İsim Çekim Ekleri (Karma) - I

1.

Günümüzde sözden çok işe, uygulamaya önem verilir. Söz değil, ortaya konulan iş ve sonuç önemlidir.

Bu parçadaki altı çizili çekim eklerinin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) İyelik eki – ad durum eki – ad durum eki
B) Çoğul eki – kişi eki –tamlayan eki
C) Zaman eki – iyelik eki – ilgi eki
D) Çoğul eki – olumsuzluk eki – iyelik eki

2. ★ İki yıldır onunla görüşmüyoruz.
■ Bir tepsi baklavayı yedi.
♥ Sınıfı güzelce temizlediler.
▲ Yüzüme ne bakıyorsun öyle?

Sembollerde gösterilen cümlelerin hangisinde eklendiği ismin kime ya da neye ait olduğunu gösteren bir ek vardır?

A) ★ B) ■ C) ♥ D) ▲

3. Defteri kaybolunca annesi ona yeni defter aldı.

Bu cümledeki altı çizili ekler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) İyelik eki – hâl eki
B) İyelik eki – iyelik eki
C) Hâl eki– iyelik eki
D) Hâl eki– hâl eki

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yönelme eki yoktur?

A) Kardeşine güzel bir kalem aldı.
B) Sümeyra, arkadaşına hediye verdi.
C) Çocuk, defterine bir şeyler yazıyor.
D) Her sabah bir yumurta yerim.

5. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) Yurdumuz dört iklimi aynı anda yaşadı.
B) Bilgi yarışmasına sınıfımızı Furkan temsil edecek.
C) Üniversitede çalışmaya başladım.
D) İş yerinde telefonum çekmiyor.

6. Sürahide ışıl ışıl içilecek su
Deniz kokusu, toprak kokusu, çiçek kokusu
Yüzüme vuran ışık, kulağıma gelen ses

Yukarıdaki dizelerde geçen altı çizili eklerin çeşidi hangi seçenekte sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Yapım eki - tamlayan eki - yönelme durum eki
B) Bulunma durum eki - tamlama eki - iyelik eki
C) Çıkma durum eki - yapım eki - kişi eki
D) Bulunma durum eki - iyelik eki - yönelme durum eki

Temel Bilgi

B) Durum (Hâl) Ekleri

a. Yalın Hâl

➥ İsim ve isim soylu sözcüklerin belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma eki almamış hâlidir. Yalın hâldeki isimler, bu eklerin dışında çekim eklerini alabilir.

Örnek:

✦ Çocuklar kapıya doğru yöneldi.
(Yalın hâl ⟶ çoğul eki)

✦ Okul bizim eve çok uzaktı. (Yalın hâl ⟶ ek yok)

b. Belirtme Durumu (-i Hâli)

➥ İsim ve isim soylu sözcüklere belirtme anlamı katar. -ı, -i, -u, -ü şeklinde görülür.

Örnek:

✦ Beni sana sorsalar ne dersin? (belirtme)

✦ Antalya'yı ziyarete gelen çok sayıda turist var. (belirtme)

✦ Ütüyü prizden çıkarmayı unutma. (belirtme)

✦ Kuşu kafesinden çıkar. (belirtme)

Temel Bilgi

c. Yönelme Durumu (-e Hâli)

➥ İsim ve isim soylu sözcüklere yönelme anlamı katar. Bazı sözcüklere "özgü" ve "zaman" anlamı da katabilir. -e, -a şeklinde görülür.

Örnek:

✦ Bana bir örnek verir misin? (yönelme)

✦ Kapıyı açınca içeriye soğuk hava doldu. (yönelme)

✦ Hediyeyi babama aldım. (ona özgü, ait)

✦ Seninle haftaya görüşelim. (zaman)

d. Bulunma Durumu (-de Hâli)

➥ İsim ve isim soylu sözcüklere bulunma, zaman, durum gibi anlamlar katar. -da, -de, -ta, -te şekilleri vardır.

Örnek:

✦ Seni evde bulmak imkânsız. (ayrılma - çıkarma)

✦ Karanlık çökünce sokakta kimse kalmadı. (bulunma)

✦ İlkbaharda yemyeşil bir doğa bizi kucaklar. (zaman)

✦ Seyirciler sanatçıyı ayakta alkışladı. (durum)

7. Kaybolan anahtarımı bulunca sevinçten havalara uçtum.

Bu cümledeki altı çizili ekler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir.?

A) İyelik eki – hâl eki– iyelik eki
B) Hâl eki– iyelik eki – hâl eki
C) Hâl eki– hâl eki– hâl eki
D) İyelik eki – hâl eki– hâl eki

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük iyelik eki almıştır?

A) Kulağıma su kaçtı.
B) Aldığımız sobadan verim alamadık.
C) Rakibine tekme attı.
D) Kitabın ilk basım tarihi 1996'ymış.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 'bahçe' **sözcüğünün kime ait olduğu bellidir?**

A) Bahçelerin meyvelerini dün işçiler toplamaya başladı.
B) Susuzluk nedeniyle bu sene kimse bağların bahçelerin yüzüne bakmadı.
C) Bahçenizdeki çiçeklerin kokusu buraya kadar geliyor.
D) Çocuklarla birlikte bahçedeki ağaçları suladık.

10. Aşağıdaki eşyalardan hangisinin sahibi belli değildir?

A)
Akıllı telefon

B)
Yüzüğün

C)
Tencerem

D)
Ayakkabısı

11.

Erkan Öğretmen:

– Görseldeki nesnenin bir kişiye ait olduğunu belirtecek şekilde cümle içinde kullanır mısınız?

Erkan Öğretmen'in isteğine uygun cümleyi hangi öğrenci kurmuştur?

A) Ezgi ➔ Kalemleri çantasına koydu.
B) Ferhat ➔ Fazladan kalemin var mı ?
C) Maksut ➔ Kalemdeki silgiyi kullandı.
D) Feyza ➔ Başlıkları kırmızı kalem ile yazın.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük aitlik anlamı taşımamaktadır?

A) Mutfaktaki halımıza bir tencere yemek döküldü.
B) Ayağım kapının arasında kaldığı için morardı.
C) Başarılı olmak istiyorsanız aklınızı kullanmalısınız.
D) Adres bulmakta zorlanırsanız haritalardan yararlanabilirsiniz.

13. Aşağıdaki eşyalardan hangisinin sahibi tek kişidir?

A) 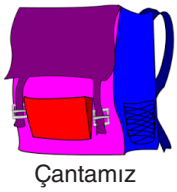
Çantamız

B)
Evleri

C)
Atkısı

D)
Kitabımız

Kazanım: Çekim eklerinin işlevlerini fark eder.

13 TEST

İsim Çekim Ekleri (Karma) - II

1. Irmaklar akmak ister
Çocuklar ekmek ister
Herkes yârini araken
Davulum tokmak ister

Dörtlükteki altı çizili sözcüklerden hangisi bir varlığın kime ait olduğunu bildiren bir ek (iyelik eki) almıştır?

A) Irmaklar B) Çocuklar
C) Herkes D) Davulum

2. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?**

A) Şu anda aklından neler geçtiğini merak ediyorum.
B) Yaşadığımız çevreyi korumak hepimizin görevidir.
C) Toplantıda birbirmize hayallerimizden bahsettik.
D) Geçen seneki kitaplarımı okuldaki geri dönüşüm kutusuna bıraktım.

3. Radyoda yine bizim şarkımız çalınca hemen odaya koştum.

Bu cümledeki altı çizili ekler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) İyelik eki - hâl eki - iyelik eki
B) Hâl eki - iyelik eki - hâl eki
C) Hâl eki - hâl eki - hâl eki
D) İyelik eki - hâl eki - hâl eki

4. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde iyelik (aitlik) eki yoktur?**

A) Eserleri son yıllarda daha çok rağbet gördü.
B) Edebiyat dergilerinde şiirleri yayımlandı.
C) Öğrencileri okul çıkışı geziye götürdü.
D) Fikirlerini beğendiğim sayılı aydınlardan biridir.

5. Annem dün çiçekleri evimizin balkonuna çıkarmış. **cümlesindeki altı çizili eklerin çeşitleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?**

A) Belirtme hâl eki - iyelik eki - şahıs eki - yönelme hâl eki
B) Belirtme hâl eki - belirtme hâl eki - iyelik eki - yönelme hâl eki
C) İyelik eki - iyelik eki - şahıs eki - yönelme hâl eki
D) İyelik eki - belirtme hâl eki - iyelik eki - yönelme hâl eki

6.
- Kazayı görenler hemen ambulans çağırdı.
- Dün akşam komşumuzla Ahmetlere gittik.
- Dünyalar kadar seviyorum annemi.
- Karşıdaki çocuklar neşe içinde oynuyor.

Yukarıdaki cümlelerde "-ler/ -lar" eki kaç farklı anlam katmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Temel Bilgi

e. Ayrılma Durumu (-den Hâli)

➥ İsim ve isim soylu sözcüklere ayrılma (çıkma), zaman, sebep, karşılaştırma, ham madde gibi anlamlar katar. -dan, -den, -tan, -ten şekilleri vardır.

Örnek:

- Tüm yükleri kamyondan indirdiler. (ayrılma - çıkarma)
- Dolaptaki çorba dünden kalmadır. (zaman)
- Otobüsümüz sisten zor ilerliyordu. (sebep)
- Yarın bugünden zor geçebilir. (karşılaştırma)
- Üzerindeki ceket yünden yapılmış. (ham maddesi)

Temel Bilgi

C) İyelik Ekleri

➥ İsimlere eklenerek onların neye veya kime ait olduğunu bildiren eklere iyelik (sahiplik) ekleri denir. Bu eki alan sözcükler "kimin, neyin" sorularına cevap verir.

Örnek:

✦ (benim) anne - m,
(bizim) anne - miz,

✦ (senin) anne - n,
(sizin) anne - niz,

✦ (onun) anne - (s) i,
(onların) anne - leri.

✦ Eviniz çok genişmiş.

✦ Öğretmenimiz çok iyidir.

D) Soru Eki Mi

➥ Türkçede soru ekleri mı, mi, mu, mü ekleridir. Bu ekler, kendinden önce gelen sözcüklerden ayrı yazılır, şahıs eklerine ise bitişik yazılırlar.

Örnek:

✦ Önümüzdeki hafta Antalya'ya gidecek misin?

✦ Hâlâ o okulda çalışıyor musun?

➥ Soru ekleri cümleye istek, şaşırma, pekiştirme gibi anlamları katabilir.

Örnek:

✦ Biraz hızlı olabilir misiniz? (istek)

✦ Tatlı mı tatlı bir çocuktu. (pekiştirme)

✦ Onu karşımda görmeyeyim mi? (şaşırma)

7. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisi hâl (durum) eki almamıştır?**

A) Çayırda
B) Öküzlerden
C) İftiralar
D) Sofrasına

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yönelme hâl eki almış bir sözcük vardır?**

A) Edip, eve koşarak gidiyordu.
B) Kedi ağaçtan atladı.
C) Emir'i okulda gördüm.
D) Ali, kitabı kütüphanede unutmuş.

9. Ankara'dan Eskişehir'e doğru giderken Sivrihisar'a varmadan küçücük bir köy vardır.

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözcüklerin aldığı hâl eklerinin isimleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Ayrılma - Yönelme - Yönelme
B) Bulunma - Yönelme - Ayrılma
C) Yönelme - Bulunma - Belirtme
D) Belirtme - Ayrılma - Bulunma

10. Sen beni bahçelerde uçarken görmelisin
1
Geldiğimi görünce ta uzaktan çiçekler
2
Yanlarına gideyim diye dört gözle bekler
3 4

Dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi isim çekim eki almamıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. **Mina:** Akşam eve geç geldim.

Zafer: Biraz daha ders çalışacağım.

Hacer: İstanbul'da trafik sorunu bir türlü çözülemiyor.

Enes: Adana'dan kamyonla karpuz getirdiler.

Yukarıdaki öğrencilerden hangisi cümlesinde hâl eki almış bir sözcük kullanmamıştır?

A) Mina
B) Hacer
C) Zafer
D) Enes

12.

Ayşe'nin bahçe içinde olduğunu ifade eden "Ayşe - - - - oynuyor." **şeklindeki üç kelimelik bir cümlede** "bahçe" **sözcüğü hangi eki alır?**

A) -i
B) -e
C) -de
D) -den

13. **Altı çizili sözcüklerin hangisinde** "-a / -e" **eki cümleye farklı bir anlam katmıştır?**

A) Kasabaya yeni bir doktor geldi.
B) Okulca pikniğe gideceğiz.
C) Haftaya tatile çıkacaklar.
D) Eşyaları kutuya yerleştirdik.

1.

İş yapan hata da yapacaktır. Hatta daha da ileri götürelim. Bir kişi eğer hiç hata yapmıyorsa iş yaptığından bile şüphe edilebilir. İş yapılan yerde ufak tefek, bazen de büyük hatalar yapılabilir. Önemli olan hata yaptığınızı bilmeniz, bunu sahiplenmeniz, hatanızın sahipsiz bir top gibi oradan oraya atılmasına izin vermemeniz. Hatalarına sahip çıkanlar, az hata yapma yolunda ilerleyen cesur yolculardır. Bu kişiler, iş hayatında adım adım başkalarının hatalarını düzeltmek için yükseleceklerdir. Önemli olan hem kendi hatalarını hem de başkalarının yaptığı hataları, hata olarak görebilmek, onları analiz edebilmek ve onlardan ders alabilmek. Hataların hiç beklenmeyen fırsatlara dönüşmesi de işin cabası. Thomas Edison'a 999 denemeden sonra yaptığı 1.000'inci deneyde ampulü bulmasıyla ilgili olarak şöyle soru yöneltmişler: "999 kez hata yapmanıza rağmen, 1.000'inci deneyi yapacak gücü nereden buldunuz?" Edison şu yanıtı vermiş: " Ampulün icadı 1.000 aşamalı bir süreçti. Hata gibi görünen ilk 999 aşama, 1.000'inci ve son aşamaya götüren öğretiler doluydu.

Yukarıda verilen altı çizili sözcükler aşağıdaki cümlelerin hangisinde metindeki anlamı dışında bir anlamda kullanılmıştır?

A) Masayı biraz ileri çekelim.

B) Çalışmalarınız arttıkça başarınız da yükselecektir.

C) Bu hastalık çok insanı götürdü.

D) Öğretisini başkalarına iletebilmekten umudunu kesti.

2.

Öğretmenlerin, anne ve babaların her şeyden önce çocukların değişik büyüme evrelerinde ne gibi konulara karşı ilgi duyduklarını ve bu ilgilere uygun ne gibi eserlerin var olduğunu bilmeleri gerekir. Bu konuda yayınevlerinin belli aralıklarla çıkardıkları broşürler, kitap tanıtım listeleri, gazete ve dergilerde yeni kitaplarla ilgili reklamlar ve eleştiri yazıları, çocukların okuma ilgileri ve eğilimleri üzerinde yapılan araştırma sonuçlarını bildiren rapor ve makaleler öğretmenlere, anne ve babalara yardımcı olabilir.

Aşağıdaki tanımlardan hangisi altı çizili sözcüklerden birine ait değildir?

A) Bir işi, bir olayı, bir kimseye önem vermek, yakınlık duymak.

B) Emek sonucu ortaya konan ürün, yapıt.

C) Tanıtma işi.

D) Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil.

1

Çözümlü Soru

- Davetiyeleri dostlarına dağıttı.
- Çalışma masasının üstünü dağıttı.
- Rüzgar bulutları dağıttı.

Aşağıdakilerden hangisi "dağıtmak" **sözcüğünün bu cümledeki anlamlarından biri değildir**?

A) Kurulu bir aile düzenini bozmak

B) Bir şeyi ayrı ayrı yerlere ya da kimselere vermek

C) Bir şeyin ya da yerin düzenini bozmak

D) Toplu durumda bulunan şeyleri öteye beriye yaymak

Çözüm

"Dağıtmak" sözcüğü ilk cümlede B seçeneğindeki anlamı ile, ikinci cümlede C seçeneğindeki anlamı ile, üçüncü cümlede D seçeneğindeki anlamı ile kullanılmıştır. Sorunun cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

Kısa Yol - 1

Bir sözcüğün birden fazla anlamı olabilir. Sözcüklerin çok anlamlılığı cümle içindeki kullanımı sırasında kazandığı anlamlarla ilgilidir.

Çözümlü Soru

1. Bu yemek midemi bozdu. (Bir şeyi kendisinden beklenen işi yapamayacak duruma getirmek)
2. ..... (Bir şeyi doğal durumundan ayırıp kötüleştirmek.)
3. Arkadaşını fena bozdum. (Küçük düşürmek)
4. Alınan karar bozuldu. (Geçersiz duruma getirmek)

Yukarıda "bozmak" sözcüğünün geçtiği cümleler verilmiştir.

2 Numaralı yere aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilebilir?

A) Kalitesiz şampuan saçımı bozdu.
B) Elbiseyi bozdu, etek yaptı.
C) Uzaktan kumandalı arabayı bozdu.
D) İyi giden işini arkadaşları bozdu.

Çözüm

B seçeneğinde biçmini değiştirmek, C seçeneğinde işlevsiz hale getirmek, D seçeneğinde ise olmuş bir işi geçersiz hale getirmek anlamında kullanılmıştır. Sorunun cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

Kısa Yol - 2

Çok anlamlılık sorularını doğru çözmenin en kolay yolu cümlede soruya konu olan sözcüğü çıkarıp, yerine sözcüğün sezinlediğiniz anlamını koymaktır. Eğer cümledeki sözcüğün anlamı ile sezinlediğiniz sözcüğün anlamı örtüşüyor ise doğru cevaba daha çabuk ulaştığınızı göreceksiniz.

EN İYİ DOST

Dünyada hiçbir dost, insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk, biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır. Bırakınız ıssız bir adaya gitmeyi, herhangi bir yolculuğa çıkarken bile hangi okur yazar yanına bir iki roman, bir iki şiir almayı düşünmez!

Yolculukta, çoğu zaman olduğu gibi çevremizde bakıp dalmaktan, yanımıza aldığımız kitapları okuyamazsak bile onları yine de **elimizin altında** bulundurmak isteriz. Düşünüyorum da, şu dünyadan kitaplar yok oluverse yaşamak ne kadar güçleşir, çekilmez bir ağırlık olur. Roman yazarı ve şair için yazmak nasıl dayanılmaz bir ihtiyaçsa okuyucu için de yazılanları okumak öyledir. En kötümser zamanlarımızda yardıma onlar koşar. Ataç, ölüm yatağında kendisini görmeye gelen Sabahattin Teoman'a "Hastalıkta, ağrıları dindirici en iyi ilaç şiirmiş. Boyuna şiir okuyorum." dememiş miydi?

Kitap bizi avuttuğu gibi yükseltir de. Kısa hayatında, insanın edindiği tecrübeler ne kadar azdır! Oysa şiirler ve romanlar yaratıcılarının türlü iç tecrübeleriyle kaynaşır. Onlarla zenginleşir, onlarla eksiğimizi gideririz. Bir şeyler öğrenmek için roman veya şiir okunduğunu sanmıyorum. Sanatçı bir şeyler öğretmek, bazı doğruları göstermek amacı ile yazmamıştır ki okuyucu öğrenmek için okusun! Fikir eseri ile sanat eserlerinin ayrıldığı nokta işte burada!

3. ve 4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

3. "En İyi Dost" **adlı metinde altı çizili sözcüklerin taşıdığı anlamlar hangi seçenekte doğru verilmiştir?**

A)	Yakın	Benzeyen, andıran
B)	Donuk	Mert
C)	İlaç	Çare
D)	Nokta	Benek

4. "En İyi Dost" **adlı metinde geçen** "elimizin altında" **sözcük grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kolayca alınabilecek yerde, hazırda
B) Gizlice
C) Görevinden uzaklaştırmak
D) Nazlı, şımarık bir biçimde

Bir gün tilki yalnız kalmış, üzülmüş.
Yalnızlık tak edince canına, düşmüş tilki yollara.
Arkadaş aramış hep sora sora.
Bir gün ayıyla arkadaş olmuş.
Birkaç gün içinde dostlukları son bulmuş.
Ayının hâlini sevmemiş tilki.
Demiş: "Bu ayı hantalın teki."
Yeniden başlamış aramaya dost.
İnceleyip kulak, göz, deri ve post.
En sonunda kurdu seçmiş arkadaş.
Ama bu dostluk da sürmemiş uzun.
Tilki demiş: "Gözleri kızıl kurdun."
Yine düşmüş yollara bu yalnız tilki.
Görmüş bir aslanı avını yerken.
Demiş: "Bu, dost olur bana gerçekten."
Onunla arkadaşlık etmiş uzunca.
Aslan bir gün ona azıcık kızınca.
Terk etmiş onu da, dönmüş yuvasına.

5. ve 6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

5. Parçada verilmek istenen mesajı aşağıdaki atasözlerinden hangisi en iyi anlatır?

A) Dost, kara günde belli olur.
B) Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.
C) Dost başa, düşman ayağa bakar.
D) Dostun attığı taş, baş yarmaz.

6. Yukarıdaki metinde altı çizili deyimin anlamı nedir?

A) Yol boyu aramak.
B) Dayanamaz duruma gelmek.
C) Canı sıkılmak.
D) Çok sinirlenmek.

7. - - - - sanki kılı kırk yarar.

Anlam akışına göre, bu cümlenin başına aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

A) Sözcük seçimine çok dikkat eder,
B) Yazdıklarını kısa tutmaktan kaçınır,
C) Sözü fazla uzatmaz,
D) Çok yavaş konuşur,

8. Aşağıda "kulak" sözcüğü ile yapılmış deyimlerin anlamı verilmiş ve bu deyimler birer cümlede kullanılmıştır.

a. Keyifsiz, neşesiz
b. Herhangi bir konuda deneyim kazanmış, ustalık edinmiş
c. Gelecek sözü, haberi her an duymaya hazır olmak
d. Dinlemek, dikkat etmek, önem vermek

1	İşittiklerinin hiçbirine kulak asmadın, şimdi çaresiz oturuyorsun.
2.	Çok keyifsiz bir durumdasın, kulağın düşük neyin var?
3.	Kulağın delik olsaydı bu haberi önce sen duyardın.
4.	Bunları o dönemin kulağı kesiklerine sormalısın.

Bu deyimlerin kullanımı ve anlamları eşleştirilmek istenilirse doğru eşleştirme aşağıdakilerden hangisi olur?

A)

1	2	3	4
a	b	c	d

B)

1	2	3	4
a	b	c	d

C)

1	2	3	4
b	c	d	a

D)

1	2	3	4
d	a	c	b

1

Çözümlü Soru

Aşağıda verilenlerin hangisinde "kalmak" sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbirine uymamaktadır?

	Anlam	Kullanım
A)	Etkisi sürüyor olmak	Tüm acılar geçip gitti, doğru ama izi kaldı.
B)	Ertelemek	Yazılımız bayramdan sonraya kaldı, çok sevindik.
C)	Oyalanmak	Bir saat boyunca çay evinde kaldım, ha geldin ha geleceksin diye.
D)	İşlemez duruma gelmek	Görüyorsun çok az param kaldı, neye yetecek bu?

Çözüm

A, B ve C seçeneklerinde "kalmak" sözcüğünün kullanımı ile anlamı birbirine uymaktadır. D seçeneğinde ise nicelik bildiren bir anlam vardır. Yani belirtilen kadar bulunmak anlamıyla kullanılmıştır. Sorunun cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

Kısa Yol - 3

Sözcükler cümle içinde yeni anlamlar kazanır. Bu nedenle sözcüklerin hangi anlama geldiklerini ancak kullanıldığı cümle içindeyken anlayabiliriz.

Çözümlü Soru

Seninle olmak
Görmek gibi bir şey cennetleri düşte.
Yeniden yeşermek gibi bir şey.
Ama şu ayrılık duygusu yok mu?
Kolumu kanadımı kırıyor işte!

Bu şiirde, altı çizili sözün dizeye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir işi yapmak için zorlanmak
B) Gücünü yitirdiğinden çaresiz durumda kalmak
C) Büyük bir çıkmaza girmek
D) Birinin yardımına ihtiyaç duymak

Çözüm

Şiirde ayrılık duygusunun şairi güçsüz duruma getirdiğinden bahsedilmiş, kolun kanadın kırılması çaresizliği anlatmıştır. Seçenekler arasında B seçeneği bu anlamı karşılamaktadır. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 4

Altı çizili sözün cümleye kattığı anlamı bulmak için parçanın tamamı çok dikkatli okunmalıdır. Parça anlaşılmadan sözün anlamı anlaşılamaz.

9. **Öğretmen:** "Bilmek, gerçekten bilmek kulak dolgunluğu ile bilmek değil, aklımızla kavrayıp bilmektir."

Öğretmenin cümlesinde altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Gezerek öğrenme, görerek kavradığımızdan daha kalıcıdır.
B) Onun spor konusunda bildikleri şundan bundan işittikleridir.
C) Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıptır.
D) Bana anlatacaklarını, aşağı yukarı biliyorum.

10.

Atatürk'ün, konuşmasında kullandığı atasözünün anlamı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) Doğruyu görünmez, iyiyi düşünmez, uygun tedbiri alamaz bir duruma düşmemek gerekir.
B) Bir işi yapacağını söylemekle, atıp tutmakla, yapılması gereken yapılmaz.
C) Gelebilecek tehlikelere, kötülüklere, karşı uyanık ve tetikte bulunmak gerekir.
D) Güçlü olup çalışan, çaba sarf eden, güçlü olup çalışmayandan iyidir.

11. "Bu konuyu epeyce araştırdım ama dişe dokunur bir bilgiye ulaşamadım."

Altı çizili deyimin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Önemli
B) Kayıtlara geçen
C) Unutulan
D) Güvenilir

12.

	Atasözü		Anlamı
1	Balık baştan kokar.	→	Baştakilerin tutumunun bozuk olduğu toplumda her şey bozuk olur.
2.	Taş yerinde ağırdır.	→	Kişinin değerini çevresindekiler, yakınları daha iyi bilir.
3.	Kuzguna yavrusu anka görünür.	→	İnsan, kendi çocuğunu güzel, kendi eserini kusursuz görür.
4.	Dağ ne kadar yüce olsa, yol üstünden aşar.	→	Her insan bir gün önemli bir mevkiye gelebilir.

Yukarıdaki atasözlerinden hangisinin ya da hangilerinin anlamları doğru değildir?

A) 1 ve 2.
B) Yalnız 3.
C) 2 ve 4.
D) Yalnız 4.

13. İnsanlar kendi çıkarlarını her zaman başkalarının çıkarlarının üstünde görürler.

Bu cümle aşağıdaki atasözlerinden hangisine anlamca en yakındır?

A) Can cümleden azizdir.
B) Can çıkmayınca huy çıkmaz.
C) Can boğazdan gelir.
D) Herkes ektiğini biçer.

14. Eski çamlar bardak oldu. Herkesin gözüne batan durumlar, kötülükler kapandı, görülmez oldu. Anlayacağınız - - - -

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanması uygun olur?

A) köprünün altından çok sular aktı.
B) yorgan gitti, kavga bitti.
C) eski dost düşman olmaz, yenisinden vefa gelmez
D) kar yağdı, iz örtüldü.

Fatih, gün ortası..... doğru ilk defa İstanbul'a gidiyordu. Bura..... Ayasofya'ya gidiş muhteşem oldu. Padişah beyaz atına binmiş, etrafın..... hocaları Akşemsettin, Molla Hüsrev ve Molla Gürani yer almışlardı. Karşılayanlardan çiçek sunmak isteyenler, beyaz saksıyla Akşemsettin'i padişah sanarak ona doğru gittiler. Akşemsettin, bu hareketten çekinerek atını geri çekiyor, demetleri uzatanlara da önde giden yirmi iki buçuk yaşındaki Fatih'i göstererek: "Sultan Mehmet odur, ona doğru gidiniz." diye hareketler yapıyordu.

Fatih, hocasının bu heyecanını sezmiş ve bu hareket..... gereksiz görmüştü. Gülerek:

- Gidiniz, yine ona gidiniz, dedi. Evet, Sultan Mehmet benim; lâkin o benim hocamdır.

Dr. Kâzım İsmail GÜRKAN

15. ve 16. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

15. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi eklerin getirilmesi uygundur?

A) -da, -dan, -i, -e
B) -i, -da, -a, -den
C) -a, -dan, -da, -i
D) -dan, -da, -a, -i

16. Yukarıdaki metinde boşluklara getirilmesi uygun olan hâl eklerinin adları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) yönelme, ayrılma, bulunma, belirtme
B) bulunma, ayrılma, belirtme, yönelme
C) belirtme, bulunma, yönelme, ayrılma
D) ayrılma, bulunma, yönelme, belirtme

1

Çözümlü Soru

Dilimizde organ adları deyimler içinde sıkça kullanılır. Örneğin; göz sözcüğünün içinde bulunduğu (I) gözden çıkarmak deyimini "bir malın elden gitmesine razı olmak", (II) göze batmak deyimini "dikkat çekecek bir güzelliği olmak", (III) gözde olmak deyimini "sevilen, beğenilen bir kişi olmak", (IV) göz açtırmamak deyimini "başka iş yapmasına fırsat vermemek", anlamını karşılamak için kullanırız.

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisi yanlış açıklanmıştır?

A) I B) II C) III D) IV

Çözüm

Göze batmak deyiminin anlamı, aşırı derecede görünür olmak, tedirgin, uygunsuz veya yakışıksız görünmek ya da çekemezliğe yol açmaktır. Diğer deyimler ve anlamları doğru verilmiştir. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 5

Deyimler kalıplaşmış sözcüklerdir. Bu nedenle deyimlerden sözcük çıkarılmaz veya eklenmez.

Çözümlü Soru

"Kişinin değerini en iyi bilenler, kendi çevresinde bulunanlardır. Kişinin hatırı en çok kendi çevresinde bilinir ve sayılır." **anlamı aşağıdaki atasözlerinden hangisinde vardır?**

A) Herkes bildiğini okur.
B) Taş düştüğü yerde ağırdır.
C) Her gönülde bir aslan yatar.
D) Herkesin hamuru ekmeğine göredir.

Çözüm

A seçeneğindeki atasözünün anlamı, herkes kendi düşünüşüne göre iş yapar; C seçeneğindekinin anlamı, herkesin kendine göre büyük bir emeli vardır; D seçeneğindekinin anlamı, bir iş için yapılacak hazırlık, gereksinim ölçüsünde olmalıdır. B seçeneğindeki atasözü ile açıklama örtüşmektedir. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 6

Atasözleri de tıpkı deyimler gibi kalıplaşmış sözlerdir. Üzerlerinde hiçbir değişiklik yapılmaz. Yapılırsa kazandığı anlamı kaybeder.

17.

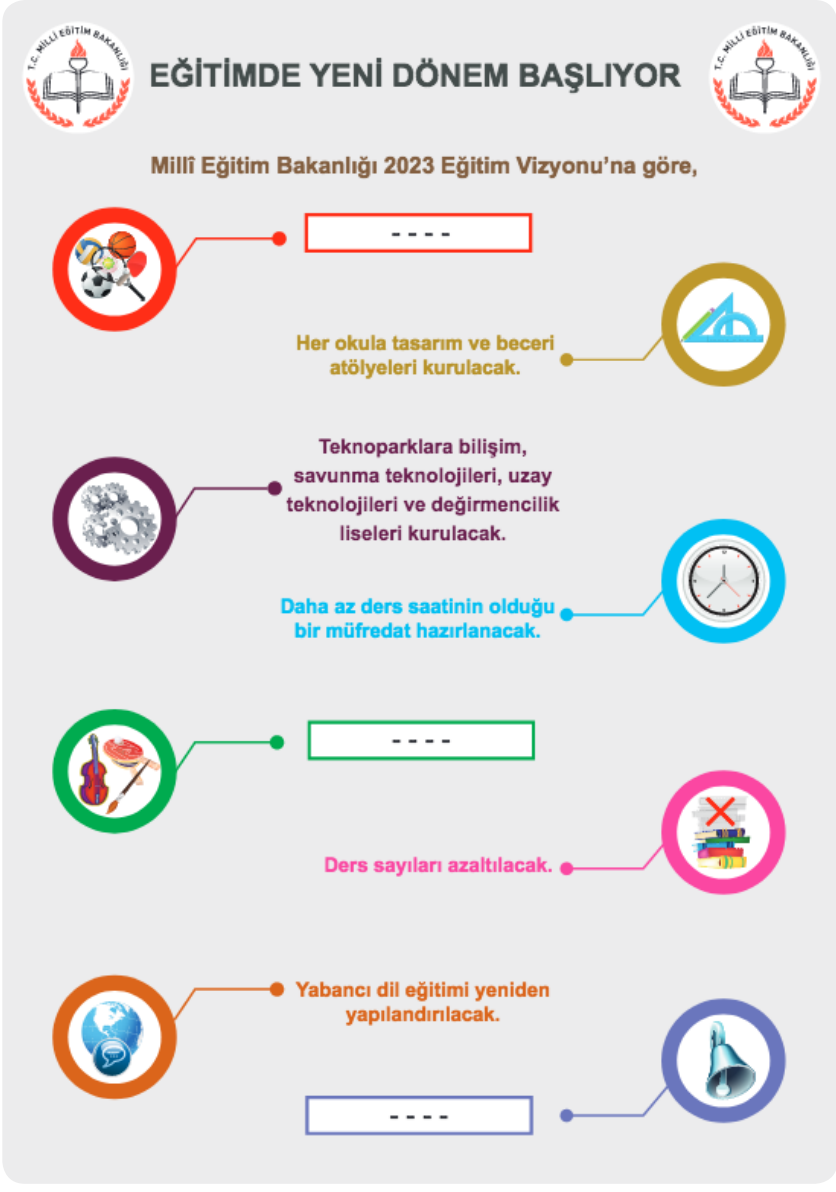

I. Özel yetenekli öğrencilere yönelik seçmeli dersler getirilecek.

II. Teneffüs süreleri uzatılacak.

III. Okul ve mahalle spor kulüpleri kurulacak.

Yukarıdaki bilgilendirme grafiğinde bazı simgelerin karşısındaki açıklama bölümleri boş bırakılmıştır.

Bu simgeler ve numaralanmış cümleler eşleştirildiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

A) I	B) II	C) II	D) III
III	I	III	I
II	III	I	II

18. Şekil: Antibiyotik Direncinin Yayılımı

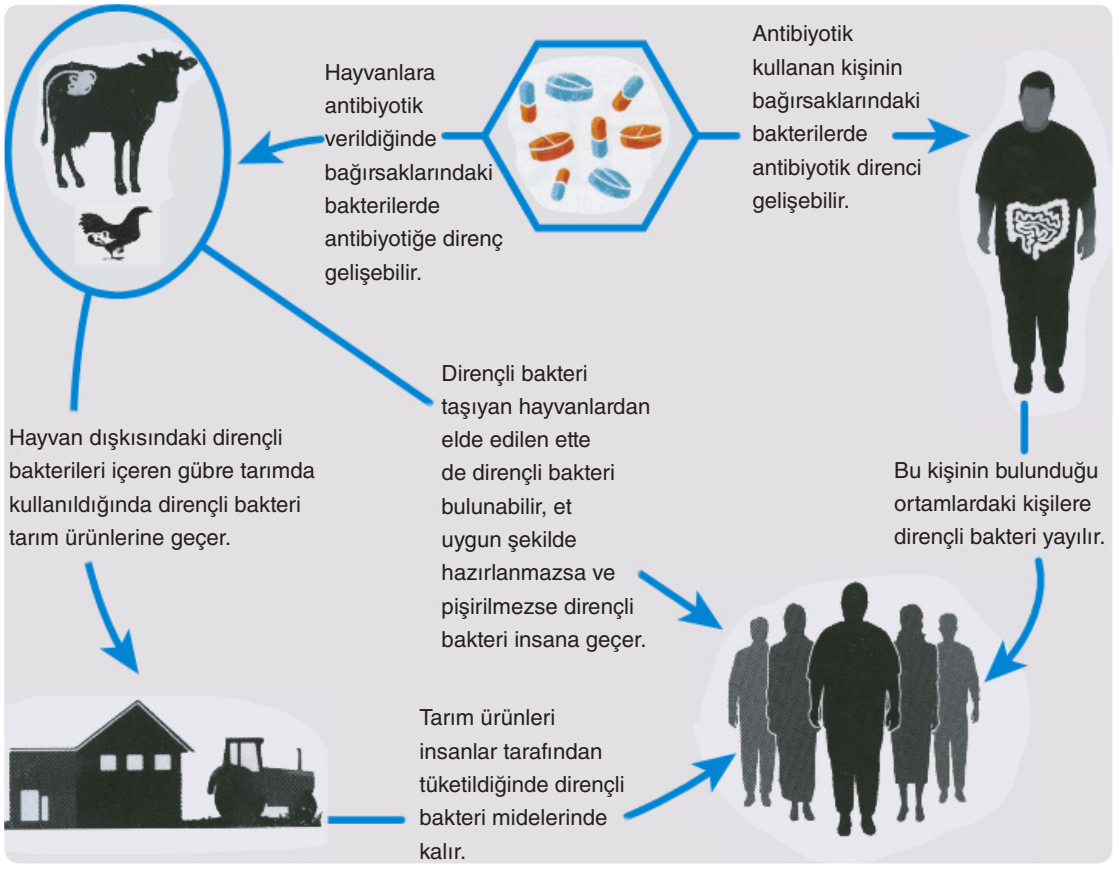

Bu şekilde belirtilen sorunla ilgili aşağıdakilerden hangisi bir çözüm önerisi olamaz?

A) Tarımda hayvansal gübre kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
B) Antibiyotik kullanan kişiler, başkalarıyla yakın temastan kaçınmalıdır.
C) Et ve et ürünleri, doğru yöntemlerle pişirilerek tüketilmelidir.
D) Sebze ve meyveler, denetimden geçirildikten sonra tüketiciye sunulmalıdır.

19. Üçgen, yıldız ve daireden oluşan bir kodlama sisteminde A, Ç, I, K, R harfleri aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

A	▲★▲
Ç	★▲
I	▲★
K	★▲▲
R	★●▲★

Buna göre aşağıdaki beş harfli sözcüklerden hangisi "★▲▲★★●▲★▲★▲★▲▲" şeklinde kodlanır?

A) KIRAK B) KIRAÇ C) ÇIRAK D) ÇARIK

Çözümlü Soru

Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde iyelik (aitlik) eki yoktur?

A) Dünyanın en güzel duygusu anneliktir.
B) Çocuklar öylesine mutluydu ki bunu bozmak istemedim.
C) Anneni çağır da konuşalım.
D) Bu akşam dostlarımızı ağırlayacağız.

Çözüm

A seçeneğinde "duygusu" kelimesinde -u eki, C seçeneğinde "anneni" kelimesinde -n eki, D seçeneğinde "dostlarımız" kelimesinde -mız eki iyelik ekidir. B seçeneğinde iyelik eki alan kelime yoktur. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 7

İyelik ekleri eklendiği varlığın kime, neye ait olduğunu gösterir.

Çözümlü Soru

1. Kitaplarda değil türkülerde ara Yemen'i
2. Öleni, kalanı, gidip gelmeyeni
3. Ben türkülerden aldım haberi
4. Ah bu türküler köy türküleri
5. Ana sütü gibi temiz

Yukarıda altı çizili sözcüklerden hangileri ismin belirtme durum ekini almamıştır?

A) 1 ve 2
B) 2 ve 3
C) 1 ve 3
D) 4 ve 5

Çözüm

1., 2. ve 3. cümlelerde iyelik ekleri vardır. 4. ve 5. cümlelerde tamlanan eki vardır. Sorunun cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

Kısa Yol - 8

İsim ve isim soylu sözcüklere belirtme, bulunma, ayrılma ve yönelme anlamı katan ekler hâl ekidir.

20.

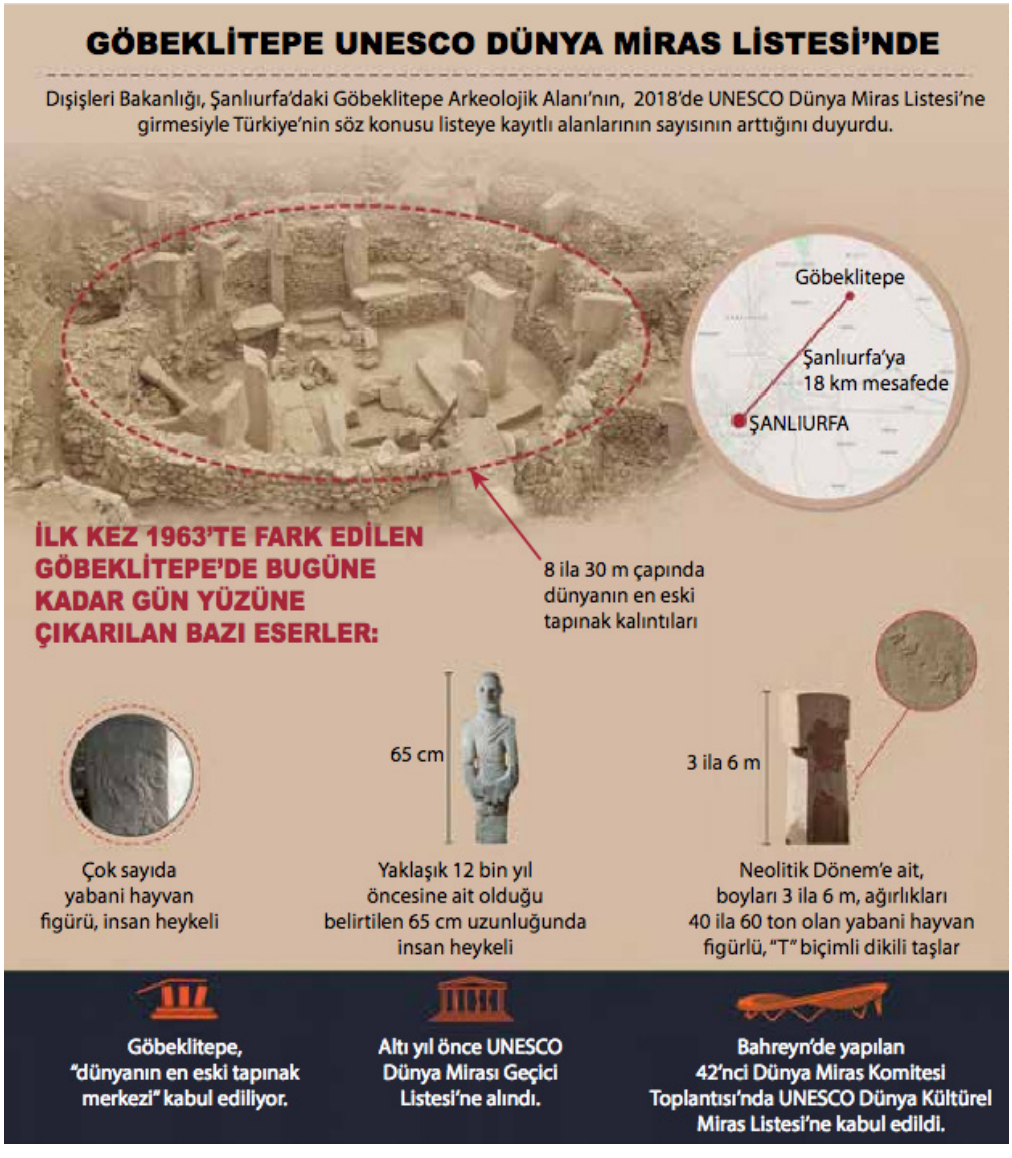

Bu görseldeki bilgilerden hareketle Göbeklitepe ile ilgili,

I. İnanç tarihine ait bilgileri altüst eden bir tapınaktır.

II. İçindeki T biçimli ve hayvan figürlü dikili taşlar insanı temsil etmektedir.

III. Türkiye'nin, Dünya Miras Listesi'nde Göbeklitepe dışında da eserleri vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III.

21. Birbirine yardım eden fertlerden oluşan topluluklar, engelleri daha kolay aşıp üst düzey başarılar elde edebilir. İnsanın geçmişinde gördüğümüz ve onu dünyada baskın tür hâline getiren sosyal ve kültürel gelişimin arkasında böyle bir gerçeklik yatar.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları "■, ★, ●, ▲" simgeleriyle verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

■ Benzerleri arasında, güç ve önem bakımından başta gelen.

★ Bir nesnenin, bir kimsenin başka nesne veya kimselere göre değer ve yücelik derecesi.

● Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep.

▲ Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen.

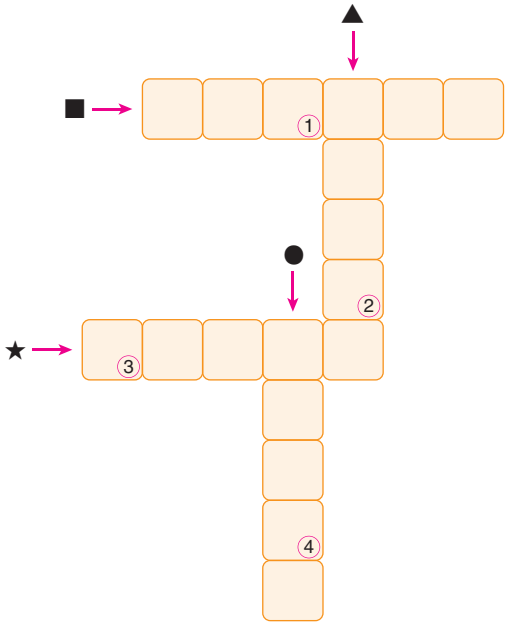

ANAHTAR SÖZCÜK

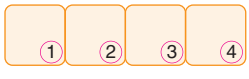

Numaralanmış kutularda yer alan harfler "ANAHTAR SÖZCÜK" bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

A) S E N A

B) S A L I

C) S A Y I

D) S A D E

Notlarım

22. Aşağıdaki şekillerde numaralanmış bölümlere, çevresindeki sözcük veya söz gruplarının çağrıştırdığı en uygun kavram yazılmak istenmektedir.

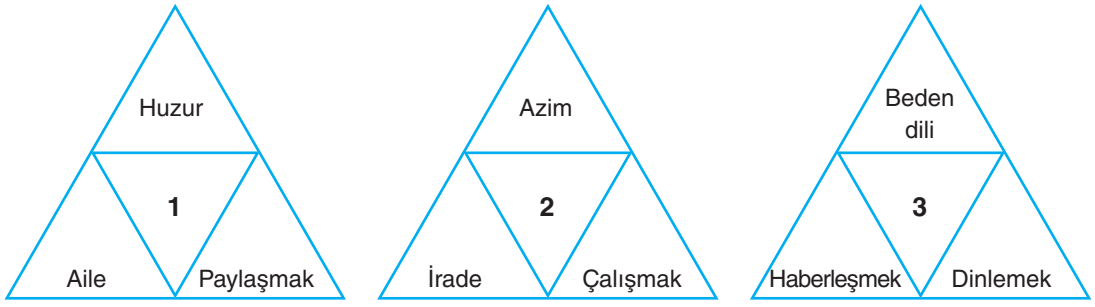

Buna göre, numaralanmış yerlere getirilecek kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	1	2	3
A)	İletişim	Başarı	Mutluluk
B)	Mutluluk	İletişim	Başarı
C)	Mutluluk	Başarı	İletişim
D)	İletişim	Mutluluk	Başarı

23. Rıdvan, kitap sipariş etmek için bir siteye üye olacaktır. Bunun için şifre oluşturması gerekmektedir. Şifre belirleme kuralları aşağıda verilmiştir.

ŞİFRE

- Şifreniz en az bir büyük harf, bir küçük harf, bir özel karakter (#, @, &, ?, !) ve bir rakam içermelidir.
- Şifrenizde, alfabetik sıralamada art arda gelen harfler (AB, ab, Ab, aB gibi) yan yana yer almamalıdır.
- Şifreniz en az beş, en çok dokuz karakter uzunluğunda olmalıdır.
- Şifrenizde "ç, ğ, ı, ö, ü, ş" harfleri olmamalıdır.

Buna göre Rıdvan, aşağıdaki şifrelerden hangisini oluşturursa siteye üye olabilir?

A) 46KkLL!S B) n27@ıRY C) B?vM34c1 D) a#Ez60T9&G

2. Ünite

Konular

- İsim
- Sıfat(Ön ad)
- İsim Tamlamaları
- Sıfat Tamlamaları
- Edat
- Bağlaç
- Ünlemler
- Zamirler(Adıl)
- Yapıların Göre Kelimeler

★ Sınav Modunda Test

2. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

Kazanımlar	Test No	Kazanım Ölçer ★	Kazanım Ölçer ★ ★	Kazanım Ölçer ★ ★ ★
İsimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.	1 - 7			
İsim ve sıfatların tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.	8 - 13			
Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.	14 - 17			
Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.	18 - 22			
Basit, türemiş ve bileşik kelimeleri ayırt eder.	23 - 26			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: İsimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

Somut – Soyut İsim (Ad)

1. Soyut isim, varlıklarını duyu organlarımızla algıyamadığımız, zihnimizde oluşturduğumuz varlıklara verdiğimiz isimlerdir. Somut isim ise varlıklarını duyu organlarımızla algılayabildiğimiz, madde hâlindeki varlıklara verilen isimlerdir. Örneğin ağaç, kalem, taş isimleri somutken adalet, heyecan, huzur gibi isimler soyuttur.

Buna göre, aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisi somut bir isimdir?

A) İnce davranışlarıyla herkesi kendine hayran bıraktı.
B) Minik bebek annesine tatlı tatlı bakıyordu.
C) Dışarıdan gelen uğultu hepimizi tedirgin etti.
D) Kıvrak zekâsı ile tüm sorulara anında cevap veriyordu.

2. Beş duyu organımızdan biriyle bile algıyamadığımız kavramları karşılayan sözcüklere soyut isim denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde soyut ad vardır?

A) Çocuklar caddede top oynuyorlar.
B) Etrafı bir koku sarmıştı.
C) Evdeki herkeste vardı yine bir hüzün.
D) Bana inanmadığını biliyorum.

3. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sdece somut anlamlı kelimeler yer almaktadır?**

A) Aydınlık – basa – umut
B) Saygı – ışık – rüzgâr
C) İlçe – yastık – elektrik
D) Beyin – nefret – mandal

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde somut isim ek alarak soyut isim olmuştur?**

A) Şekerliğe biraz daha şeker koyun.
B) Tuzluğu masaya getirmemişsiniz.
C) Kitaplığı hemen düzenlemelisiniz.
D) İnsanlık adına bir sürü eser vermişti.

5. Somut isim, varlıklarını duyu organlarımızla algıyabildiğimiz, madde hâlindeki varlıklara verilen isimlerdir. Örneğin "sıcak, hava, su, koku vb." sözcükler beş duyu organımızdan en az biriyle algılanabilir. Bu yüzden bu sözcükler somuttur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizil somut isim değildir?

A) Yemeğin acısı biraz fazla olmuş.
B) Pastaneden iki kilo tatlı alalım.
C) Dün gece hava çok sıcaktı.
D) İnsanın kendine de saygısı olmalıdır.

6. Soyut isim, varlıklarını duyu organlarımızla algılayamadığımız, zihnimizde oluşturduğumuz varlıklara verdiğimiz isimlerdir. Somut isim ise varlıklarını duyu organlarımızla algılayabildiğimiz, madde hâlindeki varlıklara verilen isimlerdir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde somut ve soyut isim bir arada kullanılmıştır?

A) Güzel günler göreceğiz.
B) Dokunabilir misiniz gözyaşlarıma ellerinizle?
C) Mutluluğunu gözlerinden okuyabiliyorum.
D) Neden hastaneye gittiğimizi sormayacak mısın?

1 TEST

Temel Bilgi

İsim (Ad)

- Canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, çeşitli durumları bildiren sözcüklere "isim(ad)" denir.
- İsimler ifade ettikleri varlık ve kavramlara verilişine; varlık ve kavramların oluşlarına ve sayısına göre üç gruptan oluşur.

1 Varlıklara verilişine göre
- Özel İsim
- Cins (tür) İsim

2 Varlıkların oluşlarına göre
- Somut İsim
- Soyut İsim

3 Varlıkların sayısına göre
- Tekil İsim
- Çoğul İsim
- Topluluk İsmi

Temel Bilgi

1. Varlıklara Verilişlerine Göre İsimler

Özel İsimler:

Örnek:

- Tek bir varlığı adlandıran isimlere "özel isim" denir.
- Ahmet Erdoğan, Çınar Kara, Tarık Ünver (İnsan isimleri)
- Karabaş, Romses, Gizmo, Çomar (Hayvan isimleri)
- Türkiye, Türkçe, Türkmenistan, Müslümanlık (Ülke, dil ve din isimleri)

Cins (tür) İsimler:

Örnek:

- Aynı türden kavramları ve varlıkları karşılayan isimlere "cins isim" denir.
- kalem
- kitap
- ev
- anne
- bebek
- ova
- bitki
- karanfil
- arslan
- Burcu, Mırnav'ın tabağını özel isim özel isim cins isim yere koydu. cins isim

7.

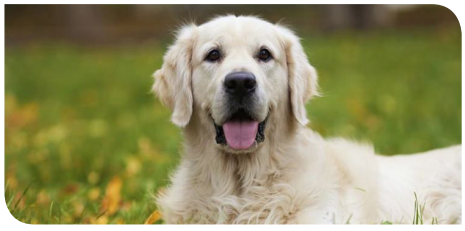

Resimde gördüğümüz Karabaş'ın kulübesinin altında somut bir isim vardır.

Bu bilgiye göre Karabaş'ın kulübesi aşağıdakilerden hangisidir?

A)
Rüya

B) 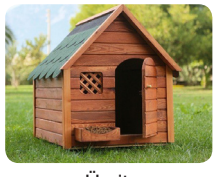
Ümit

C)
Kahramanlık

D)
Hava

8. Beş duyu organımızdan biriyle bile algılayamadığımız kavramları karşılayan sözcüklere soyut isim denir.

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisi soyut isim <u>değildir</u>?

A) Hoşgörü
B) Korku
C) Şefkat
D) Bıçak

9. Soyut isim, varlıklarını duyu organlarımızla algılayamadığımız, zihnimizde oluşturduğumuz varlıklara verdiğimiz isimlerdir. Örneğin "sevgi, nefret, kin vb." sözcüklerin hiçbiri beş duyu organımızla algılanamaz. Bu yüzden bu tür sözcükler soyuttur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi soyut ad <u>değildir</u>?

A) sevinç
B) rüya
C) rüzgâr
D) hırs

10. "–lık/–lik" **eki, aşağıdaki cümlelerin hangisinde soyut anlamlı bir sözcük türetmiştir?**

A) Bizim kasabamızda kocaman bir kömürlük mevcut.
B) Çınar ağacının gölgelik kısmında iyice dinlendik
C) İnsanlık suçu işlemiş olanlara karşı mücadele veriyordu.
D) Antalya'nın çok geniş çamlık alanları mevcut.

11. Altı çizili isimlerden hangisi soyut isim <u>değildir</u>?

A) Akşamdan beri sert ve <u>sıcak</u> bir rüzgâr esiyordu.
B) Peygamberimiz çok <u>merhametli</u> bir insandı.
C) Kötü <u>rüya</u> gören kız annesine seslendi.
D) <u>Kaygı</u> ve korku birbirinden farklı durumlardır.

12. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi somut anlamlı bir isimdir?

A) <u>Duygularını</u> açık yürekliliklе paylaştı.
B) <u>Yalnızlık</u> hissi gün geçtikçe artıyordu.
C) Efendim, <u>halk</u> yaşanılanların hepsinin farkında.
D) Yapılan şeylerin <u>şerefi</u> bana değil, millete aittir.

Kazanım: İsimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

2 TEST

Notlarım

Özel – Cins İsim (Ad)

1. Dünyada ve evrende tek olan, eşi benzeri olmayan varlıkları isimlerine özel isim denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özel isim kullanılmamıştır?

A) İstanbul'un en sevdiğim yeri İstinye'dir.
B) Elif Öğretmen Türkçe dersini çok iyi anlatıyor.
C) Atlantik'te çok çeşitli canlı türleri var.
D) Kıtaların oranı okyanuslardan küçüktür.

2. İsim, evrende bildiğimiz bütün canlı ve cansız varlıkları ve kavramları karşılayan, onları tanımlayan sözcüklerdir.

Buna göre, "Şehirlerin vazgeçilmezidir dar sokaklar, yürüyen insanlar, otomobillerin korna sesleri." **cümlesinde kaç tane isim vardır?**

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

3.
- Dünyada ve evrende tek olan, eşi benzeri olmayan varlıkların adlarına özel isim denir.
- Aynı türden olan varlıkların tümüne verilen ortak isme cins isim denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özel ve cins isimler bir arada kullanılmıştır?

A) Okulların açılmasını dört gözle bekliyorum.
B) Murat yine sokak köpekleriyle oynuyordu.
C) Ayşe de beni anlamadı.
D) Kış için tarhana, bulgur yaptık.

4. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerden hangisi isim değildir?**

A) Şairin özelliklerinden biri olmaya başlayan biçim beceriksizlikleri bu şiirde de karşımıza çıkıyor.
B) Halk şiirinin modernleşen yüzü, onun şiirindeki aynaya yansır ki lirik bir köylüdür o.
C) Fethi Naci'nin yazısı vardı, o romanın nasıl bozuk bir Türkçe ile yazıldığını örneklerle gösteren.
D) 19.yüzyılda çıkan o romanlar gibi yepyeni, şahane, müthiş romanlar çıkmıyor artık.

5. Dünyada ve evrende tek olan, diğer varlıklar içinde tam bir benzeri bulunmayan varlıklara verilen isimlere "özel isim" denir.

Buna göre altı çizili kelimelerden hangisi özel isim olarak kullanılmamıştır?

A) Kaya bugün okula gelmedi.
B) Ürgüp bugün çok sıcaktı.
C) Gül bu soruyu yapar.
D) Sevgi meleklerin hayatıdır.

6. Özel isim, dünyada ve evrende tek olan, eşi benzeri olmayan varlıkların adlarına denir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde özel isim kullanılmıştır?

A) Tabiat bütün güzelliğiyle önümüzde duruyordu.
B) Nehir bu sabah bize geldi.
C) Yağmur yağınca köyümüzdeki nehir taştı.
D) Nehir gözlüm ağlamak nedendir?

Notlarım

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir "sayı ismine" yer verilmiştir?**

A) Sevgisiz olanın çabuk yorulacağını bir kez daha vurguladı.
B) İnsan ancak gece dörtte uyursa sabaha böyle uyanır.
C) Gençliğin umut yanılgısı, son on yılda iyice derinleşti.
D) Çocukların üçü sinemada yanımda oturdu.

8. Dünyada ve evrende tek olan, eşi benzeri olmayan varlıkların adlarına özel isim denir.

Buna göre "mutlu" **kelimesi hangi cümlede özel isim olarak kullanılmıştır?**

A) Bugün çok mutluyum.
B) Mutlu insanlara imrenirim.
C) Mutlu bir şekilde eve döndük.
D) Biz Mersinliyiz, onlar Mutlu.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cins isim olduğu hâlde özel isim olarak kullanılan bir isim vardır?**

A) Ayşe, dün gece güzel bir rüya görmüş.
B) Boncuk, açık kapıdan çıkıp yanıma geldi.
C) Ankara ülkemizin başkentidir.
D) Ali, geçtiğimiz hafta yurt dışına çıkmış.

10. Varlıkları ve kavramları karşılayan sözcüklere isim (ad) denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime, varlığı değil de kavramı karşılamaktadır?

A) Dere bugün durgun akıyor.
B) Akıl yaşta değil baştadır.
C) Dün Karabaş'ı veterinere götürdük.
D) Çayına şeker atmıyor.

11. "Dünya'nın en güzel çiçekleri, nehirleri bizim ülkemizde, en güzel insanları bizim toplumumuzda vardır." **cümlesinde hangi kelime isim değildir?**

A) Dünya
B) Güzel
C) Toplumumuz
D) Çiçekler

12. "Bodrum'daki orman yangını insanları üzmüştü." **cümlesinde aşağıdaki isim türlerinden hangisi yoktur?**

A) Özel isim
B) Cins isim
C) Somut isim
D) Soyut isim

Kazanım: İsimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

3 TEST

Notlarım

Tekil, Çoğul ve Topluluk İsmi (Ad)

1.
- Dünyada ve evrende tek olan, eşi benzeri olmayan varlıkları karşılayan isimlere özel isim denir.
- Çoğul eki almadığı hâlde birden çok varlığı veya kavramı karşılayan isimlere topluluk ismi denir.
- Beş duyumuzdan herhangi biriyle algılanabilen isimlere somut isim denir.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi, açıklaması verilen isim çeşitlerinden herhangi birine örnek olamaz?

A) Bütün ekip onun temposuna ayak uydurmaya çalıştı.
B) O günden sonra vatan hasreti giderek artmaya başladı.
C) Pamuk üzgün, yorgun ve de telaşlı olarak miyavlıyordu.
D) Evin içinde yoğun bir çürümüş tahta kokusu vardı.

2. Biçimce tekil olmakla birlikte birden fazla üyeyi karşılayan isimlere topluluk ismi denmektedir.

Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisi buna örnek olamaz?

A) Sınıfta oluşturduğumuz kümenin hazırlayacağı konu oldukça kapsamlı
B) Okul giriş ve çıkışlarında bu türden birkaç çete türedi.
C) İki demet çiçekle ailesinin karşısında çıktı
D) Sürekli olarak kurulda bu konuyu öne çıkarmaya gayret ediyorsun.

3. Çoğul eki, eklendiği ismin sayı bakımından çokluğunu gösterir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu eki alan isim sayıca çokluk bildirmez?

A) Resmi kurumlar topluma hizmet ederler.
B) İnsanların hepsi aynı yapıda olamazlar.
C) Göllerin suyu gittikçe azalıyor.
D) Denizler bugün bize gelecek.

4. Çoğul ekleri, tekil isimlerin sonuna gelerek isimlere çokluk anlamı katarlar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul ad kullanılmamıştır?

A) Arkadaşlarımla okul bahçesine gittim.
B) Bu fırsatı kaçırdığı için çok üzgündü.
C) Olaylar karşısında insanlar tepki veriyor.
D) Okuldan sonra faturaları yatırmalıyım.

5. Tohumlar fidana,
Fidanlar ağaca,
Ağaçlar ormana,
Dönmeli yurdumda.

Yukarıdaki dörtlükte çokluk eki almadığı hâlde çokluk anlamı olan isim hangisidir?

A) Fidan
B) Tohum
C) Orman
D) Ağaç

Notlarım

6. Türkçedeki çoğul ekleri "–lar ve –ler"dir. Çoğul ekleri, eklendikleri sözcükleri çoğul yapar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime çoğul eki almamıştır?

A) Sıkıntılar da üzüntüler de misafirdir.
B) Çocuklar kilerin kapısını açık unutmuş.
C) Gündüzler size kalsın verin karanlıkları.
D) Bu söylediğine kargalar güler.

7. Aynı türden birden çok varlığı ya da kavramı karşılayan isimlere çoğul isim denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul isim yoktur?

A) Üzüntüler paylaşıldıkça azalır.
B) Ağlama değmez hayat bu gözyaşlarına
C) Güneş yine sıcak yüzünü göstermişti.
D) Ben kuşlardan da küçüktüm, bir gece vaktiydi.

8. "Babam bana bir deste kalem almış." cümlesinde "deste" sözcüğü, çoğul eki almadığı hâlde çoğulluk anlamı taşıdığı için topluluk ismidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi topluluk adıdır?

A) Okul B) Takım
C) Cadde D) Arkadaş

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem tekil isim hem çoğul isim vardır?**

A) Kardeşimle yoldan geçen arabaları izledik.
B) Kendime yeni bir ayakkabı aldım.
C) Kitap, zekâyı keskinleştirir.
D) Bugün bol bol dinlendim.

10. Biçim olarak tekil olmasına rağmen anlam olarak birden çok varlık veya kavramı karşılayan isimlere topluluk ismi denir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bir topluluk ismi yoktur?

A) Bir buket çiçekle toplantı salonuna girdi.
B) Birlik komutanı çok sinirlenmişti.
C) Ağaçlar kurumasın diye onları suladım.
D) Halk bu duruma kayıtsız kalamadı.

11. Topluluk isimleri, biçimce tekil, anlamca çoğul isimlerdir. Çokluk eki almadan birden fazla varlık ya da kavramı ifade eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi topluluk ismi değildir?

A) arkadaşlar B) millet
C) ordu D) deste

12. Biçim olarak tekil isim olduğu hâlde, anlam olarak birden fazla kavram ya da varlığı karşılayan isimlere topluluk adı denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde topluluk adı kullanılmamıştır?

A) Yarın sınıfı pikniğe götüreceğim.
B) Hizmetli sınıfı süpürdü.
C) O iyi bir aile babasıdır.
D) Biz ormanı çocuklarımızdan emanet aldık.

Kazanım: İsimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

4 TEST

Notlarım

İsimler (Adlar) - Karma

1. I. Benim gönlüm bir kelebek
Dolaşıyor çiçek çiçek
(Bu dizelerde somut ve soyut adlar vardır.)

II. Çırpınan gönlümün eksildi hızı
Kalmadı içinde o tatlı sızı
(Bu dizelerde tekil ve çoğul adlara yer verilmiştir.)

III. Kalk bir sabah erken
Rüzgârlar eserken
(Bu dizelerde tek isim kullanılmıştır.)

IV. Karşında fısıltıyla ağaçlar dile gelsin
Gür saçların uçtukça, dağıldıkça güzelsin.
(Bu dizelerde somut, tekil, soyut ve çoğul isim örnekleri vardır.)

V. Anne zannetme ki günler geçti de
Değişti emekli hissin gitgide
(Bu dizelerde zaman adı örneklenmiştir.)

Bu numaralanmış dizelerle ilgili olarak yapılan belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV

2. Güzel dil Türkçe bize
Başka dil gece bize
İstanbul konuşması
En saf, en ince bize

Yukarıdaki dörtlüğün hangi mısralarında özel isim kullanılmıştır?

A) 1 ve 3 B) 2 ve 3
C) 1 ve 2 D) 2 ve 4

3. Elimde doğmuş kuzular
Bir gün benden uzaklaştılar.
Sordum ne oldu, ne var?
Sürüm beni tanımadı.

Bu dörtlükte altı çizili sözcüklerden hangisi topluluk ismidir?

A) Kuzular B) Gün
C) Ne D) Sürüm

4. Koyun verdi, kuzu verdi, süt verdi.
Yemek verdi, ekmek verdi, et verdi.
Kazma ile dövmeyince kıt verdi.
Benim sadık yârim kara topraktır.

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisi isim değildir?

A) Yemek B) Ekmek
C) Kazma D) Verdi

5. Ağaçlar bahara hazırlanıyor
Bu şehir eski İstanbul mudur?
Karanlıkta bulutlar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor

Yukarıdaki şiirde hangisi yoktur?

A) Özel isim B) Çoğul isim
C) Somut isim D) Topluluk ismi

6. "Babam yeşil elbiseyi çok beğendi." **cümlesinde kaç tane isim vardır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. İnanmak, başarının yarısıdır.

Altı çizili isim için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Özel- somut – çoğul
B) Cins – soyut – tekil
C) Özel – soyut – tekil
D) Cins – somut – çoğul

Notlarım

8. Yıldırım, sınıfın en çalışkan öğrencisidir.

Bu cümledeki altı çizili adla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Özel ad - soyut - tekil
B) Tür adı - somut - topluluk
C) Özel ad - somut - tekil
D) Tür adı - soyut - tekil

9. Bazı sözcüklerin topluluk adı olup olmadığını cümledeki anlamından çıkarırız.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisi topluluk adı olarak kullanılmıştır?

A) Sene sonunda bütün sınıf pikniğe gitti.
B) Okuluma servisle gidip geliyorum.
C) Arkadaşlarımla buluşacağım için çok mutluyum.
D) Kızlarımla yaz tatilimi geçireceğim.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde topluluk ismi kullanılmamıştır?

A) Ankara Savaşı'nın yapıldığı dönemde buralar hep ormanlıkmış.
B) Bu millet 15 Temmuz'da bir destan yazdı.
C) Ağaçlar bakımsızlıktan kurudu, gitti.
D) İl Genel Meclisi seçimleri yarın yapılacak.

11. Aşağıdakilerin hangisinde "yazar" sözcüğü farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Önemli olayları bana kesinlikle yazardı.
B) Çok kitap okumaz ama yazardı.
C) Her türlü konuda eser yazardı.
D) Kendi yolunu bulmuş bir yazardı.

12.

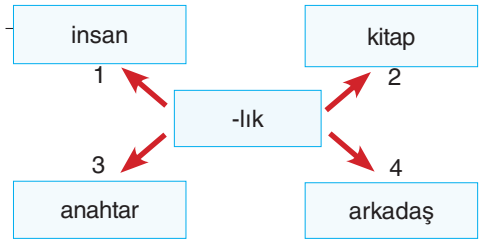

"-lık" yapım eki numaralı sözcüklerden hangi ikisine eklendiğinde "soyut" ad türetir?

A) 1 ve 4
B) 1 ve 3
C) 2 ve 3
D) 3 ve 4

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özel isim kullanılmamıştır?

A) Leyla, arkadaşını görünce sevindi.
B) Komşumuzun Tekir isimli bir kedisi var.
C) Temel, Rize'ye gitmeye karar vermiş.
D) Babam iş nedeniyle şehir dışına çıktı.

14. Aşağıdaki isimlerden hangisi somut değildir?

A) Kalemlik
B) Kardeşlik
C) Samanlık
D) Tuzluk

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde topluluk adı kullanılmıştır?

A) Ekibin en tecrübelisi benim.
B) Üyeler aidatlarını yatırmamış.
C) Askerler sıkı bir eğitimden geçmişti.
D) Evin dip bucak temizlenmesi gerek.

Kazanım: Sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

5 TEST

Sıfatlar (Ön Adlar) - I

1. Soru sıfatları, önüne geldikleri ismi soru yoluyla etkileyen sıfatlardır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde soru sıfatı kullanılmamıştır?

A) Yarın hangi konuyu anlatacaktın?
B) Kahvene kaç şeker istersin?
C) Gecenin bu saatine nereye gidiyorsun?
D) Ablan kaçıncı sınıfa geçti?

2.

Okulun geniş bahçesinde top oynuyoruz.	➔	.....

Altı çizili sözcüğün türü için yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Niteleme sıfatı
B) Soru sıfatı
C) İşaret sıfatı
D) Belgisiz sıfat

3. Garibim
Ne bir güzel var avutacak gönlümü
Bu şehirde
Ne tanıdık bir çehre
Bir tren sesi duymaya göreyim
İki gözüm iki çeşme

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Soru sıfatı
B) Sayı sıfatı
C) Niteleme sıfatı
D) İşaret sıfatı

4.

1.	Kimse geziye gitmeyecek mi?
2.	Ne gün buraya döneceksin?
3.	Burası kimin yeri?
4.	Nerede yaşamayı isterdiniz?

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4 .

5.

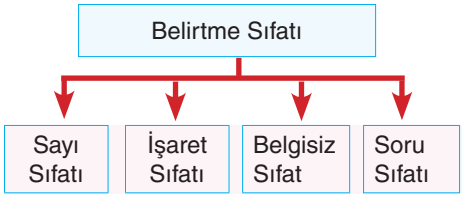

Yukarıdaki tabloya, aşağıdaki cümlelerden hangisi örnek olamaz?

A) Bu devirde iş bulmak çok zor.
B) Birtakım davranışlarını görmezden geldim.
C) Hangi diziyi izledin dün akşam?
D) Küçük köpek yavrusu koltuktan inemiyordu.

6. Kırmızı bayrağımız nazlı nazlı süzülüyordu.

Altı çizili sözcüğün türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sayı sıfatı
B) Niteleme sıfatı
C) Belgisiz sıfat
D) İşaret sıfatı

7. ".....zamanlar" **Boş bırakılan yere aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirilirse niteleme sıfatı oluşturulmuş olur?**

A) Kimi
B) Çoğu
C) Güzel
D) Bir

8. Sıfatlar niteleme ve belirtme sıfatları olmak üzere ikiye ayrılır.

Verilen bilgiye göre aşağıdakilerin hangisinde farklı türden bir sıfat kullanılmıştır?

A) Patron bu ay maaşlara zam yaptı.
B) Düğünde mavi elbisemi giydim.
C) Voleybol takımımız üçüncü maçına çıkacak.
D) Şu kalemi uzatır mısın?

Temel Bilgi

Sıfat (Ön Ad)

➥ Varlıkları daha iyi anlatabilmek için bazen daha tanıtıcı sözcükler kullanırız. Bu sözcükleri isimlerin önüne getirerek varlıkların rengini, şeklini, durumunu, sayısını belirtiriz. İşte bu isim türündeki sözcükleri niteleyen veya belirten sözcüklere "sıfat (ön ad)" denir.

Örnek:

✦ Üç (sıfat) arkadaş (isim) yolculuğa beraber çıkmış.

✦ Minik (sıfat) elleri (isim) ile bize çay ikram etti.

✦ Yağışlı (sıfat) günlerde (isim) moralim bozuk olur.

✦ Basit (sıfat) soruları (isim) da yapamamış

✦ Biraz (sıfat) su (isim) ile yumuşattı

✦ Ağaç (sıfat) ev (isim) yapmak bizim hayalimizdi

Temel Bilgi

➥ Sıfatlar varlıkların rengini, durumunu, biçimini niteler. Aynı zamanda varlıkları işaret, sayı, belirsiz, soru yolu ile belirtir. Sıfatlar bu yönü ile iki ana gruba ayrılır. Niteleme ve belirtme sıfatları.

Sıfat (Ön Ad)

Niteleme Sıfatı

- Renk
- Durum
- Biçim

Belirtme Sıfatı

- İşaret sıfatı
- Sayı sıfatı
- Belgisiz sıfat
- Soru sıfatı

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim birden fazla sıfatla nitelenmiştir?

A) Genç ve başarılı bir yazardı.
B) Fakir insanlara acımak yetmiyor.
C) Bu şiir sanki beni anlatıyor.
D) Çok konuşur ama boş konuşmazdı.

10. Aşağıdakilerin hangisinde işaret bildiren sözcük farklı bir türde kullanılmıştır?

A) Bu onun yapabileceği bir iş değil.
B) Bu binanın ikinci katında oturuyoruz.
C) Bu kitap onun yazdığı son kitaptı.
D) Bu ağaç yaklaşık yüz yaşındaymış.

11. "Kadifemsi sesi salondakileri büyüledi."

Altı çizili sözcük küçültme sıfatı olarak kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde böyle bir kullanım yoktur?

A) Birazcık da bizi dinle artık!
B) İrice elmaları yiyip bitirdi.
C) Kısacık ömrü nelerle doldurduk.
D) Yeşilimtırak bir kazak almış.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayı sıfatı yoktur?

A) Annemle yarım saat gecikmeli buluşacağız.
B) Bu yapılanların hesabı bir gün sorulacaktır.
C) Dans ekibine her sınıftan üçer öğrenci katılacak.
D) Okulun dördüncü katında LGS öğrencileri ders çalışıyor.

13.

1.	Üç ay sonra tüm işlerimizi bitirdik.	➡	Sayı sıfatı
2.	O yazıyı senin yazdığını sanmıştım.	➡	İşaret sıfatı
3.	Sınıfın en çalışkan öğrencisiydi.	➡	Niteleme sıfatı
4.	O kitabı nereden aldın?	➡	Soru sıfatı

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sıfatın türü yanlış gösterilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

14. "Akıllı düşman, akılsız dosttan daha hayırlıdır."
Atasözünde, aşağıdakilerden hangisi vardır?

A) Belgisiz sıfat B) Niteleme sıfatı
C) Sayı sıfatı D) İşaret sıfatı

15. Çok dişli biri olduğunu onunla tartışınca anladım.
1 2 3 4

Yukarıdaki cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisi sıfattır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

16. Ben saman yollarını seyrettim.
Harman yerinde yaz geceleri
Taşranın küçük kasabalarında
Sebze arabalarıyla yolculuk ettim.

Bu dizelerde aşağıdaki sıfat türlerinden hangisi vardır?

A) İşaret sıfatı B) Niteleme sıfatı
C) Belgisiz sıfat D) Sayı sıfatı

Kazanım: Sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

6 TEST

Notlarım

Sıfatlar (Ön Adlar) - II

1. Varlıkların durumunu, biçimini, rengini, nasıl olduğunu bildiren sıfatlara niteleme sıfatları denir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme bir ismin niteleyicisi <u>değildir</u>?

A) Yavaş yavaş yaklaşıyor, şiddetli bir fırtına.
B) Güzel güzel takılar, vitrinleri süslüyor.
C) İri iri elmalar dallardan sarkıyor.
D) Onun sarı sarı saçlarına ben de hayranım.

2.

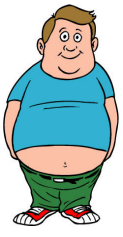

"..... çocuk"

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi yukarıda boş bırakılan yere gelirse kendinden sonra gelen ismin niteleyicisi <u>olamaz</u>?

A) kilolu B) güzel
C) bu D) sevimli

3. <u>Bazı</u> çocuklar inatçı olur.

Bu cümlede altı çizili sözcüğün türce özdeşi aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Birkaç gün buradan uzaklaşacağım.
B) Herkes, benim dostumdur.
C) Kimseyi incitmem ben.
D) Elbiselerimden bazılarını kardeşime verdim.

4. "Bir" **sözcüğü, hangi cümleye sayı anlamı katmıştır?**

A) Güzel bir çocuktu.
B) Onun bir kızı, bir oğlu var.
C) Bir akşam bize de gel.
D) Bana bir şey söylemedin.

5.

..... elma

..... çocuklar

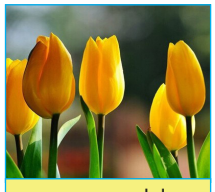

..... lale

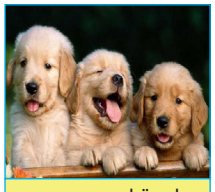

..... köpek

Varlıkların rengini, biçimini, durumunu belirten sıfatlara "niteleme sıfatı" denir.

Buna göre yukarıdaki resimlerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilirse tüm örneklerde niteleme sıfatı kullanılmış olur?

A) dört, mutlu, binlerce, minik
B) tatlı, sevimli, birkaç, ufak
C) lezzetli, yaramaz, bakımlı, üç
D) kırmızı, küçük, sarı, yavru

6. 1. İşini doğru dürüst yapmaya çalışıyor.
2. Kumsaldan irili ufaklı taşlar topladı.
3. Onları güç bela ikna edebildik.
4. Eş dost, herkes oradaydı.
5. Saçma sapan sözler söyledi yine.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde ikileme, isimleri nitelemiştir?

A) 1 ve 3. B) 2 ve 5.
C) 3 ve 4. D) 2 ve 4.

Notlarım

7.

Etkinlik doğru tamamlandığında hangi sembole ulaşılır?

A) ★ B) ♥ C) ◆ D) ●

8.

1.	Şimdi masmavi bir denizde yüzüyordur.	→	Niteleme sıfatı
2.	Orada bir gün kalacağız.	→	Sayı sıfatı
3.	Uzunca, sarı saçlarıyla bir meleği andırıyor.	→	İşaret sıfatı
4.	Galiba o da bu durumu çok abarttı.	→	Belgisiz sıfat

Yukarıdaki tabloda, kaç numaralı cümleler yer değiştirilirse altı çizili sıfatın türleri doğru verilmiş olur?

A) 1 ve 2. B) 2 ve 3.
C) 1 ve 3. D) 3 ve 4.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmıştır?**

A) Nasıl bir gün geçirelim?
B) Kimi daha çok seviyorsun?
C) Nereden aldın bu tokayı?
D) Onur'u bugün gördün mü?

10.

S	O	Ğ	U	K
Ö	D	P	T	Ö
R	A	Ş	K	T
L	R	Z	M	Ü

Aşağıdaki cümlelerde geçen sıfatlardan hangisinin karşıtı bu bulmacada yoktur?

A) Ağacın yüksek dallarına tırmandım.
B) İyi niyeti herkeste olmaz.
C) Sıcak hava davetlileri çok bunalttı.
D) Geniş koridordan geçip gittiler.

11.

Şimdi o dünyadan hiçbir haber yok
Yok bizi arayan, soran kimsemiz
Nasıl karanlık gece ki bu
Akarsuda aksimizden eser yok

Bu dizelerde aşağıdaki sıfat türlerinden hangisi yoktur?

A) İşaret sıfatı
B) Belgisiz sıfat
C) Niteleme sıfatı
D) Sayı sıfatı

12. Çekim eki alan sıfatlar adlaşmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük bu kurala örnek gösterilebilir?

A) Koltuğa rahatça oturup yerleşti.
B) Kendisine verilen hediyeyi almadı.
C) Kendisine verilen hediyeleri unutmadı.
D) Büyükler bizden daha tecrübeliydi.

13. "Fırından, taptaze ekmeğin kokusu yayılıyordu." **cümlesinde** "taptaze" **sözcüğüyle anlam ve görev yönünden özdeş kullanım, aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde görülmez?**

A) O, kısa ana dopdolu bir yaşam sürdü.
B) Koskoca konakta tek başına yaşıyordu.
C) Kitap okurken kendimi bambaşka bir dünyada bulurum.
D) Kadın etrafını çeviren insanlara bomboş bakıyordu.

Kazanım: Sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

7 TEST

Notlarım

Sıfat(Ön Ad) - Karma

MAYMUN AVCILARI

Asya'da maymun yakalamak için kullanılan bir çeşit tuzak vardır. Bir Hindistan cevizi oyulur ve ipe bir ağaca veya yerdeki kazığa bağlanır. Hindistan cevizinin altına ince yarık açılır ve oradan içine tatlı bir yiyecek konur. Bu yarık sadece maymunun elini açıkken sokacağı büyüklüktedir. Maymun, yumruk yaptığında elini, dışarı çıkaramaz.

Maymun, tatlının kokusunu alır, yiyeceği yakalamak için elini içeri sokar ve yiyeceği kavrar ama yiyecek elindeyken elini dışarı çıkarması olanaksızdır. Sıkıca yumruk yapılmış el, bu yarıktan dışarı çıkmaz. Avcılar geldiğinde, maymun çılgına döner ama kaçamaz. Aslında bu maymunu tutsak eden hiçbir şey yoktur. Onu sadece onun kendi bağımlılığının gücü tutsak etmiştir. Yapması gereken tek şey elini açıp yiyeceği bırakmaktır. Ama zihninde açgözlülüğü o kadar güçlüdür ki bu tuzaktan kurtulan maymun çok nadir görülür.

Bizi tuzağa düşüren ve orada kalmamıza neden olan şey, arzularımız ve zihnimizde onlara bağımlı oluşumuzdur. Tüm yapmamız gereken, elimizi açıp benliğimizi ve bağımlı olduğumuz şeyleri serbest bırakmak ve dolayısıyla özgür olmaktır.

Joseph Goldstein

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. "Maymun Avcıları" **adlı metinde altı çizili sıfatların türü aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?**

A) Belgisiz sıfat - Niteleme sıfatı - Belgisiz sıfat
B) Niteleme sıfatı - İşaret sıfatı - Belgisiz sıfat
C) Niteleme sıfatı - Belgisiz sıfat - İşaret sıfatı
D) Belgisiz sıfat - Sayı sıfatı - İşaret sıfatı

2. "İstanbul'dan uçağımız kalkarken Ali'nin ağladığından eminim." cümlesinde "İstanbul" ve "Ali" kelimeleri özel isimdir.

Bu örnekten yola çıkarak "Maymun Avcıları" **adlı metinde kaç tane özel isim vardır?**

A) 3 B) 5 C) 7 D) 9

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "o" **sözcüğü işaret sıfatı olarak kullanılmıştır?**

A) Onu ilk kez burada görmüştüm.
B) O, saçlarını kestiriyor.
C) Olanlardan onun haberi var.
D) Selim o kitabı okuyor.

4. Güz gelir her yer sarı
Döker ağaçlar yapraklarını
Sonra kış ölür sanki ağaçlar
Her yerde bembeyaz yamaçlar

Altı çizili sözcüklerden hangisi sıfattır?

A) sarı B) döker
C) sonra D) bembeyaz

5. Mustafa Kemal'i düşünüyorum
Altın saçları dalgalanıyor rüzgârda
Mavi gözlerini ışıl ışıl görüyorum
Uykularıma giriyor her gece
Ellerinden öpüyorum

(Ümit Yaşar Oğuzcan)

Yukarıdaki dörtlükte aşağıdakilerin hangisi yoktur?

A) Özel isim B) Soyut isim
C) Çoğul isim D) Topluluk ismi

Notlarım

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtme sıfatı kullanılmamıştır?

A) Bir demet kır çiçeğiyle çıkageldi.
B) Sorduğu adreste kimse oturmuyordu.
C) Her çiçeğin özel anlamı olduğunu söylüyordu.
D) Narın birçok derde çare olduğunu yeni fark ettik.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük isim göreviyle kullanılmıştır?

A) Laboratuvardaki yanıcı maddeler tehlikeli olabiliyor.
B) Selden sonra şehirde bulaşıcı hastalık kol geziyor.
C) Yaşlı ve hastalar için iyi bir bakıcı gerekiyor.
D) Arkadaşları arasında şakacı mizacıyla biliniyordu.

8. Öldük ölümden bir şeyler umarak
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü
Nasıl hatırlamazsın o türküyü
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü
Alıştığımız bir şeydi yaşamak

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Soyut isim
B) Tekil isim
C) Somut isim
D) Topluluk ismi

9. "Yüz" kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim olarak kullanılmamıştır?

A) Yüzümde çıkan sivilceler artık gitti.
B) Her sabah bu havuzda yüzerdik.
C) Kitaplarımı kaplamak için yüz aldım.
D) Beklediğim puan yüzdü.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayı sıfatı yoktur?

A) Dershanenin ikinci katında sekizinci sınıflar ders çalışıyor.
B) Folklor ekibine her sınıftan üçer öğrenci katıldı.
C) Bu yaptıklarının hesabını bir gün sana soracağım.
D) Arkadaşımla yarım saat gecikmeli buluştuk.

11. "Batık" **sözcüğünün türü aşağıdakilerin hangisinde farklıdır?**

A) Batık, yüzeye çıkmaya başladı.
B) Batık gemiyi incelemeye aldılar.
C) Batık ekonomiyi düze çıkardık.
D) Dalgıçlar batık şehri buldular.

12. Bazı durumlarda niteleme sıfatları birden fazla adı nitelemektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde bir niteleme sıfatı birden çok adı nitelemektedir?

A) Bir lokma su bile vermezler insana
İnsan kılığındaki insanlar
B) Sen olmadan yaşayamam demiştin
Ben ekmek, su, hava değilim ki
C) Hüzünlü üç adam, on üç çocuk
Yollara dizildiler, dönüp de yollarından
D) Yeşil ormanlar, yalçın dağlardır dostum
Onlar bana hiç yalan söylemediler zira

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

İsim Tamlamaları - I

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili söz öbekleriyle ilgili bilgi yanlış verilmiştir?**

	CÜMLELER	SÖZ ÖBEKLERİ
A)	Konum ayrıntıları çok önemli.	Belirtisiz ad tamlaması
B)	Filmin etkileyici sahneleri unutulmaz.	Tamlayan ile tamlanan arasına sözcük girmiş ad tamlaması
C)	Yaz günü bolca su içilmeli.	Belirtisiz ad tamlaması
D)	Senin kitabını ben aldım.	Tamlayanı düşmüş ad tamlaması

2. Belirtili ad tamlamalarında bazen tamlayan ekinin yerine "den/-dan" gelebilir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu açıklamaya örnektir?

A) Okuldan seni aramışlar.
B) Kitaplardan bazılarını ciltledik.
C) Uzaktan akraba olur onlar.
D) Çocuktan al haberi, derler.

3. Ufacık bir yavruydun (1)
Çalıkların arkasında (2)
Sütünü içmeye koyuldun
Minik karnın (3) acıkınca
Güzel tüylerin (4) benek benek
Beyaz siyah hep renk renk
Ne kadar mutluydun
Büyüyünceye dek

Yukarıdaki şiirde altı çizili tamlamalardan hangisi isim tamlamasıdır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. ▲ Tamlayan tamlananın neden yapıldığını gösteriyor.
★ Tamlayan, tamlananın neye benzediğini gösteriyor.
● Tamlayan, tamlananın nereye ait olduğunu gösteriyor.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi verilen açıklamaların örneği değildir?

A) Sigara böreği
B) Çorum leblebisi
C) Un kurabiyesi
D) Deprem korkusu

5. Dünyada her şeye değer biçilebilir ama öğretmenin eserine paha biçilemez.

Yukarıdaki cümlede bulunan altı çizili tamlamanın çeşidi nedir?

A) Sıfat tamlaması
B) Zincirleme isim tamlaması
C) Belirtisiz isim tamlaması
D) Belirtili isim tamlaması

6. **Aşağıdaki cümlelerde geçen ad tamlamalarından hangisinin tamlayanı soyut addır?**

A)	Sevgi çiçeklerini içimde büyüttüm.
B)	Yemeğin lezzeti anlatılamazdı.
C)	Kardeşimin çizimleri çok beğenildi.
D)	Gözlerinin güzelliği beni umutlandırdı.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem sıfat hem de isim tamlaması vardır?**

A) Ayakkabısının rengi çok hoştu.
B) Onun üzerinde mavi bir kazak vardı.
C) Küçücük elleriyle çiçek topluyordu.
D) Gözlerindeki yaşlar ışıl ışıl parlıyordu.

8 TEST

Temel Bilgi

A) İsim Tamlamaları

➥ Yalnızca bir sözcüğün karşılayamadığı, tek sözcük olarak karşılıklarının, adlarının bulunmadığı; daha geniş dil birlikleriyle ifade etmek zorunda olduğumuz bazı durumlar vardır. İşte bu durumda birbiriyle ilgisi olan, biri diğerine iyelik (sahiplik, aitlik) yönünden tamlanan ve en az iki ismin bir araya gelmesiyle oluşan söz grubuna "isim tamlaması" denir.

✦ Köpeğimin tasması, öğretmenin defteri, masa örtüsü...

➥ İsim tamlamalarında birinci isim tamlayan, ikinci isim tamlanan adını alır.

İsim Tamlaması

Tamlayan
1. İsim
(-ın, -in, -un, -ün)
✦ Ülkem - in

Tamlanan
2. İsim
(-ı, -i, -u, -ü)
✦ İnsanlar - ı

➥ İsim tamlamasında birinci isim, ikinci ismin kime (neye) ait olduğunu ya da neyle ilgili olduğunu anlatır. Bu nedenle asıl anlam ikinci isimdedir.

✦ Atatürk - ün sözler - i, bayrağımız - ın reng - i, Türkler - in yurd - u, kardeşim - in oyuncaklar - ı

Temel Bilgi

İsimler arasındaki bağlantıyı kurarak tamlama oluşmasını sağlayan eklere tamlama ekleri denir. Tamlayan ekleri "-ın, -in, -un, -ün" iken tamlanan ekleri "-ı, -i -u, -ü" dür. Ayrıca bu tamlama ekleri dışında, tamlayanı ya da tamlananı zamir olan ad tamlamalarında bu ekler "-im, -imiz" biçiminde değişebilir.

Örnek:

- Bizim köyümüz.
  Ty. eki Tn. eki
- Kitabın rengi
  Ty. eki Tn. eki
- Ayşe'nin odası
  Ty. eki Tn. eki
- Benim saatim.
  Ty. eki Tn. eki
- Duygu'nun psikolojisi
  Ty. eki Tn. eki
- Kapının kolu
  Ty. eki Tn. eki
- Bakıcının korkusu.
  Ty. eki Tn. eki
- Ağacın dibi
  Ty. eki Tn. eki
- Yüzünün hâli
  Ty. eki Tn. eki

8. (1) Kentlerin de kimliği vardır; bu kimliği oluşturan ögelerin başında da yapılar gelir. (2) Yapılar kentlerin belirleyici özelliklerini yansıtır. (3) Örneğin İstanbul'un kimliği denilince (4) Kız Kulesi, Galata Kulesi akla gelir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtisiz ad tamlaması vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu
Bin yıl sürecek zannedilen kar sesidir bu

Yukarıda altı çizili ad tamlamaların çeşidi aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Belirtili ad tamlaması – belirtili ad tamlaması
B) Belirtisiz ad tamlaması – belirtisiz ad tamlaması
C) Belirtili ad tamlaması – belirtisiz ad tamlaması
D) Belirtisiz ad tamlaması – belirtili ad tamlaması

10. 1. Öykü türünü Ömer Seyfettin'le tanıdık.
2. Kardeşim ekmeklerin pişkinlerine uzandı.
3. Sevdiği kazağın rengi solmuştu.
4. Koridorlar neşeli çocukların sesleriyle dolmuştu.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde ad tamlamasının tamlananı, tamlayanın niteliğini belirtmektedir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. "Mutluluğun sırrı çözülemedi."
Cümlesinde ad tamlamasını oluşturan sözcüklerin ikisi de soyuttur.

Aynı özellik aşağıdaki cümlelerin hangisinde görülür?

A) İnsanlığın değeri tartışılamaz.
B) Kardeşimin bisikleti çalındı.
C) Okul yıllarım, hatıralarımın gözdesidir.
D) Vapurun bacası uzaktan göründü.

12. "Ay ışığında, manzaranın seyrine doyum olmaz."
Cümlesinde bulunan isim tamlamalarının çeşidi sırasıyla hangisidir?

A) Belirtisiz – Belirtisiz
B) Belirtili – Belirtili
C) Belirtisiz – Belirtili
D) Zincirleme – Belirtili

13. Aşağıdakilerin hangisinde cevap cümlesi tamlananı düşmüş bir ad tamlamasıdır?

A) - Okulda kimi arıyorsunuz?
- Müdürü
B) - Şu soruya kim cevap verecek?
- Nurhan.
C) - Masadaki kalemler kimin?
- Arkadaşımın.
D) - Sen hangisini alacaksın?
- Şunu.

14.

Tamlama	Anlam Bilgisi
Sel felaketi	Tamlayan, tamlananın sebebini belirtir.
.....	Tamlayan, tamlananın neden yapıldığını verir.
.....	Tamlayan, tamlananın neye benzediğini belirtir.
.....	Tamlayan, tamlananın nereye ait olduğunu gösterir.

Verilen örneklerde tamlayan ile tamlanan arasındaki anlam ilgisi göz önüne alındığında boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Yük arabası B) Parmak üzümü
C) Vişne reçeli D) Antep fıstığı

15. ..... arkadaşım,

Yukarıdaki boşluğa verilen sözcüklerden hangisi getirilirse ad tamlaması oluşur?

A) Çalışkan B) Güzel
C) Benim D) Güler yüzlü

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

9 TEST

İsim Tamlamaları - II

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması vardır?

A) Dünkü filmi izledin mi?
B) Hayallerimin ötesine geçti.
C) Seni hep izliyorum.
D) Kahveyi yine taşırdı.

2. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde belirtili ve belirsiz isim tamlaması birlikte kullanılmamıştır?

A) Ek tohumun hasını çekme yiyecek yasını.
B) Adamın iyisi iş başında belli olur.
C) Atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler.
D) Fukaranın düşkünü beyaz giyer kış günü.

3.

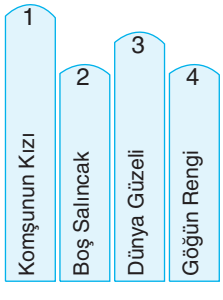

Yukarıdaki rafta yer alan kitapların hangisinin adı belirsiz isim tamlamasına örnek verilebilir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4.

Vardık binbaşılar verir öğüdü
Hep eğitime gönderir yiğidi
Sonbaharda asker alır geçidi
Türk askeri yorulmak bilmez.

Çanakkale Şehitleri'ni anma töreninde, Çiğdem'in okuduğu şiirin hangi dizesinde isim tamlaması vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. İsim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasında çeşitli anlam ilişkileri vardır.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde, tamlayan tamlanan nedeni olan bir isim tamlaması vardır?

A) Çok eskidiğinden, koltukların yüzü değişecek.
B) İnsan yüreği böyle bir acıya nasıl dayanır?
C) Türkiye'nin doğusunda kar yağışı devam edecek.
D) Deprem felaketi tüm ülkeyi yasa boğdu.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirsiz isim tamlaması vardır?

A) Kardeşinin yürümesi onu sevindirmiş.
B) Oyunun kurallarını yeni yeni öğreniyorum.
C) Akşam yemeğinde daha neler var neler...
D) Kapının önünde birkaç dakika konuştuk.

Temel Bilgi

➥ İsim tamlamaları üçe ayrılır:

İSİM TAMLAMALARI

1. Belirtili İsim Tamlaması
   - Türk'ün gücü
   - Türkçenin önemi
   - Telefonun şarjı
2. Belirtisiz İsim Tamlaması
   - Ağaç sevgisi
   - Fıstık ağacı
   - Masa örtüsü
3. Zincirleme İsim Tamlaması
   - Annemin yemeklerinin tadı
   - Okul bahçesinin duvarı
   - Köy hayatının tadı

Temel Bilgi

1. Belirtili İsim Tamlaması

- Tamlayanın "-ın / -in" ilgi ekini, tamlananın ise "-ı / -i" iyelik ekini aldığı isim tamlamasıdır. Kısacası tamlayan ve tamlananın ilgili ekleri aldığı tamlamalara "belirtili isim tamlaması" denir.

Örnek:

- Akdeniz-in inci - s -i,
- Ev - in duvar - ı

2. Belirtisiz İsim Tamlaması

- Tamlayanın ilgi eki almadığı, tamlananın ise "-ı / -i" iyelik eki aldığı isim tamlamalarına "belirtisiz isim tamlaması" denir.
- Sadece ikinci isim (tamlanan) (-i, -ı, -u, -ü) ekini alır.

Örnek:

- Atatürk ilkeler - i,
- Çilek reçel - i,
- Tuz Göl - ü,

3. Zincirleme İsim Tamlaması

- En az üç isimden oluşur.

Örnek:

7.

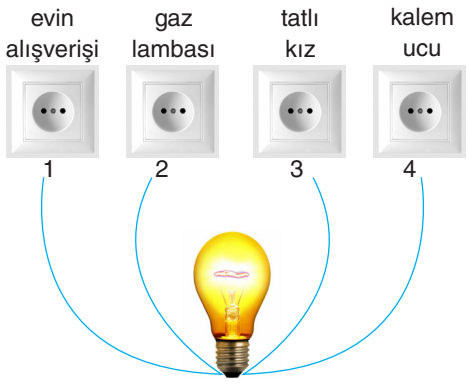

Yukarıda lambayı yalnızca isim tamlamaları yakmaktadır.

Buna göre kaç numaralı prizdeki tamlama lambayı yakamaz?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. ▲ Bu hareketler onun gözünden düştüm.
▼ Yaz yağmurları içimi aydınlatır.

Sembollerle verilen cümlelerdeki altı çizili tamlamalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

	▲	▼
A)	Belirtili İsim Tamlaması	Belirtili İsim Tamlaması
B)	Belirtili İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması
C)	Belirtisiz İsim Tamlaması	Belirtili İsim Tamlaması
D)	Belirtisiz İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması

9. Aşağıdaki sözcük gruplarından hangisi isim tamlaması değildir?

A) Kral arabası
B) Çoban değneği
C) Çizmeli adam
D) Masa örtüsü

10.

Açıklama	Örnek
Tamlayanı ek almayıp tamlananı ek alan isim tamlamalarına belirtisiz isim tamlaması denir.	.....

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdaki örneklerden hangisi getirilemez?

A) okuma azmi B) güneşin yararları
C) yer elması D) bilgisayar tutkunu

11.

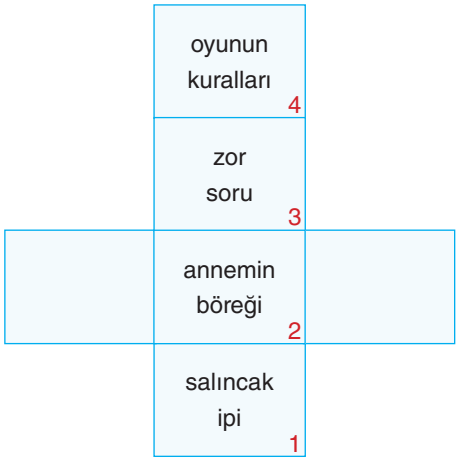

Seksek oynayan kızın isim tamlamasının yazılı olmadığı karede durması gerekiyor.

Buna göre kız, nerede durmalı?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması vardır?

A) Sevincimizi kursağımızda bıraktı.
B) Mutluluğu çok uzaklarda aramayın.
C) Rüyamda sınavı kazanmıştım.
D) Buraların havası çok temizdir.

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

10 TEST

Sıfat Tamlaması - I

1.

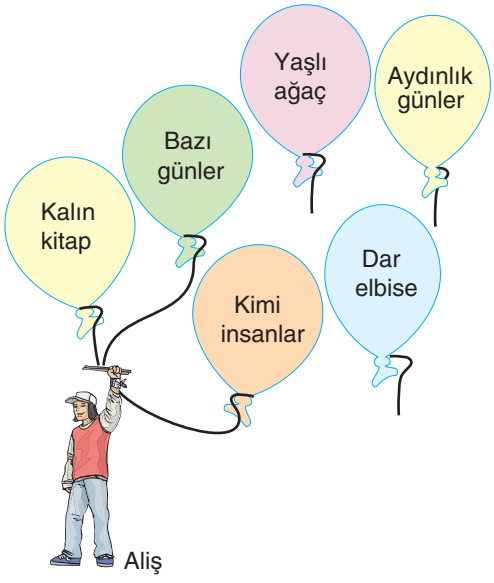

Aliş'in balonlarından bazılarının ipleri gevşeyip uçmuştur.

Uçan balonların üzerinde yazılı sözcüklerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üçü de sıfat tamlamasıdır.
B) İkisi takısız ad tamlamasıdır.
C) Üçü de belirtisiz ad tamlamasıdır.
D) Biri sıfat tamlamasıdır.

2.

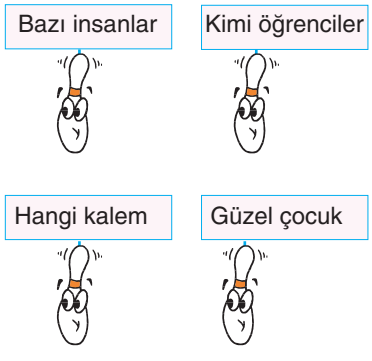

Ayşegül, bowlingte üstünde varlıkları belli belirsiz niteleyen sözcüklerin yazıldığı labutları deviremeyemiştir.

Buna göre Ayşegül'ün deviremediği labut sayısı kaçtır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3.

Raftaki kitaplardan hangisinin adı sıfat tamlaması şeklindedir?

A) Lacivertin B) Yeşilin
C) Sarının D) Kırmızının

4. Sıfat + İsim = Sıfat tamlaması

Tabloya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden çok sıfat tamlaması vardır?

A) Küçük bedeni yorgun düşmüştü.
B) Karanlık sokakta yapayalnız dolaşıyordu.
C) Hiçbir güneş yakmıyor ellerimi.
D) İyi bir adam olduğu her hâlinden belliydi.

5. Gitti gelmez bahar yeli
Şarkılar yarıda kaldı.
Bütün bahçeler kilitli
Anahtar Tanrı'da kaldı.

Yukarıdaki dörtlüğün kaçıncı dizesinde sıfat tamlaması vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

6. 1. Kimi daha çok özledin?
2. Orada kaç gün kalacaksın?
3. Nereden aldın bu kazağı?
4. Onu bugün hiç gördün mü?

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Temel Bilgi

B) Sıfat Tamlamaları

Kırmızı araba
sıfat isim
sıfat tamlaması

- Örnekte olduğu gibi bir sıfatla ismin oluşturduğu anlamlı söz grubuna "sıfat tamlaması" denir.
- Sıfat tamlamalarında "sıfat", tamlayan; "isim", tamlanan görevindedir.

Örnek:

- uzun (sıfat → tamlayan) yol (isim → tamlanan)
- birkaç (sıfat → tamlayan) insan (isim → tamlanan)
- kiralık (sıfat → tamlayan) ev (isim → tamlanan)

Temel Bilgi

➥ Tamlayan, tamlananın neyden yapıldığını yani ham maddesini gösteriyorsa sıfat tamlamasıdır.

Örnek:

- altın bilezik (bilezik altından yapılmıştır)
- gümüş kolye
- tahta masa
- çelik kasa
- kağıt mendil
- bakır tepsi
- taş duvar
- ahşap ev
- cam kavanoz
- naylon torba
- ipek gömlek
- deri mont
- pırlanta yüzük
- demir kapı

7. 1. Dar yoldan geçerek köyüne ulaştı.
2. Sadece iki saat çalıştık.
3. Bu konuda seni destekliyorum.
4. Yeni evine, yeni mobilyalar aldı.

a. Niteleme sıfatı
b. Sayı sıfatı
c. Belgisiz sıfat
d. İşaret sıfatı

Sıfatlar türleriyle eşleştirildiğinde hangi harf açıkta kalır?

A) a. B) b. C) c. D) d.

8. ★ Arkadaşlarının kaçı bizimle gelecek?
■ Nereye gideceksin yazın?
● Bu paranın hepsi senin mi?
▲ Sen nasıl bir dershane arıyorsun?

Sembollerle gösterilen cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmıştır?

A) ★ B) ■ C) ● D) ▲

9.

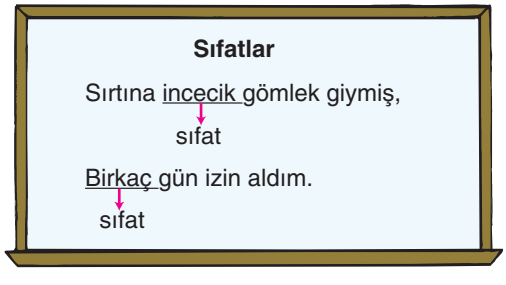

Tahtadaki örneklere aşağıdaki cümlelerden hangisi uygun <u>değildir</u>?

A) Sınavda sadece bir soru yapamadım.
B) Beni Özgürlük Anıtı'nın önünde bekle.
C) Geceye saygın insanları davet ettim.
D) Hiçbir zaman yalan söylemedi.

10. (I) Son elli yıl hikâyeciliğimiz bakımından en verimli yıllardır. (2) En güzel hikâyeler bu yıllar içinde çıkmıştır. (3) Onları yazanların arasında Batı sanat dünyasına girecek nitelikli yazar da az değildir. (4) Sait Faik de bunlardan biriydi.

Eleştirmenin verdiği bilgideki numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması <u>kullanılmamıştır</u>?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. Bir zamanlar yoksul ve dul bir kadın varmış. Oğlu çok tembel bir delikanlı olduğu için paraları yok denecek kadar azmış. Bir gün o kadar zor bir duruma düşmüşler ki, kadıncağız ellerinde kalan tek mal varlığını, Süt Beyaz isimli ineklerini, satmaya karar vermiş. Oğluna ineği pazara götürüp satabileceği en iyi fiyata satmasını söylemiş. Delikanlı pazara giderken yolda tuhaf bir yaşlı adama rastlamış.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Niteleme sıfatı kullanılmıştır.
B) Sıfat tamlaması kullanılmıştır.
C) Belgisiz zamir kullanılmıştır.
D) Belirtme sıfatı kullanılmıştır.

12. <u>Bütün suç</u> bu dağda
1
Köyün üstündeki bir <u>mor dağda</u>
2
<u>Yaz ortası</u> bulutlarla
3
<u>Bu fırtına</u> bu şimşek
4
Bu sağanak sessizce yağan
Onun yüzünden hep

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış tamlamalardan hangisi sıfat tamlaması <u>değildir</u>?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

11 TEST

Sıfat Tamlaması - II

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yalnız" sözcüğü sıfat tamlaması oluşturmuştur?

A) Beni yalnız sen anlarsın.
B) Yalnız çocuk tek başına oturuyor.
C) Zavallı arkadaşım yalnız kaldı.
D) O adam hep yalnız yaşadı.

2. Aşağıdaki terazilerin dengede durabilmesinin tek şartı iki kefesinde de aynı tür tamlama bulunmasıdır.

Buna göre, terazilerden hangisi dengede duramaz?

A)

B)

C)
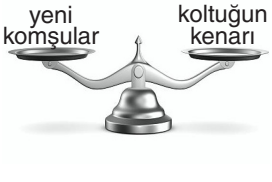

D)

3.

▲	Kahvaltıda çilek reçeli de vardı.	→	Sıfat Tamlaması
■	Kedicik, kapının önünde oturuyor.	→	Belirtili Ad Tamlaması
●	Yıllarca bir kıyı kasabasında yaşadı.	→	Belirtisiz Ad Tamlaması
★	Kafalardaki boş düşünceleri söküp atın.	→	Sıfat Tamlaması

Yukarıda sembollerle verilmiş cümlelerin hangisinde altı çizili tamlamanın türü yanlış belirtilmiştir?

A) ▲ B) ■ C) ● D) ★

4. Aşağıdakilerden hangisi sıfat tamlaması değildir?

A) Altın yüzük
B) Vişne reçeli
C) Yüz yıl
D) Şu inşaat

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfat tamlamasıyla sağlanmıştır?

A) Bana sen ne aldın?
B) Niçin herkes oraya bakıyor?
C) Hangisini daha çok seviyorsun?
D) Bunu kaçıncı kata taşıyacağım?

Temel Bilgi

Örnek:

Küçük yüzü (I) pek sevimli idi: Pırıldayan gözleri (II) ve pembe burnunun ucu görünüyordu. Vücudu, ipek gibi, tertemiz, sıcacık, güzel kokulu, dokunulması zevkli bir küme, Ankara yapağısı (III) içinde kayboluyordu. Kulaklarının (IV) arasında canlı gözler üzerine bir kurdele (V) gibi dümdüz yerleştirilmiş, siyah bir takke (VI), omuzlara atılıvermiş kısa, siyah bir pelerin ve en son, bir yelpaze gibi kımıldayıp duran sorguca benzer siyah bir kuyruk. (VII) İşte yeni kedimiz. (VIII)

Bu parçadaki altı çizili tamlamalardan hangisi sıfat tamlaması değildir?

A) I-III B) II-V-VI
C) III-IV D) IV-VIII

Cevap: C

Temel Bilgi

Örnek:

I. Âşıklar, küçük kızlar, delikanlılar.
II. Deniz boyunca el ele uzanıyordu.
III. Toprak kokusuyla sarhoş nişanlılar.
IV. Küçük mumlar gibi yanıyordu.
V. Yağmur altında âşıkâne ıslanıyordu.

Yukarıda verilen dizelerin hangilerinde, sıfat tamlaması yoktur?

A) I ile II B) II ile V
C) II ile III D) IV ve V

Cevap: B

Örnek:

"Okulun önünde beklerken gördüğümüz çocuk, okula galiba yeni başlamıştı; onu hiçbirimiz tanıyamadık."

Bu cümlede geçen altı çizili sıfat aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt verir?

A) Ne zaman
B) Hangi
C) Nasıl
D) Ne kadar

Cevap: B

6.

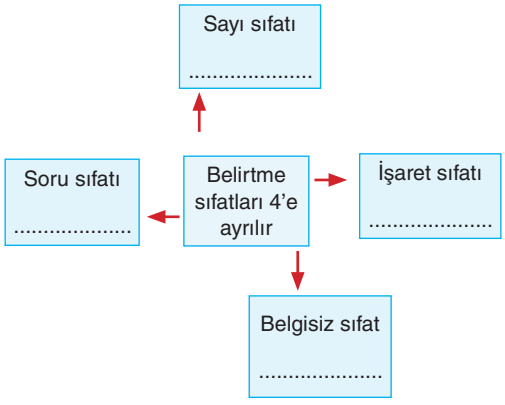

1. Kaçıncı sıra 2. Yorgun insanlar
3. Yarım elma 4. O kitap
5. Birkaç eşya 6. Yemyeşil otlar

Yukarıdaki tabloya bir örnek yazıldığında numaralanmış tamlamalardan hangileri dışta kalır?

A) 1 ve 3. B) 3 ve 6.
C) 2 ve 6. D) 2 ve 5.

7.

Hey! Dünya güzeli çocukluğum!
Yaralı dizim, örgülü başım
Götür beni yine anneme
Bu gurbette mahzun kaldım.

Yukarıdaki dörtlükte kaç tane sıfat tamlaması kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. Aşağıdakilerin hangisinde tamlayan tamlananın durumunu belirtmiştir?

A) Kırmızı laleler açmıştır.
B) Buranın tertemiz havası var.
C) Onlar ikinci kata taşınacak.
D) Hangi kitabı okudunuz?

9. Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde sayı sıfatı kullanılmamıştır?

A) Onun dümdüz bir anlatımı var.
B) Benim saatime göre beş dakika var.
C) Güvertede yüz kişi daha vardı.
D) Yüz lira haftalıkla bir tamircide çalışıyormuş.

10. "Güzel" sözcüğü aşağıdaki görsellerde boş bırakılan yerlerin hangisine getirilirse sıfat tamlaması oluşturmaz?

A) 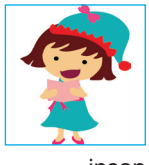
..... insan

B) 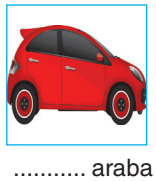
..... araba

C) 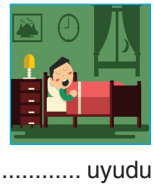
..... uyudu

D) 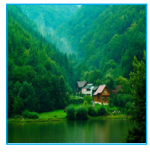
..... manzara

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

12 TEST

Notlarım

Tamlamalar (Karma) - I

ELVEDA

Küçüktüm. Demir yollarına yakın ahşap evlerde otururduk. Korkuyla uyandığım gecelerde ya da gündüzleri, derme çatma tahta döşemenin aralarından üfüren yelin yer kilimlerini kabartışını, biraz korku, biraz merakla seyrederken geçip giden trenlerin sesini dinlerdim. Pazar sabahı, annem "Teyzen gelecek." dedi. Ayılarımı, tavşanlarımı, bebeklerimi topladım ve onlara "Hazırlanın, görkemli bir karşılama töreni düzenleyeceğiz." dedim. Ayıcık, "Boşuna hazırlanıyorsun, teyzen bu sefer gelmeyecek." der gibi gözlerime baktı. Düdük sesini işitince annemle istasyona koştuk. İstasyona vardığımızda yolcular birer ikişer iniyordu. Ya gelmezse ya trenden inmezse, ayıcık haklıysa..." heyecanı...

Oya Bardar
(Elveda Aloşa)

1, ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki "Elveda" adlı metinde altı çizili kelime gruplarından hangileri sıfat tamlamasıdır?**

A) ahşap evler - biraz korku - pazar sabahı
B) biraz korku - pazar sabahı - bu sefer
C) biraz korku - bu sefer - düdük sesi
D) ahşap evler - biraz korku - bu sefer

2. **Yukarıdaki "Elveda" adlı metinde altı çizili tamlamaların türü aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Ahşap evler - Belirtisiz isim tamlaması
B) Trenin sesi - Belirtisiz isim tamlaması
C) Karşılama töreni - Belirtili isim tamlaması
D) Düdük sesi - Belirtisiz isim tamlaması

3. Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu

Bin yıl sürecek zannedilen kar sesidir bu

Yukarıdaki altı çizili tamlamaların çeşidi aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) İsim tamlaması - İsim tamlaması - İsim tamlaması
B) İsim tamlaması - Sıfat tamlaması - Sıfat tamlaması
C) İsim tamlaması - Sıfat tamlaması - İsim tamlaması
D) İsim tamlaması - İsim tamlaması - Sıfat tamlaması

4. **Aşağıdakilerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?**

A) Kedi koltuğun yanında uyuyor.
B) Yere muz kabuğu düşmüş.
C) Korkunç fırtınayı unutamam.
D) Çatının kiremitleri kırıldı.

Notlarım

5.

I	Evin dışına boya sürelim.
Ş	İnsanların gözlerine sevgiyle bakardı.
K	Rakibin ataklarına fazla dayanamadı.
T	Salı günü seni bekledim.

Yukarıdaki cümlelerden birinde farklı bir isim tamlaması vardır. Bu cümlenin yer aldığı kart alınıp geriye kalan kartların başındaki harflerle anlamlı sözcükler oluşturuluyor.

Aşağıdakilerden hangisi oluşturulacak sözcüklerden <u>değildir</u>?

A) K I Ş
B) T I K
C) I Ş K
D) Ş I K

6. "Ahmet kimseye aldırmadan balkonun köşesinden sarkıyordu." **cümlesinde hangi sözcük isim tamlamasının tamlananıdır?**

A) Ahmet
B) kimseye
C) balkonun
D) köşesinden

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim tamlamasının tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiştir?**

A) Aracın kapısı açık kalmış.
B) Sesini işittim annemin.
C) Ev kirası çok fazlaydı.
D) Bir bardak vişne suyu içtim.

8. "Mahallenin çocukları, yaz tatilinde boş arsada top oynuyor" **cümlesinde aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?**

A) Belirli isim tamlaması
B) Belirtili ve belirtisiz isim tamlaması
C) Belirtisiz isim tamlaması
D) Zincirleme isim tamlaması

9.

" .... sesi"

Yukarıda gösterilen kutucuktaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse isim tamlaması <u>oluşmaz</u>?

A) korkunç
B) telefonun
C) zilin
D) çocukların

10. **Aşağıdaki, altı çizili bölümlerin hangisinde isim tamlaması <u>kullanılmamıştır</u>?**

A) Isıtacaksınız <u>toprağın derinliklerini</u>.
B) <u>Bilimin ışığında</u> aydınlanacaksınız.
C) Sizler <u>yurdumun güneşisiniz</u> çocuklar.
D) <u>Güzel günler</u> göreceksiniz çocuklar.

Kazanım: İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

13 TEST

Notlarım

Tamlamalar (Karma) - II

ARTIK OKUL YOK

Eğer birkaç yıl içinde okulların ortadan kalkacağını düşünüyorsanız size bu sevindirici haberi vereme-yeceğiz. Okula giderek yalnızca bilgi ve beceri edinmekle kalmayıp aynı zamanda sosyalleştiğiniz için öyle görünüyor ki bir süre daha okullar ortadan kalkamayacak?

Ama yıllar sonra değişecek bir şey varsa o da öğrenme yöntemi olacak. Öğretmenler hâlâ insan olacak ama sınıfın içinde olmayacaklar! Öğretmen sınıfta değil 100 kilometre ötede stüdyoda olacak ve size üç boyutlu görüntüsü ulaşacak.

Peki bunun amacı ne olacak? İlk akla gelen avantajı, bir öğretmenin birden fazla sınıfta ders verebilme-si ve en uzaktaki okullarda bile öğretmen sıkıntısının çekilmemesi.

Bu daha başlangıç. Einstein'dan fizik dersleri almaya, Beckham'dan futbol oynamaya, Beethoven'la piyano çalmayı öğrenmeye ve Shakespeare ile birlikte oyunlar yazmaya ne dersiniz?

Dr. Mike GOLDSMITH
Fantastik Gelecek

1, ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki "**Artık Okul Yok**" adlı metinde altı çizili kelime gruplarından kaç tanesi sıfat tamlamasıdır?**

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

2. **Yukarıdaki "**Artık Okul Yok**" adlı metinde altı çizili sözcük gruplarından isim tamlaması olanların türü aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?**

A) Belirtili isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması - Belirtili isim tamlaması
B) Belirtisiz isim tamlaması - Belirtili isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması
C) Belirtili isim tamlaması - Belirtili isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması
D) Belirtisiz isim tamlaması - Belirtisiz isim tamlaması - Belirtili isim tamlaması - Belirtili isim tamlaması

Notlarım

3. **Aşağıdakilerin hangisinde zincirleme isim tamlaması yoktur?**

A) Mahallenin güzel kızı, buralardan taşınıyormuş.
B) Ali'nin kardeşinin öğretmeni gelmiş.
C) Ev yemeklerinin tadı çok farklıdır.
D) Öğretmenimizin çantasının sapı kopmuştu.

4.

Köylüler, yangın korkusuyla yaşamak zorundaydı.	→ 1.	tamlamanın nedeni
Bahçenin arkasında elma ağacı var.	→ 2.	tamlananın neden yapıldığı
Konakta gül böreği ikram etti.	→ 3.	tamlananın neye benzediği
Babamla, öğle yemeğinde buluşacaktık.	→ 4.	tamlananın zamanı
Bize birer tane de süt tatlısı ısmarladı.	→ 5.	tamlamanın türü

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili tamlamalar arasındaki anlam ilişkisinin doğru verilmesi için numaralanmış yerlerin hangileri yer değiştirmelidir?

A) 1 ve 3
B) 2 ve 5
C) 3 ve 5
D) 1 ve 4

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, hem sıfat hem de isim tamlaması vardır?**

A) Gözlerindeki yaşlar ışıl ışıl parlıyordu.
B) Küçücük elleriyle çiçek topluyordu.
C) Onun üzerinde mavi bir kazak vardı.
D) Ayakkabısının rengi çok hoştu.

6. **Aşağıda verilen dizelerden hangisinde isim tamlaması vardır?**

A) Yalnızlık hissi hastalık
B) Sansar gibi sessiz seyreder
C) Nereden vuracağı anlaşılmaz
D) Ne aşısı bulundu ne serumu

7.

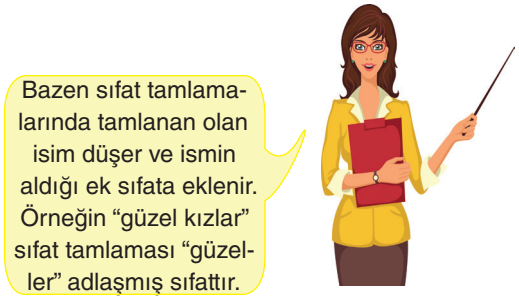

Ayşin Öğretmen

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcük Ayşin Öğretmen'in örneğiyle özdeştir?

A) Seven insan her zaman mutlu olur.
B) Yoksullara yardım etmek insanlık görevidir.
C) Burası köy kadar serin bir yerdir.
D) Kalemleri sana alacağım.

Kazanım: Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

14 TEST

Edatlar

1. Edatlar, kendi başına anlamı olmayıp iki sözcük veya düşünce arasındaki türlü ilgiler kuran ve özellikleri belli eden sözcüklerdir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat kullanılmamıştır?

A) Bir haftadan beri görüşmüyoruz.
B) Dünkü yemekte on beş kişi kadar vardık.
C) Askerler düdük sesiyle harekete geçti.
D) Düşünceleriyle yaptıkları birbirini tutmuyor.

2. ▲ Yarına kadar bu iş bitecek.
■ Senin kadar akıllı bir öğrenci yok bu sınıfta.
● Geziye otuz kadar öğrenci katılmadı.
♥ Seni görmüş kadar oldum.

Yukarıda sembolle gösterilen cümlelerde "kadar" **edatının cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

	▲	■	●	♥
A)	olasılık	zaman	benzerlik	derece
B)	karşılaştırma	benzerlik	olasılık	yaklaşma
C)	zaman	ölçüsünde	yaklaşık	gibi
D)	zaman	gibi	ölçüsünde	derece

3. Gülümseme birdenbire yüzünde (1) bir meyve gibi (2) çürüyüverdi. Gözleri hayretle (3) büyüdü. Son balığı, kayıktaki adam, rıhtıma fırlattı. Birkaç adım attı. Elini balığa doğru (4) uzatmak üzere (5) eğildi.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden türce bir grup oluşturulursa hangi sözcük dışta kalır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4.

1.	Fidan gibi bir genç kızsın.	benzerlik
2.	Yataktan kalktığı gibi dışarı fırladı.	sezgi, tahmin
3.	Beni anlıyor gibiydin.	eşitlik
4.	Seni sevdiğim gibi seviyorum Didem'i.	

Yukarıda "gibi" edatıyla kurulmuş cümleler ve bu cümlelerdeki edatın cümleye kattığı anlamlar verilmiştir.

Buna göre, cümleler ve anlamları eşleştirildiğinde hangi seçenekteki cümle, dışarıda kalır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. (1) Oyunu büyük keyif alarak izledim. (2) Doyamadım gidip bir daha izledim hatta. (3) Diyebilirim ki bu sezon sahnelenen oyunların en iyisi bu. (4) Dekorundan kostümüne içeriğinden yorumuna kadar her şey bir harika, çok özenilmiş.

Parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde edat kullanılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

6. "Ancak" sözcüğü "sadece" anlamındaysa edat; "ama, fakat" anlamındaysa bağlaçtır.

Buna göre, "ancak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat görevinde kullanılmıştır?**

A) Sinemaya gitmişler ancak filmi beğenmemişler.
B) Bu iş için ancak ona güvenebilirim.
C) Korkuyorsunuz ancak durum korktuğunuz gibi değil.
D) Günlerce yalvardım ancak beni affetmedi.

Temel Bilgi

Edat

- Tek başına anlamı olmayan, sözcükler ve kavramlar arasında anlam ilgisi kuran sözcük türüne "edat" denir.
- Edatların tek başına anlamı yoktur.
- Cümle içinde anlam kazanır.
- Cümleden çıkartılınca cümlenin anlamı bozulur.
- Başlıca edatlar şunlardır:

ile	için	gibi	kadar
-den sonra	-e kadar	-e doğru	-e göre
yalnız (sadece)			
-e karşı		-den dolayı	
ancak	sanki	mi	
-den beri	-e rağmen	-mek üzere	

Örnek:

- Denize karşı çay içtik.
- Ayşe yalnız süt içiyor.
- Okula doğru gidiyor.
- Annem ile geldim.

Temel Bilgi

- Edatlar, ad çekim eklerini aldıklarında adlaşırlar:
- Ata'm gibi olmak isterim.
  edat
- Senin gibisine az rastlanır.
  isim
- Güneşe karşı yürüdük.
  edat
- Karşıya geçerken ışıklara dikkat et
  isim

- "ile" edatı cümleye araç ve birliktelik anlamı katar.
- Kardeşimle oynadım.
- Trenle İstanbul'a gittik.

- "ile (-le)" edatı cümleye neden - sonuç anlamı katar.
- Yağmurun yağmasıyla trafik alt üst oldu.

7. En doğru ve gerçek yol, medeniyet yoludur. Her toplum gibi Türk toplumu da bu yolda ilerlemek zorundadır.

Altı çizili sözcüklerden hangisi edattır?

A) yolda B) gibi
C) medeniyet D) doğru

8. (1) Akademi Kitapevi Ödülleri, yaş sınırlaması olduğu için hep genç insanlara veriliyor. (2) Ödüller oy çokluğuyla verildiği için bu ödüllerin isabetli, olduğunu düşünüyorum. (3) Ayrıca ödüller gençleri teşvik ettiği için bence oldukça faydalı. (4) Çünkü gençler ödülü alabilmek için sınavları zorluyor böylece de ortaya nitelikli ürünler çıkıyor.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde "için" edatı, "neden - sonuç" ilgisi kurmamıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

9. "Bu ev tam size göre."

Yukarıdaki konuşmada "göre" **edatının cümleye kattığı anlam, aşağıdakilerin hangisinde vardır?**

A) Onlara göre bu işin suçlusu benim.
B) Meteorolojiye göre önümüzdeki günlerde yağış var.
C) Kendine göre bir iş bulamamaktan şikâyetçiydi.
D) Düşünceme göre, insanlar arasında ayrım yapmamalısın.

10. 1. Çocuklar için en büyük eğlencedir, kum havuzları.
2. Tatile gidebilmek için kıştan beri para biriktiriyor.
3. Bu eski araba için ne istiyorsun?
4. İnsan ailesi için nelere katlanmaz ki.

"için" **edatının bu cümlelere kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?**

A) özgü - neden - amaç - göre
B) göre - amaç - karşılık - uğruna
C) ait - amaç - uğruna - neden
D) göre - neden - karşılık - amaç

11.
1. Zil çaldı mı öğrenciler sınıfa girer.
2. Şirin mi şirin bir çocuk yanıma yaklaştı.
3. Sen de bizimle gelmek istiyor musun?
4. O antika vazoyu ben mi kırmışım?
5. Birden onu karşımda görmeyeyim mi?

Yukarıdaki cümlede "mi" edatı, kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

12.

1.	Gücüm yettiği kadar çalışacağım. →	ölçüsünde
2.	Onu iki saat kadar bekledim. →	yaklaşıklık
3.	Saçları yıldızlar kadar parlaktı. →	benzetme
4.	Eskişehir'e kadar trenle gittim. →	dolayında

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "kadar" **edatının cümleye kattığı anlam yanlış verilmiştir?**

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

Bağlaçlar

1. Hazırladığın sunum güzel ..... konuyu işlerken ayrıntılara fazla yer vermemişsin.

Cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki bağlaçlardan hangisi getirilemez?

A) fakat B) ancak
C) yalnız D) üstelik

2. "Şimdi içimi dökecek ne bir arkadaş var ne bir dost." **Cümlesindeki** "ne ... ne" **bağlacının yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle karşıt bir anlam kazanır?**

A) ya ... ya
B) ister ... ister
C) hem ... hem
D) kâh ... kâh

3. **Aşağıdaki bağlaçlardan hangisi cümleye olumsuzluk anlamı katmıştır?**

A) İster alsın ister almasın.
B) Hem ağlıyordu hem de konuşuyordu.
C) Ya bu devreyi güdersin, ya bu diyardan gidersin.
D) Ne yedi ne içti.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "da, de" **bağlacı yerine** "bile" **getirilemez?**

A) Dergideki soruları da çözmüşsün.
B) Diplomayı alsa da hayata atılsa.
C) Eve geç gitse de onu aramaz.
D) İşim bitse de dışarı çıkamayız.

5. "İnsan her zaman çalışmalı ..... sonunda pişmanlık duyar."

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) yoksa B) aksi taktirde
C) ama D) aksi halde

6. 1. Sınıftaki tablo kırıldı.
2. Balkondaki çiçekleri suladım.
3. Ben ki bu koşuyu bitirebilirim.
4. Bahçedeki akasya güzel kokuyor.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "ki" **nin türü farklıdır?**

A) 4. B) 3. C) 2. D) 1.

7. "Buraya geleceksin ama tek başına." **cümlesinde** "ama" **bağlacının cümleye kattığı anlam, aşağıdakilerin hangisinde vardır?**

A) Burası güzel bir yer ama ıssız.
B) Sana yardım ederim ama işim bitince.
C) Dışarıda soğuk ama soğuk bir hava vardı.
D) Sürekli spor yapıyor ama zayıflamıyordu.

15 TEST

Temel Bilgi

Bağlaçlar

- Tek başına anlamı olmayan ancak eş görevli ögeleri ve anlamca ilgili cümleleri birbirine bağlayan sözcüklere "bağlaç" denir.

Bağlaçların Özellikleri

- Tek başına anlamı yoktur.
- Cümle içinde anlam kazanır ve cümleye türlü anlam ilgileri katar.
- Bağlaçların temel görevi bağlayıcılık olduğundan cümleden çıkarıldığında cümle bozulmaz ya da cümlede büyük bir anlam değişikliği olmaz.

Başlıca bağlaçlar şunlardır:

ama	ve	ile	fakat
ise	halbuki	çünkü	mademki
lâkin	yalnız	ancak	oysa
de	dahi	bile	hem de

İle sözcüğü "ve" bağlacı yerine kullanılırsa bağlaç, başka anlam ilgileri kurarsa edat olur.

Örnek

- Ev ile iş arasında gidip geliyor. (Bağlaç)
- Ankara'ya uçak ile geldi. (Edat, araç anlamı)
- Anneme özlemle sarıldım. (Edat, durum anlamı)
- Yalnız ve ancak sözcükleri "sadece, bir tek" anlamında kullanılırsa edat; "ama, fakat, lâkin" sözcükleriyle kullanılırsa **bağlaç**tır.

Temel Bilgi

- "ile" edatı ile bağlacı karıştırılmamalıdır.
- "ile" sözcüğü "ve" anlamında kullanıldığında "bağlaç" olur.

✦ Bütün yazı, bilgisayarla geçirdim.
edat

✦ Bütün yazı, bilgisayarla televizyon başında geçirdim.
bağlaç

- Yalnız sözcüğü, cümledeki kullanıma göre sıfat, edat, zarf, ad ya da bağlaç olabilir.

✦ Yalnız çocuk, oyun bile oynayamaz.
sıfat

✦ Uzun süre yalnız oturdum.
zarf

✦ Size gelirim yalnız çok oturamam.
bağlaç

✦ Yalnız seni seviyorum
edat

8.

1. Biraz para verin de karnımı doyurayım.	→	yalvarma
2. Konuştun da konuştun, başımız şişti.	→	yakarma
3. Derslerini dinledi de öğrendi.	→	neden - sonuç
4. Onu da seviyorum seni de.	→	övgü

Yukarıdaki tabloda "de" bağlacıyla kurulan cümleler ve bağlacın cümleye kattığı anlamlar verilmiştir.

Bu cümlelerden hangisi, karşısında yazılan anlamla örtüşmez?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki" bağlacı, neden - sonuç ilişkisi kurmuştur?**

A) Sen ki bunlarla baş edebilirsin.
B) O kadar tuhaftı ki!
C) Bu günler de geçer mi ki?
D) Ben de duymadım ki sana haber vereyim.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç yoktur?**

A) Eve gitti ve bir daha gelmedi.
B) Şehre uzak ama büyük bir evimiz var.
C) Bahar yaz derken kış da geldi çattı.
D) Kedi ciğeri kaptığı gibi kaçtı.

11.

Bazı klasik romanları değil kitapçıda, büyük kitap evlerinde ..... halk kütüphanelerinde bile arayıp bulamıyoruz.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) hatta B) fakat
C) öyleyse D) çünkü

12.

Problemi annem ile babama anlattım.	→	Bağlaç
Oyuncaklarımı arkadaşlarım ile paylaştım.	→	Edat
Yol açmak için kazma ile kürek lazım.	→	Bağlaç
Geometri dersi için cetvel ile pergel aldı.	→	Edat

Hangi kutucuktaki cümlede yer alan sözcüğün türü yanlış verilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

16 TEST

Ünlemler

1.

1. O, bu ne şıklık!	Beğenme
2. Hey! nereye böyle?	Seslenme
3. Hadi gidelim artık!	Rahatlama
4. Oh! Dünya varmış.	

Yukarıdaki cümlede verilen ünlemler karşılarında verilen anlamlarla eşleştirildiğinde hangi cümle dışta kalır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde bir ünlem cümleye diğerlerinden farklı bir anlam katmıştır?**

A) Ah, ne olurdu herkes birbirini sevseydi!.
B) Ay, bu çiçek ne zaman açtı!.
C) Aaa, bak yıldız kayıyor!
D) Aaa ...! Bir kuzu doğdu!

3. "Aaa! Siz de çok oldunuz ama." cümlesinde **"kızma"** anlamı vardır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde böyle bir kullanım görülür?

A) Of, yine midem ağrıyor!
B) Yüksek sesle konuşma be!
C) Sen de mi geliyorsun!
D) Eyvah! Yangın var!

4.

Narin, annesinin sorusuna verdiği cevapla nasıl bir duygu içindedir?

A) Kızma B) Üzüntü
C) Şaşırma D) Pişmanlık

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde seslenme ünlemi vardır?**

A) Yaşasın! Teyzem gelecek.
B) Oh, tatil oldu!
C) Hey, buraya bak!
D) Buraları asla unutmayacağız!

6. **Ünlem, aşağıdakilerin hangisine** "onaylama" **anlamı katmıştır?**

A) Hay hay! İstediğin gibi olsun.
B) Aferin, çok güzel olmuş!
C) Oh, hava bahar gibi!
D) Of! Yine mi ödev!

Temel Bilgi

3. Ünlemler

➥ Ünlemler cümleye beğenme, korkma, şaşırma, seslenme, rahatlama gibi farklı anlamlar katar.

Örnek:

✦ Ay, ne kadar güzel bir pasta! (Beğenme)

✦ Of, yine mi proje ödevi! (Bıkkınlık)

✦ Oh, dünya varmış. (Rahatlama)

✦ Aa! Sen mi geldin? (Şaşırma)

Temel Bilgi

➥ Ünlemler üçe ayrılır:

Ünlemler

1 Asıl Ünlemler
- Ey, of, hey, hişt

2 Ünlem Görevini Üstlenenler
- Yaşa, alçak, asla

3 Yansımalar
- Paldır küldür, şıkır şıkır

Örnek:

- Of! Bıktım artık.
- Arkadaş, yurdumu alçaklara uğratma sakın!
- Hav, hav, hav! Bütün gece havladı.

7.

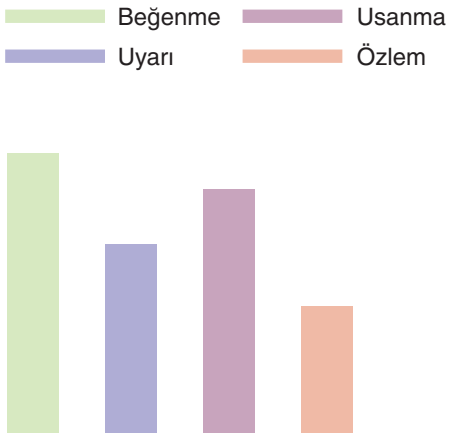

Yukarıdaki tabloda en yoğun yaşanan duygu aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilmiştir?

A) Yemek de yemek olmuş ha!
B) Ah, çocukluğumun güzel günleri!
C) Aman karşıya geçerken çok dikkat edin!
D) Sabahtan beri burada beklemekten sıkıldım.

8. Aşağıdakilerin hangisi ünlem cümlesi olamaz?

A) Oley! Lunaparka gideceğiz.
B) Hey! Arabanı buradan çek.
C) O, benim en iyi ardaşım.
D) Aa! Bu resmi sen mi çizdin?

9. Ayşe:
- Koçum, dünkü maçta takımımızı nasıl buldunuz
Koç:
- Eh! Bir önceki maçtan daha iyiydi.

Yukarıdaki konuşmada altı çizili ünlemin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Sorular fotokopide silik çıkmış, okunmuyor.
B) Olağanüstü güzelliklerde kahvaltı yapıyoruz.
C) Akşamki film fena değildi.
D) Yine mükemmel bir performans gösterdiniz.

10.

Ah, o ne güzel günler!	1.
Vah vah! Daha çok gençmiş.	2.
Hey! Sana söylüyorum.	3.
Of! Sabahtan beri sıkıntıdan patladım.	4.

Yukarıdaki fotoğraflar ilgili cümlelerle eşleştirildiğinde numaralanmış cümlelerin hangisi açıkta kalır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. Aşağıdakilerin hangisinde ünlemin anlam özelliği ile cümledeki örnek kullanımı arasında uygunluk yoktur?

A) Beğenme
Ayy, ne güzel bir elbise!
B) Korku
Aaayy, yüreğim ağzıma geldi!
C) Özlem
Ah, koklamaya kıyamadığım çiçekler solmuş!
D) Sevinç
Aa, yaşasın kuzenim gelecek!

12. "Ankara'nın sert soğuğunu bildiğim için kazak ve palto aldım."

Yukarıdaki cümlede kullanılan sözcük türleri ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) kazak - isim B) için - edat
C) ve - bağlaç D) sert - ünlem

Kazanım: Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

17 TEST

Notlarım

Edat - Bağlaç - Ünlem (Karma)

YAVRU KUŞLAR UÇAMADILAR

Anne kuşlar, son birikinti suyu da kuruyan gölü terk etmek üzere havalandılar. Yavrularının da kanatla nıp peşlerinden gelmesi için gölün üzerinde daireler çizmeye başladılar. Ama küçük kuşların uçma zamanı gelmemişti.
Yavrular otlar arasından başlarını yana yatırıp, gözlerini kırpıştırarak gökyüzündeki annelerine baktılar.
Anneler orada kalsalar, susuzluktan öleceklerdi.
Gitseler; yavruları orada kalacaktı.
Annelik içgüdüsü ile ölmeden kaçma içgüdüleri çatıştı. Gökyüzünde dönüp durdular.
Allı turna sürüsü bir indi kuru göle, bir çıktı gökyüzüne.
Çığlıklar ata ata yavrularını bu erken ve zorunlu göçe çağırdılar, küçük kuşlar ancak bir iki adım ata bildiler, henüz gelişmemiş kanatlarını çırptılar, cılız seslerle yanıt vermeye kalktılar, gökyüzüne doğru ağızlarını açıp kapattılar.
Ama asla uçamadılar.
Tuz Gölü'dür burası.
Konya ile on dört il ve ilçenin kanalizasyonunu bu muhteşem göle akıtmak için trilyonlar harcanıp 125 kilometre beton kanal yaptırılan eşsiz göl.
İnsanoğlunun doğaya karşı saygısızlığının en çarpıcı kanıtı olan ve bunu yok olarak ödeyen bir yeryü zü harikası...
Gelişigüzel sulama kanalları ile suyunu bir yandan çekip öte yandan on dört yerleşimin sanayi atıkları nı, foseptiğini, kirini, pasını bağladıkları Tuz Gölü.
Sonra ne oldu bilmiyoruz.
Ortalık karardı, birkaç gün sonra gölün kurumuş kıyılarında çok sayıda yavru kuş buldular.
Anneler gitmiş, yavrular ölmüş.
Bir köylü, muhabire "Yaşayan bir yavru bizim gölgemizi görünce annesi sandı; yiyecek geldi diye bir kaç kez ağzını açtı ama öldü."dedi.
Belki son yavru kuştu...
Ve sizi hâlâ dünyayı kimin ısıttığını, kimin iklimleri bozduğunu, suların neden kesildiğini, bahçelerimizi ve bizi kimin susuz bıraktığını merak ediyorsunuz.
Öyle mi?

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki "Yavru Kuşlar Uçamadılar" adlı metinde altı çizili kelimelerden kaç tanesi edattır?**

A) 6 B) 7 C) 8 D) 9

2.

★	Annelik içgüdüsü ile ölümden kaçma içgüdüleri çatıştı.	bağlaç
■	Konya ile on dört il ve ilçenin kanalizasyonunu bu muhteşem göle akıtmak için trilyonlar harcandı.	bağlaç
●	Gelişigüzel sulama kanalları ile suyunu çekiyorlar.	bağlaç
▲	Cılız seslerle yanıt vermeye kalktılar.	edat

"Yavru Kuşlar Uçamadılar" adlı metinde geçen bazı cümleler sembolle gösterilmiştir.

Bu cümlelerin hangisinde "ile" kelimesinin türü yanlış verilmiştir?

A) ★ B) ■ C) ● D) ▲

Notlarım

3. Genel olarak tek başına bir anlamı olmayan ancak eş görevli sözcükleri ve söz öbeklerini veya anlamca ilgili cümleleri birbirine bağlayan sözcüklere ''bağlaç'' denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu tanımı örnekleyen bir sözcük yoktur?

A) Düşünmek için benden süre istedi.
B) Okul da yeni dağılıyor sanırım.
C) Derslere gece çalışıyor ama bence doğru değil.
D) Hem beni hem seni destekleyeceğini söyledi.

4. 1. Denizlerle göllerimizi bilinçsizce kirlettik.
2. Güzel konuşması ve özenli giyimiyle dikkat çekiyordu.
3. Penceresindeki sardunyalarla bahçesindeki güller eşsiz güzellikteydi.
4. Yazılarını halk deyimleriyle zenginleştirmeyi başarmıştır.
5. Çocuklarla arası her zaman iyi olmuştur.

"İle" sözcüğü "ve" anlamında kullanıldığında bağlaçtır.

Buna göre, yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde ''ile'' sözcüğü ''bağlaç'' görevinde kullanılmıştır?

A) 1 ve 3 B) 2 ve 4
C) 3 ve 5 D) 4 ve 5

5. 1. Baklava da baklavaydı doğrusu!
2. Paneli ben de kaçırdım.
3. Ben de sizinle geleyim.
4. İş aramış da bulamamış.

''de'' **bağlacı yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde cümleye aynı anlamı katmıştır?**

A) 1 ve 3 B) 2 ve 4
C) 1 ve 4 D) 2 ve 3

6. 1. Bize de gidebiliriz size de.
2. Koştu da koştu.
3. Bir de ne göreyim!
4. Erken gel de dönelim.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde "de/da"-**bağlacı** ''şaşırma'' **anlamında kullanılmıştır?**

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

7. Genellikle tek başına anlamı olmayan; seslenme, korku, heyecan gibi duyguları; yasaklama, kabul etme, gösterme gibi durumları anlatan sözcüklere "ünlem"' denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük bu tanımı örneklemez?

A) Hay aksi, nasıl kaçırdım bunu
B) Onu semtimizdekilerin hepsi tanırdı
C) Aman! Yürürken önüne bak
D) Vah benim talihsiz dostum

8. 1. Hemen peşinden fırladım ama ona yetişemedim.
2. Sinemaya götüreceğim ama bilet bulabilirsem.
3. Annesini, babasını çok ama çok özlüyordu.
4. Birlikte çalışabiliriz ama üç saati geçmeyecek.
5. Açıklamaya çalıştım ama beni dinlemek istemedi.

Yukarıdaki cümlelerde ''ama'' **bağlacı, kattığı anlamlar yönünden eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. İkimiz de bir tepede gün gibi
Yâr eline kına yakmış kan gibi

Bu dizelerde yer alan altı çizili sözcüklerin türü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Ünlem – Edat B) Edat – Bağlaç
C) Bağlaç – Ünlem D) Bağlaç – Edat

Kazanım: Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

18 TEST

Zamirler (Adılar) - I

1. Biz şimdi yok mu olduk, ya öyle mi
Bu film bizim için oynamıyor demek
Şarkılar, şiirler hepsi yalan mı artık
Bu çalgılar bizim için değil, öyle mi
Siz şimdi yoksunuz, ne demek?

Bu şiir için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişi zamiri kullanılmıştır.
B) ''Bu'' işaret zamiridir.
C) Belgisiz zamir kullanılmıştır.
D) Birden çok çoğul ad vardır.

2. ''Çiğdemlerin rengi sarı, papatyalarınki beyazdı.''

Bu cümlede görülen ''ki'' ekinin özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Havadaki nem oranı gittikçe azalıyor.
B) Duvardaki fotoğraflar çok güzel.
C) Bizimkiler tatilden daha dönmediler.
D) Masadaki kalemler dağınık duruyor.

3.

1.	Bazı fotoğraflar çekmecemde duruyordu.	→	Belgisiz zamir
2.	Öğrencilerden kaçı sınav kazandı?	→	Soru zamiri
3.	Onları dolabın içine yerleştir.	→	İşaret zamiri
4.	Bizim çabalarımız sonuç getirmedi.	→	Kişi zamiri

Yukarıdaki tabloda yapılan eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. Bazılarını incelemedim, sadece şunlara bakabildim, sen kaçını beğendin?

Cümlesinde soru zamiri olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bazılarını B) Kaçını
C) Şunlara D) Sen

5. Kimse bana onlardan birini anlatmasın.
I II III IV

Bu cümledeki altı çizili zamirlerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Kişi	Belgisiz	İşaret	Kişi
B)	Belgisiz	Kişi	İşaret	Belgisiz
C)	Kişi	İşaret	Belgisiz	Kişi
D)	Belgisiz	Kişi	Kişi	Belgisiz

6. İçerdekilerin kimisi ayağa kalkmadı.

Altı çizili sözcüğün türü nedir?

A) Soru zamiri B) Belgisiz zamir
C) İşaret zamiri D) Kişi zamiri

7.

1.	Arkadaşlarım onu her yere davet ederdi.
2.	Evdeki oyuncakları getirip bize vermişti.
3.	Kimsenin işine karışmayı sevmezdi.
4.	Roman okumayı çok severdi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde zamir yoktur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Temel Bilgi

Zamir

➥ İsim olmadığı hâlde nesnelerin, kavramların gerçek isimlerinin yerine kullanılan sözcüklere zamir denir.

Örnek:

✦ Sınıf gecemizde şiiri Melike okudu.
⇓
✦ Sınıf gecemizde şiiri O okudu.

➥ Örnekte de görüldüğü üzere birinci cümledeki "Melike" isminin yerine ikinci cümlede "o" sözcüğü gelmiş, ismin yerini tutmuştur. "o" sözcüğü zamirdir.

✦ Ağacın dalları budanacakmış
⇓
✦ Bunun dalları budanacakmış

✦ Kitabı getirir misin?
⇓
✦ Şunu getirir misin?

Temel Bilgi

Zamir (Adıl)

Kelime Hâlindeki Zamirler

- 1. Şahıs Zamirleri
- 2. İşaret Zamirleri
- 3. Belgisiz Zamirler
- 4. Soru Zamirleri

Ek Hâlindeki Zamirler

- 1. İlgi Zamiri (-ki)
- 2. İyelik Zamiri

8. Aşağıdaki tabloda, cümleler içinde zamir olup olmadığına göre işaretlenmiştir.

	Cümleler	Var	Yok
1.	Hepimiz onu arıyoruz.	X	
2.	Onu takip edelim.		X
3.	Kabahati bize buldular.	X	
4.	Saygılı bir tavrı vardı.		X

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlış işaretleme yapılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

9.

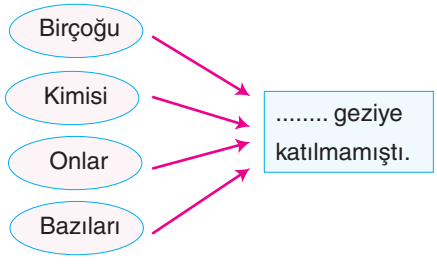

Yukarıdaki cümlenin başına hangi sözcük getirilirse farklı türde bir zamir kullanılmış olur?

A) Birçoğu B) Kimisi
C) Onlar D) Bazıları

10. "Hepimiz yerli malı haftası için getirdiğimiz bütün eşyaları kucaklayıp tren yolunun öteki tarafına geçtik." **cümlesindeki altı çizili zamirin türü aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?**

A) Belgisiz zamir
B) Soru zamiri
C) İşaret zamiri
D) Kişi zamiri

11. İkinci çoğul şahıs zamiri olan "siz" sözcüğü bazen saygı amacıyla ikinci tekil şahıs yerine kullanılabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde "siz" zamiri bu tanıma uygun kullanılmıştır?

A) Ben size önceden gelin demiştim.
B) Arkadaşlar bunları da siz götürün.
C) Rıfkı Bey sizi çağırıyor efendim.
D) Ben sizlerden bir şey beklemiyorum.

12. Kaf Dağı'nın ardında
Mutluluk aramam ben
Bütün yelkenlerini şişirmiş
Boğaz'da giden gemi
Onu gördüğüm zaman
Hayallere dalmak elimde mi?

Yukarıdaki dizelerde kelime halinde kaç zamir vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

13. Gün olur alır başımı giderim
Doğduğum yere
Kimse gelmesin yanıma
İstemem ne can ne canan

Verilen şiirin kaçıncı dizesinde adın yerine geçen belgisiz bir sözcük vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

14. Bu (1) sınıfta (2) ilk önce sen (3) okudun, daha sonra biz (4) okuduk.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangilerinin türü aynıdır?

A) 1 - 2 B) 2 - 3
C) 1 - 4 D) 3 - 4

Kazanım: Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

Zamirler (Adıllar) - II

1. Yine gece olmuş
Kimse yoktur sokaklarda
Herkes uykuya dalmış
Bir ben varım ayakta

Dörtlükteki altı çizili sözcüklerden hangisi zamir değildir?

A) yine
B) kimse
C) herkes
D) ben

2. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde işaret zamiri kullanılmamıştır?**

A) Şurayı da süpürdün mü?
B) Bunu nereden buldun?
C) Burayı çok sevdik.
D) Senin sokakta ne işin var?

3. Doktor, Temel'e sormuş:
- Neyin var?
- Parmağımı buraya bastırınca acıyor.
- Başka neren ağrıyor?
- Parmağımı şuraya bastırınca da acıyor.

Doktor bakmış, Temel'in birbirinden ilgisiz birçok yeri acıyor. Bunun üzerine tahlilleri yapmış. Sonunda bu acıların teşhisini koymuş: "Parmakta incinme..."

Yukarıdaki parçada altı çizili sözcüklerden hangisi zamir değildir?

A) neyin
B) buraya
C) şuraya
D) bu

4. Sait Faik'i kim niçin okuyor, kim niçin okumalı tam olarak bilmiyorum. Bildiğim, ille de bir biyografik roman yazılacaksa bunu bir uzmanın yazması gerek.

Bu parçada geçen zamir ve türleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) bir (belgisiz zamir) / yazması (iyelik zamiri)
B) kim (soru zamiri) / bir (işaret zamiri)
C) bunu (kişi zamiri) / yazması (iyelik zamiri)
D) kim (soru zamiri) / bunu (işaret zamiri)

5. İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yok herkes de gördü
Bir çekirdek verdim, dört bostan verdi
Benim sadık yârim kara topraktır

Yukarıdaki dizelerin hangisinde zamir kullanılmamıştır?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

6.

Annene hediye olarak ne aldın?

Bu cümlede "ne" sözcüğü soru zamiri olarak kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "hangi" sözcüğü aynı görevde kullanılmıştır?

A) Hangi durakta beklendiğini söyledi mi?
B) Bu kitaplardan hangisini önerirsiniz?
C) Daha önce hangi sokakta oturdunuz?
D) Hangi seçenek daha zordu?

19 TEST

Temel Bilgi

1. Şahıs (Kişi) Zamiri

➡ Kişi zamirlerinin yerine kullanılır. Üçü çoğul, üçü tekil olmak üzere altı tanedir.

	Tekil	Çoğul
1. kişi →	Ben	Biz
2. kişi →	Sen	Siz
3. kişi →	O	Onlar

Örnek:

✦ Her işi ben yaparım.
Tekil

✦ Ayşe bize gelmiş.
Çoğul

➡ "Kendi" zamiri de kişi zamiridir.

✦ Kendim geldim.
Ben

✦ Kendin git.
Sen

✦ Kendiniz gezin.
Siz

✦ Kendimiz hazırlandık.
Biz

✦ Kendisi çalışsın.
O

✦ Kendileri daha iyi bilirler.
Onlar

Temel Bilgi

2. İşaret (Gösterme) Zamiri:

✦ Varlıkların yerini işaret yoluyla tutar.

bu (bunlar),
şu (şunlar),
o (onlar),

bura (buralar),
şura (şuralar),
ora (oralar),

öteki (ötekiler)
beriki (berikiler)
diğeri (diğerleri)

Örnek:

✦ Onu duvardan şuna uzatıver.
⇓ Kitabı ⇓ Ali'ye

"O" ve "onlar" sözcükleri hem kişi hem de işaret zamiri olarak kullanılabilir. İnsan yerini tutmuşsa kişi zamiri, insan dışındaki bir varlığın yerini tutmuşsa işaret zamiridir.

Örnek:

✦ O; güzel konuşur, güzel insandır. (kişi zamiri)

✦ O, çantadan yere düştü. (işaret zamiri)

7.

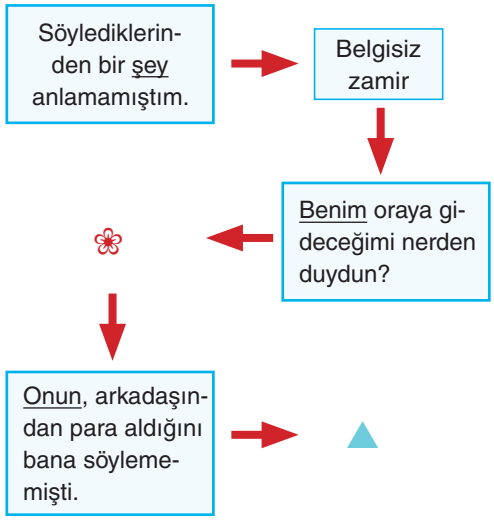

Yukarıdaki tabloda, altı çizili zamirlerin türleri sembollerle gösterilen yerlere yazılırsa aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

	❀	▲
A)	Kişi zamiri	Kişi zamiri
B)	Soru zamiri	İşaret zamiri
C)	İşaret zamiri	Kişi zamiri
D)	Belgisiz zamir	Soru zamiri

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisiz zamir (adıl) yoktur?**

A) Ben aydınlığı severim ve güneşi.
B) Hepimiz ayağa kalkıp kendimizi tanıttık.
C) Tatil olduğunu birçoğuna duyuramadık.
D) Bu kasabada kimsecikleri tanımıyordu.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "varlıkların yerini tutan sözcük" **ötekilerinden farklıdır?**

A) Hepsi evin önünde bekliyor.
B) Kimse alışkanlıklarını kolay kolay bırakmıyor.
C) Kitapların tümü çocuklar için.
D) Sana güzel bir hediye almış.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir (adıl) kullanılmıştır?**

A) Bu evi çok beğendik.
B) Bana bir bardak su verdi.
C) Birkaç gün tatil yapacak.
D) İşten ayrılalı iki ay olmuştu.

11. 1. Hangi çocuğa yardım ettin?
2. Bu elbiseyi kaç liraya aldın?
3. Marmaris'te nerede kaldınız?
4. Ne gün dönüyorsun tatilden?
5. Davete kimler katılacak?

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde varlığın yerini soru yoluyla tutan sözcükler kullanılmıştır?

A) 1 ve 2. B) 2 ve 3.
C) 3 ve 4. D) 3 ve 5.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisiz zamir kullanılmıştır?**

A) Sınıfta birkaç öğrenci var.
B) Onları yerine koymamı söyledi.
C) Soruların ancak bazısını çözebildi.
D) Bazı insanlar titizdir.

Kazanım: Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

20 TEST

Zamirler (Adıllar) - III

1. Bunlar (1) acı (2) şeyler biliyorum
Herkes (3) de biliyor (4) kuşkusuz

Bu dizelerdeki numaralandırılmış sözcüklerden hangileri ismin yerini tutmuştur?

A) 1 - 2 B) 1 - 3
C) 2 - 4 D) 3 - 4

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, altı çizili sözcüklerin ikisi de zamirdir?**

A) Hiç kimse bu olayın sonucunu düşünmemişti.
B) Birkaç çocuk oraya doğru gitti.
C) Birçoğu bunu çözememişti.
D) Biri, tüm yemekleri bitirmişti.

3. Hiçbirimiz (I) ona (II) bunlardan (III) birini (IV) vermedik.

Bu cümledeki altı çizili zamirlerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Kişi	Belgisiz	İşaret	Kişi
B)	Belgisiz	Kişi	İşaret	Belgisiz
C)	Kişi	İşaret	Belgisiz	Kişi
D)	Belgisiz	Kişi	Kişi	Belgisiz

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde varlık adının yerini işaret yoluyla tutan br sözcük vardır?**

A) Şunu da hemencecik yıkayalım.
B) Bu çocuğu tanıyorum sanki.
C) Beni daha önce de fark etmedi.
D) Birimiz Kaya'yı köşede bekleyelim.

5. Aşağıdaki tabloda, cümleler zamir olup olmadığına göre işaretlenmiştir.

	Cümleler	Var	Yok
1.	Kimse görmedi onu gecenin karanlığında.	X	
2.	Onu adım adım izliyorlardı.		X
3.	Olanlar için hep bizi suçladılar.	X	
4.	Güler yüzlü insanlar toplumda iyi iz bırakır.		X

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlış işaretleme yapılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde belgisiz sözcük bir adın yerine kullanılmamıştır?**

A) İsteklerimin bazılarını yazımda belirttim.
B) Her şarkının içinde ben seni görürüm.
C) Kimileri otellere yerleşememiş.
D) Birçoğu gösteriyi izleyemedi.

7.

Yukarıdaki tablonun hangi diliminde soru anlamı zamirle sağlanmamıştır?

A) sarıda B) mavide
C) yeşilde D) turuncuda

Temel Bilgi

3. Belgisiz Zamir

➥ Varlıkların yerini tam değil de, belli belirsiz tutar.

Örnek:

✦ Herkes gelsin.
✦ Çoğu bizim, azı senin.

➥ "Kimi, çoğu, bazılar, birkaçı, şey vb." sözcükler belgisiz zamirdir.

Örnek:

✦ Elbiselerin hiçbirini beğenmedim.
✦ Hepsi teklifimi kabul etti.

➥ Belgisiz zamirleri, belgisiz sıfatlarla karıştırmayınız.

✦ Biri kapıyı çaldı.
Belgisiz Zamir

✦ Bir adam çaldı.
Belgisiz Sıfat

✦ Birkaçını alalım.
Belgisiz Zamir

✦ Birkaç oyuncak alalım.
Belgisiz Sıfat

✦ Kimisi sevgi doludur.
Belgisiz Zamir

✦ Kimi insan sevgi doludur.
Belgisiz Sıfat

Temel Bilgi

4. Soru Zamiri

➥ Varlıkların yerini soru yoluyla tutar. "kim, hangisi, kaçı, nereye, ne?" vb. sözcükler soru zamirleridir. Soru zamirlerinin cevabı ya isim ya da zamirdir.

Örnek:

✦ Yurdumuzda zeytin nerelerde yetiştirilir?

✦ Yoğurt almaya kim gitmek ister?

➥ Soru zamirlerini soru sıfatlarıyla karıştırmayınız.

✦ Kaça aldın.
Soru
Zamir

✦ Kaç liraya aldın.
Soru
Sıfat

✦ Hangisi sizin.
Soru
Zamir

✦ Hangi ev sizin.
Soru
Sıfat

✦ Ne aldın.
Soru
Zamir

✦ Ne gün geldin.
Soru
Sıfat

8. Birisi baygın bakışlım
Öteki az bulunur bir deli
Kiminin yüreği yaralı benim gibi
Onları gördüm göreli ruhum çılgın

Dörtlükte aşağıda verilen zamir türlerinden hangisi yoktur?

A) Belgisiz zamir
B) İşaret zamiri
C) Kişi zamiri
D) İlgi zamiri

9.

★	Bugün ne kadar çalışacaksın?
▲	Hangi kitabı okuyorsun?
■	Sorulardan kaçını çözemedin?
●	Dediklerimi aldın mı?

Sembollerle verilen cümlelerin hangisinde, soru anlamı zamirle sağlanmıştır?

A) ★ B) ▲ C) ■ D) 4 ●

10.

1.	Seninle yüz yüze konuşması gerekiyormuş.
2.	Diğerini o alınca bu da benim oldu.
3.	Herkesin kendine göre çalışma sistemi vardır.
4.	Sanat, insanlar için vazgeçilmezdir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde zamir yoktur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. Ben onun nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu çok iyi biliyorum.

Yukarıdaki cümlede sözcük hâlinde kaç zamir vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

12. İşaret yoluyla varlıkların adının yerini tutan kelime türlerine "işaret zamiri" denir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde işaret zamiri kullanılmıştır?

A) Arkadaşlarla bu konuyu görüşelim.
B) Her sözümü yanlış yanlış anlıyor.
C) Yolun diğer tarafına geçti.
D) Buradan az önce ayrıldı.

13. O her zaman, en sıkıntılı zamanlarımız da dahil olmak üzere hep yanımızda olmuştur.

Bu cümledeki zamirin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kişi zamiri
B) İşaret zamiri
C) Belgisiz zamir
D) Soru zamiri

Kazanım: Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

21 TEST

Zamirler (Adıllar) - IV

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişi zamiri yoktur?

A) Geleceğine dair bana söz verdi.
B) Annemle Düzce'ye daha önce gitmiştik.
C) En güzel hediyeleri ondan aldım.
D) Yarın bize sen de gel.

2. "Yaz tatilinde yayladaki evimize çıkar, sonbahara kadar orada kalırdık." **cümlesinde altı çizili sözcüğün zamir olmasının nedeni nedir?**

A) Fiilden önce kullanılması
B) Bir ismi nitelemesi
C) "Ev" isminin yerine kullanılması
D) İki sözcük arasında ilgi kurması

3. "O" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde işaret zamiri olarak kullanılmıştır?**

A) Onun yerine bunu al, bu daha kullanışlı.
B) Hem, o bu işe ne karışır?
C) Ben hiç kimseyi bilmem, onu bilirim.
D) Zaten bütün bu olanlara o sebep oldu.

4.

O	O günlede doğru düşünemiyordum.
	O, bize daima yardım etti.

Yukarıdaki tabloda kutu içinde verilen sözcük ilk cümlede sıfat, 2. cümlede zamir görevinde kullanılmıştır.

Benzer bir kullanım, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A)

Birkaç	Öğrencilerden birkaçı soruyu bilemedi.
	Ayağa kalkıp bir kaç adım attı.

B)

Şu	Şunları müdüre teslim eder misin?
	Şunu unutma: Sen başkasın.

C)

Bu	Onlar bu işte görevlendirildi.
	Bu benim sorunum değil.

D)

Bir	Kitabı bir süreliğine verdi.
	Bir arada yaşamanın yolunu bulmalıyız.

5. ▲ Denizlerin insanıydı o, karada yaşayamazdı.
● O adamdan başka bir şey beklenemezdi.
■ Onu vazoya yerleştirirsen iyi olur.

Bu cümlelerde "o" sözcüğünün türleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	▲	●	■
A)	İşaret sıfatı	kişi zamiri	işaret zamiri
B)	Kişi zamiri	işaret sıfatı	işaret zamiri
C)	Kişi zamiri	kişi zamiri	işaret zamiri
D)	İşaret zamiri	işaret zamiri	kişi zamiri

Temel Bilgi

Ek Hâlinde Zamirler

1. İyelik (Aitlik = Sahiplik) Zamirleri

➡ Varlık ya da kavram isimlerinin sonuna gelerek olanların kime ait olduğunu gösteren eklerdir.

Örnek:

(Benim) bahçe - m
(Senin) bahçe - n
(Onun) bahçe - s(i)
araba - m
araba - n
araba - sı
evi - m
evi - n
ev - i

(Bizim) bahçe - miz
(Sizin) bahçe - niz
(Onların) bahçe - leri
araba - mız
araba - nız
araba - ları
ev - imiz
ev - iniz
ev - leri

Temel Bilgi

2. İlgi Zamiri (-ki)

➥ İsmin yerini tutan -ki ekidir. Belirtili isim tamlamasının ikinci isminin yerine gelir.

Örnek:

✦ Kardeşimin resmi beğenildi.
-ki
(kardeşiminki)

✦ Köpeğin maması bitti.
-ki
(köpeğinki)

✦ Benim arabam siyah onun arabası ise kırmızı.

✦ Benimki siyah onunki ise kırmızı.

➥ İlgi zamiri "-ki" ile sıfat türeten "-ki" yi karıştırmayınız.

✦ Bizimki yine geç kaldı.
İlgi Zamiri

✦ Onunki sadece bir iddia.
İlgi Zamiri

✦ Onun yazısı Ayşe'ninkinden
İlgi Zamiri
güzel.

✦ Bahçedeki çiçekleri seyrettim.
Sıfat türeten yapım eki

✦ Saçındaki tokayı çok beğendim.
Sıfat türeten yapım eki

6.

kulaksız	yüzüme
ellerini	akılda
yerde	sevgim

Yukarıdaki şekilde "varlık ya da kavram adlarının sonuna gelerek kime ait olduğunu gösteren ek alan" **sözcükleri çıkarırsak yeni oluşan şekil aşağıdakilerden hangisi olur?**

A) 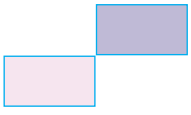

B) 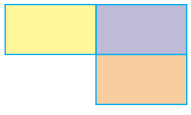

C) 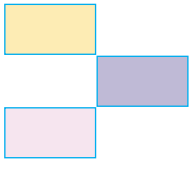

D) 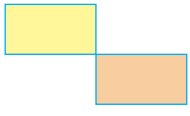

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik yapılı bir zamir vardır?**

A) İki yıldır onunla görüşmüyoruz.
B) Onları ben de unutamıyorum.
C) Bu düşüncesizliği hiçkimseden beklemem.
D) Bütün ödevleri kendisi mi yapmış?

8. "Benim arabam bozuldu, işe seninkiyle gidelim." cümlesinde "-ki" eki bir adın yerini tutmuştur.

Benzer bir kullanım aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Dünkü olaylar herkesi üzdü.
B) Sen ki beni anlamadın.
C) Bizimki sadece bir öneriydi.
D) Kapıdaki çocuğu tanıyor gibiyim.

9. Öğrencilerden içinde zamirler olan cümleler ve bu zamirlerini belirlemeleri istenmiştir.

ÖĞRENCİ	CÜMLE	ZAMİR TÜRÜ
Kaan	O, eski ve güvenilir bir dokturdur.	İşaret zamiri
Berk	Seni ne zaman görsem mutlu oluyorum.	Kişi zamiri
Oylum	Arkadaşlarımın hiçbiri beni aramadı.	Belgisiz zamir
Tanem	Salonda kimler vardı?	Soru zamiri

Verilen tabloya göre hangi öğrenci yanlış yapmıştır?

A) Kaan
B) Berk
C) Oylum
D) Tanem

10. Şairim
I
Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum.
II III
Türkülerle yunmuş, yıkanmış dilim,

Onlarla ağlamış, onlarla gülmüşüm,
IV

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisi bir varlığın kime ait olduğunu belirten bir ek almıştır?

A) I.
B) II.
C) III.
D) IV.

11. 1. Seni beklediğini söylemedi.
2. Toplantıya herkes katıldı.
3. Tatilden hangi gün döneceksiniz?
4. Okulların ne zaman açılacağını bilmiyorum.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "varlık adının yerini tutan" **sözcükler kullanılmıştır?**

A) 1. ve 2.
B) 3. ve 4.
C) 1. ve 3.
D) 2. ve 4.

Kazanım: Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

22 TEST

Notlarım

Zamirler (Adıllar) - IV

Nasrettin Hoca'nın hâkimlik yaptığı zamanlarda adamın ..... yanına gelir. Adam komşudan şikâyetçidir. Hoca, adamı dinledikten sonra:

- ..... haklısın, diyerek adamı gönderir.

Biraz sonra adamın şikâyetçi olduğu komşusu çıkagelir. ..... da az önce gelen komşusundan şikâyetçidir. Derdini anlatır. Hoca ..... da güzelce dinler. Sonra "Sen haklısın!" diyerek adamı yollar.

O sırada Hoca'nın yanında bulunan ve konuşulanlara kulak misafiri olan eşi, bu işe şaşar. Hoca'ya şöyle der:

- İlahi Hoca Efendi! ..... böyle bir olaya daha önce şahit olmadım ..... şikâyetçi olan iki adamdan ikisi birden hiç haklı olur mu?

Eşinin bu sözleri üzerine Nasrettin Hoca, bire süre düşünür ve ..... şöyle der:

- Hanım, ... de haklısın.

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Yukarıdaki metinde zamirler boş bırakılan yerlere yerleştirildiğinde hangi zamirler boşta kalır?

A) biri - kimse
B) o - biz
C) ben - sen
D) kimse - biz

2. Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere zamirler yerleştirildiğinde boşta kalan zamirlerin türleri hangisinde doğru verilmiştir?

A) Kişi zamiri - Kişi zamiri
B) Kişi zamiri - İşaret zamiri
C) Belgisiz zamir - Kişi zamiri
D) Belgisiz zamir - işaret zamiri

3. Gökyüzünü boyarım her sabah
Hepiniz uykudayken
Uyanır bakarsınız ki mavi
Deniz yırtılır kimi zaman
Bilmezsiniz kim diker
Ben dikerim

Yukarıdaki şiirde hangi tür zamir <u>yoktur</u>?

A) Şahıs zamiri
B) Soru zamiri
C) Belgisiz zamir
D) İşaret zamiri

Notlarım

4.

Bakışın güneş gibi ısıtır içimizi
Gülüşün aydınlatır üzgün kalpleri, anne!
Elimizden şefkatle tutar seversin bizi
Dünyaya geldiğimizden beri, anne!

Sefa'nın Anneler Günü'nde annesine yazdığı dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişi adılı kullanılmıştır.
B) İyelik eki alan birden fazla sözcük vardır.
C) "İçimizi" sözcüğü belirtme durum eki almıştır.
D) Belgisiz adıl kullanılmıştır.

5.

Ben çok severim kitaplarımı,
Onlardır en iyi arkadaşım
Bütün bu irili ufaklı harfleri
Ben hep onlardan öğrendim.
Onlar yazmasaydı nereden bilecektim.

Dünyanın yuvarlak olduğunu
Nasıl yüzdüğünü vapurun
Başkası söylese inanmazdım
Yağmur yağdırdığını şu bulutun.

Ş. Enis REGÜ

Bu şiirde adın yerini tutan sözcüklerin tamamı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) ben, onlar, arkadaşım, bu
B) ben, onlar, iyi, başkası
C) ben, onlar, başkası
D) ben, dünyanın, şu, bu

6. Tam o muhteşem otomobile binerken arabanın lastiklerinden birinin patlamış olduğunu fark ettim. Orada bulunanlar gülmeye başladılar. Meğer burada böyle şeyler sık sık olurmuş.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin kaç tanesi adın yerine kullanılmıştır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

7.

Adıllar ad tamlamalarında tamlayan ya da tamlanan olabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bir kişi adılı, tamlayan görevindedir?

A) Hangisinin yolu daha uzun?
B) Çocuklar evin önünde oynuyor.
C) Kimin payını ona verdin?
D) Bize onun sorunlarını anlattı.

8.

Yukarıdaki dilimlerde yer alan cümlelerin hangisinde "varlıkların yerini belli belirsiz tutan" **biz sözcük kullanılmıştır?**

A) Sarıda
B) Mavide
C) Yeşilde
D) Beyazda

Kazanım: Basit, türemiş ve bileşik sözcükleri ayırt eder.

23 TEST

Yapılarına Göre Sözcükler - I (Basit - Türemiş - Bileşik)

1. Toprak gibi üretken
Şahin gibi atılgan
Aslan pençeli oğul
Yunus gönüllü oğul
Kalk yerinden ve doğrul
Doğruyu bul da yaşa

Yukarıdaki şiirde altı çizili sözcüklerden hangisinin yapısı diğerlerinden farklıdır?

A) yerinden B) gönüllü
C) doğrul D) atılgan

2. "Sisin içinde korkuyla duruyor ve sessizce sahilde onu bekleyen insanlara doğru bakıyordu." **Cümlesinde kaç tane türemiş sözcük vardır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. **Aşağıdaki birleşik sözcüklerden hangisinin yapılışı diğerlerinden farklıdır?**

A) Yedikule B) Kızkulesi
C) Ayakkabı D) Bilinçaltı

4. "-dık, -dik" **ekinin eklendiği kelime aşağıdakilerden hangisinde sözcük yapısı yönüyle farklıdır?**

A) Kalabalıkta tanıdık kimse göremedim.
B) Çalmadık kapı bırakmadı.
C) Ona söylemedik söz bırakmamış.
D) "Duyduk duymadık demeyin." diyordu.

5. Biraz daha derin bakınca;
Şair şiirdir aslında...
Bestekar beste.
Ressam resimdir.
Sinan Selimiye,
Yunus Anadolu,
Atatürk Türkiye...

Yukarıdaki dizelerde birleşik kaç sözcük vardır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

6. ''Kolera tehlikeli bir hastalıktır.''

Bu cümledeki sözcüklerin yapısal özellikleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Basit – basit – basit – türemiş
B) Birleşik – türemiş – basit – türemiş
C) Basit – türemiş – basit – basit
D) Basit – türemiş – basit – türemiş

7. ''-lık, -lik" **ekini almış sözcüklerden hangisi, somut bir addan soyut bir ad türetmiştir?**

A) İyilik yapan iyilik bulmuyor her zaman.
B) Kadının üzerinde mavi bir sabahlık vardı.
C) İnsanlık âlemi bu kıyımla asla unutmayacak.
D) Kavurucu sıcaklar bitmiş, serinlik başlamıştı.

Temel Bilgi

Yapılarına Göre Kelimeler

- Sözcüğün oluştuğu, yapıldığı, üretildiği parçalar, sözcüklere gelen eklerin çeşitlerini, kullanım amaçlarını inceleyen yapıdadır.
- Sözcükler yapılarına göre üçe ayrılır:

1 Basit Yapılı Sözcükler
❖ Bağ, söz, boya, çiz, sis, tek, deniz, siyah

2 Türemiş Yapılı Sözcükler
❖ Anlam, birleşik, terörist, süslü, bitki, silgi

3 Birleşik Yapılı Sözcükler
❖ Aslanağzı, pazartesi, sütlaç, bakabilmek

Temel Bilgi

A) Basit Kelimeler

- "ev, çocuk, gel, oku, sev, su, çiçek ..." sözcükleri basit yapılıdır. Çünkü kök durumundadır.

Örnek:

- ev-im, çocuk-lar, gel-di,
- oku-yor, sev-er, su-y-u,

sözcükleri de sadece çekim eki aldığından basit yapılıdır.

Örnek:

- duvar, tabak, elmalar, süt, kaya, kolonya
- annesi, defterde, bahçemiz, portakallar, saatimin

8. Sevgi (1) pınarı kurumuş içi (2) karanlık kitap (3) okumayan sanatçıya (4) rastlamadım şimdiye (5) dek.

Bu cümlede altı çizili sözcükler, yapılarına göre gruplandırılırsa hangileri bu grubun dışında kalır?

A) 1 ve 3
B) 1 ve 4
C) 3 ve 4
D) 2 ve 5

9. "Saçak, kaşık, derya, bilgisayar" **sözcüklerinin yapıları bakımından doğru sıralanışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?**

A) Türemiş – türemiş – basit – birleşik
B) Türemiş – basit – basit – birleşik
C) Birleşik – basit – türemiş – birleşik
D) Basit – türemiş – basit- birleşik

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük türemiş yapılıdır?

A) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
B) Besle kargayı oysun gözünü.
C) Çıkmadık candan umut kesilmez.
D) Bugünün işini yarına bırakma.

11. Aşağıdaki sözcüklerin hangisinin yapısı diğerlerinden farklıdır?

A) Gençlik
B) Gününde
C) Saygısız
D) Saçlılar

12. Tozlu dumanlı sokaklarında Ankara'nın

Her sabah (1) kendimi yitiriyorum (2).

Sokaklar tutukluyor (3) beni

Bir sonsuz boşluğa (4) iniyorum

Numaralandırılmış sözcüklerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

A) 1.
B) 2.
C) 3.
D) 4.

13. 1. Anıtkabir'e pazartesi öğleden sonra gittik.
2. Bu filmi beğenerek seyredeceksiniz.
3. İlkbaharda Karadeniz'i görmelisiniz.
4. Cumartesinden sonra sana uğrarım.

Yukarıdaki cümlelerin hangi ikisinde birden çok birleşik sözcük vardır?

A) 1 ve 2
B) 1 ve 3
C) 2 ve 3
D) 3 ve 4

Kazanım: Basit, türemiş ve bileşik sözcükleri ayırt eder.

Yapılarına Göre Sözcükler - II (Basit - Türemiş - Bileşik)

1. O gitmiş diyerek ağardı saçlar. (1)
O gitmiş diyerek günler kısaldı (2)
Sapsarı kesildi. Bütün yamaçlar (3)
Rüzgârın eliyle hüzne boyandı. (4)

Yukarıdaki dizelerde altı çizili kelimelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

2.

Bir dünya düşünürüm
İlk günden beri
Hırsın kinin kapısı kapanmış
Yüzlerdeki gülümseme çocuksu
Gözlerinde sevginin ışığı yanmış

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangileri basit yapılı değildir?

A) Dünya – hırsın
B) Gülümseme – sevginin
C) Günden – sevginin
D) Dünya – günden

3. "Demirbaş – kanat – benekli" **sözcüklerinin yapıları bakımından çeşidi hangi seçenekte sırasıyla doğru olarak verilmiştir?**

A) Basit – türemiş – birleşik
B) Türemiş – türemiş –basit
C) Birleşik – basit – türemiş
D) Türemiş – birleşik – basit

4. Birleşik sözcükler oluşurken sözcüklerden biri ya da her ikisi anlamını yitirebilir.

Aşağıda altı çizili sözcüklerden hangisi birleşirken her iki sözcük de anlamını yitirmiştir?

A) Masamızdan dereotunu eksik etmeyelim.
B) Eskişehir, bir okul cenneti oldu.
C) Annem imambayıldıyı güzel pişirir.
D) Atatürk'ün resimlerini panoya astım.

5. Yurdumuz uçsuz bucaksız
Gökte yıldız kadar köylerimiz var
Ama uzak, ama şirin, ama garipsi
Alın benim gönlümden de o kadar

Bu dizeler için aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Birleşik sözcük yoktur.
B) Türemiş sözcük yoktur.
C) Basit sözcük vardır.
D) Hâl eki almış sözcükler vardır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-den, -dan" **eki alan sözcüğün yapısı farklıdır?**

A) Evden çıktığımızda güneş doğmak üzereydi.
B) Köprüden geçerken ırmağa taş attık.
C) Sıradan kişilerle hiçbir zaman konuşmadı.
D) Ondan uzun süre haber alamadık.

7. 1. Suçlu koşarak kalabalığın içine karıştı.
2. Bu kıyıda balık avlardık eskiden.
3. Küçük de olsa bir sır var bu işte.
4. Müdür ayrılınca post kavgası başladı.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisinde bütün sözcükler basittir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

24 TEST

Temel Bilgi

B) Türemiş Kelimeler

✦ "sev-gi, su-la, al-dır, tuz-lu, kitap-lık, simit-çi"

sözcüklerinde olduğu gibi yapım eki alarak oluşturulan yeni anlamlı sözcükler türemiş yapılıdır.

Örnek:

✦ su + suz + luk
isim kökü — yapım eki — yapım eki

✦ taşı + t
fiil kök — yapım eki

✦ yokluğunda
yok + luk + un + da
isim kök — yapım eki — ç.e — ç.e

✦ abartılı
abart + ı + lı
fiil kök — yapım eki — yapım eki

Temel Bilgi

C) Birleşik Kelimeler

➥ İki ayrı sözcüğün birleşmesiyle yeni bir kavramı karşılayan sözcüklere "birleşik yapılı sözcük" denir. Bu sözcükleri oluşturan sözcükler, genelde kendi anlamını yitirirler. Her iki sözcük yeni bir sözcük oluşturur.

✦ Anıt + kabir
↓
Anıtkabir

✦ uçak + savar
↓
uçaksavar

✦ imam + bayıldı
↓
imambayıldı

Örnek:

✦ Ata + türk

✦ Afyon + kara + hisar

✦ Kırık + kale

✦ boş + boğaz

8.

I.	sarı	keskin	hanımeli
II.	çiçek	sözlü	dedikodu
III.			
IV.	boya	baskı	sütlaç

Sözcükler yukarıdaki tabloya yapı özelliğine göre yerleştirilmiştir.

Buna göre boş kutulara, aşağıdaki sözcüklerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) dünya – atkı – gecekondu
B) ekmek – kırlangıç – ayna
C) çelimsiz – bakıcı – yayınevi
D) kazandibi – büyük – araba

9. Işıldıyor (1) kanat (2) seslerinden kuşların
İlk uçtukları günün altın sevinci (3)
Karlı dağlardır (4) sefere çıkmış
Vadideki suyun şırıltısında

Şiirdeki numaralanmış sözcüklerden hangi ikisi yapısına göre basittir?

A) 1 ve 2 B) 2 ve 3
C) 3 ve 4 D) 2 ve 4

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin ilk kelimesi türemiş yapılıdır?

A) Bugün arkadaşlarla sinemaya gideceğiz.
B) Sütçü bizim sokaktan geçerken var gücüyle bağırıyordu.
C) Kasap koyunun en güzel yerinden bir parça kesti.
D) Makas olmayınca kâğıtları elle kesmek zorunda kaldım.

11.

Kök	Kök + yapım eki	Kök + yapım eki + çekim eki
sar-	sar-gı	sar-gı-lar
.....	.....	.....

Yukarıdaki tabloda sözcükler ve sözcüklerin aldığı ekler gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki sözcük dizilerinden hangileri boş kutulara yerleştirilmelidir?

A) Ser- serginin – sergimiz
B) Tut – tutkun – tutku
C) An – anı – anılar
D) Koş – koşucuları – koşucu

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik kelimeler bir arada verilmiştir?

A) Dükkanını bu kadarcık paraya nasıl devretti?
B) Sen hiç ateşböceği gördün mü?
C) Dolabın üstünü yapıştırmak istedi.
D) Hanımeli, sulanmadığından soluverdi.

13. "Varlıklı kişiler yoksulları düşünmelidir."

Bu cümlede altı çizili sözcüklerin aldığı yapım ekleri onların anlamını değiştirmiştir.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde sözcüğün anlamını değiştiren bir ek kullanılmamıştır?

Bu medeniyet, her şeyden önce geçmişten getirilen (1) zengin (2) bir kültür yığılması (3), çeşitliliğidir (4).

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Basit, türemiş ve bileşik sözcükleri ayırt eder.

25 TEST

Yapılarına Göre Sözcükler - III (Basit - Türemiş - Bileşik)

1.

Yukarıdaki konuşmada Ali, Mehmet'in sorusuna hangi yanıtı verirse cümlesinde "birleşik yapılı" **sözcük kullanmış olur?**

A) Yemyeşil kırlarda dolaştım.
B) Okul gezisine katıldım.
C) Bütün gün ders çalıştım.
D) Kitabevinde araştırma yaptım.

2.

1. yağmur	2. karanlık
3. kuşburnu	4. baktım
5. Eskişehir	

Tablodaki numaralandırılmış sözcükler yapıca eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. İnsanoğlu güzelliklere bakmayı sever.
1 2 3

Yukarıdaki numaralandırılmış sözcüklerin yapısı aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Birleşik - türemiş - basit
B) Birleşik - basit - basit
C) Türemiş - basit - birleşik
D) Türemiş - türemiş - basit

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik kelimeler bir arada verilmiştir?

A) Roman üzerine çok şey yazıldı.
B) Kendi emeğinle para kazanmak sana yakışan.
C) Şişmanlamaktan çok korkuyorum.
D) Böreklerden, tatlılardan vazgeçemiyordu.

5. Aşağıda verilen sözcüklerden hangisi türemiş yapılıdır?

A) ağaçlar B) ağaçkakan
C) ağaçlık D) ağaçtan

Temel Bilgi

Birleşik sözcükler farklı yollarla oluşur:

1. hanım + eli , yayın + evi
isim isim isim isim
isim tamlaması yoluyla

2. sivri + sinek , açık + göz
sıfat isim sıfat isim
sıfat tamlaması yoluyla

3. biçer + döver , uyur + gezer
fiil fiil fiil fiil
iki fiilin birleşmesiyle

4. gece + kondu , uçak + savar
isim fiil isim fiil
isim ve fiilin birleşmesiyle

5. cır + cır , çıt + çıt
yansıma yansıma yansıma yansıma
yansımaların tekrarıyla

Temel Bilgi

Ses düşmesi ve ses türemesi ile de birleşik sözcüler oluşur:

Örnek:

- pazar ertesi → pazartesi
- peki iyi → peki
- ne asıl → nasıl
- nakil etmek → nakletmek
- red etmek → reddetmek
- güllü aş → güllaç
- ne için → niçin
- hapis olmak → hapsolmak
- af etmek → affetmek
- hâl etmek → hâlletmek
- sütlü aş → sütlaç
- kayın ana → kaynana
- kahve altı → kahvaltı
- his etmek → hissetmek
- şükür etmek → şükretmek
- kayıp olmak → kaybolmak
- hapis etmek → hapsetmek

6.

Bana gökyüzünün güzelliğini anlat
Bana sevginin tadını anlat
Tatlıların en güzelini
Seni anlat

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) "anlat" sözcüğü yapıca basittir.
B) Birden çok türemiş yapılı sözcük vardır.
C) Hem yapım eki hem de çekim eki almış sözcük vardır.
D) 1. dizede birleşik yapılı sözcük kullanılmıştır.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük isimden türemiş fiildir?**

A) Bahçedeki çiçekleri suladık.
B) Gezi programını değiştirdik.
C) Tuzlu yiyeceklerden uzak durmalıyız.
D) Saçlarının arkasında toka yoktu.

8.

Bir yılda dört mevsim var
En güzeli ilkbahar.

Çok sıcak mevsimdir, yaz.
Meyvesi eksik olmaz.

Sonbahara güz derler
Sararır bütün yerler.
Osman ATAK

Yukarıdaki dizelerde kaç tane birleşik yapılı sözcük vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. **Aşağıda verilen sözcüklerden hangisi türemiş yapılı değildir?**

A) yıkık B) soğuk
C) yaka D) izleyici

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla birleşik yapılı sözcük kullanılmıştır?**

A) Kitabın ön sözünü okudum.
B) O, benim için baş ucu kitabıydı.
C) Kitabevine yalnız gittim.
D) Birkaç kez birçok yanlış yaptım.

11.

kök	kök + yapım eki	kök + yapım eki + çekim eki
duy	duygu	duygular
...	...	...

Yukarıdaki tabloda sözcükler ve sözcüğün aldığı ekler gösterilmiştir.

Buna göre, boş kutulara aşağıdaki sözcük dizilerinden hangileri yerleştirilmelidir?

A) tuz - tuzluk - tuzlukta
B) şeker - şekerci - şekercilik
C) tat - tatlı - tatlıcı
D) çocuk - çocuklar - çocuklarımız

Kazanım: Basit, türemiş ve bileşik sözcükleri ayırt eder.

Notlarım

Basit, Türemiş, Bileşik Sözcükler (Karma)

Cahit Sıktı Tarancı, 4 Ekim 1910'da Diyarbakır'da doğdu. Galatasaray Lisesinden mezun oldu. Mülkiye Mektebine devam etti, bir süre de Ankara Yüksek Ticaret Okulunda öğrenim gördü. Sümerbank'ta memur olarak çalıştı. 1939'da Paris'e gitti. Paris Radyosu'nda Türkçe yayınlar spikerliği yaptı. 2. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla yurda döndü. Askerliğini yaptı, bir süre İstanbul'da babasına ait iş yerinde çalıştı. Ankara'da Anadolu Ajansı'nda çevirmenlik yaptı. Toprak Mahsülleri Ofisi ve Çalışma Bakanlığında da bir süre görev yaptı. Geçirdiği kısmi felç sonucu konuşma yeteneğini yitirdi. Tedavi için götürüldüğü Viyana'da 12 Ekim 1956'da 46 yaşındayken yaşamını yitirdi.

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki metinde altı çizili kelimelerin yapısı hangisinde doğru sırayla verilmiştir?**

A) Birleşik - basit - türemiş - türemiş
B) Türemiş - basit - basit - türemiş
C) Birleşik - türemiş - basit - basit
D) Türemiş - türemiş - türemiş - basit

2. "İmam bayıldı" sözcüğü "imam" ve "bayıldı" sözcüklerinin birleşmesiyle oluşmuştur. Böyle sözcüklere "birleşik yapılı sözcük" denir.

Buna göre yukarıdaki metinde kaç tane birleşik yapılı sözcük vardır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

3.

- kitabevi
- .....
- gecekondu
- .....

Yukarıdaki kutuda boş yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilirse tüm sözcüklerin yapısı aynı olur?

A) biçerdöver - gözlemci
B) bilirkişi - kırmızı
C) suçiçeği - aslanağzı
D) yavaş - kuşkulu

Notlarım

4. 1. cümle: Çiçek çiçeklikte güzel.

2. cümle: Çoluk çocuk serilmişler ağacın altına.

3. cümle: Nedendir insanlarda bu soğukluk, bu sezgisizlik?

4. cümle: Sesim duyulsun dedim.

Numaralanmış cümlelerde kullanılan türemiş sözcüklerin sayısı yanlarındaki kutucuklar içinde yazılmıştır.

Buna göre hangi cümledeki sayı yanlış verilmiştir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5. Öğrencinin soyadını bir türlü hatırlamadım.

1 2 3 4

Yukarıdaki numaralandırılmış sözcüklerden hangisi birleşik yapılıdır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. "Geleceğe umutla bakmalıyız." **cümlesinde altı çizili sözcüğün yapıca özdeşi aşağıdakilerden hangisinde vardır?**

A) Onlar da kente göç ettiler.

B) Seninle çarşıya gelmek istiyormuş.

C) Onu tatilde Uludağ'da gördüm.

D) Yatağa uzanmışım ve uyuyakalmışım.

7.

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu.
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz.

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcük, birleşik yapılıdır.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi aynı yapıdadır?

A) İlimize yeni bir doğumevi yapılacakmış.

B) Kuşburnu C vitamini açısından çok zenginmiş.

C) Yüz yıllık bir ağaç varmış caddenin başında.

D) Eski kitapların sararmış yapraklarına hayretle baktı.

8. Heykeltıraş nasıl titiz çalışıyorsa ben de
1 2
yazılarımda bir heykeltıraş gibi uğraştım
3
ve başarılı oldum.

Parçadaki altı çizili sözcüklerin yapı özelliği, hangi seçenekte verilmiştir?

	1	2	3
A)	Basit	Türemiş	Birleşik
B)	Birleşik	Basit	Türemiş
C)	Birleşik	Türemiş	Basit
D)	Türemiş	Basit	Türemiş

1. I. Evrende kendisinin dışında eşi benzeri olmayan varlıklara veya durumlara verilen isimlerdir.

II. Beş duyu organımızdan biriyle algılanamayan kavramları karşılayan sözcüklerdir.

III. Beş duyu organımızla algılanabilen, ölçülebilen, tartılabilen varlıklara verilen isimlerdir.

IV. Canlı veya cansız varlıkları veya kavramları karşılayan, onları tanıtan sözcüklerdir.

Öğretmen sınıftaki öğrencilerden bu tanımlara uygun isimlerin olduğu birer cümle kurmalarını ister.

Tülin: Ay'ın yüzeyinde meteor çukurları vardır.

Hikmet: Mutluluk çok pahalı ama vazgeçilmez bir duygudur.

Selin: Kararlı duruşları başarıyı getirdi.

Baran: Bizim sınıfın en çalışkan kızı Nihal'dir.

Buna göre, öğrencilerden hangisinin kullandığı cümlede yukarıdaki tanımlara uyan bir isim yoktur?

A) Tülin B) Hikmet C) Selin D) Baran

2. I. Varlıkların rengini, durumunu, biçimini, nasıl olduklarını bildiren sözcüklerdir.

II. Varlıkları sayı yoluyla, işaret ederek, belgisiz bir şekilde ifade eden, soru yoluyla belirten sözcüklerdir.

Buna göre bu tanımlarla ilgili öğrenciler birer cümle kullanmışlardır.

Derin: Yarın öğretmen hangi konuyu anlatacak?

Nil: Mezuniyet gecesinde siyah elbisemi giyeceğim.

Turan: Onlar bize gelmeyebilirler.

Kaya: Kayaların üstünde kuşlar uçuyordu.

Buna göre, hangi öğrencilerin tamamı yukarıda tanımları verilen sıfatları kullanmışlardır?

A) Derin ve Nil B) Turan ve Kaya

C) Derin ve Turan D) Nil ve Kaya

3. Gün ışıyınca alçak tavanlı konağımıza ışık hüzmeleri doldu ve ışık sanki bulunduğumuz yeri iki kat daha büyüttü gözümde. Loş köşeler de aydınlanmış, daha fazla alan eklenmişti saray gibi gördüğüm bu yere. Konağın sahipleri pek hoş karşılamamış olsa da sabredecektim. Geldiğim yerde bizden önce kimse yaşamamıştı buna rağmen her yer dökülüyordu.

Bu parçada geçen edatlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) "sanki" edatı cümleye "adeta" anlamı katmıştır.

B) "gibi" edatı kendinden sonraki eylemsiyi nitelediğinden zarf görevindedir.

C) "den önce" edatı sıfat türünde bir kelimeyle öbekleşerek cümleye zaman anlamı katmıştır.

D) "rağmen" edatı "karşın" anlamına gelmektedir.

4. Hayat yolu ortasında kendimi

I

Karanlık bir orman içinde buldum

II

Anladım yolumu kaybettiğimi

Aklıma geldikçe hâlâ korktuğum

III

Bu yabani, haşin, büyük ormana

IV

Bilmiyorum nasıl girdim oraya

Uykudaydım, uykum derin, ağırdı.

V

Bu dizelerdeki numaralanmış kelime ya da kelime gruplarıyla ilgili olarak aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

A) I'de tamlayanı belirtisiz isim tamlamasından oluşan bir zincirleme isim tamlaması vardır.

B) II'de belirtisiz isim tamlaması örneklenmiştir.

C) III ve V numaralı kelimeler tamlayanı düşmüş isim tamlamalarıdır.

D) IV numaralı tamlama takısız isim tamlamasıdır.

5.
- İsimlerin önüne gelerek onları çeşitli yönlerde (renk, durum, biçim vb.) niteleyen sözcüklere niteleme sıfatı denir.
- Bir addan önce gelip varlıkların özelliklerini belli belirsiz bir biçimde belirten sıfatlara belgisiz sıfat denir.
- Varlıkların yerlerini işaret yoluyla belirten sıfatlara işaret sıfatı denir.
- Önüne geldikleri ismi soru yönüyle etkileyen sıfatlara soru sıfat denir.

Buna göre;

Hayatta tüm insanların bir amacı vardır. Bu amaca ulaşmak için çok çalışmak gerekir. İyi bir iş, kaliteli bir yaşam, yüksek gelir beklentisi olanlar bunu göze almalıdır.

bu parçada hangi tür sıfat yoktur?

A) Belgisiz sıfat

B) İşaret sıfatı

C) Niteleme sıfatı

D) Soru sıfatı

6. (I) Çalan zilin sesiyle irkilerek uyandı. (II) Uykulu gözlerle elini saate uzatıp durdurdu. (III) Kendine gelmeye çalışırken gerçekler beynine çivi gibi çakılmıştı, tatil bitmiş evine istemeye istemeye dönmüş ve yarın da mesaiye başlayacaktı. (IV) Zaten İstanbul'dan Ankara'ya dönerken hep ayakları geri geri gidiyordu, çünkü İstanbul'dan sonra Ankara hiç çekilmiyordu.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisinde yanlış yapılmıştır?

A) Birinci cümlede ekleşmiş bir edat vardır.

B) İkinci cümleyen "birliktelik" anlamı katmış edat kullanılmıştır.

C) Üçüncü cümlede zarf görevinde edat vardır.

D) Dördüncü cümlede ayrılma haliyle öbekleşen edat örneklenmiştir.

7. Sıfatlar ikiye ayrılır:

- **Niteleme sıfatı:** İsimlerin önüne gelerek onları çeşitli yönlerden (renk, durum, biçim vb.) niteleyen sözcüklere niteleme sıfatı denir.
- **Belirtme sıfatı:** Belirtme sıfatları varlıkları işaret, sayı, belirsizlik veya soru yoluyla belirtirler.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfatın türü farklıdır?

A) Paslı kilidi açmak için çok uğraştı.

B) Bazı köpekler insanları sebepsiz yere ısırırlar.

C) Kırık sandalye yenisi ile değiştirildi.

D) Öğretmen, yüksek sesle konuşanları uyardı.

8. (I) Onca kabalıktan sonra yalnız kaldıysan dön bir bak arkana, ardında bıraktığın kaç kişi hala senin yanında? (II) Yalnızlığa mahkumuz, ama hala kabullenemedik bunu. (III) Kimi çok sevdik, kim bizi çok sevdi ya da nereye kadar hala yanımızdalar dostlarımız? (IV) Onca kalabalıktan sonra yalnız kaldıysan dön bir bak arkana, eyvah ardında bıraktığın kişiler şimdi nerede?

Bu parçadaki numaralı cümlelerin hangisinde ünlem türünde bir kelimeye yer verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV

9. Seni yeniden sevmeye hazırım, yeter ki bana geri dön.

"Yeter ki" bağlacının işlevi, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) İkinci cümleyi birinci cümlenin koşulu kılma

B) İkinci cümleyi birinci cümlenin nedeni yapma

C) Birinci cümleyi, ikinci cümlenin koşulu kılma

D) Birinci cümleyi ikinci cümleye açıklayıcı yapma

10. **Utku:** "Seni tanıyorum, üstelik seviyorum da."

Utku arkadaşıyla konuşurken ağzından birden bu kelimeler döküldü.

Bu parçaya göre Utku'nun söylediği kelimelerden "üstelik" kelimesinin cümleyen kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) Cimriliği bırak da üç beş kuruş bir şey ver ona.

B) Ben ödüllendirmeyeyim de kim ödüllendirsin onları?

C) Osman da Orhan da takdir edilip ödüllendiriliyor.

D) Seni tebrik ediyor hem de ödüllendiriyorum.

11. I. Ah canım Antalya, sana ne kadar uzaktayım!

II. Ah, kardeşim ne oldu sana?

III. Zamanında çalışmazlar ki ah öğrenciler ah!

Bu cümlelerde yer alan "ah" ünlemleri sırasıyla hangi anlamlarda kullanılmıştır?

A) sitem, öfke, kırgınlık

B) özlem, öfke, kırgınlık

C) sitem, acıma, öfke

D) özlem, acıma, sitem

12. Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi

I II

Salıverdim ama ne çıkar?

III

Şiir beklemeyin gayrı benden.

IV

Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!

V

Bu numaralanmış kelime gruplarından hangileri sıfat tamlaması değildir?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV D) IV ve V

13. • İsimlerin yerlerini belirsiz bir şekilde tutan, açıkça belli olmayan zamirlere belgisiz zamir denir.

• Varlıkların özelliklerini belli belirsiz bir biçimde belirten sıfatlara belgisiz sıfat denir.

Buna göre;

1. Bu olaydan kimseye bahsetmeyin.
2. Arkadaşlarla bütün gün top oynadık.
3. Bazı işlerde çok becerikliydi.
4. Bir yaz günü toparlanıp yola çıktık.

numaralanmış cümlelerin hangisinde belgisiz zamir kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

14. • Soru zamirleri, isimlerin yerini soru yoluyla tutarlar.

Örneğin "Kim geldi?" ("kim" soru zamiri)

• Soru sıfatları, isimleri soru bakımından belirten sıfatlardır.

Örneğin "Hangi yemeği beğendin?" ("hangi" sözcüğü soru sıfatıdır.)

• Soru zarfı ise eylemin anlamını soru yoluyla etkileyen sözcüklerdir.

Örneğin "Bizi nasıl buldun?"

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır?

A) Arkadaşlarını neden üzüyorsun?

B) Orada kaç gün konakladınız?

C) Bize ne alacaklar?

D) Kaçıncı katta oturuyorsunuz?

15. İsimlerin önüne gelerek onları çeşitli yönlerden (renk, durum, biçim vb.) niteleyen sözcüklere niteleme sıfatı denir. "Hırçın dalgalar sahili dövüyordu." cümlesindeki "hırçın" sözcüğü, "dalgalar" sözcüğünün özelliğini belirtmektedir. Bu cümlede "dalgalar" ismine "Nasıl?" sorusunu sorduğumuzda "hırçın" cevabını alırız. Bu yüzden "hırçın" sözcüğü niteleme sıfatıdır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde niteleme sıfatı kullanılmamıştır?

A) Üst kattan garip sesler geliyordu.

B) Böyle şeyleri ben de sevmiyorum.

C) Büyük gemiler, büyük seferler yaparlar.

D) Mağaranın kapısından gelen loş aydınlığa baktı.

16. Sanatın, gerçekleri yansıtması gerektiğini söyleyen Tolstoy, "Sanatta önemli olan, birtakım karakterler yoluyla hikâye anlatmak değil, okuyucuya gerçekleri hatırlatmaktır." diyerek sanat eserlerinin insanlara boş şeylerle vakit kaybettirme-mesi gerektiğini vurgular. Çünkü hangi sanat türü olursa olsun, sanatta gerçekçilik çok önemlidir. Sanatın faydası, gerçeği bütün yönleriyle ve samimiyetle anlatmasındadır. Bu yüzden sanat eserlerinde gerçekler olduğu gibi verilmelidir. Hayalî ve gerçekleşmesi imkânsız birtakım eylemleri, durumları ve görüntüleri sanat diye sunmanın insana bir faydası yoktur.

Aşağıdaki tablolardan hangisi bu sözleri söyleyen kişinin onayladığı türden bir sanat eseri <u>değildir</u>?

A)

B)

C)

D)

Notlarım

17. Beyin üzerine yapılan bazı araştırmalar, beynin sağ ve sol yarım kürelerinin farklı fonksiyonlara sahip olduğunu göstermiştir. Uzmanlar, bu yarım kürelerden baskın olan tarafa göre kişinin yeteneklerinin farklı olacağını ve bu yarım küreleri geliştirmek için farklı egzersiz uygulamaları yapılabileceğini belirtiyor. Araştırmalara göre,

Beyninin sol yarım küresi baskın olan kişilerin genel özellikleri şunlardır:

- Matematiksel işlemlerde başarılıdır.
- Dili iyi kullanır.
- Net sonuçlarla ilgilenir.
- Sebep-sonuç ilişkisini iyi kurar ve analitik düşünme becerisine sahiptir.
- Bilimsel konularda başarılıdır.
- Mantıksaldır.
- Yararcıdır.

Beyninin sağ yarım küresi baskın olan kişilerin genel özellikleri şunlardır:

- Sanatsal konularda yeteneklidir.
- Gerçeküstü hayaller kurar, mecaz anlamlarla ilgilenir.
- İnsanı insan yapan özellikleri (empati, şefkat...) ağır basar.
- Yeni şeyler üretir.
- Boyutları iyi algılar.
- Duygusaldır.
- Niyete bakar, iyi niyet arar.

Bu metinden hareketle, beyninin sol yarım küresini geliştirmek isteyen birinden,

I. Bulmaca çözmek

II. Satranç oynamak

III. Bir müzik aleti çalmak

egzersizlerinden özellikle hangilerini tercih etmesi beklenir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III.

18. Türklerin bilinen ilk alfabesi olan Orhun alfabesinde 38 harf vardır. Bu alfabeyle oluşturulan yazılar sağdan sola okunur. Orhun alfabesinin bazı özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

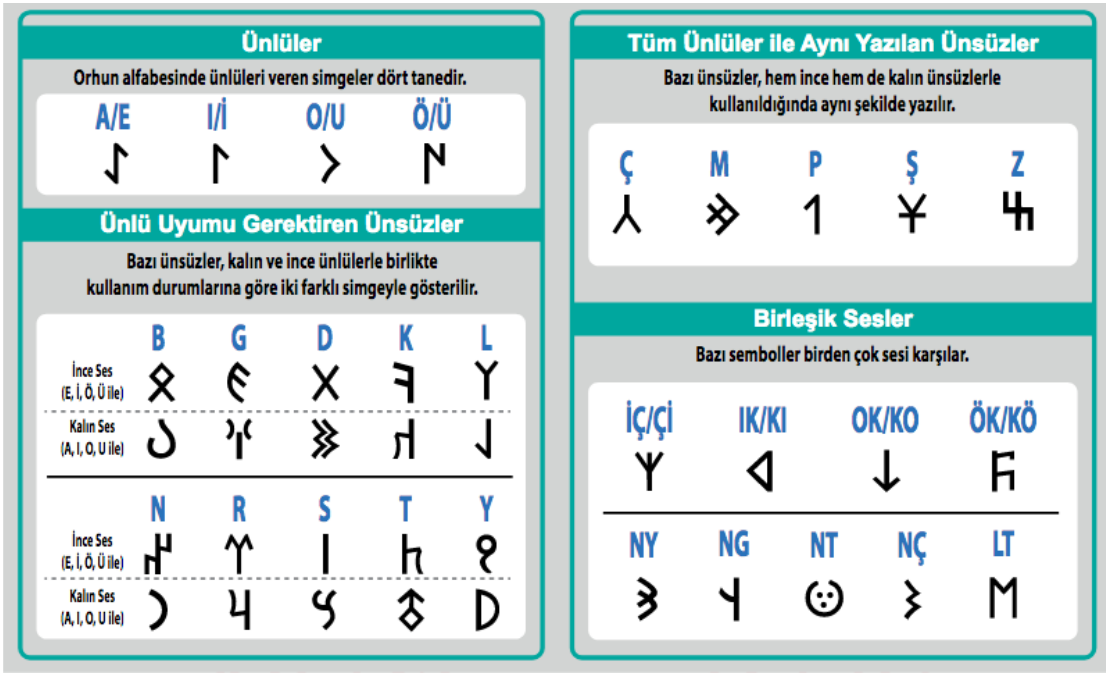

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi "Suna, Tonguç, Bilge, Umay" isimlerinden herhangi birinin Orhun alfabesine göre yazımı <u>değildir</u>?

A) 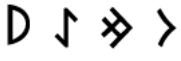

B)

C)

D) 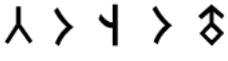

Notlarım

19. Aşağıda yazılı medya istatistikleri ile ilgili bir görsel verilmiştir.

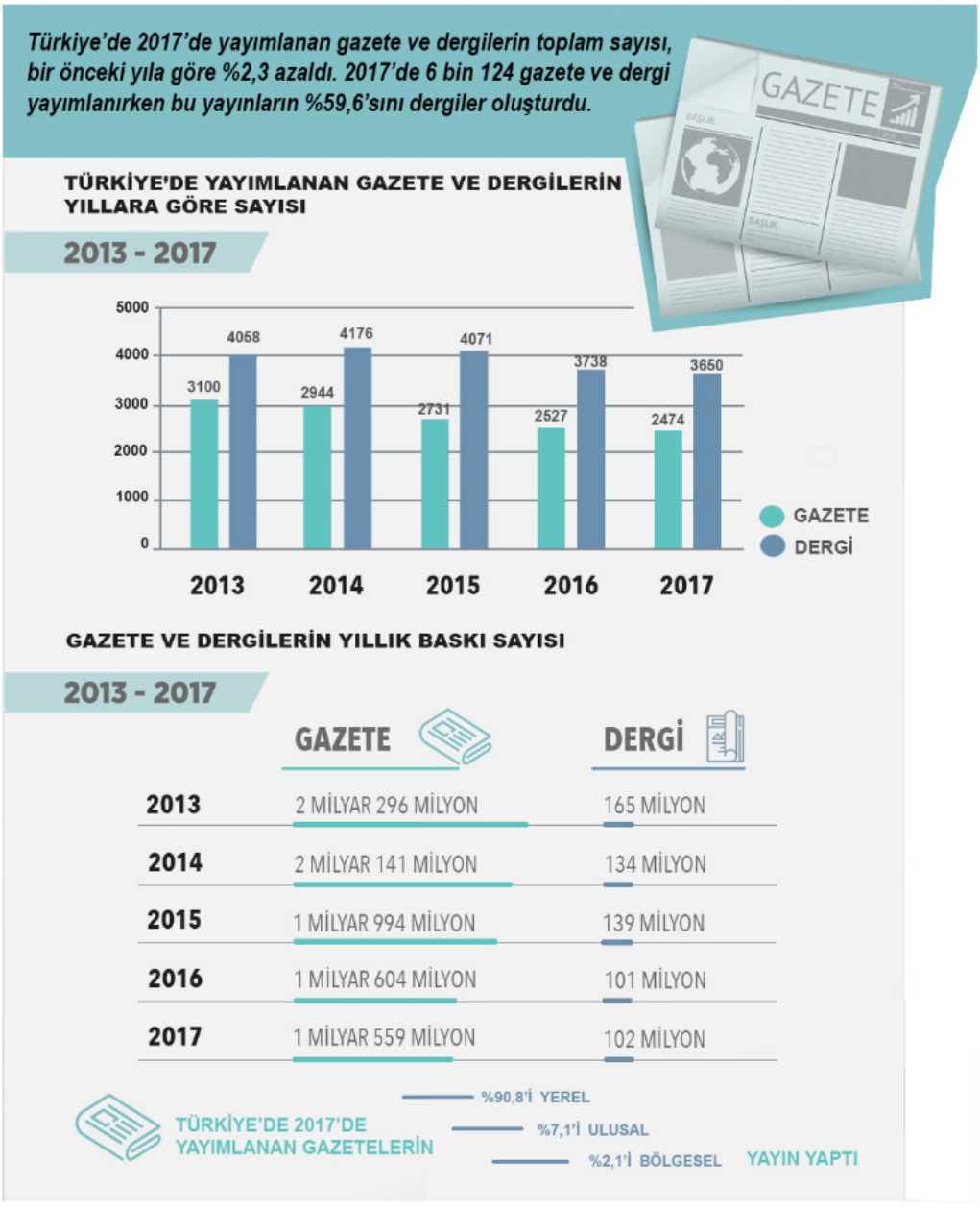

Bu görselden hareketle,

I. 2017'de yayımlanan gazete sayısının aynı yıl yayımlanan dergi sayısına oranı

II. 2015-2017 yılları arasında yayımlanan yerel gazetelerin baskı sayısı

III. 2013-2017 arasında Türkiye'de yayımlanan dergilerin yıllara göre sayısal dağılımı

bilgilerinden hangilerine <u>kesinlikle</u> ulaşılır?

A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) III ve IV.

20. İnsanların ellerine bakılarak karakterlerine dair hükümler çıkarmak çok eski dönemlerden kalma bir yöntemdir. Bu yöntem Osmanlıda özellikle sarayda çalıştırılacak kişilerin seçiminde önemli bir değerlendirme aracı olmuştur. Bu yönteme göre,

- Yüzük parmağı işaret parmağından uzun olan kişiler, risk almaya açık bir yapıya sahiptir.
- İşaret parmağı ile yüzük parmağı eşit olanlar, hiçbir konuda aşırı gitmezler.
- Orta parmağı ile yüzük parmağı eşit olanlar, ömürlerini serüven arayışı içinde geçirir.

Parmakların şekline göre de karakter tahlili yapılmaktadır. Örneğin,

- Parmakları sivri olanlar, güzel ve etkili konuşur; güçlü bir hayal gücüne sahiptir.
- Konik parmaklı kişiler, kimsenin etkisinde kalmadan kendi başına karar almak isteyen bir yapıya sahiptir.
- Köşeli parmakları olanlar, olaylara sakin ve temkinli yaklaşır.

Buna göre maceraperest ve özgürlüğüne düşkün bir kişinin parmak yapısının aşağıdakilerden hangisine benzer olması beklenir?

A)

B)

C)

D)

3. Ünite

Konular

- Cümle Düzeyinde Anlam ve Kavram
- Cümle Oluşturma
- Cümle Tamamlama
- Cümle Yorumlama

★ Sınav Modunda Test

3. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

		Kazanım Ölçer		
Kazanımlar	**Test No**	★	★ ★	★ ★ ★
Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	1 - 6			
Cümle ile ilgili uygulamalar.	7 - 10			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Öznel ve Nesnel Cümleler

1. Beş duyu organımızla algılanamayan kişiden kişiye değişen, kanıtlanabilirliği olmayan yargılara öznel yargılar denir.

Orhan Bey bir yılın yorgunluğunu üzerinden atmak için Doğu Karadeniz'in eşsiz manzarasına sahip Trabzon / Uzungöl'deki bir otele yerleşti.

Verilen cümlede hangi sözcük cümleye öznellik katmıştır?

A) Yorgunluğunu
B) Manzarasına
C) Eşsiz
D) Yerleşti

2. Kişiden kişiye değişmeyen kanıtlanabilirlik özelliği olan yargılar nesnel yargılardır.

Buna göre aşağıda verilen cümlelerin hangisinde nesnel bir yargı vardır?

A) Aslında en önemli şey sahip olduğumuz sağlıktır.
B) Turkuaz renkli elbiseler herkese yakışır.
C) İstiklal Marşı'nın şairi Mehmet Akif Ersoy'dur.
D) Bu manzara bana huzur verir hep.

3. **Aşağıda verilen cümlelerde ilgili parantez içinde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Günün en sıcak zamanı öğle vaktidir. (öznel)
B) Sınıfta bugün on sekiz öğrenci var. (nesnel)
C) Akşam yemekten sonra ağrı kesici içsem iyi olacak. (öznel)
D) Melike babaannesiyle güzel ve unutulmaz bir gün geçirdi. (öznel)

4.

Yeni aldığı elbiseler Deniz Hanım'a çok yakışmış.	⇒	
Aşçı olan amcam yine birbirinden lezzetli nefis yemekler yapmış.	⇒	
Balıkesir Marmara bölgemizde bulunur.	⇒	
Hızlı trenler uçaklardan daha yavaş taşıtlardır.	⇒	

Yukarıdaki cümlelerde nesnel olanların kutusuna "N" öznel olanların kutusuna "Ö" yazıldığında aşağıdakilerden hangisi oluşur.

A)

N
Ö
N
Ö

B)

N
N
Ö
N

C)

Ö
Ö
N
N

D)

N
N
Ö
Ö

5. Aşağıda bazı sözcükler açıklamalarıyla birlikte verilmiştir.

Bu açıklamalardan hangisi sözcüğe öznellik katmamıştır?

A) Roman toplumların sosyal yaşantısını yansıtan etkileyici bir türdür.
B) Şiir duyguların hüzünlü mısralarla bütünleşmesidir.
C) Biyografi kişilerin hayatları hakkında bilgi verir.
D) Kitap, içinde saklı hazinelerde seni farklı diyarlara götüren bir kuştur.

6. (1) Halide Edip, Cumhuriyet Dönemi'nin önde gelen bayan yazarlarından birisidir. (2) Eserlerinde daha çok Kurtuluş Savaşı yılları ve daha sonraki dönemin sosyal olaylarını ele almıştır. (3) Halide Edip'in en güzel eseri ise Sinekli Bakkal'dır. (4) Halide Edip roman dışında hikâye tarzında da eserler vermiştir.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde öznel bir anlatıma başvurulmuştur?

A) 1.
B) 2.
C) 3.
D) 4.

1 TEST

Temel Bilgi

Metindeki Öznel ve Nesnel Yaklaşımları Tespit Etme

1) Öznel Metinler

➥ Kişisel düşüncelerin anlatığıldığı, doğruluğu kişiden kişiye değişebilen, kanıtlanamayan yargıların olduğu metinler öznel anlatımlı metinlerdir. Buradaki yargılar subjektiftir. Daha çok duygu, beğeni, soyut kavramlar kullanılır.

Örnek:

Sahip olduklarımızla yetinmeyip daha fazlasını istemek belki fıtratımız gereği. Ancak isteklerimizin sınırsızlığı ve onları elde etmekteki hırsımız, sahip olduklarımızın değerini unutturan körlüğe itiyor bizi. Hep daha çok ve daha özel şeyler istiyoruz. Bazen bu istek bizim elimizdekileri de kaybetmemize neden oluyor. Ne yazık ki bu istek hepimizde yeterince mevcut.

✦ Bu metindeki yargılar, kişisel düşünceler içermektedir. "Hep daha çok ve daha özel şeyler istiyoruz." yargısı kanıtlanamayan öznel bir yargıdır. Metindeki diğer yargılar da aynı şekilde öznellik taşımaktadır.

Temel Bilgi

2) Nesnel Metinler

➥ Doğruluğu ve yanlışlığı herkes tarafından kabul edilen, nicelikleri ölçülebilen, kanıtlanabilir yargıların bulunduğu metinlere nesnel anlatımlı metinler denir. Buradaki yargılar objektiftir. Daha çok somut, bilimsel, yoruma açık olmayan kavramlar kullanılır.

Örnek:

Kutup Yıldızı tüm yıldızlar arasında parlaklık sıralamasında 48. sırada yer alır. Yani parlaklık bakımından gökyüzündeki sıradan yıldızlardan biri olduğunu söyleyebiliriz. Kutup Yıldızı pek parlak olmadığı için ilk bakışta gökyüzünde bulunması zordur. Kutup Yıldızı'nı bulmak için genellikle Büyük Ayı takımyıldızından yararlanılır.

✦ Bu metindeki yargılar, kişisel düşünceler içermemektedir. "Kutup Yıldızı tüm yıldızlar arasında parlaklık sıralamasında 48. sırada yer alır." yargısı kanıtlanabilir, nesnel bir yargıdır. Metindeki diğer yargılar da aynı şekilde nesnellik taşımaktadır.

7. (1) Belediyemiz Mardin sokaklarının doğal yapısı gereği çöpleri hayvanlarla toplatır. (2) Gezerken zamanın durmasını isterseniz Mardin'de (3) Mor Yakup Manastırı ile Deyrul arası 1 km'dir. (4) Mardin tamamı sit alanı ilan edilen dünyadaki ikinci şehirdir.

Yukarıdaki metnin kaçıncı cümlesinde öznel anlatıma başvurulmuştur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

8. **Bülent:** Eylül ayı yaklaşıyor.

Abdullah: Evet, okullar bu ay açılacak.

Alparslan: Bence bu üç aylık tatil yetti de arttı bile.

Murat: Sana katılıyorum çünkü okulumu, arkadaşlarımı ve öğretmenlerimi çok özledim.

Yukarıdaki çocuklardan hangisinin ya da hangilerinin söyledikleri öznel yargı içerir?

A) Murat ve Alparslan
B) Bülent ve Murat
C) Bülent
D) Abdullah

9. (1) Ağabeyim benden iki yaş büyüktü. (2) O ve arkadaşları lisedeyken "Gençlik" dergisini çıkarmışlardı. (3) Gerçekten de o sıralarda yayımlanan dergilerin en iyisiydi. (4) Kardeşimin şiirleri ilk kez orada yayımlandı.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisinde yorum söz konusudur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

10. "Son Avrupa Şampiyonası'nda da çok zevkli maçlar seyrettik." **cümlesine hangi sözcük öznellik katmıştır?**

A) Son B) Şampiyonası
C) Çok zevkli D) Seyrettik

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından farklıdır?**

A) Gökyüzü bugün ne kadar hoş!
B) Maviyle yeşilin buluştuğu en güzel yerler Karadeniz şehirleridir bence!
C) Kuru fasulyedeki protein kırmızı ete denk gelir.
D) Mayıs ayında İzmir bir başka güzel olur.

12. (1) Yurdumuzun üç tarafı denizlerle çevrilidir. (2) Ülkemizin güneyinde Akdeniz yer alır. (3) Akdeniz'in suyu diğer denizlerin suyuna göre daha sıcaktır. (4) Tatil için aklıma ilk gelen ve benim de tercihim yine Akdeniz'dir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi öznel bir yargı içermektedir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

13. (1) Edremit'ten Kaz Dağları'na doğru çıkarken ormanlarla karşılaşırsınız. (2) Geçtiğimiz yollarda köprülerin altından akan buz gibi sular sizi kendine çeker. (3) Burada olduğunuz sürece ayın kaçı bugün, günlerden ne ve saat kaç gibi sorular önemsiz olur. (4) Kaz Dağları'nın birçok efsaneye nasıl konu olduğunu dağların büyülü ortamını gördüğünüzde daha iyi anlarsınız.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi nesnel bir yargı içermektedir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

2 TEST

Neden (Sebep - Sonuç) Cümleleri

1. Üç gün sürmesi düşünülen şenlikler çok beğenilince iki gün daha uzatıldı.

Yukarıdaki cümlede ''sebep – sonuç" ilişkisi vardır.

''Sebep" kısmı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şenliklerin uzatılmak istenmesi
B) Şenliklerin çok beğenilmesi
C) Şenliklerin iki gün daha uzatılması
D) Şenliklerin üç gün sürmesi

2. 1. Ay'da atmosfer olmadığı için .....
2. Dünya'ya benzeyen Mars'ın yüzey şekilleri sürekli değişir bu yüzden .....?
3. Mars, Dünya'ya göre Güneş'e daha uzaktır. Bu yüzden .....
4. Merkür, Güneş'e çok yakın olduğundan .....

a. Mars Güneş'ten Dünya'nın aldığı oranda ısı alamaz.
b. Bir canlının hayatta kalabilmesi için uygun şartlara sahip değildir.
c. Gök taşları kolaylıkla düşmektedir.
d. Mars araştırmacıların ilgisini çekmektedir.

Numaralandırılmış sebep cümlelerini, harflerle belirtilmiş sonuç cümleleriyle eşleştirdiğimizde cevap hangisi olur?

A) 1-d , 2-a, 3-b, 4-c
B) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
C) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b
D) 1-b, 2-c, 3-d, 4-a

3. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde sebep - sonuç anlamı vardır?**

A) Anahtarımız olmadığı için eve giremedik.
B) Keşke her günüm bu kadar iyi olsa!
C) Şu çantayı satın alacağım.
D) Artık gelse de bir anlamı yok.

4. (1) Merdivenini ve kovasını yanında taşıdığından yürürken güçlük çekiyordu. (2) Elbisenin her yerine boya ve kireç bulaşmıştı. (3) Saçlarına ve tulumuna da duvar kâğıdı parçaları yapışmıştı. (4) düzenli biri olduğu pek de söylenemezdi.

Parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde neden-sonuç birlikte verilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. (1) Albatros kuşları ülkemizde adını sıklıkla duymuş olduğumuz kuş türlerinden bir tanesidir. (2) Dünya üzerinde kanat açıklığı olarak en büyük kuş olma özelliğine sahiptir. (3) Kanat uzunlukları yaklaşık olarak dört metre civarındadır.(4) Kanatları açıkken sabitleyen bir kiriş yapısı bulunduğundan uzun süre enerji harcamadan kanatlarını açık bulundurabilirler.

Albatros kuşlarının kanatlarını uzun süre açık tutabilmelerinin nedeni numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sebep-sonuç söz konusu <u>değildir</u>?**

A) Her gün birinci derste on beş dakika kitap okuruz.
B) Yağmur yağdığından dışarı çıkmadık.
C) Çok ses geliyor diye üst komşuyu uyardılar.
D) Servisin tekerleği patladığı için derse geç kaldık.

Temel Bilgi

Sebep - Sonuç Cümleleri

- Bir eylemin hangi nedenden dolayı gerçekleştiğini veya gerçekleşmediğini bildiren cümlelere sebep-sonuç cümleleri denir. Bazen bir cümle içinde bazen de iki cümle arasında sebep-sonuç ilgisi kurulabilir.

Örnek:

Ekrem

"Her akşam yatmadan önce mutlaka kitap okuyorum çünkü kitaplar beni mutlu ediyor."

- Bu cümlede de olduğu gibi bir eylemin gerçekleşme sebebiyle verildiği cümleler "sebep-sonuç" cümleleridir. Cümleye sorulan "Niçin?" sorusuyla bulunabilir.
- Ekrem, kitap okumasının sebebi "kendisini mutlu etmesi" olarak açıklamıştır.

Örnek:

- Size hediye alamadım diye çok üzüldüm.
- Bize geldiğiniz için çok sevinçliyim.
- Sebep-sonuç ilişkisi çoğunlukla "-den" ekiyle ya da "-diği için" edatıyla sağlanır. Bunun dışında çünkü, ile , diye, de gibi sözcüklerle de sebep-sonuç ilişkisi kurulur.
- Çayı demli diye içmedi.
- Dizi, reyting almadı da kaldırıldı.
- Çocuklar, derse gelemedim çünkü hastaydım.
- Kalecinin sakatlanması ile takım dağıldı.

Temel Bilgi

Örnek:

- Çok kar yağdığı için okullar tatil edildi. (Okulların tatil edilmesinin sebebi, karın çok yağmasıdır.)
- Sınava çalışmadığından düşük not aldı. (Düşük not almasının sebebi sınava çalışmamasıdır.)
- Geç yattığı için erken kalkamadı. (Erken kalkamamasının sebebi geç yatmasıdır.)
- Çok çalıştı ki başardı.
  Sebep Sonuç
- Seni göremeyince çok üzüldüm.
  Sebep Sonuç
- Terli terli soğuk su içtiğinden hastalandı.
  Sebep Sonuç
- Anahtarı unutunca dışarıda kaldı.
  Sebep Sonuç
- Kitabı beğendiğinden tekrar tekrar okudu.
  Sebep Sonuç
- Haber vermedim diye bana kırıldı.
  Sebep Sonuç

7. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde neden-sonuç anlamı yoktur?**

A) Çorba çok sıcaktı, soğutup içti.
B) Beni hatırladın sana çok teşekkür ederim.
C) Bu hikâye kitabını bir haftada bitir, hediyeni al.
D) Yağmur gece boyu yağdı, her yeri sel bastı.

8. (1) Güneşin toprağı, yaprakları sıcaktan kavurduğu bir gündü. (2) Ortalık gözleri kamaştıracak derecede aydınlıktı. (3) Karşıdaki ağaçlar yanmış, siyah bir leke gibi duruyordu. (4) Bunca sıcağa insanlar dayanamayıp evlerine veya gölgelere kaçıyorlardı.

Numaralandırılmış hangi cümlede eylem sebebiyle belirtilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

9. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi yoktur?**

A) Koca sürüyü iki tane çoban köpeği bekliyor.
B) Dediklerini anlayamadım çünkü kısık sesle konuşuyorsun.
C) İsmini unutmuşum çünkü görüşmeyeli uzun zaman olmuş.
D) İçerisi çok dağınık olduğundan çantamı bulamıyorum.

10. 1. Hızlı koştuğu için yarışmayı birinci tamamladı.
2. Annesinin sözünü dinlediği için başarılı oldu.
3. Sınıfın kapısını açıp koridorda koşmaya başladı.
4. Emniyet kemerini kullanmadığı için yaralandı.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisinde neden (sebep) - sonuç anlam yoktur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. (1) Sanayi Devrimi öncesinde meyveye şimdikinden çok değer veriliyordu. (2) Çünkü beslenme kaynakları bu kadar zengin değildi, bu kaynakların başında da meyve ve sebzeler geliyordu. (3) Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarında hüküm sürmüş Osmanlılar farklı iklimlerde yetişen meyveleri ilmi olarak incelediler ve bunları Anadolu'da da geliştirmeye başladılar. (4) Böylece tarih boyu birçok medeniyete ev sahibi olan Anadolu meyve türleri bakımından da zirveye ulaştı.

Anadolu'daki meyve çeşitliliğinin artış sebebi numaralandırılmış cümlelerin hangisinde belirtmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

12. (1) Bir sonraki sayının öykü özel sayısı olacağını belirtmişsin. (2) O bakımdan sıcağı sıcağına bir öykü kullanıyorum. (3) Senin için sıkıntı olmazsa editöre iletiver. (4) Yer kalırsa bir köşeciğe basılır ya da yedek olarak kalır, ileride illaki bir yer bulur dergide.

Numaralandırılmış cümlelerin hangileri arasında neden-sonuç ilişkisi vardır?

A) 3 ile 4. B) 2 ile 3.
C) 2 ile 4. D) 1 ile 2.

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Amaç - Sonuç Cümleleri

1. ''Paltonun boyunu kısalttırmak için ikindiden sonra terziye gitti.''

Cümlesinde hangi sözcük amaç-sonuç ilişkisi kurmuştur?

A) Sonra
B) Gitti
C) İçin
D) Terziye

2. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde niçin sorusunun cevabı vardır?**

A) Büyük bir mağazanın açılışı yarın yapılacakmış.
B) Melike Feyza sınıf başkanı seçimini kazandı.
C) Basketbol oynamak için güçlü bir takım kurduk.
D) Okan masa tenisini çok iyi oynar.

3. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde eylemin yapılma amacı verilmiştir?**

A) Kara karga peyniri kaptığı gibi yükseldi.
B) Hafta sonu tüm piknik alanları doluydu.
C) Esen rüzgâr mis gibi çiçek kokuları getirdi.
D) Meradaki hayvanların su ihtiyacı için kanal yapıldı.

4. (1) Faruk'la ben kitap okumak için kütüphaneye gittik. (2) Faruk da ben de ilk kez kütüphaneye gideceğimiz için çok heyecanlıydık. (3) Kütüphaneye gittiğimizde bizi güler yüzlü bir görevli karşıladı. (4) Faruk da ben de bu şekilde karşılanmamızdan çok etkilendik.

Yukarıda verilen numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi kurulmuştur?

A) 1.
B) 2.
C) 3.
D) 4.

5. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?**

A) Bazı yılanlar yaşadıkları ortama uyum sağlama yeteneğine sahiptirler.
B) Avlanmak eş bulmak ve tehlikeli durumlardan korunmak için duyularını en çok da koku alma duyularını kullanıyor yılanlar.
C) Yılanlar yerdeki hareketleri hissederek çevrelerindeki avın büyüklüğünü ve hareketini hissederler.
D) Yılanlar hayatlarını ağaçlarda kayalıklarda toprağın üzerinde ya da suda geçirirler.

6. ''Üzere'' **sözcüğü aşağıda verilen cümlelerin hangisine amaç-sonuç anlamı katmıştır?**

A) Güneş batmak üzere haydi yola çıkalım.
B) Geri vermek üzere tablet bilgisayarımı kullanabilirsin.
C) Cihan konuşma yapmak üzere kürsüye çıktı.
D) Apartman planladığı üzere yapıldı.

3 TEST

Temel Bilgi

Amaç - Sonuç Cümleleri

➥ Eylemin, gerçekleşme amacıyla birlikte verildiği cümlelerdir. Amaç-sonuç cümlelerinde gerçekleştirilmeye çalışılan bir hedef söz konusudur. Cümlenin yüklemine "Hangi amaçla?" sorusunu sorarak amaç-sonuç cümlelerini bulabiliriz.

Örnek:

✦ Yemek hazırlamak için
Amaç
mutfağa geçti.
Sonuç
(Hangi amaçla geçti? - Yemek hazırlamak amacıyla)

✦ Ekmek almak için
Amaç
markete gitti.
Sonuç
(Hangi amaçla gitti? - Ekmek almak amacıyla)

✦ Onlara sık sık öğüt verdi,
Sonuç
ülkeye hayırlı insanlar olsunlar diye.
Amaç

✦ Çalışmak için
Amaç
yurt dışına gitti.
Sonuç

✦ İyi bir üniversite kazanmak için
Amaç
çok çalışıyor.
Sonuç

Temel Bilgi

Örnek:

✦ Kilo vereyim diye spor yapıyor.
Amaç Sonuç

✦ Sınavı kazanmak için çok çalıştı.
Amaç Sonuç

✦ Yabancı dil öğrenmek istediğinden
Amaç
kursa gidiyor.
Sonuç

✦ Onu görebilmek için
Amaç
İstanbul'dan geldi.
Sonuç

✦ Dünyayı gezeyim diye
Amaç
para biriktiriyor.
Sonuç

✦ Kimse duymasın diye
Amaç
sessizce konuşuyor.
Sonuç

✦ Öğretmenin gözüne girmek için
Amaç
soruları hızlıca çözdü.
Sonuç

7. ★ En çok sevdiği arkadaşı baloya gelmedi diye Buket çok üzgündü.
■ Sağanak yağmur bastırınca herkes evine kaçtı.
● Bitkiler susuzluktan kurumuş.
✷ Otobüsümüz ihtiyaç molası vermek için güzel bir dinlenme tesisinde durdu.

Sembollerde ifade edilen cümlelerin hangisinde amaç-sonuç anlamı vardır?

A) ★ B) ■ C) ● D) ✷

8. 1. Büyüğümüzdür diye sesimizi çıkarmıyoruz.
2. Onların geçim derdi diye bir sorunları yok.
3. İşlerimi hemen yapayım diye erken geldim.
4. Bu kadar yolu seni göreyim diye yürüdüm.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde eylem amacı belirtilmiştir?

A) 3 ve 4. B) 1 ve 3.
C) 1 ve 2. D) 2 ve 3.

9. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde cümleye amaç anlamı katan ifadenin altı çizilmiştir?**

A) Kavak ağacının altındaki sepetin içinde birkaç yavru köpek vardı.
B) Türkçe öğretmenimiz konuyla ilgili çıkmış soruları yanıtladı.
C) Keçilerin sütünü sağmak için ahıra doğru yürüdü.
D) Annem kardeşimi anaokuluna yazdırmak için okula gitti.

10. (1) Ana yoldan geçen lüks bir otomobil yolun kenarında duran dilenciye para vermek için durmuş. (2) Arabanın içindeki zengin adam çantasından çıkarıp bir madeni para fırlatmış ardından araba hareket etmiş. (3) Bir süre gittikten sonra adam çantanın yanlış gözünü açıp kadına para değil de altın fırlattığını fark etmiş. (4) Eve döndüğünde hâlâ yaptığı yanlışa üzülüyormuş.

Hikâyedeki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde amaç-sonuç anlam bulunmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisi** "amaç" **bildirmektedir?**

A) Avazı çıktığı kadar bağırmasıyla ortalığı birbirine kattı.
B) Sevinçle birbirlerine koşarak sarıldılar.
C) Yalan söylediği için onu cezalandırdılar.
D) Soruları hazırlamak için bir sürü kaynak karıştırdım.

12. "Anlattığı konuyu daha anlaşılır hâle getirmek ---------" **cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse amaç-sonuç anlamı ortaya çıkmaz?**

A) için bol miktarda örnek veriyordu.
B) için akıllı tahtada sunum yaptı.
C) tüm öğretmenlerin yapacağı ilk vazife olmalı.
D) için somut örnekler verdi.

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

4 TEST

Koşul (Şart) Cümleleri

1. "Ama" **kelimesi, aşağıda verilen cümlelerin hangisine koşul anlamı kazandırmıştır?**

A) Çok çalıştı ama barajı geçemedi.
B) Size gelmek istiyorum ama yolu bilmiyorum.
C) Dışarı çıkabilirsin ama önce ablandan özür dile.
D) Küs değiliz ama fazla da konuşmuyoruz.

2. (I) Araştırmalara göre üç fincan kahveden alınan kafein miktarı, uyarıcı etkisini sekiz saat koruyabilmektedir. (II) Bazı insanlar, kafeine daha çok duyarlıdır. (III) Diğerleri de düşündüklerinden daha çok etkilenmektedirler. (IV) Kola ve çay gibi kafein içeren içecekleri içerseniz uyku düzeniniz bozulur.

Verilen parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde, eylemin gerçekleşmesi şarta bağlıdır?

A) I B) II C) III D) IV

3. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde koşul anlamı yoktur?**

A) Sen gelmelisin ki benim yüzümde güller açsın.
B) Uçabilirim ama önce kanatlarımı takmalıyım.
C) Sen de gelseydin çok eğlenirdik.
D) Dostluğumuzu keselim diye oyun oynamış.

4. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde koşul anlamı vardır?**

A) Dünya durmadıkça, ölüm gelmedikçe senden vazgeçmem.
B) Yarını görmek için bugünü yaşıyorum.
C) Notlarımın arasından aradığım kağıt çıkmadı.
D) Üzülme, ben varken sana bir şey olmaz.

5. "Çok çalışsa da bu işi başaramaz." cümlesinde koşul gerçekleştiği halde istenilen amaca ulaşılamayacağı anlamı vardır.

Benzer bir anlam ilişkisi aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Ağzıyla kuş tutsa da bana yaranamaz.
B) Hasta da olsa sınıfı terk etmez.
C) İki eli kanda da olsa yardımımıza koşar.
D) O, geç de yatsa zamanında kalkar.

6. **Melek:** Duygularını benimle paylaşmazsan seni anlayamam.

Yukarıda Melek'in kurduğu cümlede aşağıdaki anlam ilişkilerinden hangisi vardır?

A) Amaç B) Neden-Sonuç
C) Tahmin D) Koşul

7. (I) Umutların yeniden yeşerecek yeter ki umudunu kaybetme. (II) Umudunu kaybeden insanlar susuz ağaca benzerler. (III) Günden güne solar, kururlar. (IV) Umut, su gibidir; canlandırır, güçlendirir.

Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerden hangisinde koşul anlamı vardır?

A) I B) II C) III D) IV

Temel Bilgi

Şart (Koşul) Cümleleri

➥ Bir olay ve durumun gerçekleşmesinin başka bir yargıya bağlı olduğu cümlelerdir. Şart cümlelerinde "-se / -sa eki, ama, üzere" gibi ifadeler bulunur.

Örnek:

✦ Odanı toplarsan oyun oynayabilirsin. Şart

⇒ Oyun oynamasının şartı odasını toplaması.

✦ Antalya'ya gelirim ama biletler senden. Şart

⇒ Antalya'ya gitmesinin şartı biletleri onun alması.

✦ Geri vermek üzere benden borç alabilirsin. Şart

⇒ Borç alabilmesinin şartı geri vermesi.

✦ Düzenli çalışırsan iyi bir yer kazanabilirsin. Şart

⇒ İyi bir yer kazanmasının şartı düzenli çalışması.

✦ İnsanları sevdikçe yaşamdan tat alırsınız. Şart

⇒ Yaşamdan tat almanın şartı insanları sevmesi.

Temel Bilgi

Örnek:

- Beni araman kaydıyla
  Şart
  numaramı verebilirim
  Sonuç

- Erken gelirsen
  Şart
  toplantıya katılabilirsin.
  Sonuç

- Yeterince hızlı yürürse
  Koşul
  derse yetişir.
  Sonuç

- Figürleri doğru yaparsan
  Koşul
  sen de dans edebilirsin.
  Sonuç

- Benden özür dilemezse
  Koşul
  bir daha onunla konuşmam.
  Sonuç

- Burdan bakınca
  Koşul
  sen de görürsün.
  Sonuç

8. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde, eylemin gerçekleşmesi bir şarta bağlı değildir?**

A) Yardım etsen de çabuk bitirsem.
B) Mektup yazmasa da telefon etse.
C) Gürültü etmese de çocuk uyusa.
D) Kar yağmasa da otobüsle gitsek.

9. "Üzerine" **sözcüğü aşağıda verilen cümlelerin hangisine koşul anlamı katmıştır?**

A) Sözleşmeyi imzalamak üzere odaya girdi.
B) Daha önce de söylediği üzere ödemeyi zamanında yaptı.
C) Kimseye söylememek üzere bu sırrı öğrenebilirsin sen de.
D) Düğünü yapmak üzere geldi.

10. (I) Yıllar önce ilkokul öğretmeni olarak başladığım meslek yaşantımı şimdi üniversitede sürdürüyorum ama kendimi eğitimci olarak görmüyorum. (II) Bugün, öğretmenlik yapanları "eğitimci" olarak nitelemek, bilmem ne kadar doğru olur. (III) Dikkat ediyorum, her öğretmen kendine "öğretmen"den çok, "eğitimci" sıfatını yakıştırıyor.; bu da onun bu sıfatla anılmasına yol açıyor. (IV) Ben eğitimci denince John Devvey'i Hasan Ali Yücel'i düşünüyorum. (V) Bana göre eğitimci olmak, eğitimde var olanı aşmak, yeni ufuklar açmakla mümkündür.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden "koşul" **anlamı çıkarılabilir?**

A) II B) III C) IV D) V

11. **Aşağıda verilen ikili dizelerin hangisinde, birinci dize ile ikinci dize arasında bir koşul ilişkisi vardır?**

A) Bir bağ ki, görmezse terbiye, tımar
Çalı çırpı basar, dikenli olur.
B) İstinde körfezinde bu akşam garipliği
Bir sıkıntının sonunda teselli kadar iyi
C) Sabır tespihim kopmak üzredir
Ne zaman kalkacak bu perde ölüm?
D) Kınalamış on parmağın üstünü
Adam unutur mu eski dostunu?

12. (I) İnsanoğlunun Ay'a gitmesi, romantik "mehtap" imgesini ortadan kaldırdı mı? (II) Günümüzde bilim, aşkın tamamen kimyasal ve elektriksel bir olay olduğunu açıklar. (III) İki kişi birbirini gördüğünde birtakım elektromanyetik dalgalar yayar. (IV) Bu dalgalar uyuşursa insanlar da birbirine ilgi ve sevgi duyar.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde eylem bir koşula bağlanmıştır?

A) I B) II C) III D) IV

13. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde eylemin gerçekleşmesi bir şarta bağlı değildir?**

A) İşe zamanında gel ki göze batma.
B) Kursa gitmedikçe işaret dilini öğrenemezsin.
C) Ödevini bitirirsen oyun oynamaya gidebilirsin.
D) Parka gitmek için acele etme.

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

5 TEST

Karşılaştırma - Benzetme - Örneklendirme Cümleleri

1. Ak dedem, ak baş dedem
Yüreciği kuş dedem
Kucağına gömülüp
Uyuması hoş dedem

Yukarıda verilen dörtlükte "yürek" **neye benzetilmiştir?**

A) dedeye B) kuşa
C) kucağa D) başa

2. 1. Başını ellerinin arasına alıp düşündü.
2. Dedemin o pamuk ellerini öptüm.
3. Her şeye rağmen üzülmemek gerek.
4. Tilki gibi kurnazdı o adam.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde benzetme yapılmıştır?

A) 2 ve 4 B) 1 ve 3
C) 2 ve 3 D) 1 ve 4

3. Ünlü ressamlar her zaman için herkesin görmek istediklerini aktarırlar tablolarına. İnsanlar da çoğu zaman bilinç altlarını görmek isterler. Örneğin Salvador Dali, bahsettiğimiz ressamlardan biridir. İnsanların görmediklerini göstererek tarihe geçen bir ressam olmuştur.

Yukarıdaki parçada düşünceyi geliştirme yollarının hangisinden yararlanmıştır?

A) Tanımlamadan B) Örneklemeden
C) Tanık göstermeden D) Benzetmeden

4.
- Sırtlanlar da aslanlar kadar yırtıcı hayvanlardır.
- Okula kadar beraber yürüdük.
- Uçak, tüm yolcuları aldıktan sonra havalandı.
- Benim saçım seninkinden kısa.

Yukarıdaki cümlelerden kaç tanesi karşılaştırma anlamı taşır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5. Sakin ve rüzgârsız havalarda, bacaların üzerinden bir türlü savrulup dağılmayan dumanlar, birbiri üzerine nasıl birikirse, bu sesler de öylece göğün boşluğunda toplanıyor, kolay kolay dağılmıyor.

Yukarıdaki cümlede benzetme tekniğinden yararlanılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde benzeyen ve kendine benzetilen doğru verilmiştir?

	Benzeyen	Benzetilen
A)	Köy	Şehir
B)	Duman	Ses
C)	Sessizlik	Rüzgâr
D)	Sis	Duman

6. **Aşağıda verilen cümlelerden hangisinde karşılaştırma vardır?**

A) Kâğıttan uçak yapıp uçurdu.
B) Susadığından koca sürahiyi bitirdi.
C) Hikâyeyi romandan daha çok seviyorum.
D) Elleri soğuktan mosmor olmuştu.

Temel Bilgi

Benzetme

- Bir kavram, nesne ya da varlığı başka kavram, nesne ya da varlığa ait özelliklerle anlatmaya "benzetme" denir.
- Aralarında ilgi bulunan iki varlıktan zayıfın güçlüye benzetilmesidir.
- Benzetmelerde benzeyen, kendisine benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatı bulunur ancak her benzetmede bu dört unsurun bulunması gerekmez. Benzetme olabilmesi için cümlede / dizede sadece benzeyen ve kendisine benzetilenin bulunması yeterlidir.
- Benzetmeyi oluşturan unsurlar şunlardır:

❖ Benzeyen: Özellik olarak zayıf olan unsur.
❖ Kendisine Benzetilen: Özellik olarak güçlü olan unsur.
❖ Benzetme Yönü: Benzeyenle kendisine benzetilen arasındaki renk, biçim ve işlev gibi ortak özellikleri bulunduran unsur.
❖ Benzetme Edatı: gibi, kadar, sanki...

Örnek:

Cennet gibi güzel bir ülkemiz var.
KB BE BY B

Örnek:

Ah bu türküler, köy türküleri
B

Ana sütü gibi candan
KB BE BY

Ana sütü gibi temiz
BY

Temel Bilgi

Karşılaştırma

- Nesne, olay ya da kavramlar arasındaki benzer ve farklı yönleri dile getirmeye "karşılaştırma" denir. Karşılaştırmada amaç kavramın başka kavramlardan farklı yönlerini ortaya koymak, böylece onun belirgin özelliklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır.
- Bir varlığın olumlu veya olumsuz yanlarını anlatmak, karşılaştırma değildir.
- "Daha" "kadar" ve "en" sözcükleri karşılaştırmalarda sıkça kullanılır.

Örnek:

- Günlük de anı gibi insan yaşamından beslenen bir türdür. Günlüklerin anılardan ayrılan yanı ise günlüklerin yaşarken yazılmış olmasıdır. Günlüklerin bakış açısı şimdiki zamana dönükken, anıların bakış açısı geçmiş zamana dönüktür. Günlükler günü gününe tutulduğu hâlde anılar yaşlılık dönemini ürünüdür.
- Bu parçada yazar "anı" türü ile "günlük" türünün hem benzer hem de farklı yönlerini karşılaştırmıştır.

Örneklendirme

- Soyut bir düşünceyi somutlaştırmak için bir kişi, eser veya olayın örnek verilmesine "örnekleme" denir. Verilecek bir örnek bazen söylenecek birçok sözden daha etkili ve kalıcı olabilir.
- "Örneğin, mesela, söz gelimi" gibi sözcükler örnekleme yapılmadan önce kullanılabilir.

7. 20. Yüzyıl ressamlarının yapıtlarında araçlara pek rastlanmıyor. Söz gelimi Picasso, hiç otomobil resmi çizmemiş. Tablolarında tek bir otomobil göremezsiniz. Dönemin ünlü ressamlarında da bu durum aynıdır.

Bu parçada yazar, görüşünü somutlaştırmak için aşağıdaki anlatım yollarından hangisine başvurmuştur?

A) Tanık göstermeye B) Tanımlamaya
C) Örneklemeye D) Benzetmeye

8. Tarih, sanat, kültürün
Hazinesidir müze.
En gerçek bilgileri
O verir hepimize.

Yukarıdaki dörtlükte benzeyen ve benzetilen varlıklar hangileridir?

A) Tarih - müze
B) Kültür - sanat
C) Bilgi - hazine
D) Müze - hazine

9. Amerikan toplumunda özel misafir odası kavramı yoktur. Oturma odalarına hem gelen misafir oturur hem de evde yaşayanlar. Misafirin bizdeki gibi ayrıcalığı da yoktur. Eğer yemeğin üzerine misafir gelirse ülkemizde ısrarla yemeğe davet edilirken, Amerika'da "Açsanız yemek verebiliriz." tarzında zayıf bir davetle karşılaşırsınız.

Bu parçada kullanılan düşünceyi geliştirme yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanımlamaya B) Benzetmeye
C) Tanık göstermeye D) Karşılaştırmaya

10. (1) Deniz, sonsuzluğu anımsatır her zaman. (2) Durgunluk da denizin süsüdür. (3) Bir ağaç gibi onurlu ve kendinden emin bir duruşu vardır denizin. (4) Yıldızlar özenerek bakar denize, kumlar kıskanır onun sularını.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde kişileştirilen varlıklar aynı yönlerden birbirine benzetilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. (1) Toprağı bereketli Avanos'ta bir çömlek ustası varmış. (2) Bölgenin en iyi çömlekçisi oymuş. (3) Onun elinden çıkan çömlek hemen kendini belli ediyormuş. (4) Onun çömleğine bir kez bakan bir daha bakmadan geçemiyormuş.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

12. Bu sabah erkenden Hyde (Hayd) Park'a gittim. Kuğuların uçuşunu seyrettim. Hiçbir rüya bu kadar güzel olamazdı. Bembeyaz hayvanların bir müjde gibi gelişi... Hele kuğunun uçuşu ve suda kanatları açık ilerleyişi, muhakkak ki yeryüzünden görülebilecek şeylerin en güzeliydi.

Bu parçada yazar, düşüncesini dile getirirken aşağıdaki anlatım yollarının hangisinden yararlanmıştır?

A) Tanımlama B) Betimleme
C) Tanık gösterme D) Karşılaştırma

Kazanım: Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Duygu Belirten - Abartma Cümleleri

1. (1) O gün babamla Van Kalesi'ne çıkmaya karar verdik. (2) Oraya ulaşana kadar ayaklarımıza kara sular indi. (3) Kaleye vardığımızda 300 cm yüksekliğinde muhteşem bir kale kapısıyla karşılaştık. (4) Kalenin en tepesine çıktığımızda ikimizin yüzünde de bir sevinç ifadesi vardı.

Yukarıda verilen cümlelerin hangisinde duygusal veya abartılı ifade yoktur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

2. (1) Dün köye giden yolda öğle sıcağına rağmen gezintiye çıktım. (2) Öylesine bir sıcak vardı ki beynim kaynadı. (3) Kuşlar dahi sıcaktan yaprakların arasına sığınmıştı. (4) Ortalıkta kimsecikler yoktu, çiftçiler de öğlen molası vermişti.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "abartma" **söz konusudur?**

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

3. (1) Bir yanı uçsuz bucaksız bir nehir... (2) Bir yanı eski evlerle kaplı yüksekçe bir tepe... (3) Bir yanda gökyüzüne heybetle yükselen kayalar... (4) Amasya'nın tablo güzelliğindeki görüntüsünü kısacası bu cümlelerle anlatmak mümkün.

Numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde söyleyenin duygusuna yer verilmiştir?

A) 1 ve 2. B) 1 ve 3.
C) 2 ve 4. D) 3 ve 4.

4. Karadeniz'de gemilerin mi battı?
Ağzını bıçaklar açmaz.
Üzüntüdesin gayet.

(Behçet Necatigil)

Şiirde bahsedilen kişi için hangisi söylenemez?

A) Pişman B) Durgun
C) Düşünceli D) Üzüntülü

5. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde abartma vardır?**

A) Bütün dünyanın duyabileceği bir şekilde konuşuyordu.
B) Kaplanlar gölün kenarında uykuya dalmıştı.
C) Söğüt dalları arasında serin bir rüzgâr esiyordu.
D) Ağaçlar ve evler yukarıdan çok küçük görünmeye başladı.

6.
- Acaba sınavı nasıl geçti?
- Eyvah köpek bize doğru geliyor!
- Kocaman oldu ama hâlâ büyüklerine saygı nedir biliyor.
- Sözlerimi kesin yanlış anladı.

Yukarıdaki cümlelerden hangisinde aşağıdaki duygulardan biri yoktur?

A) Korku B) Yakınma
C) Merak D) Varsayım

6 TEST

Temel Bilgi

Duygu Belirten İfadeler

- Beğenme, sevinç, korku, çaresizlik, şaşkınlık, üzüntü, hayret, pişmanlık, özlem, kıskançlık, telaşlanma, kızma gibi herhangi bir duygunun hâkim olduğu ifadelere duygu belirten ifadeler denir. Bu tanımdan da anlaşıldığı üzere cümle içinde herhangi bir duygusal ifade bulunuyorsa bu cümle duygusal anlatımlıdır. Duygu belirten ifadeler ile ya kendi duygularımızı anlatırız ya da başkalarının duygularını anlarız.

1. Beğeni Cümleleri

- Herhangi bir olay ya da durumdan duyulan memnuniyetin anlatıldığı cümlelerdir.
- Araba dediğin işte böyle sağlam ve rahat olmalı.
- Akdeniz her mevsimde ayrı bir güzeldir.
- Bir takım elbise bir insana ancak bu kadar yakışır.

2. Şaşırma Cümleleri

- Beklenmeyen bir durumla karşılaşıldığında dile getirilen hayret duygusunu anlatan cümlelerdir.
- Deneme sınavında bizimki birinci olmasın mı!
- Hayret! Sen ödevlerini hemen bitirir miydin?
- O kadar yeri bir günde gezdiniz ha!

3. Yakınma Cümleleri

- İçinde bulunulan durumdan şikâyetçi olunduğunu belirten cümlelere denir.
- Bu iş yerinde kurallara uyan yok, herkes bildiğini okuyor.
- Müdürümüz her defasında en zor işleri bana veriyor.
- Sabahtan akşama kadar televizyon izliyor, hiçbir işe yardımcı olmuyor.

Temel Bilgi

4. Sitem Cümleleri

- Birilerine duyulan kırgınlığı belirtmek için kullanılan cümlelere denir.
- Ankara'ya geldi de hasta babasını bir kere ziyaret etmedi.

5. Azımsama Cümleleri

- Bir şeyin miktarca az bulunduğu, yetersiz görüldüğünü ifade eden cümlelerdir.
- Bir tanecik mi ceketin var?

6. Küçümseme Cümleleri

- Karşısındakini küçük görme, hafife alma, önemsememe, ona değer vermeme anlamı taşıyan cümlelere denir.
- Sen ne anlarsın kitap yazmaktan?

7. Kaygı Cümleleri

- Bir olay ya da durumun kötü bir şekilde sonuçlanacağı düşüncesini ifade eden cümlelerdir. Endişe cümleleri de denebilir.
- Eyvah! Kar yağarsa işe hayatta yetişemem.

8. Özlem Cümleleri

- Geçmişte yaşanmış günleri tekrar yaşama isteği veya bir kişiyi ya da bir yeri görme isteğini belirten cümlelerdir.
- Nerede o eski bayramlar?

9. Pişmanlık Cümleleri

- Bir kişinin önceden yaptığı bir şey ya da aldığı bir karardan dolayı daha sonra üzüntü duyduğunu dile getiren cümlelerdir.
- Bu işi kabul etmeseydim iyi olacaktı.

Abartma

- Bir durumu, özelliği olduğundan ya çok fazla ya çok az göstermek, bir olayı olmayacak şekilde zarif ve nükteli bir şekilde abartarak anlatmaktır. Abartılı ifadeler dikkat çekmek, meraklandırmak veya güldürmek için kullanılır.
- Abartma anlatımın bir diğer adı mübalağadır.

Örnek:

- Gözyaşlarım şelale gibi akıyordu.

7. **Aşağıda verilen cümlelerden hangisine hakim olan duygu parantez içinde yanlış belirtilmiştir?**

A) Lise arkadaşlarım burnumda tütüyor. (Özlem)
B) Fakir insanların durumunu gördükçe içim eziliyor. (üzüntü)
C) Saçların çok güzelmiş. (Beğenme)
D) Keşke şu an yaz tatili olsa! (Pişmanlık)

8. "Şimdiki aklım olsaydı arazimin yarısına kivi fidanları dikerdim."

Diyen birine ait olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ümitsizlik
B) Karamsarlık
C) Şaşırma
D) Pişmanlık

9. **Aşağıda verilen cümlelerden hangisi duygusal anlam taşımamaktadır?**

A) Acı haberi alan ailesi hüznün en yoğununu yaşadı.
B) Heyecanlanıp konuşamadım bir süre.
C) Silah sesini duyan çocuklar çok korktu.
D) Bir maçta altı gol yiyen kaleci diğer maçta yedek soyundu.

10. (1) Gökten bardaktan boşalırcasına yağmur yağıyordu. (2) Feyza şemsiyesini evde unutmuştu. (3) Okula gidene kadar oldukça ıslanmıştı. (4) Sınıfa girdiğinde saçlarından su damlıyordu.

Yukarıdaki parçada kaç numaralı cümlede abartılı bir ifade vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

11. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde abartılı anlatım vardır?**

A) Yaşlı ninem her sabah 06.30'da uyanıyor.
B) Fikri iki saatin içinde bir kova balık yakalamış.
C) Dayım yolda yürüdükçe koskoca binalar sallanıyordu.
D) Marketler bazı ürünlerde %70'e varan indirimler yapmış.

12. **Aşağıda verilen dizelerin hangisinde** "karamsarlık" **ağır basmaktadır?**

A) Oyuncaklar kırılır haydi ya insan nasıl parçalanır, nasıl bölünür.
B) Duman duman olmuş Ağrı'nın başı talibe gidiyor Osman Binbaşı.
C) Güneş doğmaz, ay görünmez oldu, ufuklar karardı ümitlerim soldu.
D) Bir masal meyvesi gibi paylaştık.

13. (1) Sabah her zamankinden daha erken uyandı. (2) Annesi çoktan kalkmış, kahvaltıyı hazırlamıştı. (3) Sevinçle annesinin boynuna atladı. (4) Sonra hep birlikte kahvaltı yaptılar.

Yukarıdaki parçada kaç numaralı cümlede duygusal bir ifade yer almaktadır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Kazanım: Cümle ile ilgili uygulamalar.

7 TEST

Notlarım

Cümle Tamamlama

1. Babasının istediklerini ..... getirdi.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse farklı bir anlam ortaya çıkar?

A) hemen
B) vakit kaybetmeden
C) çabucak
D) ayak sürüyerek

2. Bir saat önce başlayan yağmur ..... kesilir gibi oluyor, sonra tekrar sağanak hâlini alıyordu.

Boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle farklı anlam kazanır?

A) ara sıra
B) zaman zaman
C) bazen
D) uzun zaman

3. ..... kaybeden insan ..... kaybetmiş olur.

Boşluklara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilirse anlamlı bir cümle oluşur?

A) İşini – sıkıntısını
B) Varlığını – sağlığını
C) Ümidini – her şeyini
D) Kendini – fırsatları

4. Ben, geçmişim ve bugünüm kadar geleceğimi de düşünürüm, yani ...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

A) günübirlik yaşarım.
B) bugünle sınırlandırmam kendimi.
C) gelecek benim için pek de önemli değildir.
D) geçmişi hesaba katmam.

5. ... bana inanmıyorsun, o zaman anneme sor.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Meğer
B) Oysaki
C) Yoksa
D) Mademki

6.

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

A) daha fazla okuyoruz.
B) biraz okuyoruz.
C) herkes okuyor.
D) okumuyoruz.

7. "Yazarın bu son romanı..." **cümlesi aşağıdaki ifadelerden hangisiyle tamamlanırsa öznel bir yargı oluşur?**

A) ikinci baskısını yaptı.
B) üç yüz elli sayfadan oluşuyor.
C) büyük merak uyandıracağa benziyor.
D) pamuk tarlalarındaki işçileri anlatıyor.

8. Kafesteki kuşa yem verdim ..... kuş yemi yemedi.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) veya
B) ama
C) çünkü
D) öyleyse

Notlarım

9.

Yukarıdaki konuşmalarda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) fakat
B) ve
C) veya
D) rağmen

10. Meraklı ve zeki bir çocuktum lakin ...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?

A) ben de başarılı olmak istiyordum.
B) canı çabuk sıkılan biriydim.
C) çalışmayı çok sevmezdim.
D) elimizden tutan olmadı.

11. Ünlü romancımız şiir yazmaktan da geri durmamıştır ne yazık ki ...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?

A) şiirleri romanlarının gölgesinde kalmıştır.
B) bu başarısı uzun sürmüştür.
C) şiirleri okuyucu bulamamıştır.
D) romandaki titizliği şiirde göstermemiştir.

12. Hava çok soğuktu, her yer karla kaplıydı, üzerinde ince bir mont vardı ancak ...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?

A) o, bunlara aldırmıyordu.
B) o, buna rağmen yürüyordu.
C) o, yoluna devam ediyordu.
D) o, yine de üşüyordu.

13. Onu ilk gördüğümde soğuk biri gibi gelmişti fakat ...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?

A) tanıdıkça onu çok sevdim.
B) bu düşüncemin yanlış olduğunu anladım.
C) gerçekten de öyle biriymiş.
D) sonradan en yakın arkadaşım oldu.

14. "Hep barıştan söz ediliyor ama ...." **cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?**

A) söylenenler lafta kalıyor.
B) dünyanın çoğu yerinde savaş var.
C) bu durum, akan gözyaşını dindirmiyor.
D) barışı herkes gönülden istiyor.

15. Bahçıvan; bahçedeki çöpleri topladı, ağaçların uzun dallarını budadı, onları suladı kısacası...

Bu cümlenin aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilmesi gerekir?

A) bahçesi çeki düzen verdi.
B) bahçede güzel bir kahvaltı yaptı.
C) daha sonra eve gidip ev işlerinde eşine yardım etti.
D) bahçenin altını üstüne getirdi.

Kazanım: Cümle ile ilgili uygulamalar.

8 TEST

Notlarım

Cümle Oluşturma

1. 1. davranışlarıyla
2. büyüklüğünü
3. karşı
5. gösterir
6. küçüklere

Numaralanmış sözcüklerle anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulursa sıralama nasıl olur?

A) 4 - 2 - 6 - 3 - 5 - 1
B) 4 - 2 - 6 - 3 - 1 - 5
C) 1 - 5 - 4 - 2 - 6 - 3
D) 6 - 3 - 2 - 4 - 5 - 1

2. 1. saygı
2. sevgi
3. büyüklerimize
4. göstermeliyiz
5. küçüklerimize

Numaralanmış kelimelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulmak istense sıralama nasıl olur?

A) 3 - 1 - 5 - 2 - 4
B) 5 - 3 - 4 - 1 - 2
C) 5 - 1 - 3 - 2 - 4
D) 3 - 2 - 4 - 5 - 1

3 . 1. altın
2. içindeki
3. zekâ
4. madenidir
5. kafanın

Numaralanmış sözcüklerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulmak istense sıralama nasıl olur?

A) 5 - 2 - 3 - 4 - 1
B) 1 - 2 - 3 - 5 - 4
C) 3 - 5 - 2 - 1 - 4
D) 2 - 3 - 1 - 4 - 5

4. 1. insan
2. sabırlı
3. sakınır
4. öfkesinden

Numaralanmış sözcüklerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulmak istense sıralama nasıl olur?

A) 2 - 1 - 4 - 3
B) 1 - 3 - 2 - 4
C) 4 - 1 - 2 - 3
D) 3 - 2 - 1 - 4

5. 1. değildir
2. başarı
3. hiçbir
4. tesadüf

Yukarıdaki sözcüklerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulursa sıralama nasıl olur?

A) 3 - 4 - 1 - 2
B) 3 - 2 - 4 - 1
C) 4 - 2 - 1 - 3
D) 4 - 1 - 3 - 2

6. 1. her an
2. hakkını
3. ister
4. yaşadığımız
5. kendi

Numaralandırılmış ifadelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 1 - 3 - 4 - 5 - 2
B) 4 - 1 - 5 - 2 - 3
C) 1 - 4 - 2 - 5 - 3
D) 5 - 1 - 4 - 2 - 3

Notlarım

7. 1. değil
2. nasıl
3. yaşamın
4. önemlidir
5. uzunluğu
6. yaşanıldığı

Numaralandırılmış kelimelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 3 - 5 - 1 - 2 - 6 - 4
B) 4 - 3 - 5 - 1 - 2 - 6
C) 2 - 1 - 3 - 4 - 6 - 5
D) 3 - 6 - 5 - 2 - 1 - 4

8. 1. iyisi
2. barışın
3. yoktur
4. kötüsü
5. savaşın

Yukarıdaki sözcüklerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 2 - 1 - 5 - 4 - 3
B) 5 - 1 - 2 - 4 - 3
C) 5 - 2 - 1 - 3 - 4
D) 2 - 1 - 3 - 4 - 5

9. 1. her şeyden
2. sağlığındadır
3. önce
4. mutluluk
5. vücut

Numaralandırılmış ifadelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 3 - 1 - 4 - 5 - 2
B) 4 - 1 - 3 - 5 - 2
C) 2 - 4 - 1 - 5 - 3
D) 4 - 2 - 5 - 1 - 3

10. 1. süslerdir
2. başarının
3. güçlükler
4. değerini
5. artıran

Numaralandırılmış kelimelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 2 - 4 - 3 - 5 - 1
B) 3 - 2 - 4 - 5 - 1
C) 5 - 3 - 2 - 4 - 1
D) 4 - 2 - 1 - 3 - 5

11. 1. sadece
2. kazanılmış
3. bir
4. başarılar
5. hayaldi
6. bütün
7. önceleri

Yukarıdaki kelimelerle kurallı ve anlamlı bir cümle oluşturulduğunda sıralama nasıl olur?

A) 2 - 6 - 4 - 7 - 1 - 3 - 5
B) 1 - 2 - 4 - 7 - 6 - 3 - 5
C) 6 - 4 - 3 - 5 - 7 - 1 - 2
D) 4 - 2 - 3 - 5 - 6 - 7 - 1

12. 1. adam
2. benzer
3. ağaca
4. meyve
5. vermeyen
6. cahil

Yukarıdaki sözcüklerle anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulursa sıralama nasıl olur?

A) 4 - 5 - 1 - 2 - 3 - 6
B) 5 - 2 - 3 - 4 - 6 - 1
C) 6 - 1 - 4 - 5 - 3 - 2
D) 3 - 4 - 6 - 5 - 1 - 2

Notlarım

Cümle Yorumlama - I

1. Kendi düşüncesine kuşkuyla bakabilen insan, bilge insandır.

Aşağıdakilerin hangisi bu cümledeki düşünceyle aynı doğrultuda bir yargıdır?

A) Söylediği her sözün beğenilmesinden hoşlanıyordu.
B) Her türlü eleştiriye açık olan bir insandı.
C) Bütün olaylara gerçekçi yaklaşılmasını isterdi.
D) Olumsuz düşüncelerin zaman kaybettirdiğine inanırdı.

2.

> Gökkuşağını tabloya taşısan da renklerin doğadaki gibi canlı olmayacaktır.

Bu cümlede vurgulanan düşünceyle aşağıdakilerden hangisi çelişir?

A) Ressamın renkleri ne denli zengin olursa olsun, gerçeği tam anlamıyla aktaramaz.
B) Ressamlar doğayı taklit etmeye çalışsa da bunu eserine yansıtamaz.
C) Hiçbir sanatçı, eserlerinde gerçek hayatı tam anlamıyla anlatamaz.
D) Doğayı tümüyle içine alan eserler, zengin bir birikimin ürünüdür.

3. (1) O, bir mizah yazarıdır. (2) Öyküleri onun ince zakâsının izlerini taşır. (3) Bu öykülerde konuşma dilinin bütün rahatlık ve güzelliğini bulabilirsiniz. (4) Gülerken düşünmek, düşünürken gülmek istiyorsanız, onun öykülerinden iyisini bulamazsınız.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde bir yoruma yer <u>verilmemiştir</u>?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. Yaşayan her birey çevreye, içinde yaşadığı dünyaya karşı sorumludur.

Yukarıdaki cümlenin iletmek istediği düşünce, aşağıdaki cümlelerden hangisiyle özdeştir?

A) Dünyayı güzelleştirmek herkesin görevidir.
B) Dünyamızı kirletmeye hakkımız yok.
C) Çevre dostu gençler oldukça dünyayı kirletecek yol çok zorludur.
D) Dünyayı temizlemek biz gençlere düşer.

5.

> Öğretmen:
>
> Eğitimin amacı, yalnızca sınırlandırılmış konularda bilgi vermek değil, onları yaşamla yüz yüze getirmektir.

Öğretmenin cümlesiyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitimin amacı her konuda bilgi vermektir.
B) Eğitim, kişiyi bilgilendirirken ona yaşamı da kavratmalıdır.
C) Doğru bilgi vermekten uzak bir eğitim düşünülemez.
D) Eğitimin amacı bilgili insanlar yetiştirmektir.

6. Hiç düşmanın olmasın mı istiyorsun, o hâlde hırslarının kölesi olma.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşmanlarımız bizim hırslarımızı önemsemezler.
B) Hırslarına esir olanların düşmanları da çok olur.
C) Düşmanlarından korkanlar hırslarından uzaklaşır.
D) Hırslarını yenemeyenler başarılı olamaz.

Notlarım

7. "Çevremizi koruyalım."
"Çevreyi korumak için bilinçlenelim."
iletilerini öğrencilerine vermek isteyen bir öğretmen öğrencilerinden bu mesajı içeren birer cümle yazmalarını istemiştir.

Ali ise öğretmenin isteğini yukarıdaki resimle cevaplamıştır.

Bu resme göre, Ali ne demek istemiştir?

A) Herkes ağaç dikmelidir.
B) Çevreyi korumak için eğitime önem verilmelidir.
C) Çevreye zarar verenler, kendi yaşam alanlarına da zarar verir.
D) Bir ağacın gölgesinde birçok canlı yaşar.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde,** "eşitliğin söz konusu olmayabileceği bir durum" **anlatılmaktadır?**

A) Piknik için hepimiz yirmişer lira verdik.
B) Yemeğin bir kısmını Ali, bir kısmını Murat yedi.
C) İki kardeş de bu büroda çalışıyor.
D) Toplantı için bütün çalışanlara mesaj yollandı.

9. İnsanlar olaylara farklı bakar, olayları farklı görür. Görüş ayrılıklarının nedeni budur.

Verilen cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünce ayrılıkları insanların farklı etkileşimlerinden doğmuştur.
B) İnsanların olaylara farklı bakması hoşgörüyü doğurmuştur.
C) Düşünce ayrılıklarının temelinde insanların kendine güvenmesi yatar.
D) Her insanın olayları kendince değerlendirmesi düşünce ayrılıklarını doğurmuştur.

10. 1. Üslup, insanın kişiliğini yansıtan berrak bir aynadır.
2. İnsanlar, yazdığı yazının türüne göre üslüp kullanır.
3. İnsanlar sözcükleri seçip yan yana getirirken onlara kendi imzasını atar.
4. Bir kişinin üslubu, o kişinin kendisidir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir düşünce dile getirilmiştir?

A) 1. cümlede
B) 2. cümlede
C) 3. cümlede
D) 4. cümlede

11. Bugün kazandığımız paranın yarısını ben aldım diğer yarısını da kardeşim.

Yukarıdaki cümlede "eşitlik" söz konusudur.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde böyle bir durum vardır?

A) Pastayı dört dilime ayırıp dördümüze de ikram etti.
B) Yolun ortasından ben, kenarından o gidiyordu.
C) Böldüğü elmanın bir dilimini de bana verdi.
D) Onu uzun uzun dinlemiş, beni ise başından savmıştı.

12. (1) Sanat sonuç olarak insanı değiştirmeyi amaçlar. (2) Siyasetin amacı ise toplumları değiştirmektir. (3) Bu değiştirme çabasının niteliği ve doğrultusu bir yana sanatla siyasetin birçok noktada buluşmasına şaşmamak gerekir. (4) Sanatların en güçlüsü olan sinema için bu buluşma, büsbütün kaçınılmazdır.

Bu parçada numaralarla verilmiş cümlelerin hangilerinde karşılaştırmaya başvurulmuştur?

A) 1 ve 2.
B) 2 ve 3.
C) 2 ve 4.
D) 3 ve 4.

Notlarım

Cümle Yorumlama - II

1.

Şekilde terazinin dengede kalabilmesi için kefelerdeki cümlelerin anlam ilişkilerinin aynı olması gerekmektedir.

Buna göre, boş olan kefeye aşağıdakilerden hangisi getirilirse terazi dengede kalır?

A) Zil çalınca dışarıda buluşalım.
B) Cevap vermek için parmağını kaldırdı.
C) Ekonomi düzelirse bize de yansır.
D) Konuşmayı böldüğü için özür diledi.

2.

Anne:

Sevgili Yavrum, kanatlarını
belli bir yönde çırpmıyorsan
hayat rüzgârı, seni mutlu olacağın
bir vadiye taşımayacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi, annenin çocuğuna söylediği cümlede anlatılmak istenene anlamca en yakındır?

A) Başarılı olabilmek için çalışmak gerekir.
B) Belli bir amacı olmayan insanlar hayatta mutlu olamazlar.
C) İnsanlar geleceklerini, verdikleri kararlarla belirler.
D) Engeller, insanları verdikleri kararlardan döndürmemelidir.

3.

1. Doğru yoldaysanız eğri yolda birini yarış atı olsa bile geçersiniz.
2. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
3. Doğruyu söyleyip de zor duruma düşen bir insan görmedim.
4. Hangi durumda olursanız olun doğru bir insan olmak için doğru söyleyin.

Numaralanmış cümlelerden hangisi anlamca aynı doğrultuda değildir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. Çocukluğumun kahramanı Garfield... (1) Sürekli yemek yiyordu. (2) Bazen onun sadece uyumayı ve yemeği bildiğini düşünüyordum. (3) Onun kadar rahatına düşkün bir tipleme yoktur. (4) Bütün bunların yanında farklı bir özelliği vardı ki sahibine çok sadıktı. (5) Sahibinin zor gününde her zaman onun yanındaydı.

Yukarıdaki parçada kaç numaradan itibaren olumlu eleştiri yapılmıştır?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

5. ★ Bir yazarın kalıcı olması eserlerinin gelecekte de okunmasına bağlıdır.
● Her sanat eseri çağının özelliklerini taşır.
✿ Yaşamın zorlukları karşısında direnen sanatçı, nitelikli yapıtlar ortaya koyar.
▲ Sanatçı bilineni özgün bir üslupla aktarmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, sembollerle verilmiş cümlelerden birini anlamca karşılamaz?

A) En küçük bir zorluk karşısında bozguna uğrayan sanatçının ortaya koyduğu eser sıradandır.
B) Bir yazar eserinin okunduğu son güne kadar yaşar.
C) Sanatçı var olanı, bilinen bir üslupla aktarır.
D) Bir dönemin özelliklerini öğrenebilmek için o dönemde yazılmış eserler okunmalıdır.

Notlarım

6. 1. İnsan egosundan kurtulduğu ölçüde özgürdür.
2. Özgürlük kişiye göre değişir.
3. Köleliği tanımadan özgür olmak mümkün değil.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen cümlelerle yakın anlamlı <u>değildir</u>?

A) Özgür kişi bilinçli kişidir.
B) Herkesin özgürlük anlayışı farklıdır.
C) İnsan kendini beğendiği sürece zincirlerinden kurtulmaz.
D) Kölelik olmasaydı, özgürlük olmazdı.

7. 1. Bizi kuru vaatlerle oyalıyorlar.
2. Araba çamura saplandı.
3. Oldukça yumuşak huylu biriydi.
4. Anlatımını çok cansız buldum.
5. Romanda bir balıkçının yaşamı anlatılıyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde mecazlı bir anlatım <u>yoktur</u>?

A) 1 ve 3. B) 2 ve 4.
C) 3 ve 5. D) 2 ve 5.

8. 1. Tren düdüğünü çalarak hareket etti.
2. Sisten o sevimsiz arabalar ilerlemiyordu.
3. Dediği çıkmış, yağmur yağmaya başlamıştı.
4. Zorluklar insanın yaşama gücünü elinden almamalıdır.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi yorum anlamı <u>içermez</u>?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yorum <u>içermez</u>?

A) Kışı ben de çok severim:
B) O, güzel bir çocukluk dönemi geçirdi.
C) Başarılı bir doktor oldu.
D) Okulun bahçesinde potalar var.

10. (1) Hacivat yine Karagöz'ün evinin önünden geçiyordu. (2) Üstelik pek neşeli bir hali vardı. (3) Durup baktı ama arkadaşını göremedi. (4) Yaklaşıp demir tokmağı vurarak kapıyı çaldı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yorumlamaya yer verilmiştir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. "Doğanın güzelliğine hayran olunmaz mı?" cümlesi biçimce olumsuz olduğu halde anlamca olumludur.

Aynı anlam özelliği aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Bu acıya yüreğim nasıl dayansın.
B) Bu yıl benim için hiç verimli değildi.
C) Konuyu hiç anlamamış değil.
D) Ne seni ne de onu sordu.

12. "İçerisinde mecaz anlamlı bir sözcük ya da deyim bulunmayan cümleler gerçek anlamlıdır."

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu tanıma uygundur?

A) Gerçek sanat yapıtı, çağdan çağa çiçek açar.
B) Hiçbir suçlu, kendi yargıçlığından kurtulamaz.
C) Özgürlüğün olduğu yerde bireyler birbirlerine karşı saygılıdır.
D) Gülüp geçelim, hayatın bizimle oynadığı oyuna.

13. Aşağıdakilerin hangisinde "beklenti gerçekleşse de eylemin yapılamayacağı" **anlamı vardır?**

A) Sınavı kazansam bile o okula gidebilme şansım sıfır!
B) Sen gelsen de gelmesen de ben oraya gideceğim.
C) Onun beni arayacağını biliyordum.
D) Ancak o da bizimle gelecekse ben de size katılırım.

Notlarım

1. 1. Güçlü bir ateş küçük bir kıvılcımdan sonra çıkar.

2. Kimi yazarlar yaş ilerledikçe yapıtlarında tekrara düşerler.

3. Başarılı olmak isteyenler mücadeleyi elden bırakmamalıdır.

4. Bu eserde herkes kendinden bir şeyler bulabiliyor.

Aşağıdakilerden hangisi numaralandırılmış cümlelerden herhangi birinin yakın anlamlısı <u>değildir</u>?

A) Azimle çalışanlar mutlaka hedeflerine ulaşırlar.

B) Yalnızca hayal dünyasına yer verilen eserlerde toplum göz ardı edilir.

C) Her şeyin en önemli noktası başlangıcıdır.

D) Olgunluk dönemindeki sanatçıların bir kısmı özgünlüklerini kaybedebilir.

2.

Cümle	Anlam
Ben <u>ham</u> insanlarla tartışmaya girmek istemiyorum.	?
<u>Üstünkörü</u> diktiği elbiseyi kimse beğenmedi.	?
Ben de sizinle fuara gelmek isterim <u>yalnız</u> çok işim var.	?
Yarınımızın <u>garanti</u>si yokken bu gürültü niye?	?

Tablodaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin anlamı "?" ile gösterilen yere yazılacaktır.

Buna göre doğru olan sıralama, seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) • işlenmemiş • kötü • bir başına • belge

B) • işlenmemiş • kötü • bir başına • belge

C) • işlenmemiş • kötü • bir başına • belge

D) • işlenmemiş • kötü • bir başına • belge

3. (I) Anadolu'nun hemen her yöresinde karşılaştığımız yaylalara göç, Doğu Karadeniz'de de karşımıza çıkıyor. (II) Çünkü yazın sıcağından bunalan hayvanlarını alarak serin yaylalara çıkarıp otlatmak, Karadeniz insanı için vazgeçilmez bir yaşam tarzıdır. (III) Yazın gelmesiyle sahil kasabalarından Zigana Dağı eteklerine yapılan yaya yolculuk, kimi zaman yüz kilometreyi bulur. (IV) Bol oksijen, stresten uzak yaşam ve yemyeşil çimenlerde kuzular gibi koşturan çocuklar yayla hayatının zevkini çıkarır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde öznellik söz konusudur?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve III D) III ve IV

Notlarım

4.

Hastalarına tedavi sürecinde daha hassas davranıyor.

Bana danışmadan karar verirsen seninle bozuşuruz.

Ona değer verdiğim için fikirlerini önemsiyorum.

Seçeneklerdeki cümlelerin hangisi yukarıdaki cümlelerden herhangi biriyle aynı anlam özelliğini taşımaz?

A) Bildiklerini anlatmak üzere müdürün odasına gitti.

B) Kitap sevgisinin artmasını istediğinden öğrencilerine sürekli kitap hediye ediyor.

C) Kendi kültürünü diğer kültürlerden daha az tanıyor.

D) Kuruma yakışır şekilde giyinirsen seni ciddiye alırlar.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "sallamak" sözcüğü karşısında verilen anlamına uygun kullanılmamıştır?**

	Cümle	Anlam
A)	Çalışmadığım için sınavdaki tüm soruları salladım.	Uydurmak, kafadan atmak
B)	Anahtarı elinde saatlerce sallayıp durdu.	Vurmak, atmak
C)	Kalan borcu bir müddet daha sallar, onları oyalarım.	Bir işi sürekli ertelemek, savsaklamak
D)	Aday geçen yılki seçimlerde Ankara'yı salladı.	Beklenmedik bir başarı kazanmak

6.

	Cümle	Öznel	Nesnel
1	Yazarın bu öykudeki anlatımını çok kuru buldum.	✔	
2	Akdeniz'in kışı, Doğu Anadolu'nunki kadar soğuk geçmiyor.		✔
3	İleride daha başarılı olacağını biliyorum.	✔	
4	En iyi tatil, sakin bir deniz kenarında geçirilendir.		✔

Verilen tabloda cümleler anlam özelliklerine göre işaretlenmiştir.

Buna göre hangi cümlede yanlışlık yapılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

7. • Bütün sanat eserleri kendine özgüdür.

• Sanatçı olağan durumları başka açıdan algıladığı için sanatçıdır.

• Pir Sultan halkın sözcükleriyle şiirlerini söylediği için başarılı olmuştur.

• Bilim adamı doğa olaylarını inceler ondan bilgi edinmeye çalışır.

Seçeneklerden hangisi yukarıda verilen cümlelerden herhangi birinin yakın anlamlısı <u>değildir</u>?

A) Sanatçının farkı fiziksel özelliğinden değil, etrafına farklı bakmasından kaynaklanır.

B) Toplumda herkesin ortak konuştuğu dili kullanan kişi yarınlara kalabilir.

C) Her sanat eseri kendi kuralını kendisi ortaya çıkarır.

D) Doğada bulunan kişiler yalnızca bilimsel çalışmalar yapanlardır.

8. Aşağıdaki paragrafların hangisinde amaç - sonuç cümlesi kullanılmıştır?

A) Köy hayatında üretime verilen emeğin tadı kendi hasadını kendi toplayınca ortaya çıkmaktadır. İnsanın bir şeyi üretmesi, emek vermesi, başarması ve karşılığını alması dünyanın en güzel şeyidir.

B) Şehir hayatının imkanları, eğitim, sağlık, ulaşım, iletişim, güvenlik hizmetleri gelişmiştir. Bu nedenle şehirde yaşamak daha kolaydır. İnsanlar rahat bir şekilde istedikleri herhangi bir şeye ulaşım sağlamakta ve dünyadan daha çabuk haberdar olmaktadır.

C) Köy hayatı doğanın içinde, bütün doğal zenginliklerin ve güzelliklerin özden hissedildiği bir ortamda gerçekleşir. Herkes kendi besinini kendi üretmek için başak toplar, buğday elde eder, buğdayı öğütür, un yapar. Undan yemek yapar, hamur yapar.

D) Haberleşme ve ulaşım artık köylerde de gelişmiştir. Sağlık hizmetleri devasa hastanelerde tam donanımlı bir şekilde yapılmaktadır. Öte yandan doğal beslenen ve doğallığı özümsemiş insanlar da köyde kolay bir şekilde sağlık hizmeti almaktadır.

9. Nesnel yargılar herkes için aynı doğruluğu taşıyan düşüncelerdir. Bu konuda farklı bir düşünce ortaya atan olamaz. Öznel yargılar ise kişiden kişiye, zevke, inanca, kişinin iç dünyasına bağlı olarak değişebilen düşüncelerdir.

1. Bodrum'un beyaz badanalı, mavi panjurlu evleri vardır.
2. Bebek, pembe bir kundağın içinde etrafa tatlı tatlı gülümsüyordu.
3. Yemeklerin tadı damağında kalmış, onları çok beğenmişti.
4. Sınavda sorulan soruların her biri yirmi puandı.

Buna göre, numaralandırılmış cümleler öznel ve nesnel yargı yönünden gruplandırıldığında doğru seçenek hangisi olur?

	Öznel	Nesnel
A)	1 - 2	3 - 4
B)	1 - 3	2 - 4
C)	2 - 3	1 - 4
D)	3 - 4	1 - 2

10.

Sevgili Kardeşim

(1) Yeni yılını en içten duygularımla kutluyorum. (2) Yeni yılın sana sağlık ve mutluluk getirmesini diliyorum. (3) Maalesef bu yılın ilk günü senin yanında olamayacağım. (4) Ancak ocak ayının son haftalarında bir aksilik çıkmazsa seni ziyaret edeceğim.

Verilen yeni yıl kartında geçen numaralandırılmış cümlelerin hangisinde koşul-sonuç anlamı vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

11. 1. İfade, bir duyguyu anlatırken kişinin yüzünde oluşan belirtidir.

2. Yerbilim, yeryüzünün yapısını, tarihini ve bileşimini inceleyen bir bilim dalıdır.

3. Gelincikler, baharın gelişini müjdeleyen nazlı birer habercidir.

4. Deltalar, akarsuların denize döküldüğü yerde taşıdıkları alüvyonları bırakmasıyla oluşan verimli arazilerdir.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisi nesnel yargılı <u>değildir</u>?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

12. Çocuğu kendi ayakları üzerinde var olan ve yaşamla dans edebilen biri olarak yetiştirmek için onun ihtiyaçları ile isteklerini ayırt etmek gerekir. (I) Sevgi vermeyi koşulsuz sürdürün, çünkü bu ihtiyaç karşılanmazsa çocuk sağlıklı büyüyemez. (II) bunlardan en önemlisi bu isteğin yerine geldiği zaman çocuğun gelişmesine olumlu bir katkıda bulunmasıdır. (III)

✿ Ama isteklerin karşılanması birçok koşula bağlıdır.

▲ Sevgi onun ihtiyacıdır ama telefon onun isteğidir.

■ İhtiyaçları karşılanan, istekleri dikkatle değerlendirilen çocuk bağımsız ama işbirliği içinde olmayı öğrenir.

Bu parçanın anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için parçada I, II, III numaraları ile belirtilen yerlere ✿, ▲, ■ sembolleriyle gösterilen hangi cümleler sırasıyla getirilmelidir?

	I	II	III
A)	✿	▲	■
B)	▲	✿	■
C)	■	▲	✿
D)	▲	■	✿

Notlarım

13.

3. kat		Yılmaz ailesi	
2. kat	Kılıç ailesi	Ulaş ailesi	
1. kat		Dişçi	

Tabloda Akasya Apartmanında oturan bazı aileler ve apartmanda bulunan bazı iş yerleri gösterilmiştir.

Apartmanla ilgili bilgiler şu şekildedir:

- Olgun ailesi 3.katta oturmaktadır.
- Avukatın üst katında muhasebeci vardır.
- Ardıç ailesi Yılmaz ailesinin hemen solunda yer alır.
- Dişçinin solunda çocuk doktoru vardır.

Buna göre, muhasebecinin bulunduğu yer aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak boyanmıştır?

A)

B)

C)

D)

14.

Bu resimlere bakan karamsar biri aşağıdaki cümlelerden hangisini kurmuş olabilir?

A) Hayat bütün renkleriyle güzeldir.

B) Mevsimler geçer ve biz olgunlaşmış oluruz.

C) Her mevsimin tadı bir başkadır.

D) Mevsimler gibi hayat da gelip geçidir.

Notlarım

15. Kerem, Leyla, Merve, Nihat ve Osman adlı kişiler, A ve B filmlerine gitmiştir. Bu kişilerin gittikleri filmlerle ilgili şunlar bilinmektedir:

- Her bir kişi sadece bir filme gitmiştir.
- Üç kişi A filmine gitmiştir.
- Merve ve Nihat aynı filme gitmiştir.
- Leyla ve Osman'ın gittiği filmler farklıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle B filmine gitmiştir?

A) Osman
B) Merve
C) Kerem
D) Leyla

16. Kültürümüzün koruyucusu dildir. Dili korumak, kültürü korumak demektir. Bu yüzden konuşurken veya yazarken yabancı sözcüklere mümkün olduğunca yer vermemeliyiz. Ama ne yazık ki çevremize baktığımızda durumun hiç de böyle olmadığını görüyoruz. Çarşıya çıkmak acı veriyor artık insana; mağazaların, dükkânların adları ya İngilizce sözcüklerden oluşuyor ya da Türkçe isimler bile İngilizce sözcükmüş gibi yazılıyor. İnsanlar, konuşurken aralara yabancı sözcükler sıkıştırmayı marifet sayıyorlar.

Aşağıdaki görsel ve afişlerden hangisi bu parçada yakınılan durumla ilgili <u>değildir</u>?

A)

B)

C)

D)

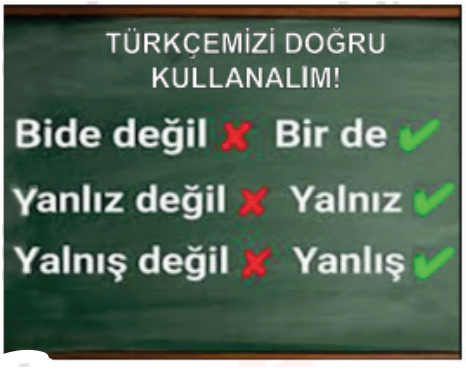

17. Levent, yeni aldığı akvaryumda farklı türde balıklar besleyecektir fakat balıkların birbirine zarar vermesinden endişe etmektedir. Balıkları beslerken herhangi bir sorunla karşılaşmamak için bir araştırma yapmış ve aşağıdaki tabloya ulaşmıştır.

AKVARYUM UYUMLULUK TABLOSU						
E : Zarar Vermez **H :** Zarar verir **D :** Zarar Verme İhtimali Vardır						
Beta	D	D	E	D	H	E
Büyük kedi balığı	D	D	D	D	H	D
Çöpçü balığı	E	D	E	E	E	E
Gökkuşağı	D	D	E	E	H	E
Japon balığı	H	H	E	H	E	E
Vatoz	E	D	E	E	E	D

Buna göre Levent'in aşağıdakilerin hangisinde verilen balıkları aynı akvaryumda beslemesi beklenir?

A) Beta - Gökkuşağı - Japon balığı

B) Büyük kedi balığı - Çöpçü balığı - Gökkuşağı

C) Çöpçü balığı - Japon balığı - Vatoz

D) Beta - Büyük kedi balığı - Vatoz

Notlarım

18. Desibel, ses şiddetini ölçmek için kullanılan bir birimdir. Uzmanlar, 85 desibel üzerindeki bir sesle sürekli karşı karşıya kalanlarda işitme bozukluğunun oluşabileceği konusunda hemfikir. Aşağıdaki grafikte canlı ve cansız bazı varlıkların çıkardığı seslerin desibeli gösterilmiştir.

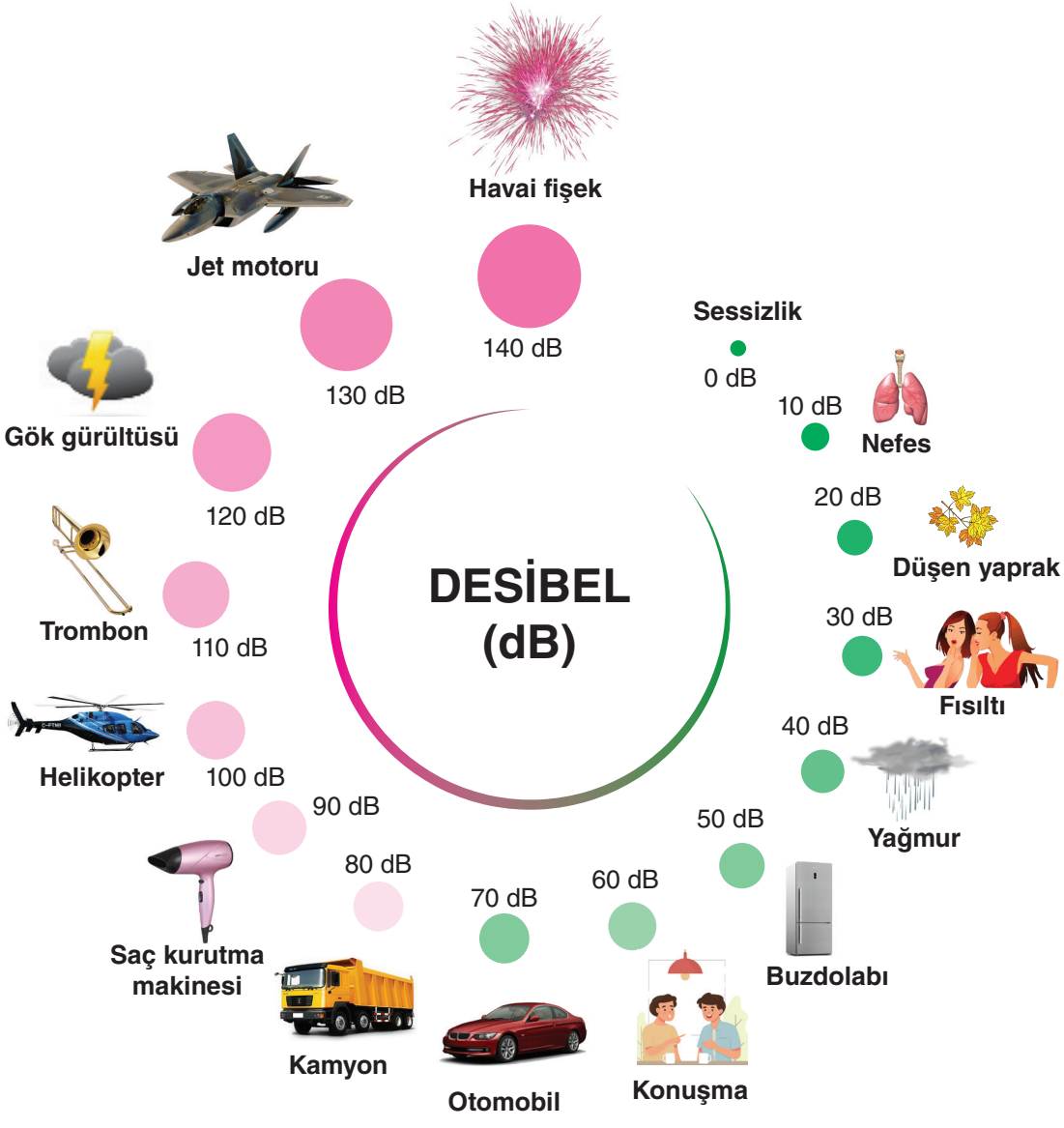

Bu bilgi ve görselden hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

A) Helikopter sesinin desibeli, trombonunkinden düşüktür.

B) Jet motorunun sesine uzun süre maruz kalmak işitme bozukluğuna yol açabilir.

C) Düşen yaprağın ses şiddeti insan nefesininkinden yüksektir.

D) Kamyon ve otomobillerin geçtiği bir yolda durmak işitme kaybına neden olabilir.

19. Aşağıda bir cep telefonunun garanti şartları ve kullanım kılavuzu verilmiştir.

GARANTİ ŞARTLARI

1. Garanti süresi, ürünün teslim tarihinden itibaren başlar ve üç yıldır.
2. Garanti hizmetinden faydalanmak için faturanın gösterilmesi gerekmektedir.
3. Ürünün, garanti süresi içinde gerek malzeme ve işçilik gerekse montaj hatalarından dolayı arızalanması hâlinde hiçbir ücret talep edilmeksizin tamiri yapılacaktır.
4. Ürünün, kullanım kılavuzunda yer alan hususlara aykırı kullanılmasından kaynaklanan arızalar garanti kapsamı dışındadır.

KULLANIM KILAVUZU

1. Telefonunuz için hasarlı güç kabloları, priz veya fişleri kullanmayınız.
2. Telefonunuzu sıvı temasından koruyunuz.
3. Herhangi bir arıza meydana gelirse telefonunuzu kendiniz tamir etmeyiniz.
4. Telefonunuza güvenilir olmayan internet sitelerinden yazılım indirmeyiniz.

Dört farklı müşteri, bozulan telefonlarının garanti kapsamında tamir edilmesini istemektedir. Telefonu aldıkları firmaya bu amaçla bir dilekçe yazmışlardır.

Buna göre aşağıdaki taleplerden hangisinin firmadan olumlu cevap alması beklenir?

A) İki yıl önce firmanızdan aldığım cep telefonum şarj olmuyor. Faturam olmadığı için kimlik bilgilerimi gönderiyorum. Ürünün değiştirilmesini veya ücretsiz tamirini talep ediyorum.

B) İnternet sitenizden iki buçuk yıl önce aldığım ve faturasını sakladığım cep telefonum son iki haftadır aşırı ısınıyor. Ürünün firmanız tarafından tamir edilmesini istiyorum.

C) Henüz iki ay önce firmanızdan aldığım telefonumun üzerine su döküldü. Telefonum o günden beri çalışmıyor. Cihazımın garanti kapsamında tamir edilmesini istiyorum.

D) Firmanızdan bir yıl önce aldığım cep telefonu, kullanım kılavuzuna uygun kullandığım hâlde arızalandı. Ürünü onarmak için söktüğümde bazı parçaların paslandığını gördüm. Ürünün tamir edilmesini istiyorum.

4. Ünite

Konular

- Metnin Konusu ve Başlığı
- Görsel ve Başlıklardan Hareketle Metnin Konusunu Bulma
- Metnin Ana Fikri(Ana Duygusu)
- Metnin Yardımcı Fikirleri
- Metin Oluşturma
- Metin Tamamlama
- Düşüncenin Akışını Bozan Cümleler
- Metindeki Hikaye Unsurları
- Metnin 1.ve 3.Kişi Ağzıyla Anlatımı
- Metinde Bakış Açısı (İlahi, Kahraman, Gözlemci)
- Metinde Gerçek ve Kurgusal Unsurlar
- Görsel Yorumlama

★ Sınav Modunda Test

4. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

Kazanımlar	Test No	Kazanım Ölçer ★	★ ★	★ ★ ★
• Metnin konusunu belirler. • Metnin içeriğine uygun başlık belirler.	1 - 2			
Görsel ve başlıklardan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.	3			
Metnin ana fikrini / ana duygusunu belirler.	4			
Metnin yardımcı fikirlerini belirler.	5 - 6			
Karışık verilen cümlelerden anlamlı ve kurallı metin oluşturma.	7 - 8			
Metni uygun biçimde tamamlar.	9			
Metnin akışını bozan cümleyi belirler.	10			
Metindeki hikâye unsurlarını belirler.	11 - 13			
Metnin kaçıncı kişi ağzıyla anlatıldığını bilir.	14			
Metnin hangi bakış açısıyla yazıldığını bilir.	15			
Metinde gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.	16 - 17			
Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	18 - 19			
Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	20 - 21			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: • Metnin konusunu belirler.
• Metnin içeriğine uygun başlık belirler.

Metnin Konusu ve Başlığı - I

1.

Zamanın kıymetini ancak yapılacak önemli işi olanlar bilir. Zaman, kıymetini bilmediğimiz fakat en kolay harcadığımız emanetlerdendir. Mesela belirli bir kitabı okumak için ayrılan vakit kitap elde olduğu hâlde boşu boşuna geçebilir. Verimli bir çalışma için zaman ayırmak kadar ayrılan zamanı faydalı şekilde kullanmak da önemlidir.

Bu parçanın konusu nedir?

A) Zamanın kıymetinin bilinmemesi
B) Zamanın kitap okuyarak geçirilmesi
C) Her şeyin bir zamanının olduğu
D) Zamanın çok hızlı geçtiği

2. En iyi fen adamlarının bile alet kullanmaya ihtiyacı vardır. Galileo (Galile) teleskobu olmadan Pasteur (Pastör) mikroskop olmadan işini yapamazdı. Eğer fen adamlarının aletleri olmasaydı birçok ünlü buluş yapamazdı.

Bu paragrafın konusu nedir?

A) Keşiflerde çalışmanın önemi
B) Keşif yapmanın zorluğu
C) Keşiflerde kişisel gayretler
D) Keşiflerde aletin önemi

3. Aşırı çalışmak kadar insanı yıpratan başka bir şey yoktur. Yoğun şehir yaşamı, dengesiz beslenme ve stres insanların verimliliğini düşürüyor. Bu sürecin uzun bir zamana ayrılması çalışanın ruh durumunu da olumsuz etkilemektedir.

Parçaya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Çalışma Alışkanlıkları
B) İş Yaşamında Tempo
C) İş ve Yaşamın Zorlukları
D) Yaşam ve Dünya

4.

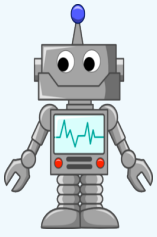

Robotlar günümüzde özellikle endüstride yaygın olarak kullanılıyor. İnsanlar için tehlikeli zahmetli ve sıkıcı işleri artık robotlar yapıyor. Bu şekilde insanlar tehlikelerden korunduğu gibi daha uzun zaman alacak işler çok daha kısa sürede bitirilebiliyor. Robotlar genellikle fabrikalarda kullanılsa da kullanım alanlarının sınırı yok. Robotların kullanım alanını insanların gereksinimleri belirliyor.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Robotların nasıl çalıştığı
B) Robotların faydaları ve kullanım alanları
C) Robotların özellikleri
D) Robotların yapımı

5. Güldürü ilk anda insanları güldürmeyi amaçlıyorsa da asıl görevi sivri oklarını insanların ve toplumların can alıcı noktalarına saplamaktır. Bireysel aksaklıkları olduğu kadar toplumsal bozuklukları da hedef alır güldürü. Öyle ki mizahçının anlatıklarıyla eğlenenler aslında kendilerine gülmekten başka hiçbir şey yapmazlar.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir güldürüde olması gerekenler
B) Bireylerin ve toplumların güldürüye bakış açıları
C) İyi bir güldürünün amacı
D) Güldürünün sosyal ve tarihsel gelimi

1 TEST

Temel Bilgi

Metnin Konusu

➡ Bir metinde ele alınan, fikir yürütülen duygu, düşünce ya da olaya konu denir.

✦ Konu; anlatılan şeyin adıdır.

✦ Ana düşünce ve başlıkla yakın ilişki içindedir.

✦ Yazının "giriş" bölümünde, ilk cümlelerde belirtilir.

Örnek:

Çevremizdeki hemen her şey, bilim insanlarına çözmek için bilmeceler sunmuştur. Her gün kullandıklarımızın bazılarını; içtiğimiz suyu, yediğimiz yiyeceği, kullandığımız diş fırçasını, giydiğimiz elbiseleri, hatta teneffüs ettiğimiz havayı düşününüz. Bütün bunlar, bilim insanları için bilmece olmuştur. Hastalığa sebep olan mikroplardan tutunuz da yeryüzündeki her şey fen adamları için bir soru işaretidir.

✦ Yukarıdaki parçanın konusu, ilk cümleden de anlaşılacağı üzere "bilim insanlarının çevremizdeki her şeyi konu edinebilmesidir." dir. Metin devamında ise konuyla ilgili örnekler verilmiştir.

Temel Bilgi

Metnin Ana Fikri

- Metinde anlatılan, açıklanan, benimsetilen en kapsamlı yargıya ana fikir (ana düşünce) denir. Ana fikir, metnin, yazının yazılış amacıdır ve yardımcı fikirlerden destek alır. Ana fikri anlatan cümle, genelde metnin sonunda bulunur ama bazen metnin bütününde ya da ilk cümlede de olabilir.
- Bir metnin ana fikrini bulurken şunlara dikkat edelim:
- Ana fikir bir yargı bildirir.
- Metin tek bir cümle ile özetlense bu ana fikir olur. Ana fikir, metin okunduğunda herkesin vardığı ortak düşüncedir.
- Ana fikir, konu ile sıkı bir ilişkide olduğundan ana fikri kolayca bulmak için önce konuyu saptamak gerekir. Konuyu bulduktan sonra;
- Konuyu en kapsamlı açıklayan düşünce hangisidir?
- Yazıda savunulan düşünce nedir?
- Yazıda asıl anlatılmak istenen nedir?
- Yazıdan çıkarılacak sonuç nedir? soruları sorulur.

6. Yalanın kötü olup olmadığı söylenen yalana göre değişmez. Önemli ve önemsiz bir yalan söylenmesi yalanın kötülüğünü azaltmaz ya da çoğaltmaz çünkü bence ikisi de birbirinden farksızdır. Yalanın küçüğü büyüğü yoktur, yalanın kötü oluşu vardır.

Bu parçaya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masum Yalanlar
B) Tehlikeli Yalanlar
C) Yalanın Kötülüğü
D) Acı Yalanlar

7. Deyimler, Türkçenin vazgeçilmez bir anlatım kaynağıdır. Bazen insanın anlatmak istediğine sözcükler yetersiz kalır, oysa uygun bir deyim biliyorsanız hem iletmek istediğiniz anlamı iletmiş hem de sözünüze kültürel bir destek vermiş olursunuz.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya en uygun başlıktır?

A) Kültürümüz ve Türkçemiz
B) Kültürümüz ve Deyimlerimiz
C) Dildeki Zenginliklerimiz
D) Kültürün Oluşumu

8.

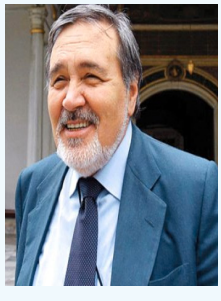

Bitmez tükenmez bir hazinenin merkezi olan İstanbul gibi bir kentte pek çok insan tam bir kültür körü olarak dolaşıyor. Elinin altında ne var ne yok haberdar bile değil oysa uygar dünyanın insanı dikkatle baktığı gezegende "güzellik" arıyor.

İlber Ortaylı İstanbul'u örnek gösterdiği konuşmasında neyi vurgulamaktadır?

A) Türkiye'nin en güzel şehrinin İstanbul olduğunu
B) Anadolu'nun medeniyetin beşiği olduğu
C) İnsanların yaşadığı çevreyi iyi tanıması gerektiğini
D) Dünyanın her köşesinde sayısız güzelliklerin olduğunu

9. Gerçek bir sanatçının ortaya koymuş olduğu sanatın amacı kişinin düşüncesini, duyarlılığını geliştirmek ona dünyaya ve insanlara insanca bakma, sezme, kavrama gücü kazandırmaktır. Sanata uzak olan insanları düşünemiyorum. Sanat sevgisiyle yoğrulmayan insanların oluşturduğu bir toplum ne kadar ileri gidebilir ki?

Yukarıdaki metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duygusallık ve Sanat
B) Sanat Toplum İçin
C) Sanatın Amacı
D) Dünyada Sanat

10. Karagöz oyunu Osmanlı-Türk toplumunun yüzyıllarca yaşamış sanat dallarından biridir. Tanzimat Dönemi'nden bu yana özellikle Cumhuriyet Dönemi'nde yerini Batı'dan gelen sinema ve tiyatroya bırakmıştır. Bu sanat dalı bugün bize çok uzak ve yabancı gelen İslam uygarlığı döneminde halkın din, siyasal ve toplumsal olaylar karşısındaki düşünsel ve ruhsal durumlarını yansıtan zengin bir kaynaktır. Geçmişi tanımak ve öğrenmek isteyenler bu kaynağı değişik açılardan değerlendirebilir.

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Tanzimat Dönemi'nin Önemi
B) Batı'daki tiyatronun gelişimi
C) Cumhuriyet Dönemi'nin önemli ürünleri
D) Karagöz'ün geçmişteki ve günümüzdeki yeri ve önemi

11. Köklü bir geçmişi olan dilimiz sultanların ordularıyla uygarlık alışverişleriyle eski dünyaları dolaşmış, oralara kendi varlığından nice izler bırakmıştır. O hâlâ Cezayir'de, Sudan'da. Macaristan'da konuşulmaktadır.

Türkçenin tarihsel gelişimiyle ilgili bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkçenin Avrupa'da hâlâ konuşulduğu
B) Dilimizin gelişimini artık bitirdiği
C) Dil öğrenmenin gerekliliği
D) Dilimizin geniş bir coğrafyaya yayıldığı

Kazanım: • Metnin konusunu belirler.
• Metnin içeriğine uygun başlık belirler.

2 TEST

Notlarım

Metnin Konusu ve Başlığı - II

1. Gökyüzünün mavi görünmesinin tek sebebi kırılma hadisedir. Güneş ışınları atmosfere girdiğinde atmosferdeki gaz moleküllerine ve toz parçacıklarına çarparak saçılır. Gün ışığı değişik dalga boylu mavi ışınlar atmosferin üst tabakalarındaki küçük parçacıklar tarafından hemen saçılırlar. Fakat kırmızı ışık saçılmak için daha büyük parçacıklara çarpmak zorundadır. Gökyüzü açık olduğunda, mavi ışık diğer ışıklara oranla en fazla saçılan ışıktır. Bu yüzden de gökyüzü mavi görünür.

Yukarıdaki parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmıştır?

A) Gökyüzünün mavi görünmesinin sebebi
B) Doğa olaylarının insanlar üzerindeki etkisi
C) Gökyüzündeki renklerin uyumu
D) Renklerin insanlar üzerindeki etkisi

2. Atların, gözlerini birbirinden bağımsız kullanabilme kabiliyeti vardır. Bu durum atlara yandan, önden, arkadan görüntü sağlar. Başın iki yanındaki gözlerden her biri etrafı 160 – 170 derecelik açı ile görür. Dolayısıyla toplam 320 – 340 dereceyi bulan görüş açısıyla at, insanlara kıyasla daha geniş bir sahayı görür. Bu durum atın, başını düzgün bir şekilde ileri doğru tutarken kuyruğunun arkası hariç etrafındaki her şeyi görebilmesini sağlar.

Bu parçanın anahtar kelimeleri aşağıdakilerden hangisidir?

A) At, göz
B) At, kabiliyet
C) At, kuyruk
D) At, çevre

3. Toplumumuzda "Hiperaktif çocuk zeki olur." gibi bir kanı vardır. Oysa hiperaktive, beyindeki dikkat ve davranış kontrolü ile ilgili kısımların normalden farklı işlemesi ile meydana gelen bir rahatsızlıktır ve çok fazla çocukta görlüür. Bu çocukların çoğu normal zekâya sahiptir. Hem hiperaktif hem de zekâ seviyesi yüksek çocuklar da olabilir. Ancak bu çocukların zekâ seviyelerinin yüksek oluşu hiperaktivitelerine bağlanmamalıdır.

Bu parçada yazarın şikâyetçi olduğu durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hiperaktif çocukların zeki zannedilmesi
B) Hiperaktif rahatsızlığın tüm çocuklarda görülmesi
C) Hiperaktif çocuklara aşırı ilgi gösterilmesi
D) Hiperaktif çocukların davranışlarını kontrol edememesi

4. Ölüsü de para ediyor... Aradan 24 saat geçip "Öldü bu." dediğiniz anda, öldüğünü sandığınız büyülü küllerinden yeni bir yaşam doğuruyor. Yaygı olup üzerinde yemek yeniyor. Perdesiz gariban evlerinin pencerelerine perde oluyor. Eskiden onunla kese kâğıdı da yapılır ve bakkallara kapış kapış satılırdı. Dahası var: Bizim milyonlar vererek oturduğumuz yerden elde edemeyeceğimiz haberleri o veriyor, tüm dünyayı o gözümüzün önüne getiriyor. Tüm dünyada neler olup bittiğini ondan haber alıyoruz.

Yukarıdaki parçada neyden bahsedilmektedir?

A) Televizyondan
B) İnternetten
C) Gazeteden
D) Takvim yapraklarından

Notlarım

5. Ben küçücük bir buğday tanesi idim. Ali dayı son bahar mevsiminde yağmurlar başlayınca tarlasını sürdü. Alttaki toprak üste, üstteki toprak da alta gelerek karıştı. Beni ve öteki arkadaşlarımı ekti. Tüm kış toprağın altında kaldık. Yağmur ve karla sulandık. İlkbaharda sıcağın ve suyun etkisiyle filizlendik. Yeşil yeşil toprağın üstüne çıktık. Tüm tarla yeşil bir halıya benzedi. İlkbaharın son günlerine doğru başaklandık. Başaklarımızda buğday tanecikleri oluştu. Yaz mevsimi gelince deolgunlaştık. Bu kez sarı bir halıyı andırıyorduk. Tanelerimiz iyice olgunlaşınca Ali dayı ve iki çocuğu oraklarla bizi biçti. Harman yerinde saplarımızdan ayrıldıktan sonra değirmeen getirilip un olduk. Çuvallara doldurulup ekmek yapıp pişirilen fırınlara geldik. Burada maharetli ellerde yoğrulduk. Odun ateşiyle yanan fırında pişerek ekmek olduk.

Yukarıdaki metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Küçük Buğday Tanesi
B) Buğdaydan Ekmeğe
C) Unun Elde Edilişi
D) Ali Dayı ve Buğday Tarlası

6. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan çok eski tarihe sahip bir kentimizdir. "Sular kenti" anlamına gelen "Ayıntap" bu kentin tarihte bilinen ilk adıdır. İrili ufaklı birçok nehir, ırmak ve çay bu kentten geçtiği için bu adı (Sularkenti) almıştır. Birçok uygarlığıa ev sahipliği yapan bu kentimiz tarihî özelliklerinin yanında günümüzde de ticaret, sanayi, kültürel mirasımız açısından da çok önemli bir noktadadır.

Yukarıdaki parçanın konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kültür şehrimiz Gaziantep
B) Gaziantep'in ticari hayatı
C) Gaziantep'in komşuları
D) Gaziantep kelimesinin kökeni

7. Hepimiz biliriz şu meşhir harçlık ve basından 5 lira isteyen çocuğa babanın verdiği cevabı: "Ne! 4 lira mı sitedin, ne yapacaksın 3 lirayı, 2 lira senin neyine yetmiyor, al şu 1 lirayı..." Okulların açılmasıyla birlikte fıkradaki çocuk gibi harçlık derdine düşmeye başladı çocuklarımız. Öyle ki muhasebeci edasıyla "Kantinde cips ne kadar, çikolata ne kadar, her gün tost ve hamburger alsam ne kadar tutar?" hesabında da her biri. Çocuklar, anne babaların ceplerini yoklamaya başladı başlamasına ama uzmanlar, çocuğa verilen harçlık konusunda uyarılarda bulunuyor. Uzmanlara göre para sadece "harcatmak" için değil, tasarrufu öğretmen için de verilmeli. Özellikle "Ben çektim, çocuğum çekmesi." düşüncesiyle hareket etmek çocuğa en büyük kötülüğü yapmak demek. Çünkü abartılı imkânlarla büyüyen çocuk ileride doyumsuz ve müsrif oluyor, tasarruf nedir bilmiyor. Yani küçükken aşılanan harcama politikası çocuğun tüm yaşamını etkiliyor.

Metnin anahtar kelimeleri aşağıdaklierden hangisinde verilmiştir?

A) çocuk, sevgi, okul
B) çocuk, harçlık, tasarruf
C) çocuk, mutluluk, harçlık
D) çocuk, kantin, aile

8. Keçiboynuzunun tohumu yüzyıllar boyunca elmas ölçmek için kullanılmıştır. Elmaslar, keçiboynuzu tohumlarıyla tartılarak satılmış. Bu yüzden keçi boynuzu, kırat ya da karat denilen ölçüye adını vermiş. Prof. Dr. Aydın Akkaya şöyye yazıyor: "Keçiboynuzu çekirdeği tabiatta ağırlığı değişmeyen bir tohumdur. Bütün tohumlu bitkilerden yalnız keçiboynuzu uzun süre suda bekletildikten sonra filiz verebilir. Bu, hem de çıktıktan son ve sabit ağırlığını aldığı için hem de içine su alması ihtimalinin çok az olduğu içindir."

Aşağıdakilerden hangisi bu metne olabilecek en kapsayıcı başlıktır?

A) Keçiboynuzu ve Yaşam
B) Keçiboynuzunun Ekonomik Değeri
C) Keçiboynuzunun Faydaları
D) Keçiboyunuzunun Tohumu

Kazanım: Görsel ve başlıklardan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

Görsellerden ve Başlıklardan Hareketle Metnin Konusunu Tahmin Etme

I-

II-

III-

IV-

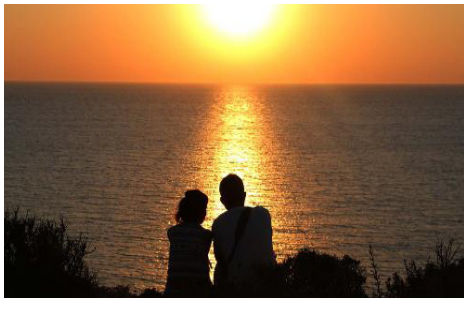

(1 ve 2. soruları görsellere göre cevaplayınız.)

1. "Şehir hayatının zorlukları" **konulu bir metne yukarıda numaralandırılmış görsellerden hangisi uygun olur?**

A) I B) II C) III D) IV

2. **Verilen görsellerden II nolu görsel için hangi konu en az uygun olur?**

A) Dostlarımızın hayatımızdaki yeri
B) Milli gelirin arttırılması
C) Kış mevsiminin getirdiği zorluklar
D) Doğanın ve insanın mevsimsel değişiklikleri

3. Bir kitabın tanıtım broşüründe, kitapta ele alınan kavramın yaşamımızı ve dünyamızı şekillendirdiği ve varlığını, canlı veya cansız her şey üzerinde hissettirdiği belirtilmekte ve şöyle denmektedir:

"Onun ilerlediğinden eminiz fakat nereye gittiğini bilemeyiz."

Bu kitabın konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Işık B) Yer çekimi
C) Zaman D) Ses

4.

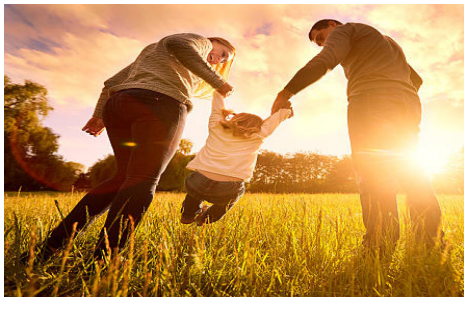

Bu görseli yorumlayan herhangi bir metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

A) Güneşin sıcaklığı
B) Vatanım
C) Tren ile Ray
D) Ailemin Elleri

3 TEST

Temel Bilgi

Görsellerden ve Başlıktan Hareketle Metnin Konusunu Tahmin Etme

- Her yazım ve anlatımın temeli konudur. Konu, üzerinde konuşulan, yazı yazılandır.

Konu, günlük olaylardan alınabileceği gibi insanlar arası ilişkilerden, toplumsal gerçeklerden, sorunlardan, bilim ve teknolojiden, sanattan, kısaca yaşamın her kesitinden seçilebilir.

- Bir metne ait görselden, o metnin konusu hakkında çıkarımlar yapabiliriz.
- Başlık, bir yazının adıdır. Bir metnin başlığından o metnin konusu tahmin edilebilir.
- Tabii ki başlıklar, konuya uygun olmalı ve metnin içeriğini tam olarak yansıtmalıdır.
- Yazıya başlık seçmek, oldukça önemlidir. Çünkü başlık, o metinde işlenilen fikri en iyi yansıtan ifadedir. Kısaca başlık, konunun sınırlandırılmış hâlidir.

Temel Bilgi

Örnek:

"SEVGİ" başlıklı bir metnin konusu ne olabilir, düşünelim.

1. İnsanlara sevgiyle yaklaşmanın önemi
2. Sevginin insanları mutlu etmesi
3. Hayvanlara sevgiyle yaklaşmanın gerekliliği

"KORKU" başlıklı bir metnin konusu ise;

1. Korkunun hayatımızdaki yeri
2. Korkularla yaşamamak
3. Ülkemizin millî birliğini korumak için hiçbir etkenden korkmamak gerektiği

5. **Aşağıdaki başlıklardan hangisi** "insanoğlunun doğaya etkileri" **konulu bir metne en uygun olur?**

A) İnsan ve Doğa
B) Kimse Yok
C) Kirlenen Bilinçler
D) Baba Ocağı

6. "Dünya Malı" **başlıklı bir metnin konusu aşağıda verilenlerden hangisi olamaz?**

A) Çok çalışan bir adam
B) Para biriktirmek
C) Dünyanın sonu
D) Mal hırsı

7. "Sporun hayatımızdaki yeri" **ile ilgili bir metne aşağıdaki görsellerden hangisi en uygun olur?**

A)

B)

C)
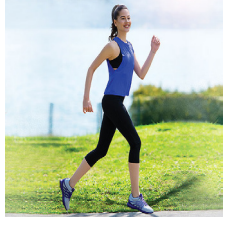

D)
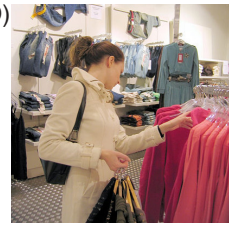

8. I- Babamın Gözlüğü
II- Geldi Yine Tatil
III- Kitapta Dünyam
IV- Göklerde Süzülen Kanadım

Yukarıda verilen görseller ile başlıklar eşleştirildiğinde hangi başlık dışarıda kalır?

A) I
B) II
C) III
D) IV

Kazanım: Metnin ana fikri / ana duygusunu belirler.

4 TEST

Notlarım

Metnin Ana Fikri (Ana Duygu)

1. Bir Afrika atasözünde: "Bir adam yetiştirirsin, bir kişiyi yetiştirmiş olursun; bir kadın yetiştirirsin, bir aileyi yetiştirmiş olursun." denilmektedir. Bu yüzden kadınların ve genç kızların eğitimi başlı başına önem taşımaktadır.

Parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Kadınlar, yeni nesillerin mimarı olacağından iyi eğitilmelidirler.

B) Ülkemizde kadın erkek eşitliğini sağlamak için eğitime gönem verilmelidir.

C) Gelişmemiş ülkelerin eğitim anlayışı zannettiğimizden daha ileridedir.

D) Bazen bir çocuğun eğitilmesi, bir büyğün eğitilmesinden önemlidir.

2. Günümüzde akrabalık bağları çok önceldi. Eğitim veya çalışma koşulları bizleri ailemizden, yakınlarımızdan uzak şehirlere sürükledi. Belki ziyaret imkânımız on beş günlük yıllık izinlere veya bayram tatillerine sıkıştı. Fakat daha da acısı, o zaman dilimlerinin yollarımızı memleket yerine tatil beldelerine düşürmesi. Kumsal, deniz, üç beş tarihi mekanda gezmek; bir büyüğün elini öpmekten daha cazip gelir oldu.

Yazarın asıl yakındığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çalışma şartlarının zorlaşması

B) Teknolojinin komşuluk ilişkilerini zayıflatması

C) Akraba ziyaretlerinin yerini başka şeylerin alması

D) Bazı koşulların insanları zorlaması

3. Yaşadığı hayatı beğenmeyen bir adam küçük bir rahatsızlık sebebiyle doktora gitti. Muayeneden sonra laf arasında şunları söyledi. "Biliyor musun doktor bey, üniversiteyi okumayı çok isterdim." Bunun üzerine doktor hemen sordu: "Peki, neden okumuyorsun?" Adam: "Çünkü otuz yaşındayım, evliyim, iki çocuğum var. Üniversiteyi bitirmem en az beş yıl sürer, o zaman otuz beş yaşında olurum," Doktor: "Peki, üniversiteye gitmezsen beş yıl sonra kaç yaşında olursun?" diye sorunca adam: "Yine otuz baş yayında olurum." diye cevap verdi. Fakat doktorun bu sorusu adamı çok düşündürmüştü. Bir süre sustu, canı sıkılmış gibiydi. Kendi kendine konuşmaya başladı: "Beş yıl sonra otuz beş yaşında olacağım, üniversiteyi okusam da okumasam da."

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tıp öğrenimi görmenin çok da zor olmadığı

B) Bir işi yapmak için yaşın önemli olmadığı

C) Hedefsiz insanların hiçbir işi başaramayacağı

D) Hedefe ulaşmak için çaba sarf etmek gerektiği

4. Çoğu ailede öteden beri kötü bir alışkanlık var; çocukluların söyletmez ve dinlemezler. Onlar sözlerine karışınca "Sen büyüklerin konuşmalarına karışma." der, onları sustururlar. Hâlbuki tam tersine çocuklar serbestçe konuşmaya; düşüdüklerini, duygularını olduğu gibi ifade etmeye teşvik edilmelidir. Böylece hem hataları düzeltmeye imkân bulunur hem de ileride yalancı ve iki yüzlü olmalarının önüne geçilmiş olur.

Yukarıdaki parçanın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çocuklara düşüncelerini ifade etmeleri için fırsat verilmelidir.

B) Çocukların söyledikleri her öneri kabul edilmelidir.

C) Çocuk toplumun en önemli parçasıdır.

D) Çocukla konuşurken onun anlayacağı kelimeler seçilmelidir.

Notlarım

5. Her yediğimizden vücuda bir yararı vardır diye düşünenlerdenim. Eskilep hep: "Canın istediği, vücuda şifadır." derler. Bazı uzmanlar karşı çıkacaktır bu düşünceye. Yani canımız çikolata çektiğinde şifa mıdır bize? Bana sorarsanız evet şifadır. Abartmamak kaydıyla bence insan canı istediği her şeyi yemeli.

Yukarıdaki parçanın ana fikri şağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İnsan, şifa bulmak istiyorsa canının istediği her şeyi sınısız yemelidir.
B) Ölçülü olmak şartıyla canımızın çektiğini yemek bize şifa verecektir.
C) Sağlığımıza dikkat etmeli, her şeyi yememeliyiz.
D) Bazı uzmanlara göre canımızın istediği her şeyi yememeliyiz.

6. Eski zamanlarda üç atlı bir çölde geçiyordu. kurumuş bir nehir yatağından geçerken bir ses işittiler: "Durunuz!" Hemen atlarını durdurdular. Ses, daha sonra atlarından inmelerini söyledi: "Yerden bir avuç taş alarak ceplerinize koyunuz ve yolunuza devam ediniz." Ses daha sonra dedi ki: "emrettiğim gibi yaptınız. Yarın güneş doğduğu zaman hem memnun hem de üzülmüş olacaksınız." Ne diyeceklerini bilemeyen atlılar yollarına devam ettiler. Ertesi sabah güneş yükseldiği zaman, ellerini ceplerine sokan bu üç atlı, ceplerideki taşların elmas, pırlanta, inci ve diğer kıymetli taşlara dönmüş olduğunu gördüler. Seviniyorlardı çünkü sesin emri üzerine taşları ceplerine koymuşlardı, üzülmüşlerdi çünkü daha fazla taş almamışlardı. İşte, eğitimin hikâyesi bu taşlar gibidir. İlkokulda, ortaokulda, lisede değersiz gibi görünen bilgiler bir gün bizim için çok kıymetli bir cevhere dönüşebilir.

Parçada verilmek istenen mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitimin temel şartı, öğrenilenlerin tekrar edilmesidir.
B) Hayatımız boyunca bir şeyler öğretme amacımız olmalı.
C) Yolumuza çıkan engeller bizi asla yıldırmamalıdır.
D) Bugün bize değersiz gibi görünen bazı bilgiler yarın çok değer kazanabilir.

7. Tiyatronun en büyük gücü "söz"dedir. üstün insanlardan bize kalan tek düşünce anıtı, bu kelimelerle örülmüştür. İnsanlığın sesi, tiyatroda duyulan sözlerle kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa geçer, geleceğe armağan kalır. Tiyatroda seyircinin kana kana içeceği bu söz yağmurudur, ruhlarını yıkayan bu söz tufanıdır.

Bu paragrafta tiyatronun hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Sağlam dili sayesinde insanlığın sesini geleceğe taşıması ve insanları etkilemesi
B) Sinemadan daha etkileyici bir sanat dalı olması
C) Üstün insanlar tarafından oluşturulan bir tür olması
D) Kültür ögelerini seyircide keyif oluşturarak aktarması

8. Eskimo dilinde "kâr" için elli, Arapçada "deve" için altı yüz, İtalyancada "makarna" için beş yüz kelime kullanılmaktadır.

Yukarıdaki parçada verilen örneklerle anlatılmak istenen nedir?

A) Dilin sınırını çözmek yazarların elindedir.
B) Toplumun yaşantısı dilin zenginliğini etkiler.
C) Toplumlar nasıl düşünürse öyle yaşar.
D) Düşüncenin gelişmesi dilin gelişmesine bağlıdır.

9. Mardin sokaklarından insanlar geçiyor. Kimi Türkçe, kimi Arapça, kimi Kürtçe konuşuyor. Kimsenin kimseyle bir dedir yok. Herkes birbirini anlıyor, birbirine dostça yaklaşıyor. Yaşlı biri duruyor ileride, önce Arapça sesleniyor birine, sonra yanından geçen birine Kürtçe bir şeyler söylüyor, Türkçe cevap veriyor. Mardin'de diller kol kola girmiş. Bir senfoni gibi karanlığın içine düşüyor. Akustik farklı ama anlamlar bir. Diller birbirini anlıyor, diller kol kola...

Parçada vurgulanmak istenen nedir?

A) Mardinlilerin yabancı dil öğrenmek için çaba harcadığı
B) Mardin'in dışarıdan çok göç aldığı
C) Mardin'de insanların sadece ana dillerini bildiği
D) Mardin'de farklı dilleri konuşan insanların birbirlerini anlayıp dostça yaşadığı

Kazanım: Metnin yardımcı fikirlerini belirler.

5 TEST

Notlarım

Yardımcı Fikir - I

1. 1940'tan 1986'ya kadar her sabah düşüncelerini denemeler hâlinde yazan Mehmet Kaplan, bu tür yazıları ile kendisini geniş bir çevreye tanıtmıştır. Kendisinin "düşünce çalışmaları" olarak nitelediği bu yazma şeklini Alain'den öğrenmiştir. Öğrencilerine de: "Yazarak düşünün." tavsiyesinde bulunmuştur.

Paragrafta Mehmet Kaplan ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Sabahları yazmayı tercih etmektedir.
B) Alain'in yazma şeklini uygulamıştır.
C) Yazarak düşünmenin önemine inanmıştır.
D) Denemelerinde anlaşılır bir dil kullanmıştır.

2. Masal, şiir, roman ve çizgi roman dışında çocukların en sevdiği yazı türlerinden birisi de denemelerdir. Okuma eşiği yüksek çocukların keyifle okuyacağı denemelerden oluşan "Gazoz Kapağı", çocuklara yazılmış bir mektup niteliğindedir. Yazarın çocukların dünyasından çıkardığı birçok ayrıntı kitapta oyun bahçesine dönüşmüştür.

Parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Deneme en çok okunan edebi türdür.
B) Masal, çizgi roman ve roman gibi türler çocuklar tarafından sevilir.
C) "Gazoz Kapağı"nda çocukların dünyası anlatılmıştır.
D) "Gazoz Kapağı"nı, okuma düzeyi yüksek çocuklar zevkle okuyabilir.

3. Ders anlatırken öğretmeni iyi dinlemek gerekir. Nerede, neyi vurguladığı hemen tespit edilmelidir. Derse ön hazırlık yapılması halinde ders takibi kolay olacaktır. Siz konuyu daha önce okuduğunuz için öğretmen anlatınca tekrar etmiş olacaksınız.

Paragraftan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Derse hazırlıklı girmeliyiz.
B) Derste öğretmeni dikkatli dinlemeliyiz.
C) Derste anlatılan her şeyi not almalıyız.
D) Derste anlatılanlara kulak kesilmeyiz.

4. Anadolu, birçok efsanenin türetildiği kültürlerin beşiği ve zengin bir coğrafyadır. Efsanelerin halk tarafından gerçek olduklarına inanılması, bu türü ilginç kılan bir başka unsurdur.

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Efsane türünü ilginç kılan başka etkenler de vardır.
B) Anadolu, kültürlerin beşiği konumundadır.
C) Anadolu insanı efsanelerin yaşanmış olduğuna inanmaktadır.
D) Efsane sözlü olarak yayılan bir edebi türüdür.

5. Özgürlük, Türk ulusunun vazgeçilmez kutsal değeridir. Tarih boyu ulusla bütünleşen bu değer insanın onunla yaşama kaynağıdır. Özgürlük bayrağını sonsuza dek dalgalandırmak; insan olmanın, erdemli yaşamanın zorunlu bir sonucudur.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Özgürlük Türk ulusunun vazgeçilmezidir.
B) İnsan olan özgürlük bayrağını dalgalandırır.
C) Türk ulusu başka uluslar gibi tutsak olmamıştır.
D) Erdemli yaşayan bir ulus özgürdür.

6. Babam üç yıl cephede kaldı. Annem savaşın acılarına tek başına katlandı. Anneme destek verecek güçte olmayışım üzerdi beni. II. Dünya Savaşı'nı birlikte yaşadık. Yaşadıklarım bende zamanla savaşa karşı olma düşüncesinin geliştirdi. İlk kitaplarım bu düşüncelerle doğdu. Ondan sonra yazdıklarımda da savaş karşıtlığından kurtulamadım.

Bu parçada yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Yazar savaştan çok etkilenmiştir.
B) Babası savaşta ölmüştür.
C) Yazarın babası savaşa katılmıştır.
D) Yazdıklarında savaş karşıtlığından bahsetmiştir.

Notlarım

7. Gerçek sevgi ve dostluk ancak insanların birbirilerini yakından tanımalarıyla kurulur. İnsanların birbirilerini tanımalarının en sağlam ve en iyi yolu edebiyattan geçer. Bir ülkenin, bir halkın edebiyatını bilmek; o ülkeyi ve halkı yakından tanımak sevmek demektir. Bu bakımdan yazarlar, yapıtlarıyla başka halklara kendi halklarını tanıtarak sevdirdikleri için gerçek barış elçileridir.

Bu paragrafta edebiyatın hangi işlevinden söz edilmemiştir?

A) Ülkeler arasındaki kültür alışverişine ortam hazırlamasından
B) İnsanlar arasında sevgi ve dostluk kurulmasını sağlamasından
C) Bir halkın edebiyatını bilmenin o halkı tanımak anlamına geldiğinden
D) Toplumlar arasında kültürel farklılıklar olduğunu kavramamızı kolaylaştırmasından

8. Eyfel Kulesi 1887 - 1889 yılları arasında Gustave Eiffel tarafından yüksek bir maliyette yapılmıştır. Bugün dünyanın en güzel mimarî yapılarından biri olarak görülen kule, yapıldığı yıllarda Paris halkının tepkisini çekmiş ve bir utanç lekesi olarak görülmüştür. Devrin sanat ve edebiyat çevreleri onu bir fabrika bacasına benzeterek kaldırılması için çalışmalar yapmışlardır.

Yukarıdaki parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?

A) Paris halkı kuleyi beğeniyle karşılamıştır.
B) Sanattaki esteteik anlayışı zamana göre değişiklik gösterebilir.
C) Eyfel Kulesi günümüzün mimari şahaeserlerindendir.
D) Dönemin sanat ve edebiyat çevreleri yapıyı beğenmemiştir.

9. - Okumayı sever misiniz?

Böyle soru olur mu? Elbette seversiniz; sevmeseydiniz bu gazeteyi almaz, bu satırları da okumazdınız. Hem kim olursa olsun bir yazarın hitap ettiği kimseler, kesinlikle kitap okumayı seven kimselerdir. Ama kimisi çok, kimisi az okur.

Bu paragrafta aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) İnsanların sadece gazete okuması gerektiğine
B) Okumayı sevmeyenin gazete bile almadığına
C) Kitap okuma sayısının kişiye göre değiştiğine
D) Kitap okumanın, okumayı sevdiğimizin göstergesi olduğuna

10. Tolstoy'a ''Nasıl mutlu oluyorsunuz?" diye sorduklarında şu cevabı vermiş:

- Sahip olduğum şeylere sevinerek sahip olmadıklarımı ise hiç düşünmeyerek mutlu oluyorum.

Parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) İnsan elindeki şeylerle yetinmesini bilmelidir.
B) İnsan elde edemedikleri için üzülmemelidir.
C) Mutluluğu yakalamak çok zor bir iştir.
D) İnsan sahip olduklarıyla mutluluğu yakalayabilir.

11. İsraf derecesinde para harcıyoruz ama bedava olan tebessümü kendimizden esirgiyoruz, az gülüyoruz, elimizden kitap yerine televizyon kumandası hiç düşmüyor, boş konuşup boş işlerle uğraşıyoruz.

Paragrafta aşağıdakilerden hangisinden şikâyet edilmemiştir?

A) Vaktimizi boş işlerle geçirmemizden
B) Az tebessüm ettiğimizden
C) Televizyona çok düşkün olduğumuzdan
D) Kazancımızı çevremizdekilere harcadığımızdan

Kazanım: Metnin yardımcı fikirlerini belirler.

6 TEST

Notlarım

Yardımcı Fikir - II

1. Bu sabah bahçede karşıma
Küçük bir serçe kuşu geldi
Havuzun taşına kondu
Bir içti, bir doğruldu
Nasıl da korkuyordu
Sen hiç korkma serçe kuşu
Suyunu rahat rahat iç
Sıhhat afiyetle uç
İnsanoğlu çeşit çeşit
Beş parmağın beşi bir mi

(Necati CUMALI)

Şiirde bahsedilen serçe için hangisi söylenemez?

A) İnsanlardan çekindiği
B) Susadığı
C) Ormanda yaşadığı
D) Korkusunu davranışlarıyla gösterdiği

2. Bir kahve molası vermek için bir yerlere gideriz. Masa ve sandalyeler sıra sıradır, bir köşede ise birkaç koltuk vardır. Onlar öyle koltuklardır ki oraya yerleşmek için sıra bekler, göz ucuyla takip ederiz boşalmasını. Onlar çocukluğumuzdan kalma ahşap iskeletli, aslan ayaklı, yüksek aralıklı berjerlerdir. Ne antika kadar eskidir ne de günümüze aittir. Formları farklıdır, bulundukları mekâna değişik bir hava katar. Sağlam ve dayanıklıdır. Geçmişin ruhunu taşımakla kalmaz, insana kendini özel ve güzel hissettirir.

Parçadan berjerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Günümüze ait olmadığı
B) Antika özelliği taşıdığı
C) Sandalyelerden daha fazla tercih edildiği
D) Bulundukları ortamı değiştirdiği

3. Edebiyatımızda kısa hikâyenin ilk ustası Ömer Seyfettin'dir. Çoğumuz heyecanla onun macera dolu hikâyelerini okumuşuzdur. Onun hikâyelerinde mutlaka önemli bir olay vardır. Ömer Seyfettin'in hikâyeleri çoğunlukla şaşırtıcı bir sonla biter.

Paragraftan Ömer Seyfettin'le ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Hikâyelerindeki olaylar önemlidir.
B) Hikâyelerinin sonu insanı hayrete düşürür.
C) Kendisini insanların eğitimine adamıştır.
D) Macera dolu hikâyeler yazmıştır.

4. Kalp kırmazsam
Hayat boşuna değildir
Zor bir hayatı kolaylaştırabilirsem
Ya da birinin ızdırabını hafifletebilirsem
Ya da yaralı bir kuşu
Yuvasına bırakabilirsem
Hayat boşuna değildir

Aşağıdakilerden hangisi şiirde anlatılmak istenen düşünceyle aynı doğrultuda değildir?

A) Kötülük ile geçen bir hayat boşuna yaşanmıştır.
B) Herkes kendi hayatını düzeltmekle sorumludur.
C) Yapılan hiçbir iyilik küçük ve önemsiz değildir.
D) İnsanlara yararlı olunduğu ölçüde hayat anlam kazanır.

Notlarım

5. Adana'nın simgesi olarak kabul edilen Taşköprü, Roma Dönemi eseridir. Seyhan Nehri üzerinde bulunan, aslen 21 gözlü olan köprü, Seyhan Nehri'nin ıslahı sırasında 7 gözünün toprak altında kalmasıyla 14 gözlü olarak hizmet veriyor. 2006 yılı başında Taşköprü'nün restorasyon çalışmalarına başlanmış ve 2007 başlarında çalışma sona ermiştir. Ayrıca Taşköprü dünyada hâlâ kullanılan en eski köprüdür.

Parçadan Taşköprü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Adana'nın simgesi olarak kabul edildiği
B) Dünya'daki en uzun köprü olduğu
C) Bazı gözlerinin toprak altında kaldığı
D) Roma Dönemi'nde yapıldığı

6. Yazmak öyle basit bir etkinlik değildir. Onun kendine özgü bir dizi yöntemi vardır. Hele bir de yazdıklarım sanat olsun diyorsan o vakit daha fazlasına ihtiyacın olacaktır. Bir kere yazmaya başlaman için önce birikime ihtiyacın var. Hem de öyle bir birikimi olmalı ki yazma konusunda söz sahibi olmuş sanatçıların edebî zevkine ulaşabilmelisin. Onların en güzel yönlerini seçip yakalamalısın ve o yakaladıklarını kendi benliğinle, zekinle özgün bir kalıba koyabilmelisin. Bütün bunları yaptığında artık yazmaya hazır hâle gelmiş sayılırsın.

Metinde yazmayla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Yazmanın zor bir etkinlik olduğuna
B) Yazmaya başlamanın hazırlık gerektirdiğine
C) Yazmaya başlamadan önce önemli sanatçılarını anlayabilmek gerektiğine
D) Yazı yazmanın çok kazançlı bir iş olduğuna

7. Antalya'da geceden bu yana aralıksız yağan yağmur birçok ev ve işyerinin su altında kalmasına neden oldu. AA muhabirinin Meteoroloji Bölge Müdürlüğünden aldığı bilgiye göre, Antalya'da 20 saattir aralıksız yağan yağmur nedeniyle metrekareye 150 kg yağış düştü. Antalya'da son 20 saatte, metrekareye düşen yağış miktarının, yıl ortalamasının Kepezaltı, Teoman Paşa, Güneş ve Habibler'deki evlerin sular altında kaldığını söylediler. Yardım çalışmalarında 11 ekibin görev yaptığını belirttiler.

Yukarıdaki gazete haberinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Su baskınının en çok nerelerde etkili olduğuna
B) Yağmurun günün hangi diliminde yağmaya başladığına
C) Yardım çalışmalarında kaç ekibin görev yaptığına
D) Yardım çalışmalarını hangi kurumun yarüttüğüne

8. Otobüsün şoförü ufak tefek bir adamdı. Direksiyonunun arkasında daha da küçük görünüyordu, yola çenesinin ucuyla bakıyordu. Otobüsü temkinli sürüyordu. Virajlı yollardan inerken frene basmayı, vitesi düşürmeyi ihmal etmiyordu ve hızı otuz kilometrenin üstüne çıkarmıyordu. Düz yollarda da trafik kurlallarını dikkatli uyguluyordu. Düz yollarda da trafik kurallarını dikkatli uyguluyordu. Yolun üzerenide heybesi sırtında bir köylü ya da başıboş bir hayvan gördü mü hemen gazı kesiyor, hızı azaltıyordu.

Yukarıdaki parçada sözü edilen şoför aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

A) Dikkatli
B) Duyarlı
C) Korkak
D) Kuralcı

Kazanım: Karışık verilen cümlelerden anlamlı ve kurallı metin oluşturma.

7 TEST

Metin Oluşturma - I

1. S. Seçilen ve ayıklanan iri taneli pirinçler pişirilmeden önce ılık suda ıslatılmalı ki taneleri daha güzel olsun.

K. Islatılan pirinç, ıslatıldığı suda oluşan beyazlık gidene kadar yıkanmalıdır.

I. Pilavın lapa olmaması için öncelikle iri taneli ve kaliteli pirinç seçilmelidir.

A. Yıkanan pirinç kısık ateşle büyük bir kaşıkla karıştırılarak kavrulmalı, pirinçler piştikten sonra üzerine birkaç damla limon sıkılmalı ve iki tane küp şeker koyarak parlak ve taze görünmesi sağlanmalıdır.

Yukarıda pirinç pilavının yapılış aşamaları karışık olarak verilmiştir.

Bu aşamalar doğru sıralandığında aşağıdaki kelimelerden hangisi ortaya çıkar?

A) ASIK B) ISKA
C) ASKI D) KISA

2. A, B, C harfleriyle gösterilen parçalar bir yazının giriş gelişme ve sonuç bölümleridir.

A. Ancak salt çoğunluk İstanbullulardan oluştuğu için sonunda toplantının İstanbul'da yapılmasına karar verilir.

B. Oysa diğer bilim adamları çok uzak şehirlerden de katılacağı için şehir dağılımının dikkate alınarak ortak yakınlıkta bir yer bulunmasını ve buna göre daha merkezi bir yerde toplanılmasını önermektedir.

C. Türkiye'nin birçok üniversitesinden bilim adamının katılacağı bir toplantı yapılacaktır. Salt çoğunluğu İstanbullular oluşturduğu için bu şehrin bilim adamları toplantıyı İstanbul'da yapmak istemektedir.

Bu parçalar aşağıdakilerin hangisinde giriş gelişme ve sonuç biçiminde sıralanmıştır?

A) B - A - C B) C - A - B
C) A - B - C D) C- B - A

3. Aşağıda bir paragrafın cümleleri karışık olarak verilmiştir.

1. Erkek çocukları bu sopayı ayaklarının arasına alır ipi kuvvetlice tutarak istedikleri tempoda ata binerek koşarlardı.
2. Kısacası eski dönemlerde kız çocuklarının ve erkek çocuklarının oyuncakları değişikti, şimdi ise hepsinin ortak oyuncağı bilgisayar oyunları oldu.
3. Eski dönemlerin bez bebeği kız çocuklarının önemli bir idol oyuncağı idi.
4. Erkek çocuklar için ise uçurtma çok önemli bir oyuncak idi, bunun yanında bir tarafına kalınca bir ip bağlanmış sopa uçan at küheylan olarak büyük önem taşırdı.

(İdol: Örnek alınan, en çok hayranlık duyulan kişi.)

Kaç numaralı cümle paragrafın akışına göre en başta yer almalıdır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. 1. Önce fuarın yerleşim planını gözden geçirmeliyiz.
2. Sonra da almak istediğimiz kitapların hangi yayınevinde satıldığını ve bu yayınevinin nerede olduğunu bilmeliyiz.
3. Bu şekilde yaparsak hem zamandan tasarruf eder hem de fuarda kargaşaya neden olmayız.
4. Bu iki aşamadan sonra fuarı genel olarak turlamalı ve bütçemize göre bu turlama esnasında alacaklarımızı netleştirip alışverişe öyle başlamalıyız.

Yukarıdaki parçanın anlam bütünlüğünün sağlanması için hangi iki cümlenin yer değiştirilmesi gerekir?

A) 2 ve 3. B) 2 ve 4.
C) 3 ve 4. D) 1 ve 3.

Temel Bilgi

Bilgilendirici Metinler

- Okuyucuya bilgi veren, okuyucuyu herhangi bir konuda aydınlatan ve okuyucuya bilgiler sunan metinlere bilgilendirici metin adı verilir.
- Bilgilendirici metinler, okuyana açık bir şekilde bilgiyi sunar. Bu nedenle kelimeler genellikle gerçek anlamlarda kullanılır ve bilgi verdiği için nesneldir. Açık bir anlatımı ve kolay bir dili vardır. Özellikle bilimsel çalışmalarda ve akademik bilgi sunumu alanlarında bilgilendirici metinler kullanılır.
- Makale, deneme, köşe yazısı (fıkra), sohbet, haber yazısı, eleştiri, bilimsel ve tarihi metinler bilgilendirici metin türlerindendir.
- Metinler, paragraflardan oluşur.
- Bir olayı, olguyu, düşünceyi, varlığı, kavramı bir anlam bütünlüğü içerisinde anlatabilmek için bir araya gelen cümleler topluluğuna "paragraf" denir. Paragraflar genel olarak anlam ve yapı, dil ve anlatım yönü ile ele alınır. Buna paralel olarak konular işlenir ve bu konulara yönelik sorular sorulur.
- Paragraflar bir araya gelerek metinleri oluşturur. Bilgilendirici metin yazabilmek için öncelikle metnin bölümleri kavranmalıdır.

Temel Bilgi

A) Giriş, Gelişme ve Sonuç Bölümlerinde Yazılacakları Belirleme

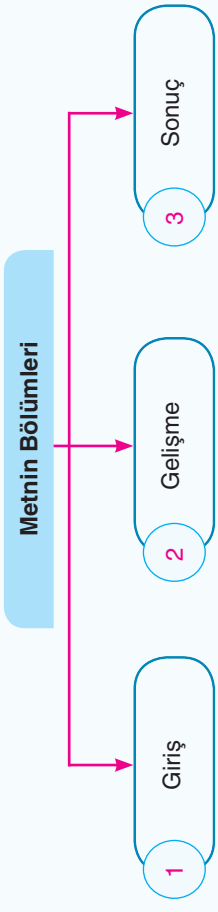

1. Giriş

- Konu bu bölümde verilir.
- Kendisinden önce başka bir cümlenin olduğunu düşündürmez.
- Tanımlama tekniğinden yararlanır.
- Yazar bir fikir öne sürerek metne giriş yapar.
- Giriş cümlelerinde "çünkü, bile, böylece, sonuçta" gibi bağlayıcı sözcükler yer almaz.

5. Rakamlarla gösterilen parçalar bir metnin ''giriş, gelişme, sonuç" bölümleridir.

1.	''Sabır Taşı" adlı kitap Zafer Yayınlarından çıkmış. Filiz Güner tarafından kaleme alınan kitapta birbirinden güzel 20 masal var.
2.	Masalların resimleri de bir başka güzel. İnsan o güzel resimlere bakınca ressam olmak istiyor nedense.
3.	Bu masallardan en ilginci ''Dev Buğday Tanesi". Ne kadar büyük olur ki demeyin. Sevgi ile yetiştirirseniz kocaman olabiliyormuş.

Bu parçalar aşağıdakilerin hangisinde ''giriş, gelişme, sonuç" **biçiminde sıralanmıştır?**

A) 1, 2, 3 B) 3, 1, 2
C) 1, 3 , 2 D) 2, 1, 3

6.

1.	Bu telaş niye diyeceksiniz. Goncayı güneşe göstermemek içindir. Aksi halde o güzel kokular güneş ışıklarının tesiriyle uçar kaybolur.
2.	Bütün şehir halkı erkenden uyanmış, sevinçli bir telaş içindedir. İşçi kızlar birbirleriyle şakalaşarak acele acele ovalara, gül bahçelerine koşuşurlar.
3.	Bunun için şehir halkı sabah erkenden bahçeye gider. Goncalar sepetlere sepetler çuvallara, çuvallar arabalara dolar. Aynı kafile yorgun fakat vazifesini yapmış insanların sevinci ile türküler söyleyerek geri döner. Bütün bu işler 3-4 saat gibi kısa bir zamanda olup bitmiştir.

Buna göre yukarıdaki cümleler olay sırasına göre dizildiğinde sıralama nasıl olur?

A) 1- 2- 3 B) 3- 1- 2
C) 2- 1- 3 D) 2- 3- 1

7. Aşağıda bir metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri karışık olarak verilmiştir.

A.	Pekmezlik siyah üzümler çok tatlı olur, bekletilmeye gelmezdi. Eylül ayı içinde üzümler olgunlaşınca hemen at ve eşek sırtına yüklenir, eve getirilir, şirevet denilen kalın tahtalardan yapılan oluğa boşaltılırdı.
B.	Köyün bağlarında çeşitli tat ve kokuda siyah ve beyaz üzümler vardı. Genellikle kalın kabuklu olan beyaz üzümler saplarından bağlanarak duvara asılır veya sergilerin üzerine serilirdi. Siyah üzümle ise pekmez yapılırdı.
C.	Elbiselerini dizlerine kadar toplayan köylüler ayak ve bacaklarını güzelce yıkar, şirevete girerek üzümü çiğnerlerdi. Çiğnenen üzümlerden çıkan şıra denilen şerbet, şirevetin aşağı tarafındaki delikten altında bulunan heykeye akardı. Heybede toplanan şıra, içinde pekmez toprağı olan kazanlara boşaltılırdı.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde metin bölümlerini ifade eden harfler ''giriş, gelişme, sonuç" **şeklinde sıralanmıştır?**

A) C, B, A B) A, C, B,
C) A, B, C D) B, A, C

8. Aşağıda bir paragrafın cümleleri karışık olarak verilmiştir.

1.	Bu güzel soru babayı düşündürür, çekilen fotoğrafların anında görülebileceği bir makine yapmak için kolları sıvar ve laboratuvarında çalışmaya başlar.
2.	Basit sorular, yaşamı kolaylaştıran buluşlara dönüşebilir, bu soruları hafife almayın.
3.	Bir süre sonra da çekilen fotoğrafı anında görebilme imkânı sağlayan polaroid fotoğraf makinesini bulur.
4.	Söz gelimi Edward Land ailesiyle gezintiye çıktığında kızı ona, çekilen fotoğrafları görmek için neden beklemek gerektiğini sorar.

Kaç numaralı cümle bu paragraftaki düşünce akışına göre en sonda yer almalıdır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Karışık verilen cümlelerden anlamlı ve kurallı metin oluşturma.

8 TEST

Metin Oluşturma - II

1.

A.	Yakın bir gelecekte giydiğimiz tişört, üzerindeki nanosensörler sayesinde kalp atışlarımızı, vücut ısımızı ve kan şekerimizi düzenli kontrol ederek istenmeyen bir durum olduğunda bizleri ya da kablosuz bir hatla doktorumuzu haberdar edebilir. Hatta MP3 çalarımız, elbisemizin güneşten elde ettiği enerjiyle çalışsa ya da cep telefonlarımızı elbiselerimiz şarj etse ne güzel olurdu değil mi?
B.	Tekstil endüstrisi nanoteknoloji sayesinde biraz rahatlar. Nano malzemeler kullanılarak daha önce hayal bile edemediğimiz çok çeşitli fonksiyona sahip kumaşlar elde ediliyor. Üzerine bir bardak meyve suyu dökülen pantolonumuzun sahip olduğu suyu itme özelliği pantolonumuzun kirlenmesine engel olabilir. Daha ötesi…
C.	Son yıllarda her alanı etkilemeye başlayan nanoteknolojilerden en çok tekstil endüstrisi nasibini alacak. Katma değeri yüksek nanoteknoloji tabanlı akıllı tekstil ürünleri, en önemli ihracat kaynağımız olan tekstil endüstrisine soluk aldırabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde metnin bölümlerini ifade eden harfler "giriş,gelişme ve sonuç" **şeklinde sıralanmıştır?**

A) C-A-B B) C-B-A
C) B-A-C D) A-C-B

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi, bir paragrafın sonuç bölümünden alınmıştır?**

A) Kitabevine roman almak için gittim.
B) Ben geçen yaz Antalya'daydım.
C) Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır.
D) Özetle, artık bu tür kitaplar okunmuyor.

3.
1. Oluşturulan kitap iki bölüme ayrılmıştır.
2. Sanatçının mektupları bir araya getirilerek bir kitap oluşturulmuştur.
3. Birinci bölümde, sanatçının yazdıkları, ikinci bölümde sanatçıya yazılanlar yer alıyor.
4. Sanatçı, ikinci bölümde kendisi için yazılanları olduğu gibi vermiş.

Yukarıdaki karışık olarak verilen cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturduğumuzda sıralama nasıl olur?

A) 2-3-1-4 B) 2-1-3-4
C) 1-3-2-4 D) 4-3-2-1

4.
1. Yeter ki biz kişinin onu fark etmesini sağlayalım.
2. İnsandaki bencil, kötü duyguları ortadan kaldıralım.
3. Barış; havada, suda, ateşte, toprakta değil insanın gönlündedir.
4. Bunların yerine insanlığa faydalı güzel duyguların filizlenmesini sağlayalım.

Yukarıdaki numaralı cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda kaç numaralı cümle sonuç cümlesi olur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5.
1. Kısacası dengeli beslenmek sağlık açısından önemlidir.
2. Örneğin bakteriler de insan vücuduna zararlıdır.
3. İstanbul'a geldiğimde kızım yedi yaşındaydı.
4. Özetlemek gerekirse çok fazla şeker tüketimi zararlıdır.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi bir paragrafın gelişme bölümünde alınmış olabilir?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Temel Bilgi

2. Gelişme

- Yazarın konuyla ilgili yazmak istediği her şey bu bölümde verilir. Yazının omurgasını oluşturur.
- Yapısında "çünkü, böylece, bile..." gibi bağlayıcı ögelere yer verilir.
- Karşılaştırmadan yararlanılır.
- Sayısal verilerden yararlanma yoluna gidilir.
- Örnekleme tekniklerinden yararlanılır.
- Konuyu açıklayan, örneklendiren bölümdür.

3. Sonuç

- Gelişme bölümünde anlatılanların sonuca bağlandığı bölümdür.
- Bu bölümde, üzerinde durulan duygu ve düşünceler özetlenerek bir yargıya bağlanır.
- Sonuç cümlesi, dil ve düşünce bakımından kendinden önceki cümlelere bağlıdır.
- Paragrafta vurgulanmak istenen yargı yani ana düşünce genelde sonuç bölümünde verilir.
- Sonuç bölümü "demek ki, öyleyse, anlaşıyor ki, sonuç olarak, kısacası" gibi özetleme anlamı taşıyan sözcüklerle başlayabilir.
- Sonuç cümlesini bulmak için "Düşüncenin akışına göre bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisini getirilebilir?", "Paragraf, aşağıdaki cümlelerin hangisi ile sürdürülürse anlam bütünlüğü sağlanır?" , "Parçadaki düşüncenin akışına göre son cümle aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?" soruları parçaya sorulur.

Temel Bilgi

Örnek:

Parçadaki olaylar genellikle iyi, kötü, doğru, yanlış üzerinden kurgulandığından çocuğun eğitimine katkısı vardır. Okul öncesi çocuğu, hayalle gerçek arasında gidip gelir ve çoğu zaman izlediği çizgi filmleri, dinlediği masalları, buradaki olayları ve kahramanları gerçek zanneder. Ona göre her şey canlı ve hareketlidir. Bu anlamda okul öncesi çocuklara temel alışkanlıklar verilirken masallardan faydalanmak mümkündür. Masalların konusu ve kurgusu çocuğun gelişim sürecine uygun olmalı ve konular pek fazla abartılı olmamalıdır. Çünkü masalların çocuğun dünyasında önemli bir yeri vardır. Çocuk iyilerin yanında, kötülüğün karşısında olmayı buradaki olaylarla öğrenecektir. Sonuç olarak masalların çocuğun gelişiminde ve iyiyi kötüden ayırt etmesinde büyük katkıları vardır.

➥ Yukarıdaki metinde kırmızı renkle yazılmış cümle paragrafın giriş bölümü, siyah renkte yazılı cümleler paragrafın gelişme bölümü, yeşil renkle yazılı cümle de paragrafın sonuç bölümüdür.

6. Aşağıdakilerin hangisi bir metnin giriş bölümüdür?

A) Romanı roman gibi okumak için romanı biçiminden, dilinden soyutlamak gerekir.
B) Romandaki biçiminin aksaklığını açıklamak için bu yöntem yeterli değildir.
C) Her aklı başında okur ve eleştirmeni ötekilerden ayıran, romanı roman gibi okumalarıdır.
D) Bu roman yalnızca yazarın dünya görüşünden yola çıkılarak yorumlanmalıdır.

7. Öyleyse iyi bir okuyucu, kendini eğiterek yetiştiren ve anlatım yeteneğini geliştiren kişidir.

Yukarıda verilen metin parçanın hangi bölümünden alınmıştır?

A) Giriş
B) Gelişme
C) Başlık
D) Sonuç

8. 1. Sonbaharın olmazsa olmazı, bu yapraklar arasında yapılan yürüyüşlerdir.
2. Yeşilin kırmızıya, kırmızının sarıya dönüştüğü, doğanın renk cümbüşüne ev sahipliği yaptığı en güzel mevsimdir sonbahar.
3. Bundan olsa gerek insan her yerde ağaç görmek ister.
4. Rüzgârla savrulan yaprakların yere düşmesini bekler.

Numaralandırılmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturmak istersek cümleleri nasıl sıralamalıyız?

A) 2-3-4-1
B) 1-4-2-3
C) 2-1-4-3
D) 3-4-1-2

9. Aşağıdakilerin hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olamaz?

A) Ahmet ve Mehmet Türkçe dersini çok seviyor.
B) Metin ise matematikte daha başarılı.
C) Arif okulun gözde öğrencilerinden birisidir.
D) Mine 6/C sınıfında öğrencidir.

10. Yavuz Sultan Selim, yapacağı seferleri hep gizli tutmuştur. Böyle bir sefer sırasında vezirlerinden biri ısrarla seferin nereye yapılacağını sormuş. Padişah: "Sen sır saklamayı bilir misin?" demiş. Vezir, seferin nereye yapılacağını öğrenme umuduyla: "Evet sultanım." demiş. Bunun üzerine Yavuz Sultan Selim şu susturucu karşılığı vermiş: "Ben de bilirim."

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Başkalarının sırlarını öğrenmeye çalışmak doğru değildir.
B) Bizden daha önemli konumlarda olan insanlara karşı nasıl davranacağımızı bilmeliyiz.
C) İnsan kendine ait sırları da saklamayı bilmeli.
D) Meraklıların sonu hiç bir zaman iyi olmamıştır, olmaz da.

11. (I) İnsanlığa, insan sevgisine alışmak, insansız edememektir uygarlık. (II) Yoksa suç yasalarını uygulamakla, hırsızı tedirgin ederiz belki; ama hırsızlığı kaldıramayız. (III) Suçlu denen kişinin eline takılan kelepçe ile her kapının üstündeki kilidin, ülkeleri çeviren dikenli tellerin arasında hiç ayrı gayrı yok. (IV) Sokaktaki dilenci ile başka ülkelerde açlıktan kırılan insanların arasında da ayrı gayrı yok. (V) Tümü insana, insan sevgisine dayanamayan bir çağın ürünü.

Numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın ana düşüncesidir?

A) I
B) II
C) III
D) IV

Kazanım: Metni uygun biçimde tamamlar.

9 TEST

Notlarım

Metin Tamamlama

1. ..... Düşe kalka geçtiğimiz keçi yolları akşama doğru bizi köye götürdü. İnce bir yağmur yağıyordu. Herkes akşam telaşı içindeydi. Hayvanları evlerine dönmüş, kapı önlerinde sahiplerini bekliyordu.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sabahtan beri yürüyorduk.
B) Oraya vardığımızda sabah olmak üzereydi.
C) Otomobille yolculuk yapıyorduk.
D) Herkes gelmişti.

2. Hayvanlara verilmiş önemli özelliklerden biri de bulunduğu çevrenin farkında olmalarıdır. Böylece hem kendi cinsleriyle iletişim kurar hem de diğer hayvanlardan haberdar olurlar. Tabi bunu yaparken her hayvan türü kendine has iletişim dili kullanır.....

Paragrafın anlam bütünlüğü dikkate alındığında üç nokta ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hayvanlar aleminin zengin çeşitliliği içinde öyle canlılar vardır ki azim ve gayretleriyle bizlere bile örnek teşkil ederler. Büyük yolculuklara çıkar, uzun mesafeler kat eder, pek çok zorluğun üstünden gelirler.
B) kimileri bizim duyduğumuz ya da duymadığımız sesler çıkararak kimileri kokular yayarak, kimileri de mesajlarını hareketleriyle iletirler.
C) göç sırasında birbirinden ayrılmayan kazlar yol boyunca hep kendilerine ilham edildiği gibi hareket eder. Önce havada "V" şekli oluşacak biçimde dizilirler.
D) bir kuş, bir kedi veya yavru bir köpek gördüğümüzde onu sevmek onunla oynamak isteriz ya da bir akvaryumun önünde durup balıkları seyretmek veya tavşanlarla oynamak bizlere heyecan verir.

3. Ayrıntılar genellikle yaşanmışlıkla ilgilidir. Yaşanmışlıklardır ayrıntıları besleyen, zenginleştiren. Ne var ki yaşantı olsun, ayrıntılar olsun, bir araçtır yazar için. Yazarlarımız vardır gücünü yaşanmışlıklardan alır ama gerekli bir alt yapısı olmadığından başarıya ulaşamamıştır. Ayrıntılara yaslanan ama ayrıntılar içinde boğulan yazarlarımız da vardır. Bu nedenle .....

Bu paragrafın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) ayrıntıların dozu iyi ayarlanmalıdır.
B) bu nedenle yazarlarımız her ayrıntıyı kıvamında kullanmalıdır.
C) yazarlar ayrıntılardan her zaman uzaklaşmalıdır.
D) ayrıntılara yazarlar belli ölçüde başvurmalıdır.

4. Çevresel kirliliğe karşı ilk eğitim ailede verilir. Anne ve baba evi düzgün tutmakla evsel atıkları çöpleri uygun şekilde değerlendirip örnek olarak çocuklara bu karakteri kazandırmak için bir başlangıç oluşturabilir. Ailesini her gün kitap okurken gören bir çocuğa "Kitap oku." denmez. Görgü kuralları da ilk önce aile de verilir. Çocuk öğrendiklerini yapmaktan çok yapılanları öğrenir ve örnek alır. Öyleyse .....

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) çocuklarınızı doğa kirliliğine karşı bilinçlendirin.
B) çocuklarınızın nasıl olmasını istiyorsanız siz de öyle olun.
C) çocuklara kitap okutmak için çeşitli cezalar uygulayın.
D) çocuklar iyi bir eğitim alması için özel okulları araştırın.

Notlarım

5. Ulusların güzellik anlayışları farklıdır. Bir ulusun güzel bulduğunu ..... çünkü güzellik anlayışı ulusaldır. Eğer bir ulus, ulusal zevkinden uzak düşmüşse sanat alanında yaptığı şeyler taklitlerden oluşur. Güzel sanatlarda başarılı olmak isteyen bir ulus, her şeyden önce ulusal zevkine önem vermelidir.

Parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) başka bir ulus beğenmeyebilir
B) başka bir ulus beğenebilir
C) diğer uluslar da güzel bulabilir
D) sanat eserlerinden anlarız

6. Sanat ve edebiyatla yakından ilgilenmeyen bir tek ''büyük kişi" tanımıyorum. Sanayici, politikacı, bürokrat, asker, bilgin, teknisyen... Mesleği ne olursa olsun zirvelere yerleşenlerin hepsinde de sanata ve edebiyata ilgi gördüm. Bu ilginin nedeni büyük oluşları değildir. Tam aksine.....

Paragrafın aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülmesi uygun <u>değildir</u>?

A) sanat ve edebiyatta büyük başarılar kazanmalarıdır.
B) bu ilgiyle birlikte büyümeleridir.
C) beğenilen kişiliklerine bu ilgiyle kavuşmuşlardır.
D) sanat ve edebiyat sayesinde alanlarında büyük insanlar olmuşlardır.

7. Dünya ormanlarındaki ağaçlar bir yılda 93 milyar ton oksijen üretmektedir. Bu miktar karadaki tüm bitkilerin ürettiği oksijenin %66'sını oluşturmaktadır. Ormanların tahribi .....

Düşüncenin akşına göre parça aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

A) yeni ve düzenli şehirlerin oluşması anlamına gelmektedir.
B) bütün problemlerin sebebidir.
C) oksijen oranının bitkilerde daha fazla olacağı anlamına gelir.
D) bütün canlı yaşamının tehdidi anlamına gelir.

8. Bizim şairlerimizi, romancılarımızı, yazarlarımızı yine ''biz" okuduk, bestecilerimiz "bizim için" şarkı bestelediler ve şarkıcılarımız "canlarından çok sevdikleri biz aziz dinleyiciler için" bu eserleri seslendirdiler. Bu yüzden...

Parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) sanatımız tüm dünyaya yayılmıştır.
B) sanatımız kendi kabuğunu kıramamıştır.
C) dünya çapında bir sanatçımız olmadı.
D) sanatçılarımız ülke sınırlarını aşamadı.

9. Nasrettin Hoca çoğu zaman karşısındakini üzmemek için bencillik, aç gözlülük, yalancılık gibi birçok kabahati üstüne alır; kendisi ile alay ediyormuş gibi görünür. Örneğin başkasının bostanına girip kavun karpuz aşırmak ister. Bunun yanlış olduğunu bilmez mi? Elbette bilir. Ama dediğimiz gibi onun amacı başkadır. Başkasının malına el sürmenin kötülüğünü eleştirmektir yapmak istediği. Böyle davranmakla ''....." der gibidir.

Parçadaki boşluğa aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilirse Nasrettin Hoca'nın vermek istediği mesaj vurgulanmış olur?

A) Kimsenin tavuğuna kış deme.
B) Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla.
C) Kime niyet kime kısmet.
D) Leb demeden leblebiyi anla.

Kazanım: Metnin akışını bozan cümleyi belirler.

10 TEST

Notlarım

Düşünce Akışını Bozan Cümleler

1. (1) Çocukken hepimizin düşlerini süslemiştir gökyüzünde süzülerek giden uçaklar. (2) Bazen umut bazen sonsuzluk bazen özgürlük ve bazen de kaçıştır. (3) Dünyaya baktığımızda da kimi insanların bu uğurda mücadele ettiğini görürüz. (4) Her ne olursa olsun kimileri için hâlâ bir düştür bu.

Numaralanmış cümlelerden hangisi parçanın anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

2. (1) Okulumuzda her gün, sağlam iki cümle kuramayan, duygularını söze dökemeyen, düşüncelerini anlatamayan yüzlerce gençle karşılaşıyorum. (2) Bence ana dilinin öğretilmesini okuldan beklemek yanlış bir tutumdur. (3) Okulumu da çok seviyorum. (4) Çünkü sorun öğrenim değil, anlatım olanağı bulma sorunudur.

Bu parçada, numaralanmış cümlelerin hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

3. (1) Adalet Ağaoğlu'nun ilginç romanı "Üç Beş Kişi" yi dün bitirdim. (2) Okuduğum bütün romanlar, sahici bir başlangıçla bitsin istedim." cümlesi ile bitiyor. (3) Bu cümle, romanın ana kişilerinden Kısmet'in içinden geçirdiği bir cümle. (4) Adalet Ağaoğlu Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının önemli yazarlarından biridir.

Parçada, numaralanmış cümlelerin hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. (1) Toros Ekspresi Haydarpaşa Garı'na girince yolcu bekleyenler, trenin kapılarına koştular. (2) İstanbul'da tarihî öneme sahip birçok yapı bulunmaktadır. (3) Tren sarsıntısının yorgunluğundan kurtulan yolcular, trenden inip karşılayıcılarını aradılar. (4) Kimisi de ellerinde sepetler, vapur iskelesine doğru yorgun adımlarla ilerlediler.

Numaralanmış cümlelerin hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. (1) Yayın ortamımız da genel bilgi ansiklopedileri, bütün dalları içeren sözcükler vardır. (2) Bu sözlüklerde bütün maddeler genel bir sözcük kapsamını ve anlamını aşan yorumlarda verilmektedir. (3) Oysa uzmanlığın egemen olduğu çağımızda bunlardan çok daha önemlisi, belli bir dalı ayrıntılarıyla ortaya koyan sözcüklerin kitaplarımızda var olmasıdır. (4) Yazarın, "Gerçekçi Tiyatro Sözlüğü" hiç kuşkusuz alanındaki bu eksikliği gideren önemli en önemli çalışma. (5) Kimi yazarlar yapıtlarında kullandıkları kimi sözcüklerin yansıttıkları anlamlara sözlükten bakma zahmetine girmiyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşünce akışını bozmaktadır?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

6. (1) Geçmişin üzerinde çok durup düşündüğüm için geleceğimden çaldım. (2) Arkadaşlarım şimdi yeni ufuklara açıldı. (3) Birçoğu farklı yerlerde başarının zevkini yaşıyor. (4) Bense anılarımla birlikte bu evde yaşıyorum. (5) Onlar ülkemiz için bazı çalışmalar yapıyor.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisi düşünce akışını bozmuştur?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

Notlarım

7. (1) Bir ülkede tiyatro varsa kötülükler sürüp gitmez. (2) Çünkü hayatın bir örneği olan sahnede aktörler insanlara ayna olur. (3) Biz kendimizi onlarla görürüz. (4) Tiyatro eğitimi belli bir yaşa gelmiş hemen her bireye verilmeli. (5) Onlar bize ne olduğumuzu ve ne olmaktan korktuğumuzu gösterir.

Bu parçada düşünce akışını bozan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

8. (1) İskelet gibi kupkuru bir ağaç, bir sabah karşımıza çiçeklerle donanmış bir gelin edasıyla çıkar. (2) Bu değişim tamamen gürültüsüz meydana gelmiştir. (3) Hiçbir insan o ağaçta çiçeklerin ne zaman açtığını görmemiştir. (4) Bunun için herkes şaşırır ve kimse bu güzelliğe inanamaz. (5) Her mevsimin güzelliği farklıdır elbet.

Bu parçada düşüncenin akışını bozan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

9. (1) Altıncı yüzyılın başlarında Hindistan'da ortaya çıkmıştır satranç. (2) Aynı yüzyılın sonlarına doğru kültürel etkileşim sayesinde bütün dünyaya yayılmıştır. (3) Günümüzdeki en büyük ustalarıysa Rusya'dan çıkmıştır. (4) Ülkemizdeki gelişimi ise son beş yılda hız kazanmıştır. (5) Her toplumun birbirinden çok farklı özellikleri vardır.

Numaralanmış cümlelerin hangisi düşünce akışını bozmuştur?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

10. (1) Eleştirmenlerin hiçbiri bir yazarı bulunduğu düzeyden daha üste çıkarmaz. (2) Hiçbir kitle iletişim aracı da yapamaz bunu. (3) Fakat onlar çeşitli yöntemlerle - ki bunların bir kısmı magazinseldir - ilgileri bir yazarın üstüne çekebilir. (4) TV, radyo gibi kitle iletişim araçları toplum yaşamında önemli roller oynar. (5) Böylece bir süre için sıradan bir yazar okurlara iyi bir yazarmış gibi sunulabilir.

Bu parçada düşünce akışını bozan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

11. (1) Yoğurt, besleyici özelliği yüksek olmasıyla birlikte sindirimi en kolay besinlerdendir. (2) Sağlık açısından gerekli maddeleri içerir. (3) Yemeğe dolgunluk verir. (4) Damakta ferahlatıcı bir lezzet bırakır. (5) Bazı besinlerin ısrarla tüketilmemesi bana anlamsız gelmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmuştur?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

12. (1) Her çağda üstüne tarih kokusu sinmiş kimseler vardır. (2) Bu kişileri ne o çağdan ne de o çağı bu kimselerden ayırabilirsiniz. (3) Her çağ kendince özellikleri taşır. (4) Bu insanlar çağın sevinci yanında üzüntüsünü de tadarak yaşarlar.

Numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: Metindeki hikaye unsurlarını belirler.

11 TEST

Metindeki Hikâye Unsurları - I

Melek kardeşini balkona çağırdı. Elinden tutarak gökyüzüne bakmasını istedi:

- Özlem, diye fısıldadı. Uzaydan bizi gözetleyenler var.

Özlem, korkuyla ürperdi:

- Nasıl olur? Kim bizi gözetleyebilir? Gözetleseler bile, o kadar uzaktan göremezler ki!

Melek fısıltılı konuşmasına devam etti:

- Bize elektronik beyinlerle çok geliştirilmiş kameralarla bakıyorlar. Onlara ne kadar uzakta olursa olsun bakışlarından kurtulamayız...

Özlem'in avuçları ter içinde kalmıştı:

- Ne korkunç! Peki ne yapacağız öyleyse? Nereye saklanacağız?

Melek güldü:

- Saklanmamıza gerek yok, dedi; onlar aslında dünyamızı gözetliyorlar.

- Neden gözetliyorlar? Dünyamızı ele geçirmek için mi?

- Bunları uzaya dünyalılar fırlatıyorlar. Şu anda dünyamızın çevresinde dört bine yakın uydu dolaşmaktadır.

- Dört bine yakın mı? Ne de çok uydu varmış!

- Her uydunun görevi ayrı olduğu için bunların sayıları günden güne çoğalıyor.

Melek susmuştu. Özlem ablasının boynuna sarıldı.

- Bu hikâye çok hoşuma gitti dedi.

1. ve 2. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metinde anlatılan olay nerede geçmektedir?

A) Balkonda
B) Uzayda
C) Gökyüzünde
D) Uyduda

2. Metinde anlatılan olay nedir?

A) Özlem ile ablasının uzayı gözetlemeleri
B) Melek ile kardeşinin uzaydaki yolculukları
C) Özlem ile ablasının uzaylılardan kaçmaları
D) Melek ile kardeşinin uzay ve uydular hakkındaki konuşmaları

3. İki sıkı dost otomobilden inip İstiklal Caddesi'nde dolaşmaya başladı. Aliye'nin karnı çok acıkmıştı. Adeta midesinde bir ağrı duymaya başladı. Gözlerinin önünde siyah siyah garip lekeler uçuşuyordu. Güneş ufukta kayboluyor gökyüzü pembe ve kırmızı bulutlarla doluyordu. Tatlı bir kırmızılık kaplamıştı her yanı. İstiklal Caddesi'ndeki kalabalığın içinde bazı bisikletli çocuklar da vardı.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki zaman dilimlerinin hangisinde gerçekleşmiştir?

A) Sabah
B) Öğle
C) Akşamüstü
D) Gece yarısı

4. Dışarıdan çok ihtişamlı görünen köşke yavaşça girdi. Burası sıcak sayılırdı, geniş taş merdivenlerden çıktı. Salonun lambaları yakılmıştı. Ömründe görmediği bu şatafata, bu süslere şaşarak baktı. Özellikle salondaki eşyalar onu büyülemişti: halılar, duvardaki resimler, vazolar , ağır perdeler, ortadaki masa... Hepsine ayrı ayrı bakıyordu. Yemek odası da çok süslüydü. Yemek vakti yaklaştığı için yemek ve börek kokuları da geliyordu. Kim bilir hangi yemekler yenecekti bu yemek odasında?

Bu parçada aşağıdaki duyulardan hangisiyle ilgili bir ayrıntıya <u>yer verilmemiştir</u>?

A) Tatma
B) Dokunma
C) Görme
D) Koklama

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde olayın ne zaman gerçekleştiği belli <u>değildir</u>?

A) Alışveriş merkezinin açılışı dün yapıldı.
B) Hafta sonu yüzmeye gittik.
C) Soğan çuvalları kamyona yüklendi.
D) Dursun Kaptan balıkçılığa askerden sonra başlamış.

Temel Bilgi

Metindeki Hikâye Unsurları

➥ Hikâyeler olay, yer, zaman şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı unsurlarına bağlı olarak anlatılır. Bir hikayenin vazgeçilmez unsurları bunlardır. Aksi takdirde iyi bir hikâye yazılamaz.

A) Olay Örgüsü

➥ Belli bir konu çevresinde var olan birden fazla olayın, sebep - sonuç ilişkisine bağlı bir biçimde oluşturdukları bütündür.

B) Mekân

➥ Hikâyede olayların geçtiği yerlerdir. Hastane, köşk, okul, sokak... bu yerlerden bazılarıdır.

C) Zaman

➥ Metinde olayların başlaması ve bitmesi arasındaki sürece denir. Bazı öykülerde olaylar son durumdan başa doğru gelişebilir.

Temel Bilgi

D) Şahıs ve Varlık Kadrosu

- Roman, hikâye, masal gibi edebî türlerde olayları yaşayan kahramanlardır. Serpil, Nazlı, İsmail, Murat gibi şahıslar dışında konuşan kuş, köpek, ejderha gibi unsurlar da bir edebî yapıtın kahramanları olabilir.

E) Anlatıcı

- Metinde yazarın bir olayı, bir durumu ya da düşünceyi kendi ağzından (1. kişi) veya başkasının ağzından (3. kişi) anlatmasıdır.

Örnek:

Aşağıdakilerin hangisinde olayın ne zaman geçtiği belli değildir?

A) Okulun açılışı geçen hafta bugün yapıldı.
B) Bir yıl önce yine burada annemle yüzmüştük.
C) Soruların hepsi tek tek kontrol edildi.
D) Askerden gelir gelmez öğretmenlik yapmaya başlamış.

Cevap: C

6. Babam, annem ve dayımlar bizi evde bırakıp gezmeye gittiler. Biz ise beş kardeş ,evde istediğimiz gibi oynayabileceğimiz için çok sevindik. Saklambaç, körebe ve birdirbir oynadık. Minderlerin, yastıkların üstünde hoplamak hoşumuza gidiyordu. En çok da Aylin'i ebe yapıyorduk. Hepimiz çok yorulmuştuk. Mutfağa geçip ne varsa yedik. Ayla kestane pişirdi ve hepimize paylaştırdı. Erkan bir kestanesi çürük olduğu için onun yerine sağlamını istemişti. Bu yüzden Güven'le kavgaya tutuştular. Onları ayırıp Erkan'a kestanemin birini verdim.

Bu parçada aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

A) Olay
B) Yer
C) Zaman
D) Şahıs

7. Anadolu topraklarında başlamış olan ve gelişim sürecini sürdürmeye devam eden Türk edebiyatı için önemli bir konuma sahip olan Yunus Emre 1240 senesinde dünyaya gelmiş ve 80 yıl süren yaşantısında insanlığa ve Türk İslam âlemine yön veren oldukça önemli eserleri ardında bırakarak 1320 tarihinde vefat etmiştir. Yunus Emre'nin yaşamış olduğu döneme bakıldığında Anadolu coğrafyasında Türklerin yavaş yavaş bu topraklar üzerinde hakimiyetini kurmaya başladığını ve Moğol akınları ile başlayan süreçte oldukça büyük yıkımların yaşandığını görebiliriz.

Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı parçada yoktur?

A) Parçada anlatılan olay nedir?
B) Parçada kimden söz edilmektedir?
C) Türkler Anadolu'ya ne zaman gelmişlerdir?
D) Türkler Anadolu'da ne gibi zorluklar yaşamışlardır?

8. Ankara'da yakıcı bir yaz günü idi Atatürk beraberindeki arkadaşları ve yaverleri olduğu halde Kızılcahamam'a giderken Kazan Köyü yakınlarında durmuş ve otomobilinden inmişti. Köyün kadını, genci, ihtiyarı köylerinden geçen şosede duran Atatürk'ü görünce hep koştular. Kimi su getirdi kimi de ayran. Bunlardan biri güğümünden aktardığı soğuk ayranı Ata'ya uzattı:

- Bir soğuk ayran içmez misiniz? dedi.

Bu çorak iklimin kavurduğu yüzü bronzlaşmış Türk kadınının en bariz ifadelerini taşıyan bir Türk anası idi. Böğrüne sıkıştırdığı kundağa biraz daha bastırdıktan sonra sağ elindeki ayran bardağını uzattı bekledi. Atatürk ayranı kana kana içmiş ve bir an durakladıktan sonra ona: Senin kocan kim? diye sordu.

Köylü kadını yüzü tunçlaşmış elleri nasırlı bu Türk anası Ankara'nın kendisine has şivesi ile kocasının Sakarya harbinde boğazından yaralanmış bir cengaver olduğunu yine kendine has bir alçak gönüllülük ile anlattı. Ata bir soru daha sordu: Ne zaman doğdun?

- 1919'da Atatürk Samsun'a çıktığı zaman doğdum.

Bu parçada anlatılan olayın unsurları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişiler
A)	Atatürk'ün Kızılcahamam ziyareti	Kızılcahamam	19 Mayıs	Köylü kadın, Atatürk
B)	Atatürk'ün fedakar Türk anasıyla diyaloğu	Kazan köyü	Yakıcı bir yaz günü	Atatürk, arkadaşları yaverleri, köylüler ve Türk anası
C)	Ata'nı seğmenlerce karşılanması	Ankara	Sonbaharın ayazlı bir günü	Askerler, Atatürk, köylü gençler
D)	Atatürk'ün Samsun'a çıkışı	Samsun	1919	Atatürk ve askerleri

Kazanım: Metindeki hikaye unsurlarını belirler.

12 TEST

Metindeki Hikâye Unsurları - II

Yazı yazmak için okyanus sahillerine giden bir yazar, sabaha karşı kumsalda dans eder gibi hareketler yapan birini görür. Biraz yaklaşınca, bu kişinin sahile vuran denizyıldızlarını, okyanusa atan genç bir adam olduğunu fark eder. Genç adama yaklaşır:

- Neden denizyıldızlarını okyanusa atıyorsun?

Genç adam yanıtlar;

- Birazdan güneş yükselip, sular çekilecek. Onları suya atmazsam ölecekler.

Yazar sorar;

-Kilometrelerce sahil, binlerce denizyıldızı var. Ne fark eder ki?

Genç adam eğilir, yerden bir denizyıldızı daha alır, okyanusa fırlatır.

- Onun için fark etti ama.

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıda verilen metne göre olay nedir?**

A) Bir gencin kumsalda dans etmesi.
B) Denizyıldızlarının ölmesi.
C) Gencin denizyıldızlarını denize atması.
D) Gencin denizyıldızlarını öldürmesi.

2. **Metnin zamanı, mekânı ve şahıs kadrosu aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Bir yaz günü - deniz kenarı - genç adam ve yazar
B) Bir yaz günü - kasaba - genç adam ve yazar
C) Bir gün sabaha karşı - kumsal - denizyıldızları
D) Bir gün sabaha karşı - kumsal - genç adam ve yazar

3. Sabah saat 8 gibiydi. İhtiyar adam hiç cevap vermiyor, başını kaldırmış havada bir noktaya dimdik bakıyordu. Neden sonra gözlerini yere indirdi ve avlunun ortasındaki beyaz yığına yaklaştı ve eğildi. Önünde altmış yetmiş kadar güvercin vardı. Hepsini birer kere kanatlarından başlarından tutup avucunun içine aldı. Kimisinin gagasından öpüyor, kiminin tüylerini uzun uzun adeta âşıkane bir dokunuşla okşuyordu. Birden güvercinin biri çırpınarak düştü, sonra diğeri, diğeri... ihtiyar adam çaresizdi.

Bu hikâyenin unsurları aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	OLAY	YER	ZAMAN	KİŞİLER
A)	Güvercinlerin ölümü	avlu	saat 8	ihtiyar adam
B)	Güvercinlerin yakalanması	avlu	sabahleyin	ihtiyar adam
C)	Güvercinlerin yakalanması	avlu	saat 8	güvercin
D)	Güvercinlerin kaçması	avlu	saat 8	adam

4.

Bu konuşmada aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

A) Olay
B) Kişi
C) Yer
D) Tanım

Temel Bilgi

Hikâye Edici Metinler

- Bir olayı, olguyu, düşünceyi, belli bir sanatsal içerikle zaman, mekân, şahıs kadrosu ve olay örgüsüyle anlatan metinlere hikâye edici metinler denir.
- Hikâye, masal, roman, tiyatro, fabl, gezi yazısı belli başlı hikâye edici türlerdendir.

A) Hikâyenin Zamanını Belirleme

- Bir metinde olayın yaşandığı dönem, an, mevsim ya da gün dikkate alınarak metnin zamanı belirlenir.

Örnek:

Gece saat on ikiyi on geçiyor. Taksim'de saatin altında tramvayı bekliyorum. Öyle olmasa, bu kadar ince eleyip sık dokumaya lüzum görmez; vakit gece yarısını geçmişti, derdim. Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, şu devam eden kıştan bir buz gibi gece, hatırıma geliyor. O zamanlar daha Camlı Köşk'ün camları ve hanende ilânlarının mavi ışığını üşüterek geçen buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Benimle beraber belki ona yakın insan, gördükleri herhangi bir filmin rüyasını ayakta görüyordu.

- Bu metinde geçen "Gece saat on ikiyi on geçiyor." ve "baharın bu soğuk günleri" ifadeleri metnin "soğuk bir bahar gecesi"nde geçtiğini bize göstermektedir.

Temel Bilgi

B) Hikâyenin Mekânını Belirleme

- Metinde olayların gerçekleştiği çevre, ortam, ev gibi unsurlara dikkat edilerek mekân belirlenir.

Örnek:

Ceyda, bir sabah yeni evlerinin penceresinden mahalleyi izliyordu. Yan bahçede oynayan çocukları gördü. Annesinden izin alıp dışarı çıktı. Bir süre çitin arkasından çocukların oyununu izledi. Sonra eve döndü.

- Bu metinde olayın geçtiği iki mekân vardır. Bunlar: Ceyda'nın evi ve çocukların oynadığı bahçedir.

Örnek:

Okulların açıldığı ilk gün, okulun behçesi çok kalabalıktı. Ayşe çok mutluydu. Nasıl olmasın ki! Bütün akrabaları yanındaydı. Nihayet zil çaldı. İlk derse gireceği için çok heyecanlıydı. Ailesinden ayrılıp sınıfa girerken biraz üzüldü. Derse girdi. Artık hayatında yeni bir dönem başlamıştı.

- Bu metinde olayın geçtiği mekânlar okulun bahçesi ve sınıftır.

5. Datça'ya ulaşmak için tekneyle yol alırken koydan koya değişen denizin mavi rengiyle, yemyeşil yamaçların nasıl bir uygunluk gösterdiğini hayranlıkla izliyordum. Kıyıya yaklaştıkça okaliptus, palmiye, kaktüs ve zeytin ağaçlarını görebiliyordum. Tekne daracık koylara burnunu sokarken bükülüyor, her büklümde yüzümüze vuran denizin tuzlu kokusuna, kıyıdan esintiyle gelen dağ kekiği kokuları karışıyordu.

Yukarıdaki hikâyede anlatılan olay nerede geçmiştir?

A)

vapurda

B)

yelkenlide

C)

teknede

D)

yatta

6. **Aşağıdaki seçeneklerde verilen yazılardan hangisinde olay yoktur?**

A) Kitap bahçesine gitti. Bir dalın üstüne oturup başladı oturduğu dalı kesmeye. Aşağıdan geçenlerden biri seslendi.

B) Otobüse ne zaman bindim, ne zaman uyudum hatırlamıyorum. Sabah gözümü açtığımda Erzurum'daydık Babam beni karşılamaya gelmişti.

C) O gün, kırmızı ışık yanınca yaya geçidinin önünde beklemek zorunda kaldı. Sırtındaki okul çantası gittikçe ağırlaşmaya başlamıştı.

D) Beslenme; sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini yükseltmek insan vücudunun ihtiyacı olan besin maddelerini yeterli miktarda ve uygun zamanda almaktır.

7. I. 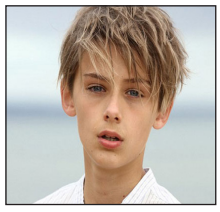

II. 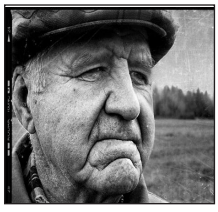

III. 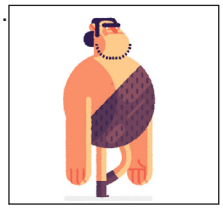

IV.

Yukarıda verilen görsellerden hangisi hikâyenin unsuru olamaz?

A) I B) II C) III D) IV

8.

Arpalık ve çevresi cayır cayır yanıyor. Böylesine kocaman alevler görmemiştim o güne kadar. Duman kokusu bize kadar ulaşmıştı. Gözlerim kendiliğinden fırınımıza doğru kaydı. Kısa bir süre önce orada olan annemin görüntüleri geçti zihnimden. Babamın yanına yaklaşıp paçasını tuttum. Ancak babam, büyük olasılıkla pantolonuna asıldığımın farkında bile değildi. Bakışları karşı yamaçları saran alevlere sabitlenmişti. Kumaşı sağa sola salladım, belki beni fark eder de kucağına alır diye. Ama o, giysileri olan bir heykel gibiydi.

Aysel GÜRMEN

Bu metinde aşağıda verilen hikâye unsurlarından hangisi belirgin değildir?

A) Olay B) Kişi
C) Yer D) Zaman

Kazanım: Metindeki hikaye unsurlarını belirler.

13 TEST

Metindeki Hikâye Unsurları - III

★ Yabancı tapınağın bahçesine döndü, aldığı bir gül yaprağını kabın içindeki suyun üstüne bıraktı. Gül yaprağı suyun üstünde yüzüyordu ve su taşmamıştı. İçerideki Budist saygıyla eğildi ve kapıyı açarak yabancıyı içeriye aldı. Suyu taşırmayan bir gül yaprağına her zaman yer vardır.

■ Bir gün tapınağın kapısına bir yabancı geldi. Yabancı kapıda öylece durdu ve bekledi. Burada sezgisel buluşmaya inanılıyordu, o yüzden kapıda herhangi bir tokmak, çan veya zil yoktu. Bir süre sonra kapı açıldı, içerdeki Budist, kapıda duran yabancıya baktı. Bir selamlaşmadan sonra sözsüz konuşmaları başladı. Gelen yabancı, tapınağa girmek ve burada kalmak istiyordu. Budist bir süre kayboldu, sonra elinde ağzına kadar suyla dolu bir kapla döndü ve bu kabı yabancıya uzattı. Bu, yeni bir arayıcıyı kabul edemeyecek kadar doluyuz demekti.

● Uzak Doğu'da bir Budist tapınağı, bilgeliğin gizlerini aramak için gelenleri kabul ediyordu. Burada geçerli olan incelik, anlatmak istediklerini konuşmadan açıklayabilmekti.

1., 2. ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Yukarıda verilen metnin serim, düğüm, çözüm olarak sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) ★, ●, ■
B) ●, ■, ★
C) ●, ★, ■
D) ■, ★, ●

2. Verilen metnin zamanı, mekânı ve şahıs kadrosu aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Bir bahar akşamı - Uzak Doğu'da bir Budist tapınağı - bir yabancı ve bir Budist
B) Bir gün - Uzak Doğu'da bir Budist tapınağı - bir yabancı ve bir Budist
C) Bir gün - han - bir yabancı
D) Bir bahar akşamı - han - genç Budistler

3. Verilen metne göre Budist neden ağzına kadar dolu kabı yabancıya vermiştir?

A) Yabancı uzak yoldan geldiği ve susadığı için
B) Yola devam etmek isterse susuz kalmaması için
C) Tapınağın bu yabancıyı kabul edemeyecek kadar dolu olduğunu anlatmak için
D) Adetleri üzere kapı her çalındığında bunu yaptıkları için

4.

Orkun, arkadaşı Cem ile yazları dağın eteklerinde koyunlarını otlatırdı. Yaz tatillerini arkadaşı ile koyunlar peşinde mis gibi havayı ciğerine çekerek geçirmek güzeldi. Dağa tırmanır buz gibi pınardan su içerdi.

Aşağıda bu hikâyenin unsurları verilmiştir. Buna göre hikâyenin unsurlarından hangisi yanlış verilmiştir?

A) Olay: Orkun'un arkadaşı Cem ile buluşması
B) Yer: Dağın etekleri
C) Zaman: Yaz mevsimi.
D) Kişiler: Orkun, Cem

Temel Bilgi

C) Hikâyenin Şahıs Kadrosunu Belirleme

➥ Metinde gerçekleşen olayın oluşmasında etkili olan ya da olayı yaşayan insanlardır. Kimi metinlerde kahramanlar hayvan, bitki, olağanüstü varlıklar olarak karşımıza çıkabilir. O yüzden metnin şahıs kadrosu belirlenirken bunlara dikkat etmek gerekir.

Örnek:

Büyükannemin odasında öfkeli, kıpkırmızı yüzünden siniri bozuk olduğu anlaşılan bir oda hizmetçisi vardı. Sinirinden olsa gerek başını, gözünü oynatıp duruyor, sıkıntısını ve öfkesini yüzünde belli ediyordu. Bir an önce işini bitirip odadan çıkmak ister gibi bir hâli vardı. Küçük bir kız olmama karşın her şeyin farkındaydım. Hizmetçinin bu hâlinden ben de büyükannem de pek hoşnut sayılmazdık.

➥ Bu metindeki kahramanlar anlatıcı konumdaki küçük kız, büyükanne ve oda hizmetçisidir.

D) Hikâyenin Olay Örgüsünü Belirleme

➥ Hikâyede üzerinde söz söylenen yaşantıya, duruma olay denir. Olay örgüsü belirlenirken kişilerin yaşadıklarına, birbirleriyle ilişkilerine dikkat edilmelidir.

Örnek:

Evet, kaza yaptı. Kadıköy vapuru, bir lodos dalgası gibi şiddetle çarparak köprüye yanaştı. Önce bir iki cesaretli, kendini iskeleye fırlattı. Ardından karınca yuvasını andıran kalabalık birikti. Korkudan beti benzi atanlar mı dersin, kurtulduk diye dua edenler mi, bir şey olmamış gibi yapanlar mı, hepsi oradaydı.

➥ Bu metinde bir vapurun kaza yapması sonucu insanların vapurdan kurtulmaya çalışması olay örgüsünü meydana getirmiştir.

Temel Bilgi

E) Hikâyenin Serim, Düğüm, Çözüm Bölümlerinin Taslağını Oluşturma

➡ Bir metinde hikâyenin giriş bölümüne serim, hikâyenin bütün yönleriyle anlatıldığı en geniş bölüme düğüm, hikâyenin sonuç bölümüne de çözüm bölümü denir. Bir hikâyenin serim, düğüm, çözüm bölümlerinin taslağı oluşturulurken öncelikle bu kavramların ne olduğunu bilmek gerekir. Daha sonra ise önceden belirlenmiş bir plan çerçevesinde olay örgüsü, zaman, şahıs kadrosu ve mekân unsurları kullanılarak hikâye oluşturulur.

Örnek:

Bir dala konmuştu karga cenapları. Ağzında bir parça peynir vardı. Sayın tilki kokuyu almış olmalı, ona nağme yapmaya başladı: "Ooo, karga cenapları, merhaba. Ne kadar güzelsiniz, ne kadar şirinsiniz!
Tüyleriniz gibiyse sesiniz..."
Karga göstermek için güzel sesini,
Açınca ağzını, düşürdü nevalesini.
Tilki kapıp onu dedi ki:
"Efendiciğim, size güzel bir ders vereceğim. Her dalkavuk bir alığın sırtından geçinir."..

Yukarıdaki metinde altı kırmızı ile çizili olan kısım olayın başlangıç bölümü olduğundan serim bölümü, altı siyah renkle çizilen bölüm olayın gerçekleştiği kısım olduğundan metnin düğüm bölümü, yeşil ile çizili olan kısım ise olayın sonuçlandığı kısım olduğundan metnin çözüm bölümüdür.

5. 1. Omzuna örttüğü işlemeli şal çok zarifti.
2. Başında yalnızca alnının bir kısmı ile tepesini örten siyah bir örtü, şapkaya benzetilerek sarılmış, başının arkasına bağlanmıştı.
3. Fotoğrafta çok güzel orta yaşlı bir kadın ile iki genç adam vardı.
4. Koyu renk gözleri hüzünlü bir gülümseyiş de donmuş kalmıştı.
5. Kadın ortada oturuyordu ve 1900'lerin şıklığında dar, siyah bir elbise giymişti.

Numaralandırılmış cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturmak istenirse doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

A) 3-5-2-1-4 B) 5-4-2-1-3
C) 4-5-3-1-2 D) 3-4-5-1-2

6. 1. Ondan, birer karış yüksekliğinde altından birbirinin tıpatıp aynısı üç insan heykeli yapmasını istedi.
2. Heykellerin arasında yalnızca bir fark olacaktı ama bu farkı yalnızca İkisi bilecekti.
3. Heykeller planlanan tarihte hazırlandı ve kralın oğluna sunuldu.
4. Bunun için ülkesinin en önemli heykeltraşını huzuruna çağırdı.
5. Hükümdarlardan biri, yeni yetişen oğluna güzel ve anlamlı bir hediye vermek istiyordu.

Yukarıdaki cümlelerden bir paragraf oluşturmak istenirse bunlardan hangisi paragrafın sonuç cümlesi olur?

A) 2. B) 3. C) 4. D) 5.

7. Çocukken, yaz tatilinin gelmesini özlemle beklerdim. Karnemi alır almaz köye dedemlere giderdim. Kış aylarının bir türlü geçmek bilmemesine karşın sabırsızlıkla beklediğim yaz...

Parçaya göre, yazarın sözlerini aşağıdakilerin hangisiyle sürdürmesi beklenemez?

A) hemen geçiverirdi.
B) çabucak geçer tatil bitti diye üzülürdüm.
C) geçmek bilmezdi.
D) sona erer böylece şehre evimize dönerdik.

8. Mevsim yazdı. Tatilciler, Marmaris'e çoktan gelmişlerdi. Ali Bey ve küçük kızı Mine bu yılda küçük arabalarıyla sokak aralarında haşlanmış mısır satıyordu. Tam sokağa girmişlerdi ki bir itfaiye arabası ile karşılaştılar.

Şeftaliler kıpkırmızı olmuştu. Uzandım lokum gibi şeftaliyi hafifçe dalında kopardım. Mis gibi kokuyordu. Ağaçların dalları renk renk meyvelerle süslüydü. Erik ağacına doğru yöneldim. Dala uzanır uzanmaz yere bir yumurta düştü. Bir kuş yumurtasıydı, hemen aldım.

Aşağıdakilerin hangisi verilen iki metnin ortak özelliği değildir?

A) Her iki metinde de zaman yaz mevsimidir.
B) Her iki metin kahramanı da gerçek hayatta rastlanabilecek kişilerdir.
C) Metinlerde anlatım 1. tekil kişi ağzıyla yapılmıştır.
D) Her iki metinde de olayın geçtiği yer bellidir.

9. ... Ama artık yer yer sıvaları dökülmüş. Pervazlarına kurt dadanmış, oluklu kiremitleri yosun bağlamış. Çantasında delikler açılmış. Bahçesindeki dutlar kurumaya yüz tutmuş.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın giriş cümlesi olabilir?

A) Şehirde tek tük kalmış değerli yapılardan biridir.
B) Bu ev eskiden olduğu gibi bakımlı değil.
C) Ev de çok eskimiş son birkaç yıldır.
D) Eski yapılı ev ise yüksek binaların arasında sırıtıyordu.

Kazanım: Metnin kaçıncı kişi ağzıyla anlatıldığını bilir.

14 TEST

Metnin 1. ve 3. Kişi Ağzıyla Anlatımı

1. Aşağıdakilerin hangisinde olay 1. kişi ağzından anlatılmıştır?

A) Soner Bey, iki tane muhabbet kuşu alıp eve götürdü. Soner Bey'in iki yaşındaki oğlu Arda, kuşları görünce çok sevindi ve hemen kafesin başına koştu. Kuşlara elini uzattı. Fakat kuşlar ötmeye başlayınca Arda çok korktu.

B) Almanya'dan misafirlerimiz gelmişti. On beş gün tatil yaptıktan sonra Almanya'ya dönüyorlardı. Onları havaalanına ben bırakacaktım. Uçak biletlerini 05.00'e almışlardı. Yani uçağa yetişmemiz için 03.00'te kalkmamız gerekiyordu. Ancak uyandığımızda saat dördü geçmişti. Uçağı kaçırmıştık.

C) Meryem Hanım İSMEK'in ney kursuna gidiyordu. Neyi üflemeyi iki haftada öğrenmişti. Fakat ondan sonrası çorap söküğü gibi geldi. Meryem Hanım bir ay içerisinde yaklaşık on parçayı çalabilir hâle gelmişti.

D) Tolga, top oynamak için arkadaşlarıyla evlerinin biraz uzağındaki toprak sahaya gitmişti. Saha biraz çamurluydu. Tolga bir pozisyonda yere çok kötü düştü. Bütün elbisesi çamur olmuştu. Annesinin kızmasından korkuyordu.

2. Aşağıdakilerin hangisinde olay 3. kişi ağzından anlatılmıştır?

A) Sabah çalar saatin sesini duymamışım. Uyandığımda saat sekiz buçuktu, işe geç kalmıştım.

B) Arkadaşlarla balık tutmak için göle gittik. Ancak balıklar çok kurnaz çıktı. Bir tane bile takılmadı oltamıza.

C) Selim, ay sonunda yurt dışına çıkacaktı. Bunun için pasaport alması gerekiyordu. Emniyete gitmek için iş yerinden izin aldı.

D) Rüyamda çok önemli bir sınava girmiştim. Soruların hepsini çözmüştüm fakat hiçbirini optik forma işaretlememiştim. Gözetmen öğretmen: ''Süreniz bitti.'' dedi. Paniğe kapılmıştım. Panik hâlindeyken uyandım. Kan ter içindeydim.

3. Aşağıdakilerden hangisinde olay 1. kişi ağzından anlatılmıştır?

A) Recep Bey, memurluğa atanalı bir ay olmuştu. İlk maaşını alınca hemen bir tatlıcıya uğradı. Bir kilo baklavayı alıp arkadaşlarına ikram etti.

B) İkinci el araba almak için galeriye gittik. 2008 model bir arabayı beğendik fakat galeri sahibiyle fiyatta anlaşamayınca arabayı almaktan vazgeçtik.

C) Nuri Bey, yıllarca İstanbul'da çalıştıktan sonra Anadolu'nun en ücra köşesindeki bir köye tayini çıktı. İsteseydi tayin edildiği yere gitmeyip emekli olabilirdi. Fakat o: ''Bayrağın dikili olduğu her yer vatandır.'' diyerek çoluğunu çocuğunu alıp yeni görev yerine yerleşti.

D) Yaşlı kadın elinde bir kapla dışarı çıktı. Onun çıkmasıyla bütün kuşlar evin önüne üşüştü. Kadın titreyen elleriyle kuşlara yem atmaya başladı. Yüzünde yaratılana hizmet etmenin mutluluğu vardı.

4. Geçen gün alışveriş yapmak için eşimle markete gittik. Alacağımız ürünlere bakıyorduk. Bir ara gözlerim sarımsağa takıldı. Sarımsakların etiketleri yapışkan kâğıtlarla kapatılmıştı. Merak edip etiketin üstündeki kâğıdı kaldırdığımda gözlerime inanamadım. Etikette ''MADE IN CHINA'' yazıyordu. Düşünebiliyor musunuz, sarımsağa bile Çin'den getirmişler. Aklıma ''Yerli malı, Türk'ün malı; herkes onu kullanmalı.'' sloganı geldi. Kullanacağız kullanmasına da yerli malını nereden bulacağız? Şimdi her tarafta Çin malları var.

Bu parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Parça öyküleyici anlatım tekniğiyle yazılmıştır.

B) Parçanın anlatımında deyimlerden yararlanılmıştır.

C) Olay birinci kişi ağzından anlatılmıştır.

D) Parçanın anlatımında atasözünden yararlanılmıştır.

Temel Bilgi

- Olayı 1. Kişi Ağzıyla Anlatma: Olayın birinci tekil kişi ağzından anlatılmasıdır. Yazar olayın kahramanlarından biridir. "Ben", "biz" zamirleri kullanılır. Fiiller de bu şahıslarla çekimlenir. Böylelikle anlatım 1. kişi ağzıyla yapılır.

Örnek:

- Bir ilkbahar sabahı, şehirden uzak, güzel bir piknik alanına gitmiştik. Bir gün önce hava yağmurlu olduğundan tabiat canlanmış, parlak yapraklar ağaçlara yeni bir görünüm katmıştı. Gördüğüm bu eşsiz güzellik karşısında kendimden geçmiş, tatlı hayallere dalmıştım. Sonra güzel sesli bir kuşun ötüşüyle kendime geldim.

- Yazar metinde, başından geçen bir olayı kendisi anlatmıştır. Bu sebeple metindeki olay "1. kişi ağzından" anlatılmıştır.

Temel Bilgi

- Olayı 3. Kişi Ağzıyla Anlatma: Yazar gördüğü ya da duyduğu, gözlemlediği bir olayı anlatır. Yazar olayın içerisinde yoktur. "O", "onlar" zamiri kullanılır. 3. tekil ya da çoğul şahısla çekimlenir. Böylelikle anlatım 3. kişi ağzıyla yapılmış olur.

Örnek:

- Şekerin hemen hemen hiç bulunmadığı yıllarda bir öğretmen bir köye konuk olur. Akşam yemekten sonra bir telaştır başlar. Ev sahibi sandığın anahtarını bir türlü bulamaz. Sonunda sandık kırılarak açılır. Ev sahibi kırdığı sandıktan küçük bir çıkın çıkarır, içerisinde üç şeker vardır. Evet, konuğa şekerli bir kahve ikram etmek için saklanan üç şeker vardır sandıkta.
- Yazar metinde duyduğu bir olayı anlatmıştır. Yazar, olayın kahramanlarından biri değildir. Böylelikle metin "3. kişi ağzıyla" anlatılmıştır.

5. Aşağıdakilerden hangisi üçüncü kişi ağzıyla anlatılmıştır?

A) Yağmurlu bir sonbahar günü yolda yürüyordum. Elimde şemsiyem, sırtımda kabanım ve ayaklarımda botlarımla kendimi güvende hissediyor, yağmura çamura aldırmadan yavaş yavaş hedefime yaklaşıyordum.

B) Otobüsten indiğimizde saat üç olmuştu. Herkes gibi bende de bir heyecan vardı. Çünkü dedelerimizin düşmana geçit vermediği ve her karış toprağında kanlarının olduğu bu mübarek beldeye benim de ilk gelişimdi. Heyecanlanmam doğaldı.

C) Öğrenciler sınıfta oturmuş, profesörün gelmesini bekliyordu. Herkes, alanında birçok ilke imza atmış bu kişiye sormak için birkaç soru hazırlamıştı. Nihayet beklenen kişi kapıda göründü ve içeriye elli yaşlarında, orta boylu, zayıf bir kadın girdi.

D) Takımdaki bütün oyuncuları yanıma çağırdım. Hepsi de kazanacaklarına inanmışlardı ve bir an önce sahaya çıkıp rakibe ders vermek istiyorlardı. Onlara bu oyunun bir takım oyunu olduğunu ve ancak iyi ortalarla ve yerinde paslarla rakibi alt edebileceklerini söyledim.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır?

A) O yıllar horoz şekerimizi alır, parka giderdik. O an en mutlu insan bizdik. Elimizdeki şekeri ne kadar geç bitirirsek o kadar mutlu olurduk.

B) Annem sabah erkenden beni kaldırdı. Hemen kalkıp elimi yüzümü yıkadım ve sağlam bir kahvaltıdan sonra kendimi sokağa attım.

C) Arkadaşlarımla oturuyorduk. O sırada pamuk yüzlü kısa boylu, yaşlı bir adam bize doğru geliyordu. Bir taraftan gülümsüyor, bir taraftan da bizlere bir şeyler sormaya çalışıyordu.

D) Uzun bir koridoru yürüyüp müdürün kapısına kadar geldi kalbi heyecandan yerinden fırlayacak gibiydi. Bütün heyecanını bastırıp kapıyı çaldı ve içeriden ''Giriniz.'' sesini duydu.

7. Aşağıdakilerin hangisinde anlatım 1. kişi ağzıyla yapılmıştır?

A) 10 yaşındaki Fecri, büyük bir çabayla ahırdaki hayvanların otunu veriyor, onların bakımını büyük bir sorumlulukla sahiplenerek yerine getiriyordu.

B) Bir gün iki minik kurbağa gezinirken kendilerine her nasılsa içinde süt bulunan bir kovada bulmuşlar. Kurbağalar kovadan kurtulmak için çok çabalamışlar sonra bir türlü çıkamamışlar.

C) Kulaklarımdan çok rahatsızlandım. Bir komşu arabasıyla ve oradan trenle Malatya'ya arkasından Ankara'ya gittim. Dışkapı'daki hastanenin bahçesinde tahta bir banka yattım.

D) Okyanus altındaki bu renkli dünya onu heyecanlandırmıştı. Eve bir an önce dönüp gördüğü her şeyi annesine anlatmak için sabırsızlanıyordu.

8. Cemal bir gün Türkçe dersine geç geldi. Yerine oturup kalemini ve defterini çıkardı. Sonra başını kaldırıp tahtaya baktı, öğretmenin yazdığı üç kıtalık şiiri okudu. Arkadaşları çoktan ilk mısraları defterlerine yazmışlardı bile. Cemal şiiri tekrar okudu. Sonra gözlerini kapatıp şiiri ezberden okumaya başladı. Oluyordu, Cemal şiiri ezberleyivermişti. Göz ucuyla arkadaşlarına baktı. Hepsi yazmakla meşguldü. Cemal: ''Şimdi sizlere yetişirim.'' diye mırıldandı. Öğrenciler bir tahtaya bir deftere bakarken zaman kaybediyordu. Cemal başını kaldırmadan yazdığı için şiiri herkesten önce yazdı ve öğretmenden ''aferin'' aldı.

Yukarıdaki parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Olay 3. kişi ağzıyla anlatılmıştır.

B) Karşılaştırmaya başvurulmuştur.

C) Öyküleyici anlatım tekniğiyle yazılmıştır.

D) Olay kahraman bakış açısıyla anlatılmıştır.

Kazanım: Metnin hangi bakış açısıyla yazıldığını bilir.

Metinde Bakış Açıları (İlahi, Kahraman, Gözlemci)

1. Bu kış iki ay Erzurum'daydım. Bu süre içinde Palandöken Kayak Merkezini dolaşma fırsatını buldum. Bu iki ay içerisinde çokça kayak yaptım, eğlendim. Bazı günler ise şiddetli, fırtınalı kar yağışı ve rüzgâr kayak yapmamı engelledi.

Yukarıdaki paragrafın dil ve anlatımı için hangisi söylenemez?

A) Niteleyici sözcüklere yer verilmiştir.
B) Öyküleyici anlatım biçimiyle yazılmıştır.
C) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
D) Birinci kişi ağzı kullanılmıştır.

2. Kasım ayının ortası olmasına rağmen güneşli, ılık bir gün vardı. Şirketin bakımlı bahçesinden çıkarken son kez arkasına dönüp sarı renkteki hiçbir girintisi çıkıntısı olmayan, büyük binaya bir daha baktı. Sırtında hayatı boyunca yağmurlu ve bulutlu havalarda sızlayacak bir yara içinde, hiç bir zaman kaybolmayacak üzüntü ve bütün bunları kapatan, küçük ama canlı bir sevinçle otelin yolunu tuttu.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
B) Olay 1. kişi ağzından anlatılmıştır.
C) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
D) İlahi bakış açısıyla yazılmıştır.

3. Kahramanların psikolojisini ve olay örgüsünü tamamen bilen anlatıcının bakış açısı ..... (I), bir kamera tarafsızlığıyla her şeyi gözleyen ve olduğu gibi yansıtan anlatıcının bakış açısı ..... (II), kendi dil ve üslubuyla olayları aktaran anlatıcının bakış açısı ..... (III) olarak adlandırılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

	I	II	III
A)	ilahi	kahraman	gözlemci
B)	kahraman	gözlemci	ilahi
C)	gözlemci	kahraman	ilahi
D)	ilahi	gözlemci	kahraman

4. Evin hanımı mutfağın hâlini görünce ne yapacağını şaşırdı. Bütün dolaplar açılmış, içlerinde ne varsa yerlere saçılmıştı. Daha sabah tertemiz yaptığı mutfağı o hâlde görünce sinirinden küplere bindi. Bu işte küçük bebeğinin parmağı olduğunu anlamıştı. Hemen onu bulup bir güzel azarlayacaktı. Odanın köşesinde kendine masum masum bakıp gülümseyen yüzünü görünce bütün siniri bir anda uçup gitti.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
B) 1.kişi ağzıyla yazılmıştır.
C) Gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.
D) Tanık göstermeye başvurulmuştur.

5. Senelerdir görmediğim mahalle arkadaşımla bir anda karşılaştık. Aradan uzun yıllar geçmişti ama birbirimize olan samimiyetimizde en ufak bir azalma olmamıştı. Arkadaşıma bunca zamandan beri ne yaptığını sordum. Hayatında güzel gelişmeler olduğunu duyunca çok sevindim. O gün benim için rüya gibi geçmişti. Arkadaşıma bundan böyle görüşmelerimizi artırmamız gerektiğini söyledim.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
B) Betimlemelerden yararlanmıştır.
C) Gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.
D) Tanık göstermeye başvurulmuştur.

15 TEST

Temel Bilgi

Yazarın Bakış Açısını Tespit Etme

➥ Olay anlatıma dayalı metinlerde kişileri, olayları, mekânları okuyucuya anlatan kişilere anlatıcı denir. Anlatıcının olay metinlerinde başvurduğu üç tür bakış açısı vardır.

ANLATIMDA BAKIŞ AÇILARI

1. Kahraman Bakış Açısı
2. Gözlemci Bakış Açısı
3. Hakim (İlahi, Tanrısal) Bakış Açısı

1) Kahraman Anlatıcının Bakış Açısı

➥ Anlatan, olayın kahramanlarından biridir. Bu anlatımda birinci kişi ağzı kullanılır. Olaylar, ancak anlatıcının başından geçtiği ya da tanık olduğu şekliyle verilir. Kahraman ile anlatıcı aynı şeyleri bilirler.

➥

Örnek:

Boğucu sıcak, gölgeye sığınmama rağmen bana nefes aldırmıyordu. İki saattir köy dolmuşunu bekliyorum, rampaya çıkan her arabayı görüşümde ümitleniyordum. Yola baktım, gelen giden yoktu. Yanımda taşıdığım mataradan birkaç yudum su içmiştim ki bir motor sesi duydum. Yaklaşan araç yerden çıkan buharın arasında dalgalanıyor, bir serabın içinden çıkar gibi bana yaklaşıyordu.

Temel Bilgi

2) Gözlemci Bakış Açısı

- Anlatıcı olayları sanki kameraya çekiyormuş gibi sadece gözlemler ve tarafsız bir dille anlatır. Anlatıcı olayın içinde yer almaz. Anlatılanlar sadece görüntülerden ibarettir, kahramanların iç dünyalarına yer verilmez. Yazar bazen anlatımı başka birine devredebilir. Dolayısıyla metnin yazarı her zaman olayları anlatan kişi olmayabilir.

Örnek:

Çıkmaz sokağın bitiminde iki katlı, pembe boyalı küçük bir balkonu olan şirin ev vardı. Bahçesinde kırmızı güller açmış, pembe sardunyalar balkona kadar uzanmıştı. İki katlı ev kırmızı güller ve pembe sardunyalar arasında gökkuşağı gibiydi.

3) Hakim (İlahi, Tanrısal) Bakış Açısı

- Anlatıcı olayların içerisinde yer almaz. Anlatıcı görünenin yanında kahramanların zihinlerinden geçenleri de bilir. Kahramanların iç dünyalarını da okuyucuya anlatır. Anlatımda üçüncü kişi ağzı kullanılır.

Örnek:

Hep kuzeye doğru ilerlediler. Dağlar, tepeler geçtiler. Susayınca derelerden içtiler. Acıkınca dağ meyvelerinden yediler. Hangi ülkeden geçtilerse oraların yerlilerinden yol tarifi aldılar. Yorulduklarında geyiklere bindiler. Sonunda o soğuk ülkeye ulaştılar.

6. Ahırın avlusunda oynarken aşağıda, gümüş söğütler altında görünmeyen derenin hüzünlü şırıltısını işitirdik. Evimiz iç çitin büyük kestane ağaçları arkasında kaybolmuş gibiydi. Annem, İstanbul'a gittiği için benden bir yaş küçük olan kardeşim Hasan'la artık Dadaruh'un yanından hiç ayrılmıyorduk. Bu babamın seyisi, yaşlı bir adamdı. Sabahleyin erkenden ahıra koşuyorduk. En sevdiğimiz şey atlardı. Dadaruh'la birlikte onları suya götürmek, çıplak sırtlarına binmek ne doyulmaz bir zevkti. Hasan korkar, yalnız binemezdi. Dadaruh onu kendi önüne alırdı. Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, gübreleri kaldırmak eğlenceli bir oyundan daha çok hoşumuza gidiyordu. Hele tımar... Bu en zevkli şeydi. Dadaruh eline kaşağıyı alıp işe başladı mı tıkı... tık.. tıkı... tıpkı bir saat gibi.. yerimde duramaz, ben de yapacağım, diye tuttururdum.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
B) Betimlemelerden yararlanılmıştır.
C) Metin birinci kişi ağzıyla anlatılmıştır.
D) Tanık göstermeye başvurulmuştur.

7. **Aşağıdaki metinlerden hangisi ayraç içinde verilen bakış açısıyla yazılmamıştır?**

A) Oldukça üşüyordu. Kapıdan paldır küldür girdi, sobanın yanına doğru koştu. Ellerini sobaya uzattı, ayakta öylece tunç bir heykel gibi kalakaldı. (gözlemci bakış açısı)
B) Söğüt ağacına yaslandı. Güneşli bir güz günüydü. Seneler önce oynadığı bahçeye baktı, içinden o günlerin güzelliğini geçirdi. Çocukluk günlerimin güzelliği yüzüne bir gülümseme olup yerleşti. (kahraman bakış açısı)
C) Bu kenti hiç bu kadar harap bu kadar yangın içinde görmemiştim. İnsanlar telaş içinde sağa sola koşuyor, karşılaştıkları görevlerden yardım istiyordu. (kahraman bakış açısı)
D) Etrafına aldırmadan yürüdü, çalışanlarının kendisine bu kötülüğü nasıl yaptığına anlam veremedi. Nankörler diye bağırmak istedi. Nankörler!... (ilahi bakış açısı)

8. Geçmiş bayramlara ben de hasret duyuyorum. Dedem bayramdan bir hafta önce bayram kartlarını hazırlar, postaya verir. Sonra annem elimden tutup kumaşçıya götürür beni. Aldığımız kumaşları terziye götürüp diktirirdik. Sonra bayramda kapıya yollardı. Dedem ve babam bayram namazından gelince evde bayramlaşma başlar. Sonra da eve gelecek misafirleri beklemeye koyulurduk. İlk gelen posta dağıtıcıları olurdu. Sonra komşular ve yakın akrabalar... Biz ve bayram tebriği için onlara giderdik.

Parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Olay 3. kişi ağzından anlatılmıştır.
B) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
C) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
D) İlahi bakış açısıyla yazılmıştır.

9. Artık her gün o çay bahçesindeydim. Yedi sekiz kadar müşterisi vardı. Hiçbir gün bu sayıyı geçtiğini zannetmiyorum. Onların ne yüzü ne kılığı hatırımda... Esasen sokakta onları görseydim anımsamazdım. Onlar ancak o kahvede, kirli sarı duvarların arasında mevcuttular.

Olaya bağlı bir metinden alınan yukarıdaki parçada olay hangi bakış açısıyla anlatılmıştır?

A) Gözlemci anlatının bakış açısıyla
B) Kahraman anlatıcının bakış açısıyla
C) İlahi bakış açısıyla
D) Yazarın bakış açısıyla

Kazanım: Metinde gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.

16 TEST

Metindeki Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - I

1. Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde kurgusal unsur vardır?

A) Komşularımızla iyi geçinmemiz evimizde rahat etmemizi sağlar.
B) Balık "Bu fanustan çıkart beni." diye ağlıyordu.
C) Zamanında ödevlerini yapmayan öğrenciler öğretmenlerinden artı puan alamadı.
D) Anneme aldığım hediyeyi hâlâ veremedim.

2. Caddenin (1) girişini kocaman (2) bir dinozor (3) kapatmış, insanlar (4) evlerinden çıkamaz olmuştu.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisi cümlenin kurgusal bir nitelik kazanmasına neden olmuştur?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. I. Bugünü hayatım boyunca unutmayacağım.
II. Yıllardır beklediğim her gün hazırlandığım yarışma gelip çatmıştı.
III Çok heyecanlıydım ama birinci olacağımı düşünüyordum
IV Tâ ki güvercinimin bana senin beni beklediğini söyleyene kadar.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi hayal ürünüdür?

A) I B) II C) III D) IV

4. I Bir dişi bitle bir erkek pire varmış.
II Arkadaşlıktan sonra evlenmeye karar vermişler.
III Bir gün memleketlerine kar yağmış, evlerinin bacaları kapanmış.
IV Pire çıkmış bacayı karlardan temizlemeye.

Yukarıdaki numaralı cümlelerden hangisi gerçeğe en yakındır?

A) I B) II C) III D) IV

5. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde kurgusal ögelere yer verilmiştir?**

A) Gökyüzü isyan etti tüm gece.
B) Öğle yemeğinde yemek yiyecek yer bulamadık.
C) Bayramda tatilciler yine trafiğe neden oldu.
D) Kız korkuyla evine gitti.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kurgusal unsur vardır?

A) İki sene önce mayıs ayında annem, babam ve ablamla Antalya'ya gitmek üzere yola çıktık.
B) Bir kış günü küçük kız kardan adam yapmış.
C) Leylek hatalı olduğunu hâla kabul etmiyordu.
D) Yaşlı adam torunlarını görmek amacıyla karlı bir kış gününde evden çıktı.

Temel Bilgi

Gerçek Olay Belirten Unsurlar

- Hepimizin başına gelebilecek, günlük hayatta karşılaşabileceğimiz olayları ya da durumları ifade eden cümlelere ve unsurlara gerçek unsurlar denir.
- Gerçekleşmesi mümkün olmayan olaylardan söz edilmez.
- Bu tür cümlelerde insan mantığına ters bir durum olmaz.
- Herkesin karşılaşabileceği durumlardır.
- Gerçeği ifade eden metinlerde hayal ürünü ögeler yoktur. Olağanüstü olaylar ya da varlıklardan bahsedilmez.

Örnek:

- Kuşlar ağaçtan ağaca konuyor. (Gerçek)
- Bahçemizde kiraz ve erik ağaçları vardı. (Gerçek)
- Bu yaz tatilini Marmaris'te geçirdik. (Gerçek)
- Semtimizdeki dükkanlar erkenden açılmıştı. (Gerçek)
- Okulumuzda bu yıl birçok tören düzenlendi. (Gerçek)
- Uyandığımda ilk iş elimi ve yüzümü yıkarım. (Gerçek)

Temel Bilgi

Hayal (Kurgusal) Öğeleri Belirten Unsurlar

- Zihinde tasarlanan, canlandırılan şeylere kurgu denir. Hayal gücüne dayanan ve düşlerimize dayalı bir durumu ifade eden cümlelere unsurlara kurgusal unsurlar denir.
- Gerçekte olmayan ve gerçekleşmesi de mümkün olmayan olayları ya da durumları ifade eder.
- Bu tür cümlelerde olağanüstü ifadeler ve durumlar söz konusudur.
- Kurgusal unsurlara genelde masal ve efsane türü metinlerde sıkça rastlanır. Bunların hiçbir gerçekliği yoktur.

Örnek:

- Gece yıldızlarda dolaştım. (Yıldızlarda dolaşılmaz - hayal)
- Dinazorun sırtında seyahate çıkmış. (Dinazorların nesli tükenmiştir - hayal)
- Sihirli ayakkabılarımı giyip havada uçtum. (Sihirli ayakkabı olmaz - hayal)
- Manavdaki sebzeler benimle konuşuyordu. (Sebzeler konuşmaz - hayal)
- Fil ile karınca gerçek birer dosttu artık. (Fille karınca dost olamaz - hayal)
- Fare aslanla tartışmaya başlamıştı. (Fareyle aslan tartışamaz - hayal)
- Peter Pan'la birlikte göğe süzülüyorduk. (İnsanlar uçmaz - hayal)

7. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde kurgusal unsur yoktur?**

A) Kaplumbağa ne kadar uğraşırsa uğraşsın ona yetişemeyeceğini biliyordu.

B) Kuyruklu yıldızın içinde yaşamını sürdüren aile artık komşuları olsun istiyordu.

C) Bir akşam eve döndüğümde babamla annemin surat astığını gördüm.

D) Artık tozlanmış, okunmayan kitapların içini oyup içinde yaşamayı tercih ediyordu.

8. I. Öğrencilerin
II. Ağladı
III. Yokluğunda
IV. Sınıf

Yukarıdaki sözcüklerle anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulduğunda kaç numaralı sözcük hayal belirtir?

A) I B) II C) III D) IV

9. Söylediğine göre yeni kitapların kokusu onu cezbedermiş. Bir de kitapların ona fısıldadığını söyleyince gözlerim kocaman oldu.

Yukarıda verilen parçada kurgusal unsur nedir?

A) Gözlerinin kocaman olması

B) Kitapların fısıldaması

C) Yeni kitap kokusunun cezbetmesi

D) Kitap okuması

10. Bugün 20 Eylül 1990

Kulağım ameliyathanenin kapısında nefesimi tutmuş bekliyordum. Bir dakika sonra kedi miyavlamasını andıran bir ses duydum. Ağlıyordu. O anda dizlerimin bağı çözüldü. Çünkü artık ben de bir babaydım.

Yukarıda verilen parça ile ilgili hangisi söylenemez?

A) Çok heyecanlı bir şekilde beklemiştir.

B) Baba olmasına çok sevinmiştir.

C) Gerçekçi unsurlar yer almaktadır.

D) Hayal unsurları yer almaktadır.

11. **Aşağıda verilen şiir parçalarından hangisi kurgusal üründür?**

A) Oturmuş türkü söylüyor
İki çocuk yan yana
Duruşları neyse ne ama
Bakışlarına can dayana

B) Elinde tebeşir kara tahtada
Bomboş bir halka çizmiştim
Elimi tutarak
Sevgi, kardeşlik yazdırmıştın bana

C) Balıklar masal anlatsa
Tarla sürse kırlangıçlar
Evimize konuk gelip
Birer çay içse ceylanlar

D) Unuttuk sevmeyi, sevilmeyi
Kardeş değil miyiz artık?
Kardeşçe, bir arada yaşamak varken
Neden korkuyoruz birbirimizden?

Kazanım: Metinde gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.

17 TEST

Notlarım

Metindeki Gerçek ve Kurgusal Unsurlar - II

BAY KORBES

Bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir horozla bir tavuk varmış. Bunlar bir gün demişler ki gel birlikte bir geziye çıkalım. (I) Horoz şöyle dört kırmızı tekerleği olan güzel bir araba yapmış, arabanın önüne de dört küçük fare koymuş. Tavukla horoz, arabanın üzerine çıkıp oturarak yola koyulmuşlar. Çok geçmeden bir kedi çıkmış karşılarına. Kedi sormuş: "Nereye yolculuk böyle?" (II) Horoz da cevap vermiş: "Bay Korbes'in evine." Kedi: "Beni de yanınıza almaz mısınız?" demiş. Horoz da: "Hay hay!" diye cevap vermiş. "Geç arkaya otur, önden düşersin belki."

"Aman dikkat edin
Kırmızı tekerlekçikleri
Sakın kirletmeyin!
Dönün tekerlekler, dönün
Çalın ıslıklarınızı fareler
Haydi gidelim dosdoğru
Korbes'in evine hep beraber!"

Derken yine yola koyulmuşlar. (III) Az sonra bir değirmen taşı çıkmış karşılarına. Sonra bir yumurtaya, sonra bir ördeğe, sonra bir toplu iğneye, en sonunda da bir dikiş iğnesine rastlamışlar. Onlar da arabaya binmiş. Gide gide sonunda Bay Korbes'in evine varmışlar ama Bay Korbes evde yokmuş. Fareler arabayı sundurmaya çekmişler, tavukla horoz sıçrayıp bir tüneğin üzerine tünemiş, kedi ocağın yanıbaşına kıvrılmış, ördek oradaki bir su birikintisine dalmış, yumurta bir havluyla sarıp sarmalamış kendini, toplu iğne gidip iskemlenin minderine batmış, dikiş iğnesi sıçrayıp karyola üzerine çıkarak yastığın orta yerine saplanmış, değirmen taşı da kapının üstüne uzanıp yatmış.

Derken Bay Korbes eve dönmüş, ocağın başına gelip ateş yakmak istemiş ama kedi hemen oracıktan kül alıp Bay Korbes'in yüzüne savurmuş. Bay Korbes de apar topar mutfağa atmış kendini, elini yüzünü yıkayacak olmuş, bu sefer ördek oradan su fışkırtmış suratına. Bay Korbes, elimi havluya sileyim demiş, o zaman da yumurta havludan çıktığı gibi ona doğru yuvarlanmış, sonra kırılıp Bay Korbes'in yüzüne gözüne sıvanmış. Bay Korbes, hele biraz dinleneyim diyerek iskemleye oturmaya kalkınca, bu sefer de toplu iğne batıvermiş. Bay Korbes kızgınlıkla yatağın üzerine atmış kendini. Ama başını yastığa kor komaz dikiş iğnesi kafasına saplanmış. (IV) O da acıdan ah vah etmeye, çığlıklar atmaya başlamış. Öfkesinden kudurarak evden kaçıp gitmeye davranmış. Tam kapıya gelmiş, bu kez de değirmen taşı yukarıdan başına düşmez mi! Bay Korbes cansız yere serilip kalmış. Anlaşılan pek kötü yürekli biriymiş Bay Korbes.

Grimm Masalları

1. ve 2. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

1. **Yukarıda verilen metinde geçen altı çizili cümlelerden hangisi gerçeğe en yakın unsurlar barındırmaktadır?**

A) I B) II C) III D) IV

2. "Fareler arabayı sundurmaya çekmişler. Tavukla horoz sıçrayıp bir tüneğin üzerine tünemiş, kedi ocağın yanıbaşına kıvrılmış, ördek oradaki su birikintisine dalmış..."

Yukarıdaki metinden alınan cümlede kurgusal unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farelerin arabayı sundurmaya çekmesi
B) Tavukla horozun bir tüneğin üzerine tünemesi
C) Kedinin ocağın yanıbaşına tünemesi
D) Ördeğin su birikintisine dalması

Notlarım

3. I- Dünyanın merkezine inerken ilk defa karşılaştığı bir yaratığa "Türkçe biliyor musun?" diye sordu. Yaratık bunu "Evet" diye cevapladı.

II- Farelerle kediler anlaşamaz diye kim demiş? Bu evin kedisini çok seviyorum. O da beni çok sever. Hatta bazen bana gizli gizli peynir taşıdığı olmuştur.

III- Annemle babam Düşler Ülkesi'ne gittiğime inanmıyor. Kendi kendine dans eden ayakkabılarım bile onlar yüzünden sıradan bir ayakkabıya dönüştü.

IV- Kardeşimin tedavisi öyle uzun sürdü ki hastane odasında doğum günü partisi vermek zorunda kaldık.

Yukarıdaki parçalardan hangisinde kurgusal unsur yoktur?

A) I B) II C) III D) IV

4. **Aşağıdakilerden hangisi gerçekleşebilecek bir olaydır?**

A) Arabasıyla 60 kilometrelik bir yolu 50 dakikada gitti.
B) Küçük kız yıldızları heybesine aldı.
C) Minik köpek sahibinin kulağına fısıldadı.
D) Sıcak bir yaz gecesinde yıldızlar ayla dans etti.

5. Bir sıçrayışta bulutların üstüne çıkabilen Ali bu özelliğini genelde okula gitmek için kullanıyor, arkadaşları da ona imreniyordu.

Verilen parçada kurgusal unsur nedir?

A) Ali'nin bir sıçrayışta bulutların üzerine çıkabilmesi
B) Arkadaşlarının Ali'ye imrenmesi
C) Ali'nin okula gitmesi
D) Ali'nin arkadaşlarının olması

6. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde kurgusal unsur vardır?**

A) Dil deyince konuşulan, yazılan bütün sözcük ve cümleleri anlamak gerekir.
B) Akşamüstü pencereden bir kuş içeri girmiş ve demiş ki: "Sen kırk gün ölü bekleyeceksin ondan sonra muradına ereceksin."
C) Üçüncü sınıftayken İstanbul'a yerleşir ve öğrenimine burada devam eder.
D) Fakat hem tümüyle çiçek açmış hem yemişlerle donanmış güzel, ıslak bahçeler de tükendi.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi kurgusal bir özellik taşımaz?**

A) Buradaki ağaçlar gülümsüyor size.
B) Dağın üstünden zıplayarak geçti.
C) Çiçeklere çok güzel bakıyordu.
D) Hırçın dalgalar bizi tehdit ediyor.

8. Kimse onu tanımazken o odasında günlerini, aylarını hatta yıllarını yalnız geçirmişti. Şimdilerde gözlerinden ışın çıkıyor olması tüm dünyanın ilgisini çekmiş herkes onunla vakit geçirmek istiyordu.

Bu parçadaki kurgusal unsur nedir?

A) Çok yalnız kalması.
B) Herkesin onunla vakit geçirmek istiyor olması.
C) Bir dönem onu kimsenin tanımaması.
D) Gözlerinden ışın çıkması.

Kazanım: Görsellerle ilgili soruları cevaplar.

Görselleri Yorumlama - I

1.

Yukarıda verilen karikatürü yorumlamak istersek verilmek istenen ileti aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Çalıştığımız yerlere ailemiz gelmelidir.
B) Ailemize zaman ayırmalıyız.
C) Hakimler annelerinden çekinir.
D) Anneler baston kullanabilir.

2.

Yukarıda verilen karikatür yorumlandığında konusu ne olabilir?

A) Güvercinlerin evin içine girmesi
B) Adamın hasta olması
C) Vefa duygusu
D) Camların açık olması

3.

Yukarıda bir haber görseli verilmiştir.

Bu görsele göre yaşanan olay aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orman yangını
B) Trafik kazası
C) Sel felaketi
D) Deprem

4.

Bu çizimde aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

A) Koltuğumuzdan kalkmamak bize zarar verir.
B) İnsanlar cezalarını çekmelidir.
C) Uçurumun kenarında oturmamalıyız.
D) Zarar vermek istediklerimiz koruyucularımız olabilir.

18 TEST

Temel Bilgi

Görselleri Yorumlama

✦ Yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, sembol, şekil, işaret, tablo, çizelge, harita, grafik karikatür vb. ögelere verilen genel isme görsel denir. Yazılı metin dışındaki bu ögeleri anlamlandırma ve yorumlama işine görselleri yorumlama adı verilir.

Örnek:

✦ Yukarıdaki fotoğrafta, aşırı kar yağışının yolları kapatması sonucu hayatın olumsuz etkilenmesi anlatılmıştır.

Karikatür Yorumlama

➥ Herhangi bir insanın, fikrin veya bir olayın resimlendirilerek gülünç ve düşündürücü şekilde anlatılmasına karikatür denir.

➥ Karikatür çizen sanatçılara karikatürcü veya karikatürist denir.

Örnek:

✦ Bu karikatürün iletmek istediği mesaj: "Sudan boğulduğu düşünülen bir insanın, aslında sulara atılan çöplerden dolayı boğulması" ironik bir şekilde dile getirilmiştir.

Temel Bilgi

Görsellerin Haberi / Bilgiyi İletme Biçimlerini Yorumlama

- Resim, fotoğraf, şekil, işaret, grafik karikatür vb. ögelere verilen genel isme görsel dendiğini daha önce belirtmiştik. İşte bu görselleri okuyup yorumlamaya görsel yorumlama denir.

Örnek:

Kurtuluş Savaşı ile ilgili bu resme bakarak yandaki yargılara ulaşabiliriz:

- Türk kadını, Kurtuluş Savaşı'nda türlü fedakârlıklar yapmıştır.
- Türk kadını Kurtuluş Savaşı'nda kağnılarla cephane taşımıştır.
- Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında Türk kadınının rolü büyüktür.

5.

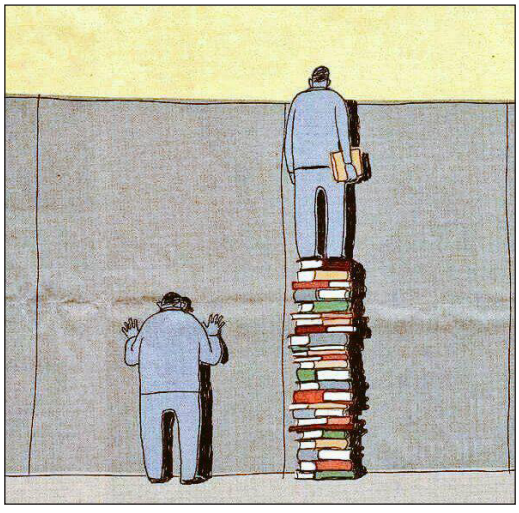

Yukarıda verilen görselde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okuyan insan çok görür.
B) İnsanlar boyu aşan duvarların gerisini göremez.
C) Çalışkan olmak gerekir.
D) Yüksekte durmak için kitaplar merdiven gibi kullanılabilir.

6.

Yukarıda bir haber görseli verilmiştir.

Bu görseldeki yaşanan olay aşağıdakilerden hangisidir?

A) Trafik kazası
B) Kuraklık
C) Deprem
D) Sel

7.

Yukarıda verilen görselde asıl anlatılmak istenen ne olabilir?

A) İnsanlar çok çalışmaktadır.
B) Parklar boş kalmıştır.
C) Parkta olması gereken çocuklar çalışmak zorunda kalmıştır.
D) Çocuk çalışarak mutlu olmuştur.

8.

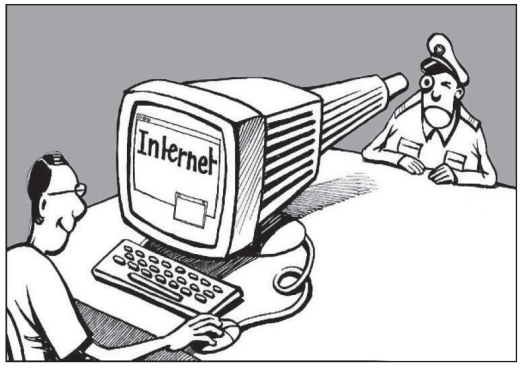

Yukarıda verilen görselden çıkarılacak yorum nedir?

A) İnternetle birlikte tüm insanların yaşamları izlenmektedir.
B) İnternet insanlara uzaktaki bilgilere ulaşma imkanı verir.
C) Kaptanlar internete girmek yerine dürbün kullanmaktadır.
D) İnternet insanların sosyalliğini azaltmaktadır.

Kazanım: Görsellerle ilgili soruları cevaplar.

Görselleri Yorumlama - II

1.

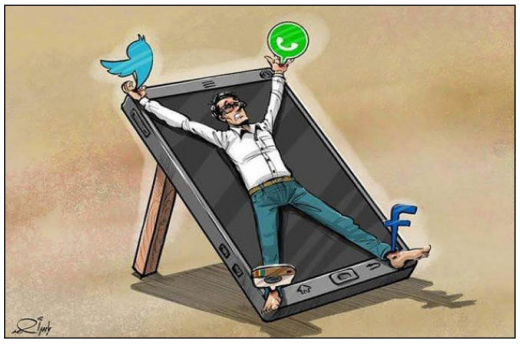

Yukarıda verilen görselde asıl anlatılmak istenen nedir?

A) Sosyal medya insanları bağımlı hâle getirmiştir.

B) Sosyal medyayla sevdiklerimize kolaylıkla ulaşabiliriz.

C) Sosyal medya bir bağımlılık değildir.

D) İnsanlar sosyal medyayı daha çok kullanarak sosyalleşebilir.

2.

Yukarıda verilen görsel incelendiğinde hangisine ulaşılamaz?

A) Trafik kazası yaşanmıştır.

B) Ölü ya da yaralılar olabilir.

C) Birden fazla araç kazaya karışmıştır.

D) Araçların sürücüleri ihtiyardır.

3.

Yukarıda verilen görselin sloganı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kendinden büyük işlere kalkışma!

B) Sakın pes etme!

C) Zamanında önlemini al!

D) Kimseye yem olma!

4.

Bu karikatürde iletilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adil yarışmak için adil şartlar oluşturulmalıdır.

B) Doğanın kıymeti bilinmeli ve hayvanların bir arada yaşanması sağlanmalı.

C) Maymunların ağaca iyi tırmandığı göz ardı edilmemeli.

D) Hiçbir hayvan kafeste ya da fanusta yaşamak zorunda bırakılmamalıdır.

Temel Bilgi

Temel Bilgi

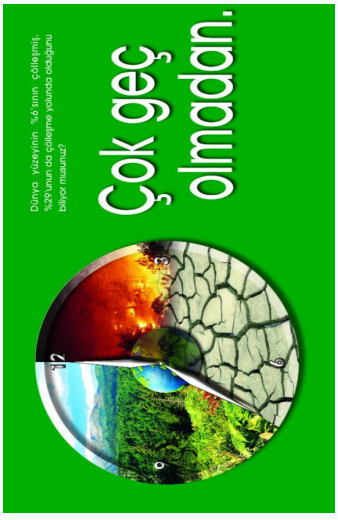

5.

Yukarıda bir haber görseli verilmiştir.

Bu görselde yaşanan afet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sel felaketi
B) Trafik kazası
C) Orman yangını
D) Deprem felaketi

6.

Yukarıda verilen karikatürde asıl anlatılmak istenen nedir?

A) Ormandan insanlar da faydalanır.
B) Orman yangınları hayvanları da etkilemektedir.
C) Orman yangınları havayı kirletir.
D) Tavşan dışındaki hayvanlar orman yangınından etkilenmez.

7.

Yukarıda verilen görseldeki adamın yaprak hayali kurmasının sebebi ne olabilir?

A) Sonbaharı özlemesi
B) Kurumuş yaprak süpürmeyi sevmesi
C) Şehirde ağaç kalmaması
D) Yaprak süpürmenin daha kolay olması

8.

Yukarıda verilen görselin asıl anlatmak istediği nedir?

A) Hızla kirlenen doğada azcık bir bitkiye muhtaç olunacaktır.
B) Çok kilo alanlar kirli havada nefes alamaz.
C) Saksıdaki bitkiler çok oksijen üretir.
D) Temiz hava için insanlar yanında saksı taşımalıdır.

Kazanım: Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.

20 TEST

Grafik - Tablo ve Çizelgeleri Yorumlama - I

1.

Yarışmacının Adı	Doğru Cevapladığı Soru Sayısı
Ayşe	10
Fatih	12
Zeynep	12
Ali	9

Ayşe, Fatih, Zeynep ve Ali bir bilgi yarışmasına katılmışlardır.

Yukarıdaki tabloya bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Fatih ile Zeynep aynı sayıda soruya doğru cevap vermiştir.
B) En çok doğru cevabı Ali vermiştir.
C) Ayşe 10 soruya doğru cevap vermiştir.
D) Fatih'in verdiği doğru cevap sayısı Ayşe'ninkilerden iki fazladır.

2.

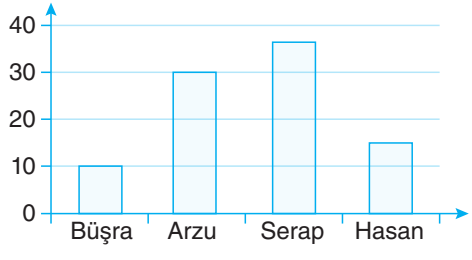

Yukarıda verilen yaş grafiğine bakarak hangisi söylenemez?

A) Serap gruptaki en büyük kişidir.
B) Arzu'nun yaşı 20'nin üstündedir.
C) Grubun en küçüğü Büşra'dır.
D) Hasan Serap'tan büyüktür.

3.

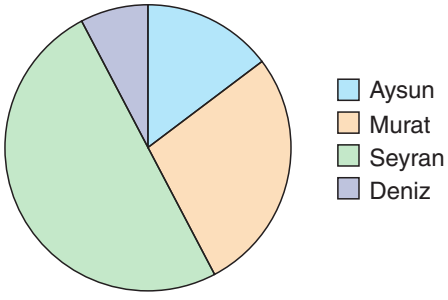

Yukarıdaki grafikte ismi verilen kişilerin yıl içinde okudukları kitaplarla ilgili bilgiler verilmiştir.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Yıl içinde en çok kitabı Seyran okumuştur.
B) Deniz Aysun'dan fazla kitap okumuştur.
C) Murat, Deniz'den az kitap okumuştur.
D) En az kitabı Aysun okumuştur.

4.

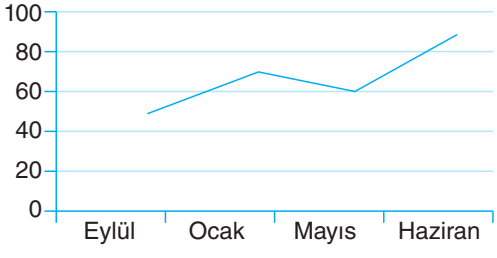

Yukarıdaki grafikte Arda'nın aylara göre Türkçe dersinden aldığı notlar gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılamaz?

A) Eylül ayında en düşük notunu almıştır.
B) Ocak ayında aldığı not mayıs ayında aldığı nottan yüksektir.
C) En yüksek notu haziran ayındadır.
D) Arda sınıfın en çalışkan öğrencisidir.

Temel Bilgi

Tablo - Grafik - Çizelge Okuma

➥ Çeşitli yollarla elde edilen verilerin belirli bir şema altında toplanmasına tablo denir. Çeşitli yöntemlerle elde edilen verilerin çizgi ve şekillerle ifade edilmesine grafik, kadro, kademe, basamak ve derecelerin yer aldığı listelere çizelge denir.

Örnek:

Tablo

Kitap Türleri	Sayısı
Sözlük	100
Şiir	200
Dergi	150
Roman	400
Makale	350
Çocuk kitapları	300

Grafik

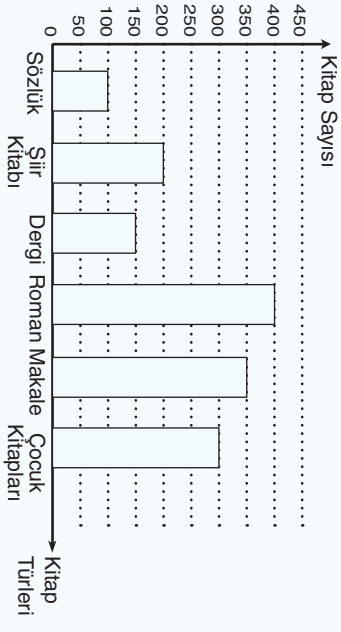

Temel Bilgi

✦ Bu grafiğe baktığımızda aşağıdaki bilgilere ulaşabiliriz.

1. En az satılan kitap türü sözlüktür.
2. En çok satılan kitap türü romandır.
3. Satılan makalelerin sayısı, roman sayısına en yakın olandır.
4. Satılan çocuk kitaplarıyla sözlüklerin sayısı roman sayısına denktir.
5. Şiir kitapları dergilerden daha çok satmıştır.

1. En çok serüven romanları satılmıştır.
2. Çocuk kitaplarının en çok satıldığı gün pazardır.
3. Roman diğer türlerin toplamından daha çok satmıştır.
4. Şiir kitapları beğenilerek okunmaktadır.
5. Okurlar makalelere pek ilgi duymamaktadır.

5.

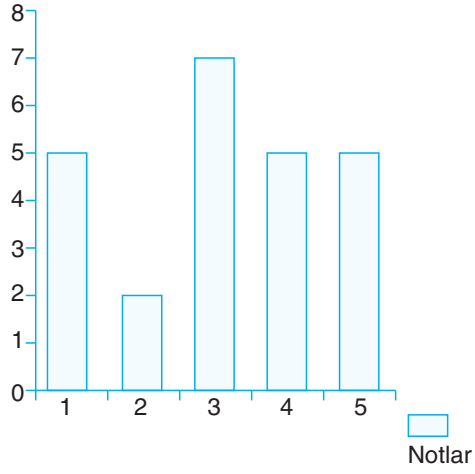

Yukarıdaki grafikte bir sınıfta öğrencilerin aldığı notlar ve bu notları alan öğrenci sayısı verilmiştir.

Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) En düşük notu 5 öğrenci almıştır.
B) En yüksek notu en az öğrenci almıştır.
C) 3 notu en fazla alınmıştır.
D) Sınıfta 24 öğrenci vardır.

6.

Yukarıda bir sınıftaki kız ve erkek öğrencilerin sayılarının birbirine oranı gösterilmiştir.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha başarılıdır.
B) Erkek öğrencilerin yarısı gözlük kullanmaktadır.
C) Erkek öğrencilerin sayısı kız öğrencilerin sayısından fazladır.
D) Kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerin sayısından fazladır.

7.

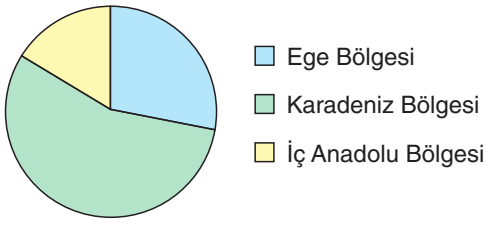

Üç bölgenin yıl içinde aldığı yağışların birbirine oranı gösterilmektedir.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) En az yağışı İç Anadolu Bölgesi almaktadır.
B) Türkiye'de en az yağışı Karadeniz Bölgesi almaktadır.
C) Karadeniz Bölgesi ve Ege Bölgesi aynı oranda yağış almaktadır.
D) 3 bölge de Türkiye'nin en çok yağış alan bölgeleridir.

8.

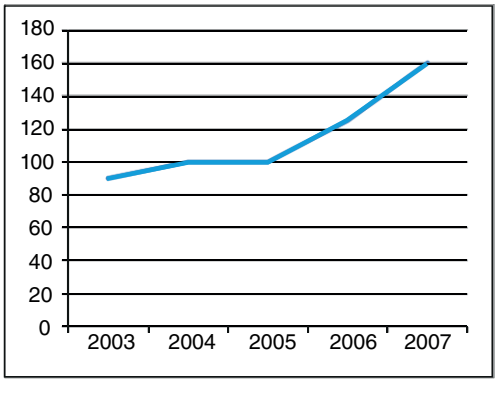

Grafikte Duygu'nun yıllara göre boy uzunluğunun artışı gösterilmiştir.

Grafiğe göre Duygu'nun boyu hangi yıllarda artış göstermemiştir?

A) 2003 - 2004
B) 2004 - 2005
C) 2005 - 2006
D) 2006 - 2007

Kazanım: Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.

21 TEST

Grafik - Tablo ve Çizelgeleri Yorumlama - II

1.

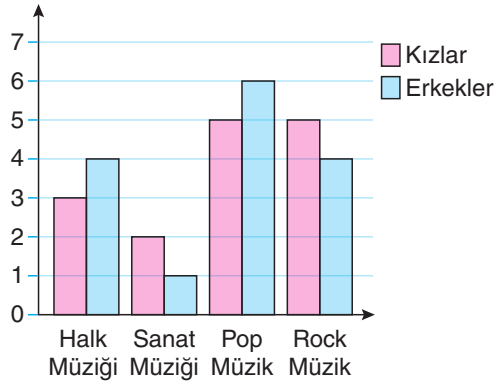

30 kişilik bir grupta kızlar ve erkeklere sevdiği müzik türleri sorulmuş ve buna göre bir grafik oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu grafiğe göre yanlıştır?

A) Pop müziği seven erkekler rock müziği seven erkeklerden daha fazladır.
B) Sanat müziğini kızlar, erkeklere göre daha fazla sevmektedir.
C) Pop müziği seven kızların sayısı rock müziği seven kızların sayısıyla aynıdır.
D) Grupta en fazla halk müziği sevilmektedir.

2.

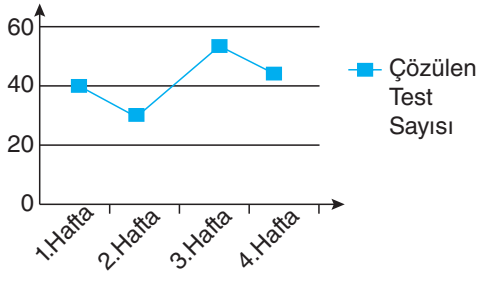

Yukarıdaki grafikte bir öğrencinin haftalara göre çözdüğü test sayısı verilmiştir

Grafiğe göre hangisine ulaşılabilir?

A) En fazla test son hafta çözülmüştür.
B) 3. hafta 4. haftadan daha fazla test çözülmüştür.
C) En az test birinci hafta çözülmüştür.
D) Son hafta çözmesi gereken tüm testler bitmiştir.

3.

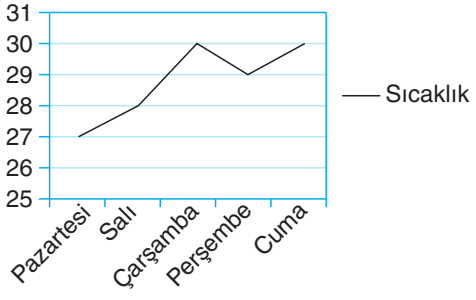

Yukarıdaki grafikte bir şehrin 5 günlük sıcaklıkları verilmiştir.

Bu grafikten aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) En sıcak gün çarşamba ve cuma günü yaşanmıştır.
B) Pazartesi günü soğuk geçmiştir.
C) Salı günü nem oranı yüksektir.
D) Perşembe günü en düşük sıcaklık yaşanmıştır.

4.

Meyveler/ Çocuklar	Kiraz	Vişne	Muz	Toplam
Kız	1	2	1	4
Erkek	3	1	2	6
Toplam	4	3	3	10

Grafikte kız ve erkeklerin pazar alışverişinde kaç kilo meyve aldıkları verilmiştir.

Grafiğe göre hangisine ulaşılamaz?

A) Kızlar toplamda 4 kilo meyve almıştır.
B) Erkekler toplam 6 kilo meyve almıştır.
C) Kızlar erkeklerden daha çok muz almıştır.
D) Toplamda 10 kilo meyve alınmıştır.

Temel Bilgi

Örnek:

Grafik: Trabzondaki sıcaklık

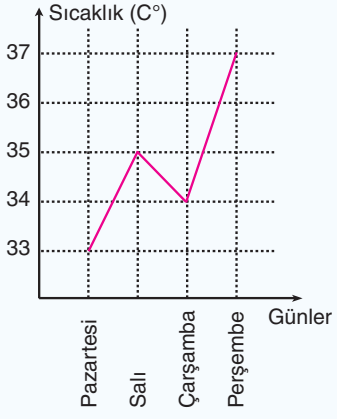

Yukarıdaki grafikte Trabzon iline ait 4 günlük sıcaklık değerleri verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Sıcaklık salı ve perşembe günleri bir önceki güne göre artmıştır.
B) 4 günlük ortalama sıcaklık 35°C'den büyüktür.
C) En düşük sıcaklık pazartesi günü ölçülmüştür.
D) En yüksek sıcaklık perşembe günü ölçülmüştür.

Cevap: B

Temel Bilgi

Örnek:

	Boy (cm)	Ağırlık (kg)
Şule	160	55
Veli	180	85
Hasan	181	75

Yukarıdaki tabloda Şule, Veli ve Hasan'ın boyu ve ağırlıkları verilmiştir.

Bu tabloya göre aşağıdakilerin hangisinde kişisel görüşe yer verilmiştir?

A) Şule, Hasan'dan ağırdır.
B) Veli, Hasan'dan kısadır.
C) Şule'nin kilosu idealdir.
D) Veli, Şule'den uzundur.

Cevap: C

5.

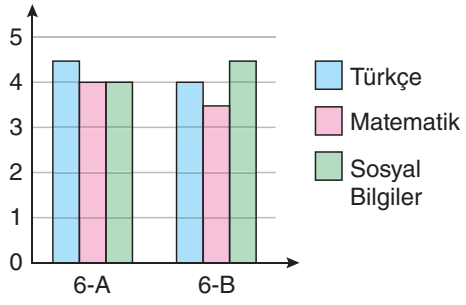

Yukarıdaki grafikte iki sınıfın derslere göre not ortalaması verilmiştir.

Bu grafiğe göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Her iki sınıfın da en başarılı olduğu ders Türkçedir.
B) 6-B sınıfı sosyal sosyal bilgiler dersinde 6-A'dan daha başarılıdır.
C) 6-A sınıfı Türkçe dersinde 6-B sınıfından daha başarılıdır.
D) 6-A sınıfı matematik ve sosyal bilgiler derslerinden aynı not ortalamasına sahiptir.

6.

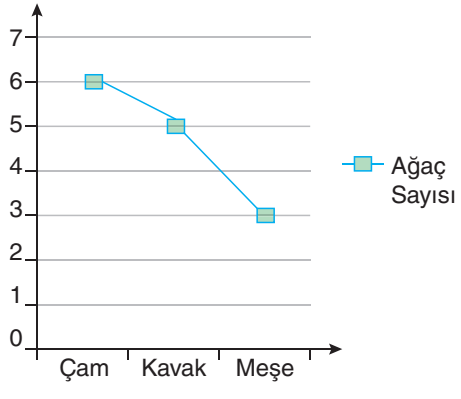

Grafikte bir evin bahçesinde bulunan ağaç sayısı ve isimleri verilmiştir.

Grafiğe bakarak hangisi söylenemez?

A) En çok çam ağacı vardır.
B) En az meşe ağacı vardır.
C) Gül ağaçları dikilmiştir.
D) Toplam 14 ağaç vardır.

7.

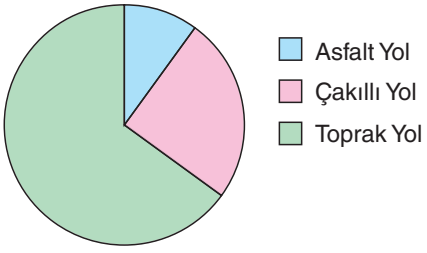

Ahmet'in köyündeki yol tiplerinin oranı grafikte gösterilmiştir.

Bu grafiğe göre hangisi doğrudur?

A) Ahmet'in köyünün alt yapısı gelişmiştir.
B) Ahmet köyüne çok sık gitmektedir.
C) Ahmet'in köyü bitki örtüsü bakımından zengindir.
D) Ahmet'in köyünde en çok toprak yol tipi vardır.

8.

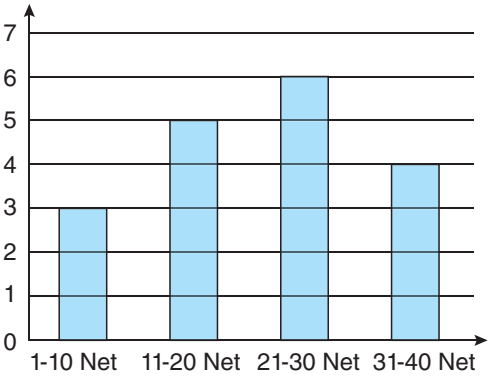

Grafikte 18 kişinin girdiği 40 soruluk bir denemede alınan netler verilmiştir.

Grafiğe bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) En fazla kişi 21-30 net yapmıştır.
B) 31-40 net yapan 4 kişidir.
C) En düşük netleri 3 kişi yapmıştır.
D) Sınıfın genel başarısı yüksektir.

KELEBEĞİN HİKÂYESİ

Bir gün, kırlarda gezintiye çıkan bir adam, kenarına oturduğu otlardan birinin dalında küçük bir kozanın varlığını fark etti. Koza ha açıldı ha açılacak gibiydi.

Adam, bunun bir kelebek kozası olduğunu tahmin ediyordu. Böyle bir fırsat bir daha ele geçmez diye düşündü ve bir kelebeğin dünya yüzünü gördüğü ilk dakikalara şahit olmak istedi.

Dakikalar dakikaları kovaladı, saatler geçmeye başladı, ama henüz kelebeğin küçük bedeni o delikten çıkmadı. Kelebeğin dışarı çıkmak için çaba harcamak için vazgeçmiş olabileceğini düşündü.

Sanki kelebek elinden gelen her şeyi yapmış da, artık yapabileceği bir şey kalmamış gibi geldi ona. Bu yüzden kelebeğe yardımcı olmaya karar verdi. Cebindeki küçük çakıyı çıkarıp kozadaki deliği bir cerrah titizliğiyle büyütmeye başladı.

Böylece, bir-iki dakika içinde kelebek kolayca dışarı çıkıverdi. Fakat bedeni kuru ve küçücük, kanatları buruş buruştu. Adam kelebeği izlemeye devam etti çünkü kanatlarının her an açılıp genişleyeceğini ve narin bedenini taşıyacak kadar güçleneceğini umuyordu.

Ama bunlardan hiç biri olmadı. Kelebek, hayatının geri kalanını, kurumuş bir beden ve buruşmuş kanatlarla yerde sürünerek geçirdi. Ne kadar denese de, asla uçamadı.

Adamın bütün iyi niyetine ve yardımseverliğine rağmen anlayamadığı şey şuydu: Kelebek daracık bir delikten dışarı çıkmak için çaba gösteriyordu. Daracık kozanın içinden kendi gayretiyle kurtulduğunda minik bedeninden kanatlarına doğru giden sıvının etkisiyle uçacaktı.

Bu gerçeği öğrendiğinde hayat boyu unutamayacağı bir şey de öğrenmişti: Bazen hayatta tam olarak ihtiyaç duyduğumuz şey, çabalardır. Eğer Allah, hayatta herhangi bir çaba olmadan ilerlememize izin verseydi o zaman bir anlamda sakat kalırdı. Olabileceğimiz kadar güçlenemezdik. Ve asla uçamazdık.

1. ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki** "Kelebeğin Hikâyesi" **adlı metinde geçen olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Adamın kırlarda gezintiye çıkması
B) Kelebeğin güçsüz kalıp uçamaması
C) Adamın kozasından çıkmaya çalışan kelebeğe yardım etmesi
D) Kelebeğin kozadan çıkmaya çalışması

2. "Kelebeğin Hikâyesi" **adlı metin kaçıncı kişi ağzıyla aktarılmıştır?**

A) 1. Kişi ağzıyla B) 2. Kişi ağzıyla
C) 3. Kişi ağzıyla D) 4. Kişi ağzıyla

Çözümlü Soru

Sınıfa girdiğimizde Ayşe'nin bana bakarak çığlık atmasıyla tüm arkadaşlarım bana döndü. Hepsi gözlerini kocaman yapmış bana bakıyordu. Bu şaşkınlığın nedenini anlayamadım ilk başta, sonra onlar gibi ben de üstümdekilere baktım, bir de ne göreyim üstüm başım kan olmuştu. Hemen lavaboya koştum ellerimi yıkadım ama kıyafetlerimdekiler çıkmıyordu.

Bu metinde aşağıda verilen hikaye unsurlarından hangisi belirgin <u>değildir</u>?

A) Olay
B) Kişi
C) Zaman
D) Yer

Çözüm

Olay anlatıcının sınıfta üstü başı kan içinde görülmesi ve onu temizlemeye çalışmasıdır. Yeri sınıf, kişi ise anlatıcıdır. Fakat zaman belirtilmemiştir. Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

Kısa Yol - 29

Bu sorularda ne, kim, nerede, ne zaman? sorularını metne soracağız. Bu sorulardan birinin cevabı yoksa veya net değilse doğru cevap budur.

4

Çözümlü Soru

Aşağıdaki seçeneklerde verilen yazılardan hangisinde olay yoktur?

A) Kuyuyu kazmaya başladığında kimsenin haberi olmaz sanıyordu. Çalıların arkasından izlendiğinin farkında değildi.

B) Zamanın yavaş aktığı, şipşirin bir yer Bozcaada, mavisi, yeşili, rengarenk çiçeklerle süslenmiş sokakları, kumsalları, pazarı...

C) Eski duvarları yıktı, yerine yenisini ördü. Derenin kenarından toprak kazıp elekten geçiriyordu. Elenmiş toprağı samanla karıştırıp çamur yapıyordu.

D) Bugün yarışmaya katılacak öğrencileri belirlemek zorundaydım çünkü değerlendirme toplantısı ve yarışma günü çok yaklaştı ama bir an bir halsizlik çöktü üstüme.

Çözüm

A seçeneğinde olay kuyu kazılması ve o sırada izlenmesi; C seçeneğinde duvarların yıkılıp yeniden yapılması ve bunun aşamaları; D seçeneğinde ise yetiştirilmesi gereken şeyler varken halsizlik çökmesidir. B seçeneğinde olay yoktur. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 30

Hikâyede dil ve anlatım açık, akıcı ve günlük konuşma dilinden farklı olarak etkili sözcük, deyim, atasözü ve tamlamalarla zenginleştirilmiş olmalıdır.

3. Aşağıdakilerin hangisinde anlatım 1. kişi ağzıyla yapılmıştır?

A) Deniz altındaki bu rengârenk dünya onu heyecanlandırmıştır. Eve dönüp gördüğü her şeyi annesine anlatmak için sabırsızlanıyordu.

B) Böbreklerimden çok rahatsızlandım. Bir kağnıyla ve zorlukla Kayseri'ye oradan da hemen trenle Ankara'ya gittim. Ulus'taki hastanenin bahçesinde tahta bir sıraya iliştim.

C) Bir gün iki kurbağa gezerken kendilerini her nasılsa içinde ayran olan bir kovada bulmuşlar. Kurbağalar kovadan kurtulmak için defalarca zıplamışlar ancak bir türlü çıkamamışlar.

D) 12 yaşındaki Şenol, büyük bir gayretle ahırdaki hayvanların otunu veriyor, onların bakımını büyük bir sorumluluk duygusuyla yerine getiriyor.

4. Dün öğlen okulun önüne tatlı satan biri geldi. Adam tatlıları tepsinin üzerine dizmiş, "Nar gibi kızarmış tatlılar!" diye bağırıyordu. Obur çocuk, satıcının sesini duyunca pencereden dışarı baktı, tatlıları görünce dayanamadı. Ders zilini zor bekledi. Zille birlikte hemen satıcının yanına koştu.

Aşağıdakilerin hangisinde bu hikâyenin unsurlarından biri yanlış verilmiştir?

A) Olay: Çevredeki insanların tatlı alması

B) Zaman: Dün öğlen

C) Yer: Okulun önü

D) Kişiler: Tatlıcı ve obur çocuk

5. Bugün dünyamızda toprağa, havaya, suya, yiyeceğe ve enerjiye ihtiyacı olan altı milyardan fazla insan yaşamaktadır. Bu sayı her geçen gün artmaktadır. Ormanları yok ederek, çevremizi kirleterek, küresel ısınmaya neden olarak geleceğimizi karartmayalım. Doğal afetlerin oluşumuna zemin hazırlamayalım. Dünyamızı yaşanmaz duruma getirmeyelim.

Metinde anlatılan olay nedir?

A) Ormanlarımızın yok olması

B) Dünya nüfusunun artması ve çevre bilinci

C) Afetlerde neler yapılması gerektiği

D) Denizlerimizin kirletilmesi

6. Aşağıdaki olaylardan hangisi 3. kişi ağzıyla anlatılmıştır?

A) Geçenlerde evimize bir misafir geldi. Onu pek tanımıyordum ama oldukça renkli ve hareketli bir kişiliği vardı. Öyle de güzel konuşuyordu ki insan karşısında kendini kaybediyordu. Bize farklı yerleri ve insanları tanıtıyordu.

B) Sultan üç oğluna birer tarla vermiş. Bu tarlada en güzel çiçekleri yetiştirmelerini istemiş. Büyükler homurdanmışlar. Çünkü şimdiye kadar böyle bir iş yapmamışlar, hatta ellerini toprağa bile değdirmemişler.

C) Dün sabah dedemlerle pikniğe gittik. Çok eğleneceğimi zannetmiştim ama beklediğim gibi olmadı. Büyüklerin piknikte yaptıkları tek şey oturup yemek yemek. Onu evde de yapıyoruz zaten, o kadar yol gitmeye ne lüzum var ki?

D) Dün sabah bizim evde bir telaş bir telaş. Annem bir tarafa koşuyor, babam bir tarafa. Teyzemler, halamlar ailece bize geldi. Ne oluyor, nedir bu telaş derken öğrendim meseleyi.

7. Aşağıdakilerin hangisinde olayın geçtiği yer belli değildir?

A) Dün akşam havuz başına gidip ayın batışını izledim. Çok hoşuma gitti, dakikalarca orada bekledim.

B) Radyoyu açtım. TRT sanatçılarının söylediği türküleri dinledim.

C) Kitabını alıp yatak odasına geçti. Birazdan onu apayrı bir dünyaya götürecek olan kitabıyla baş başa kalacaktı.

D) Annem mutfakta akşam yemeğini hazırlıyordu. Ablam da ona yardım ediyordu.

8. Kaç gündür seyrine doyamadığım o güzelim dağlar karşımızda. Günün her saatinde başka başka hikâyeler var. Eski liman altımızda. Tekneler uyukluyor. Eylülün bu sıcağında ağustos böcekleri hâlâ konserlerine devam ediyor.

Aşağıdakilerin hangisinde hikâyenin bir unsuru yanlış verilmiştir?

A) Olay: Yazarın manzara seyretmesi

B) Kişiler: Yazar

C) Zaman: Eylül

D) Yer: Tepe

Ne istiyorsunuz deyiverdi gözler, gözlerimin içinde. Ne isteyeceğim. Kızgın. baktım yeşile. Oda istiyorum. Yeşil koyulaştı. Daha yukarılara çıktı. Tuzlu kıvırcıklığı içindeki saçıma, terini duyabildiğim alnıma doğru. Gene yeşillerin içinde bakıyorum. Tek yataklı mı olsun, dedi. Tek yataklı olacağını kendi de bilir elbet. Ne yapayım iki yatağı. Kaçıncı katta olsun diyor. Bütün bunları sormasa... Sorması adet de değil-

I

dir herhalde. Bilmem. Gözlerinin yeşilinden apayrı şeyler bu sordukları. İkinci katta olacak diyor. Zaten

II

iki kat bu otel. Bir gecelik mi diyor sonra. Bir, beş, on, çabuk bitirsen işini, kitabına dönersin, diyesim

geliyor. Yeşiller dolaşıyor gene üstümü başımı. Nüfus kâğıdın, diyor. Yok. Sesim çok sert çıktı. Birden

III

gözleri çenesiyle birlikte yukarı bakıyor. Onsuz olmaz ki diyecek gibi. Sorarsın söylerim, dedim, yabancısı değilim buranın. Bir şey söyleyecek oldu, vazgeçti. Eğdi başını. Adınız, diyor. Müşfik. Ağır geliyor yabancının sorması. Vazgeçesim, çıkıp gidesim tutuyor. Gözümü kaldırınca yeşiller gene gözümde. Bekler gibi. Soyadınız, diyor bu defa. Yutkunuyorum. Börekçi demeli. Müşfik Börekçi, diyorum. Duraklamıyor bile yazarken. Şaşmadı. Suat Çuhacı da, Fikret Ünlü de deseydim şaşmayacaktı. Babanızın adı. Reşit diyorum. Umurumda değil. Şimdi de, nereden geldiniz, diyor. Sarıkumlu olduğumu söylüyorum; bir çırpıda söyledim her şeyi. Rahat bıraksın artık. Söyledim, yazdı; söyledim, yazdı. Uzattı kolunu, anahtarlardan birini çividen aldı, verdi. İşkence bitmiş demek. İkinci kat, merdivenin karşısındaki kapı, dedi. Oda kokuyor. Çarşaf, diş macunu, uyku kokuyor. Pencereyi açıyorum. Deniz, yıldızlı deniz doluyor odaya. Bir kedi var bitişikteki balkonda. Denizin içinden çağırıyorum. Başını kaldırıyor, kalkıp geriniyor, oturuyor, çöküyor. Yumulan gözlerini görüyorum sanki.

IV

Bilge KARASU
Türk Hikaye Antolojisi'nden

9. ve 10. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

9. Bu metinde aşağıdaki bakış açılarından hangisi kullanılmıştır?

A) Gözlemci bakış açısı
B) İlahi bakış açısı
C) Kahraman bakış açısı
D) 3. Kişi ağzıyla yazılmıştır

10. Yukarıda verilen metinde altı çizili cümlelerin hangisinde "öznel" yargı vardır?

A) I B) II C) III D)IV

4

Çözümlü Soru

Önceleri biraz zorlansam da alıştım Antalya'nın sıcağına. Buram buram kokan portakal bahçeleri, akşamüstü ılık esen rüzgar bütün sıkıntımı alıp götürüyordu. Sonradan anladım ki ben bu şehri çok sevdim.

Yukarıda verilen parçanın dil ve anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Olay 3. kişi ağzından anlatılmıştır.
B) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
C) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
D) İlahi bakış açısıyla yazılmıştır.

Çözüm

Parçada olay 1. kişi ağzından anlatıldığından A seçeneği yanlıştır. Gözlemci bakış açısı ve ilahi bakış açısı bu metinde yoktur. Olayın kahramanı anlatıcının kendisidir. Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

Kısa Yol - 31

Kahraman bakış açısında kişi "ben/biz" der, bu nedenle olay da 1. tekil/çoğul kişinin ağzından anlatılır.

4

Çözümlü Soru

Anası, bir köşeye büzülüp oturan kızına baktı, baktı. Çok üzülüyordu, kızını okula gönderemiyordu. Elektrikleri üç gündür kesikti. Dışarıdaki soğuk evin içine kadar girmişti. Odanın soğukluğu, ışıksızlık onları büsbütün hüzne boğmuştu.

Yukarıda verilen metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İlahi bakış açısıyla yazılmıştır.
B) 3. kişi ağzından yazılmıştır.
C) Nesnel yargılar vardır.
D) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.

Çözüm

Yazar üçüncü kişi olduğundan ve duyguları bile bildiğinden ilahi bakış açısı vardır. "Elektrikleri üç gündür kesikti." cümlesi nesnel bir yargıdır. Kahraman bakış açısı ben ya da biz der. Sorunun cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

Kısa Yol - 32

Doğruluğu herkes tarafından kabul edilen, niceliği ölçülebilen, kanıtlanabilir bilgiler "nesnel"dir.

11. Küresel Tohum Deposu, Norveç'te bulunuyor. Burada, dünyanın her köşesinden toplanan 4,5 milyon bitki tohumunun her birinden beş yüz, toplamda 2,25 milyar örneğin depolanması hedefleniyor. İstenen çeşitliliğe ve sayıya ulaşıldıktan sonra depo kapılarının kapatılması, gerekli olmadıkça da depoya giriş ve çıkışların durdurulması planlanıyor. Bir sığınağı andıran bu depo, her biri yirmi yedi metre uzunluğunda, on metre genişliğinde ve altı metre yüksekliğinde üç ana bölümden oluşuyor. Yerin yüz yirmi metre altında bulunmasına rağmen deniz seviyesinin üstünde kalan depo, buzullar erise dahi, yükselen deniz sularının altında kalmayacak ve kutuplardan gelen soğuklardan faydalanacak şekilde özenle konumlandırılmış. Nem düzeyi düşük bir ortamda ve -18 derece sıcaklıkta korunan bitki tohumlarının, içinde bulundukları ortamda yıllarca bozulmadan kalacağı düşünülüyor.

Bu metinde "Küresel Tohum Deposu" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Yapı özelliklerine
B) Taşıdığı öneme
C) Kuruluş amacına
D) Ortam koşullarına

12. Aşağıdaki metinlerden hangisine "Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkisi" **başlığının getirilmesi en uygundur?**

A) Sosyal medya bağımlılığı, özellikle akıllı telefonların hayatımıza girmesiyle giderek arttı. Görünür olma ve başkalarının hayatını takip etme isteğinin günümüzde kimileri için abartılı bir hâl aldığını söyleyen uzmanlar, sosyal medya bağımlılığının kontrol altına alınmadığı takdirde kaygı bozukluklarından depresyona kadar pek çok zararı olabileceğini vurguluyor.

B) Son dönemlerde toplumsal hayatta yaşanan birçok gelişme internetin doğrudan ya da dolaylı etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Sosyal medya adı verilen bu yeni iletişim mecrası, eski medya araçlarından farklı ve yaşadığımız zamanın ruhuna daha uygundur.

C) Sosyal medyada bulunan içerikler, bunlardan yararlananların tutumunu ve sosyal medya pazarlamasını biçimlendirmektedir. İnsanlar, bir ürünü satın almaya karar verme noktasında sosyal medyadaki kullanıcı veya firma tarafından oluşturulmuş içeriklerden etkilenmektedir.

D) İnsanlık tarihi boyunca var olan iletişim, çağımızda yeni bir boyut kazanmıştır. Hızla değişen teknoloji, giderek artan istek ve ihtiyaçlar birtakım iletişim araçlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu iletişim araçlarının en önemlisi günümüzde çok etkin kullanılan internettir. İnsanlar, internet ve sosyal medya sayesinde yeni iletişim olanaklarına sahip olmuşlardır.

I

İcat edildiği zaman masum bir makineydi. İçinde böylesine canavar bir ruh taşıyacağı hiç düşünülmemişti. Hatta bir çok insan, onu küçümsemiş, "Kimin ne işine yarar ki, şaşkın kutusu!" demişti. Şaşkın kutusu hakkında söylenenleri sessizce dinlerken içinden de "Siz öyle sanın, beni küçümsemenin cezasını ödeyeceksiniz." diyordu

Ustaca hazırlanmış bir planla çıktı insanların karşısına. Önce onların dostluğunu kazanmalıydı. İlk olarak siyah beyaz bir elbiseyle milyonları bir anda kendine hayran etmeyi başardı. Daha sonra renkten renge, kılıktan kılığa girerek cazibesini artırdı. Hatta farklı kişilik ve kimliklere bürünerek çoğaldı, çoğaldı. Her vakit, her türden insanı kendine bağlamayı başardı. İnsanları âdeta kendine esir etti. Bunu yaparken hiç kimse de şikâyetçi değildi. Ve hiç kimse ondan şüphe bile etmiyordu. Planın ikinci bölümünü uygulama zamanı gelmişti. Şaşkın kutusu tek gözlü bir canavara dönüştü. Ama insanları öylesine büyülemişti ki, kimse onun bu yüzünü göremiyordu. O, keyiflice kahkahalar atıyor, "Sizden öcümü alacağım." diye haykırıyordu. Öncelikle insanların birbiriyle bağlarını koparmalıydı. Yoksa onun gerçek yüzünü gördüklerinde kendisine karşı birleşip savaş açabilirlerdi. Bunun için ilk olarak aileden işe başladı.

Anne, baba ve çocuklar birbiriyle konuşamaz oldular. Çünkü tek gözlü canavar, öyle güzel ve aldatıcı görüntüler sunuyordu ki, onun büyüsüne kapılan diğer insanlarla konuşmayı unutuyordu. Biri diğerine bir şey söylese diğeri dünyanın en önemli işini yapıyormuş gibi "Dikkatimi dağıtıyorsun." diye bağırıyordu. Sonra misafirliklerde dostların, akrabaların birbiriyle konuşmasını engelledi. Ardından komşuluk ilişkilerini zayıflattı. Çünkü her gün cazip bir seçenekle çıkıyordu insanların karşısına. Hatta bazı zamanlar iş vakitlerinde bile bütün sokaklar boşalıyor, insanlar kendi istekleri ona esir oluyordu. Sonra sunduğu farklı hayat tarzları, onlara ulaşamayanları mutsuz etti. Çocuklar ödevlerini yetiştiremez oldu. Anneler yemeklerini ocakta unuttu. Bütün kötü şeyleri iyi gösterdiği için gençler kötü alışkanlık kazandı. İyi şeyler kötü gösterildiği için iyi ve güzel olan her şeyden uzaklaştı insanlar. İnsanlar kıymetli zamanlarını kaybetti.

II

Televizyon 1925 yılında bisküvi kutusu ile icat edilen ve içerisinde uygun şartlar sağlandığında çeşitli görüntüleri size sunacak donanıma sahip olan bir haberleşme aracıdır. Temel olarak ise elektromanyetik dalgalar haline yayılan görüntü ve seslerin, ekran ve hoparlör sayesinde alıcıya ulaştırılmasını sağlayan elektronik bir cihaz şeklinde tanımlayabiliriz.

İlk yayınını 1929 yılında gerçekleştirebilen televizyonun günümüzde plazma, HD, 3D, LCD gibi çeşitleri bulunmaktadır. Bu kadar geliştirilmesine rağmen televizyonun başından kalkmayan 21. yüzyıl insanı bu icadın tam anlamıyla kölesi olmuştur. Ne kadar hızlı haber yayma ya da canlı yayın gerçekleştirme olanağı sunsa da televizyonun aile ilişkilerini zayıflattığı, insanların birbiri ile konuşmamasına neden olduğu, sohbetleri sınırladığı tartışma götürmez bir gerçektir.

13 ve 14. soruları yukarıdaki metinlere göre cevaplayınız.

13. Yukarıdaki metinlerle ilgili hangisi doğrudur?

A) Her iki metinde de televizyonun zaman içinde gelişimi ve topluma etkisinden bahsedilmiştir.
B) Her iki metinde de televizyonun icat edildiği yıl belirtilmiştir.
C) İkinci metinde daha çok televizyonun iyi yönlerinden bahsedilmiştir.
D) Her iki metinde de televizyonun çeşitlerinin isimlerinin bir kısmı verilmiştir.

14. Yukarıda verilen bu iki metnin ortak iletisi nedir?

A) Televizyon toplumun gelişmesi ve dönüşmesi için en önemli cihazlardan biridir.
B) Televizyon sayesinde insanlar tüm dünyayı avuçları içine almışlardır.
C) Televizyon toplumsal ilişkilere ve aile ilişkilerine zarar vermiştir.
D) Televizyon daha çok geliştirilmelidir.

4

Çözümlü Soru

1. Bir varmış, bir yokmuş; evvel zaman içinde, kalbur saman içinde develer tellal iken, pireler berber iken, ben dedemin beşiğini tıngır mıngır sallar iken, bir yarım horoz varmış. Yarım horoz, günün birinde küllükte eşinirken bir çan bulmuş. Okula giderken çanı küçük bir çam ağacına asmış.

2. Karakoyun otluyormuş. Bir ara başını kaldırmış. Bir de ne görsün! Çoban da sürü de görünürde yok! Ormanda aç bir kurdun üstüne geldiğini görmüş. Kurdun gözleri parlıyormuş. Koyun "Selam!" demiş kurda. Kurt, dişlerini gıcırdatmış. "Selam, burada ne arıyorsun?' Bu dağlar bizim, seni yiyeyim de gör!" demiş.

Yukarıdaki parçalar incelendiğinde aşağıdakilerden hangisinin bu parçaların ortak özellikleri olduğu söylenebilir?

A) İki parçada da insani özellikler insan dışındaki varlıklara yüklenmiştir.
B) İkisinde de olay dağda geçmektedir.
C) İki parçada da yaşanabilecek olaylar konu edilmiştir.
D) Konuları aynıdır.

Çözüm

Horozun okula gitmesi, koyunun ve kurdun konuşması insani özelliklerdir. Sorunun cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

Kısa Yol - 33

Metinler karşılaştırılırken her yönüyle incelenmelidir.

Çözümlü Soru

I. İlkokulda başarılı bir öğrenci değildi. Okula gitmek ona işkence gibi geliyordu. Erkenden kalkmak, yürümek, dersler ona çok zor geliyordu. Lise hayatında ise artık okul temposuna alışmıştı. Başarısı da yavaş yavaş artıyordu. Üniversite döneminde ise başarısı zirveye ulaşmıştı. Okumak artık onun için bir hedefti.

II. Küçük bir evde doğan sanatçı, annesi ve dedesinin yanında büyümüş. Daha sonra mahalledeki okula yazılmıştır. Okuldaki arkadaşlarıyla arası pek olmadığından kendini kitap okumaya vermiştir. Böylelikle günümüzün en önemli sanatçılarından biri olmasının ilk adımını atmıştır.

Yukarıda verilen metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İkinci metindeki sanatçının günümüzün en önemli sanatçılarından biri olmasının ilk adımı okul zamanlarında atılmıştır.
B) Her iki metinde de kişilerin okul süreçlerine değinilmiştir.
C) Birinci metindeki kişi okumayı hiç sevmemiştir.
D) İkinci metin 3. kişi ağzıyla yazılmıştır.

Çözüm

C seçeneğinde birinci metinde söz edilen kişinin okumayı hiç sevmediği söylenmiş oysa bu kişi zamanla okumayı hedef haline getirmiştir. Sorunun cevabı C seçeneğidir.

Cevap: C

Kısa Yol - 34

Metinlerin olay, konu, kişiler gibi unsurları benzer olabilir.

15.

I- Bir dili konuşan toplumun yiyecek-içeceğiyle, mutfağıyla ilgili kelimeler o toplumun beslenme düzeyini gösterir. Halk ağızlarındaki bulgur, gözleme, bazlama, tarhana gibi binlerce ad halkın maddi kültürünü aydınlattı.

II- Bir ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri ve hatta tarih boyunca bu toplumda meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde hiçbir bilgimiz olmasa, yalnızca dil bilim incelemeleriyle, bu dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek bütün bu konularda çok değerli bilgiler ve ipuçları edinilebilir.

Yukarıda verilen bu iki metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Her iki metinde de toplumun dil varlığından söz edilmiştir.
B) Birinci metne göre toplumun mutfağıyla ilgili kelimeler beslenme düzeyini göstermez.
C) İkinci metne göre bir toplumun tarihini dilinin söz varlığıyla anlamak mümkün değildir.
D) Her iki metinde de Türkçenin öneminden bahsedilmiştir.

16.

I- Napolyon "Fransa'nın sınırları, Fransızcanın konuşulduğu yerlerdir, Fransızca nerede konuşuluyorsa Fransa kültürü orada vardır." demiştir.

II- Eğer bir toplumun kültürünü öğrenmek istiyorsak önce o toplumun diline bakmamız gerekir. O toplumun kültüründe ne varsa dile yansımıştır. K. Vossler bu konuda şöyle der: "Dil kültürün aynasıdır."

Yukarıdaki sözlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Her iki sözde de dilin toplumsal hayatı yansıttığından bahsedilmiştir.
B) Her iki söz de dil ile ilgilidir.
C) Her iki sözde de dili yaygınlaştırmak gerektiği vurgulanmıştır.
D) Dil ile ilgili alıntılar aynı kişilerden yapılmıştır.

GÜNDÜZÜNÜ KAYBEDEN KUŞ

Hacı Süleyman, şafaktan beri elde çifte, önde köpek, kıyı kıyı taban tepiyordu. Tan yeri uyanırken, keklikler derelerden, yamaçlardan cak cak cak cak cacak cak ederek, yeni doğan günü bütün kuşlar, böcekler, çalılar, dağlar, taşlar ve denizlerle selamlıyorlardı. Ne bir kuş ne bir böcek olan Goethe (Göte)'nin bile ölürken ve kapkara sonsuzluğa göçerken son çağırışı, "Işık! Işık! Biraz daha ışık!" değil miydi? Çiçek, balık, kuş, insan, hepsinin aradığı ışık işte ağarmaktaydı. Keklikler; hamam böceği, solucan, akrep tespih böceği değillerdi ki karanlıkları arasınlar. Onlar güneşle yaşıyorlardı. Zavallılar o ışığı sesleriyle, şarkılarıyla, içlerinin ışığından gelme ışıklarıyla selamlıyorlardı. Günün ışığı keklik için güvenlik demekti. Hem kendisi hem de palazları için karanlıklardan gelebilecek korkuların sonuydu bu. Artık karanlıkların en kuytu, gizli boşlukları bile aydınlanıyordu. Bütün ana keklikler yuvalarının yanı başına oturmuşlar, "Merhaba!" diyerek gevezelik ediyor ve "Bir karanlık gece daha atlattık!" diyerek birbirlerini kutluyorlardı.

Hacı Süleyman yürüye yürüye dik bir kayalığın dibine vardı. Her yer keklik ötüşü kesilmişti. Gel gelelim, binlerce kekliğin bir taneciği bile ortalıkta yoktu.

Tam o sırada önünde yürüyen köpek, yarı havlayış yarı uluyuş arasında bir ses çıkardı. Aynı zamanda Hacı Süleyman başının üzerinde, bir kanat hışırtısı duydu.

Yüksek bir kayanın tepesinde yumurtlayan bir miho kanada kalkmıştı. Hacı Süleyman birdenbire çiftesini havaya dikti, çiftenin iki gözünü birden ateşledi! Miho, kanatlarını topladı, avına saldıran bir şahin gibi aşağıya doğru düştü. Havaya, yolunan bir sürü tüy uçtu. Kuş sendeledi, dengesini buldu, bir fişek gibi dosdoğru göklere fırladı. Ardı sıra bıraktığı tüyler döne döne yere indi.

17. Yukarıda verilen "Gündüzünü Kaybeden Kuş**" adlı metindeki olay nedir?**

A) Hacı Süleyman'ın köpeğiyle birlikte avlanması
B) Mihonun düşerken yeniden havalanması
C) Kuşların cak cak ötmesi
D) Goethe'nin ölürken ışık diye çağrışı

4

Çözümlü Soru

I. Ailesinden ayrılıp sınıfa girerken biraz üzüldü. Artık hayatında yeni bir dönem başlamıştı.
II. Nihayet zil çaldı. İlk derse gireceği için çok heyecanlıydı.
III. Okulların açıldığı ilk gün okulun bahçesi çok kalabalıktı.
IV. Ayşe çok mutluydu, nasıl olmasın ki! Bütün akrabaları yanındaydı.

Yukarıda bir hikâyeye ait numaralanmış parçalar hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) I - II - III - IV
B) III - IV - II - I
C) III - II - IV - I
D) IV - III- I - II

Çözüm

Parça tamamında Ayşe adlı çocuğun okula başlama heyecanı anlatılmıştır. Kronolojik sıra en doğru şekilde B seçeneğinde yapılmıştır. Sorunun cevabı B seçeneğidir.

Cevap: B

Kısa Yol - 45

Metinle ilgili sıralama istendiğinde ilk önce metnin anlattığı olay zihinde anlaşılmalı ve sıralanmalıdır.

18. Olay: Bir balıkçının, ağına takılan küçük balıkları göle bırakması

Yer: Göl

Zaman: Kış, öğleden sonra

Kişiler: Deniz ve köpeği

Anlatıcı: I. kişi

Aşağıdaki metinlerden hangisi bu yapı unsurlarına uygun olarak kurgulanmıştır?

A) Bütün göl buz kesmişti. Balıkçılar sabah gerdikleri ağları öğleden sonra toplamaya koyuldular. Ancak ağlara takılan balıklar çok küçüktü. Moraller bozuktu ama balıkları tekrar göle bırakmak dışında bir seçenekleri yoktu. Gün kararı-yor, köpekler havlıyor, balıkçılar evlerine elleri boş dönüyordu.

B) Geçen gün öğleden sonra kanepede uzanmış, karın yağışını izliyordum. O ara uyuyakalmışım. Uyku arasında birinin "Denize güven olmaz, inişli çıkışlıdır." diye bağırdığını işitince sıçradım. İsmimi kimin söylediğini anlamak için salona gittiğimde köpeğimin, ağzında kumandayı gevelediğini ve o sırada "Göl ve Deniz Balıkçıları" adlı belgeseli açı-verdiğini fark ettim. Balıkçıların, küçük balıkları göle bıraktıkları sahnede bizimkinin nasıl yalandığını görmeliydiniz.

C) Deniz, o kış her öğle sonu köpeğini de yanına alarak balığa çıkmış. Önceleri olta balıkçılığına merak salsa da zamanla ağ ile balık avlamak onu daha çok sarmış. Gölde birçok balık türü yakalamak mümkün olsa da onun turna balığına olan merakı bir başkaymış. Varsa yoksa turna... O kadar ki ağına başka balıklar takıldığında onları gerisin geri göle bırakırmış.

D) Vakit öğleyi geçti, hava çok soğuk. Eee, ne de olsa ocak ayındayız. Buna rağmen köpeğimle birlikte bir gölün orta-sındayım. Neden mi bu havada bu göldeyim? Adımı boşuna Deniz koymamışlar. Herkesin bir uğraşı vardır ya, benimki de balıkçılık. Yalnız prensip sahibiyimdir bu işte. Küçük balıkları avlamam. Örneğin şu ağdaki balıkların küçük olanlarını az evvel ayırıp göle bıraktım.

19. İki hayalî çay markasının lezzet testine tabi tutulduğu bir araştırmada, markaların ilk üç harfi, katılımcıların adlarındaki harflerden oluşmaktaydı. Örneğin Tarık ve Demet isimli katılımcıların deneyeceği çayların markaları "Tarçay" ve "Demlik"ti. Katılımcılar çayların tadına bakmış, ikisi üzerinde de dikkatle düşünmüş ve neredeyse her seferinde isimlerine benzer harflerle başlayan çay markasını yeğlemişlerdi. Yani Demet, "Demlik" markalı çayı; Tarık "Tarçay" markalı çayı lezzetli bulmuştu. Bir başkası da yine adına göre uydurulmuş bir diğer markanın çayını… Katılımcılar bu harf bağlantısının açık bir biçimde farkında değillerdi. Seçtikleri çayın tadının daha iyi olduğuna inanıyorlardı yalnızca. Bilmedikleri ise iki çay fincanının da aynı çaydanlıktan doldurulmuş olmasıydı.

Bu metinden hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanoğlu çeşitli olaylar karşısında empati kurmakta zorlanır.

B) Birçok insan peşin hükümlü davranmayı alışkanlık hâline getirmiştir.

C) İkilemde kalan insan bu durumdan bir an önce kurtulmak ister.

D) İnsanlar, kendileriyle ilgili unsurlarla yakınlık kurma eğilimindedir.

20. Çamaşırcı bir kadının kızı, okumak için benden kitap isteyince hoşuna gider diye düşünerek ona Orhan Kemal'in "Çamaşırcının Kızı" adlı öykü kitabını verdim. Ertesi sabah yanıma gelip kitabı bana uzatınca "Ne o, hemen getirdin kitabı, beğenmedin mi yoksa?" dedim. Kız, gözlerimin içine bakarak "- - - -" dedi ve ekledi: "Ben okuduğum her kitapta yeni bir dünyayla tanışmak istiyorum."

Bu metinde boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Önce yazarını tanımalıyım.

B) Ben bunları biliyorum zaten.

C) Bana sıkıntılarımı hatırlatıyor.

D) O kadar akıcıydı ki bir çırpıda bitirdim.

21. I. Derin uykunun ardından beşinci ve en ilginç evreye geçilir, bu evrede rüya görürüz.

II. Bu araştırmaya göre yavaş yavaş uyumaya başladığımız evre, uykunun birinci ve ikinci evrelerini oluşturur.

III. Beynimiz, o gün yaşadıklarımızla geçmişte yaşadıklarımızı duygularımızla birleştirerek gerçeküstü filmler şeklinde bize sunar.

IV. Derin uyku evresi olan üçüncü ve dördüncü evrelerde uyanmamız zor olur ve bedenimiz hem dinlenir hem de yenilenir.

V. Bu evrelerde uyanmamız kolay olur; kimi hafif sesler, dokunmalar uyanmamıza yol açabilir.

VI. Uykuyla ilgili bir araştırmada, insan beyninin uyku sırasında ürettiği elektrik dalgaları incelendi ve uykunun beş evreden oluştuğu anlaşıldı.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda hangisi baştan üçüncü sırada yer alır?

A) I. B) II. C) IV. D) V.

22.

I. Metin

Dinamit ağacı, Güney Amerika'da yetişen ve boyu 60 metreye kadar uzayabilen bir ağaçtır. Bu ağaç, tohumlarını yaymak için diğer ağaçlardan farklı bir yol izler. Olgunlaşan meyvelerini orman tabanına düşürmek yerine patlatarak, tohumları 45 metrelik bir alana yayar. "Maymun çıkmaz ağacı" olarak da adlandırılan bu ağaçtan, meyvelerini patlatırken sesler yükselir.

II. Metin

Bitkiler dünyasının en hızlı eylemini, "bunchberry" ağacının çiçekleri gerçekleştiriyor. Eylemin hızını anlatmak için saniyeyi çok daha küçük zaman birimlerine bölmek gerekiyor. Çiçek, saniyenin binde birinden daha kısa bir süre içinde açıyor. Hesaplamalar doğruysa bu çiçeklerin açtıkları sırada ortaya çıkan basınç, astronotların bir füzenin fırlatılışı sırasında hissettikleri basıncın sekiz yüz katı.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak özelliklerinden biridir?

A) Örneklere yer verilmesi

B) Tanımlama yapılması

C) Kişileştirmeden yararlanılması

D) Karşılaştırmaya başvurulması

23. **Aşağıdakilerin hangisi** "Hangi konuda yazarsam yazayım, gördüklerimi kendi ruh süzgecimden geçirmeden okuyucuya sunmam." **diyen bir sanatçıya ait olabilir?**

A) Berber bir süre baktı kapıdan çıkan adama, sonra tezgâha doğru yürüdü. Elinde tespih olan müşteri, sırası geldiği için koltuğa oturdu. Havlusu, çırağın elinde hazırdı. Berber, bir yandan tezgâhın üzerinde duran usturalardan birini seçmeye çalışıyor, bir yandan da koltukta oturan adama bakıyordu.

B) Arabamı evin önüne park ederken duydum miyavlama seslerini. Başımı camdan uzatınca Tekir'in mahalleye dışarıdan gelen iki kediyi kovaladığını gördüm. Kedilerden sarı tüylüsü bir an dönüp tüylerini kabarttı, anında üzerine yürüdü Tekir. "Dur, Tekir; yapma!" diye bağırdım.

C) Avluya girip duvar kenarına çömeldi. Sırtında deve tüyü çuldan yapılmış kısa bir cepken, bunun altında yıpranmış bir gömlek vardı. Ucunu sağ yanağının üstüne getirdiği kasketi yağ içindeydi. Kasketin yırtık ucundan koyu sarı bir mukavva sarkmıştı. Uzun süre hiç konuşmadan öylece oturdu.

D) Her zamanki yerimizde, bahçedeki çınarın gölgesine kurulan masalardan birinde oturuyorduk. Çınarın kalın dallarını süsleyen iri, yeşil yapraklarda ne bir esinti vardı ne de bir kıpırtı. Koca çınar, heykel misali kaskatı eğilmişti masamızın üzerine. Emel, belki serinletir diye vantilatörü çıkarmıştı bahçeye.

24. Cömertlik ve yardım etmede
Akarsu gibi ol
Şefkat ve merhamette
Güneş gibi ol
Başkalarının kusurunu örtmede
Gece gibi ol
Hiddet ve asabiyette
Ölü gibi ol
Tevazu ve alçak gönüllülükte
Toprak gibi ol
Hoşgörürlükte
Deniz gibi ol
Ya olduğun gibi görün
Ya göründüğün gibi ol

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi Mevlâna'nın bu metindeki öğütlerinden herhangi biriyle ilgili değildir?

A) Öfkeyle kalkan, zararla oturur.

B) Sana taşla vurana sen ekmekle dokun.

C) Ağacın meyvesi olunca başını aşağı salar.

D) Baca eğri de olsa dumanı doğru çıkar.

25. Alışverişlerde vaktimizin çoğu, gıda reyonlarında hangi ürünün daha sağlıklı olduğuna karar vermekle geçiyor. Kimi zaman doğru kararlar veriyor, kimi zaman da "Acaba gerçekten ne yiyoruz?" sorusuyla eve dönüyoruz. Özellikle yaz aylarında gıdaların paketlenmesine ve saklanma koşullarına daha fazla dikkat etmek gerekiyor. Bunlara dikkat edilmezse gıdalarda, hastalıklara neden olan bakteriler oluşabiliyor. Bir grup araştırmacı, bu sorunun çözümüne katkı sağlayabilmek için bir algılayıcı (sensör) geliştirdi. Esnek film şeklinde olan ve gıda ambalajlarının içine yerleştirilebilen bu algılayıcı, insanlarda hastalıkların oluşmasına neden olan bakterileri belirlediğinde ışık yayıyor.

Bu metinde sözü edilen algılayıcının üretilme amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Paketlenmiş yiyeceklerde bakteri oluşumunu engellemek

B) Gıdalarda zararlı bakteri olup olmadığını tespit etmek

C) Yiyeceklerde bakteri oluşumuna neden olan durumları saptamak

D) Hazır gıdalarla doğal gıdalar arasındaki farkı göstermek

26.

Bu görseli en doğru yansıtan metin aşağıdakilerden hangisidir?

A) Geçenlerde mahalleden iskeleye kadar yürüyeyim, dedim. Sahilde kimi göreyim? Bizim Emine teyze bir köşeye oturmuş, kuşları yemliyor. Yanına gidip başına dikildim. Beni görünce heyecanlandı, hemen ayağa kalktı. Başladık eski günleri, o meşhur turşularını, benim mavi bisikleti konuşmaya

B) Sözde öğleden sonra buluşacaklardı ama Suat yapmıştı yine yapacağını. Bekleye bekleye bir hâl olmuştu. Karnı da epey acıkmıştı. Acaba arkasındaki simitçiden simit alsa açlığını bastırabilir miydi?

C) Süleyman, dikkat et, diyorum. Ağabey, merak etme, diyor. Hareket hâlindeki kamyona binmeye çalışılır mı hiç? Aşk olsun Mahmut, sen de gece gece şehrin göbeğine ne demeye soktun ki bizi? Oğlum, in aşağı; şimdi bir kaza çıkacak!

D) Eyvah! Kırmızı hırkalı yaramaz yine çıkageldi. Ne zaman annesi ve kardeşi ile buradan geçeler bizi ürkütmeyi görev sayar. O yetmezmiş gibi bugün bir de şapkalı amcamız var, Dur, şunun etrafında uçup onu rahatsız edeyim!

27.

10 TL'lik baknotta portresi yer alan, matematik konusunda yaptığı çalışmalarla dünyaca ün kazanmış olan Ord. Prof. Dr. Cahit Arf'ı tanıyor muyuz?

Beşinci sınıftayken tanıştığı genç bir öğretmen sayesinde matematikle ilgilenmeye başladı.

Lisede, okul arkadaşlarının çözemediği matematik sorularını çözüyordu.

Fransa'da yükseköğrenimi tamamladı.

İstanbul Üniversitesi Fen fakültesinde profesör ordinaryüs profesörlüğe yükseldi, 1962'ye kadar üniversitede çalışmalarını sürdürdü.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda (TÜBİTAK) ilk bilim kurulu başkanı oldu.

Geometri problemlerinin cetvel ve pergel yardımıyla çözülebilirliği konusunda çalışmalar yaptı.

"Arf Değişmezi" ve "Arf Halkaları" olarak anılan çalışmaların yanı sıra "Hasse-Arf Teoremi"ni de matematik bilimine kazandırdı.

Bu metinden hareketle Cahit Arf'la ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Dünyaca ünlü bilim insanları yetiştirmiştir.

B) Matematikte birtakım özgün buluşlara imza atmıştır.

C) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun kurucusudur.

D) Matematiğe olan tutkusu, yurt dışında başlamıştır.

28. Yandaki grafikte ülkenin 2015 yılındaki buğday ürünleri ihracat miktarı gösterilmiştir. Bu ülkenin 2016'daki buğday ürünleri ihracat miktarı ile ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- En az ihraç edilen ürün makarnadır.
- Un ihracatında 2015'e azalma gözlenmiştir.
- 2015'te en çok ihraç edilen ikinci ürün, 2016'da ilk sıraya yükselmiştir.
- 2015'te en az ihraç edilen ürün, 2016'da en çok ihraç edilen üçüncü ürün olmuştur.

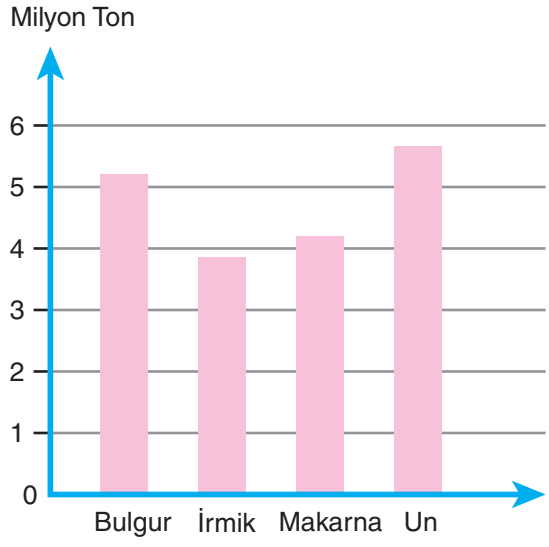

Buna göre sözü edilen ülkenin 2016 yılı buğday ürünleri ihracatını gösteren grafik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A)

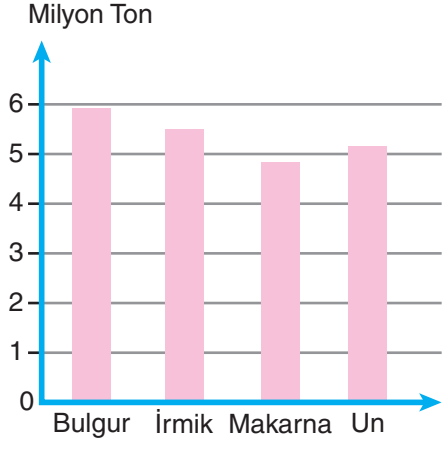

B)

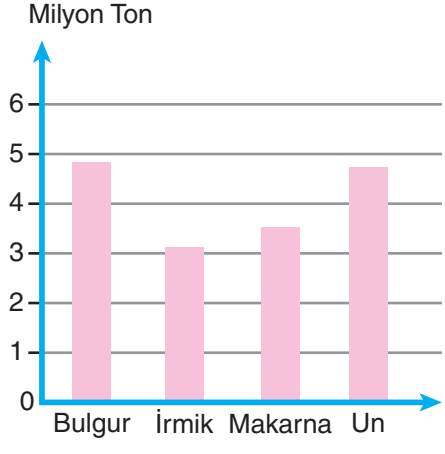

C)

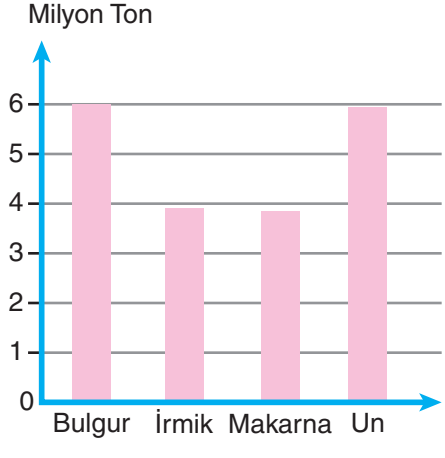

D)

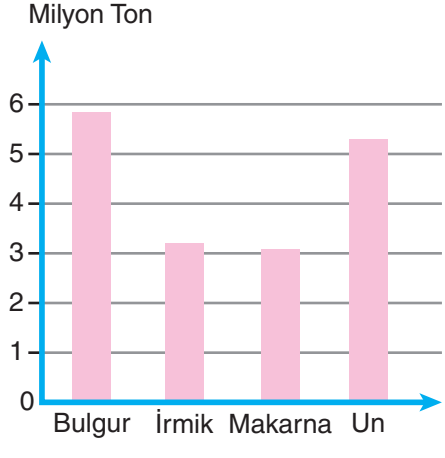

5. Ünite

Konular

- Metindeki Sorunlara Çözüm Bulma
- Metinle İlgili Soruları Cevaplama
- Metinle İlgili Soru Sorma (5N1K)
- Metin Türleri
- Şiirin Şekil Özellikleri
- Söz Sanatları
- Metinde Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

★ Sınav Modunda Test

5. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

Kazanımlar	Test No	Kazanım Ölçer ★	★ ★	★ ★ ★
Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.	1			
Metinle ilgili soruları cevaplar.	2 - 4			
Metinle ilgili sorular sorar.	5			
Metinler arası karşılaştırma yapar.	6			
Metin türlerini ayırt eder.	7 - 9			
Şiirin şekil özelliklerini açıklar.	10 - 13			
Metinde söz sanatlarını ayırt eder.	14 - 15			
Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirir.	16			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

Metindeki Sorunlara Çözüm Bulma

1. Bilindiği gibi çocuklar çok hızlı büyür. Bu bedensel büyüme ile birlikte çocuğun enerji birikimi de artar ve böylece çocuk, enerji birikimi de artar ve böylece çocuk, enerjisini boşaltacak kaynak arayışına girer. Yapılması gereken, çocuğa enerjisini boşaltacak doğru kaynaklar sunmaktadır. Doğru bir kaynak bulamayan çocuk yanlışı, yani bize taşkınlık olarak görülen davranışları sergilemeye başlar. Çocuk bu şekilde enerjisini boşaltırken yaptığının doğru olmadığının tam olarak bilincinde değildir.

Yukarıdaki metne göre sorun ve bunun çözümü hangisinde doğru verilmiştir?

A) Sorun: Çocukların beklenenden hızlı büyümesi
Çözüm: Çocukların oyun parklarında daha çok zaman geçirmesi sağlanmalı

B) Sorun: Çocuğun bedensel büyümeyle birlikte enerjisini boşaltacak kaynak arayışına girmesi
Çözüm: Çocuğa enerjisini boşaltacak doğru kaynaklar sunulması

C) Sorun: Yeni nesil çocukların saygı ve sevgiden yoksun olması
Çözüm: Çocukların aileye daha fazla zaman geçirmesi sağlanmalı

D) Sorun: Teknoloji ile büyüyen çocukların enerjilerini doğru şekilde atamamaları
Çözüm: Çocuklar teknolojiden uzaklaştırılmalı, daha sosyal ortamlara alıştırılmalıdır

2. Huyumdan olsa gerek, aynı yemeği bile aynı şekilde iki kere pişirmem. Anında yaratmayı severim. Satranç oynar gibi. Yoksa karşınızdaki oyuncuyu bayatlamış bir tekniğe çağırmış olursunuz.

Sözünde yazarın okuyucuyu sıkmamak için çözümü nedir?

A) Aynı yemeği tekrar pişirmemek
B) Tek ve doğru teknikler yazmak
C) Doğru kitleye ulaşmak
D) Yaratıcı olmak

3. Ailenin de çocuğun da çalışma zamanını planlamada çok dikkat olmaları gerekiyor. Anne ve babanın çocuğa "çalış" demeleri, bunu sık sık yinelemeleri onu bıktırmaktan başka bir işe yaramaz. Asıl önemli olan çalışma süresini iyi belirlemektir.

Metne göre çocuğun çalışmaktan soğutmadan çalışmasını sağlamak için ne yapılmalıdır?

A) Çocuğa sık sık "çalış" denilerek çalışması gerektiği hatırlatılmalıdır.
B) Anne ve baba çocuk çalışırken başından ayrılmamalıdır.
C) Çocuğun çalışma süresi iyi belirlenmelidir.
D) Çocuk çalışırken çok sıkı kontrol edilmelidir.

4. Sanırım yazarlıkla ünlenmek, tanınmak özlemi arasında çok sıkı bağ var. Herkes bir çırpıda son noktaya ulaşmak istiyor. Oysa bu yolda hiç acele etmeden, sağlam adımlarla yürümek, belli bir deneyim, belli bir birikim edinmek, salt yaygın bir üne erişmek için sanat dışı olanaklardan yararlanmaya sapmamak gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen sorunun çözümlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Sanat dışı olanaklardan da yararlanmak.
B) Belli bir birikim edinmek.
C) Belli bir deneyim edinmek.
D) Sanat dışı olanaklardan yararlanmaya sapmamak.

5. Eski filmleri izlemeyenimiz yok gibidir. Bu filmlerdeki karşılıklı konuşmalara hiç dikkat ettiniz mi? Filmin kahramanları karşılıklı konuşmuyor da bir edebi metinden parçalar okuyor gibiler. Oysa konuşma dili günlük yaşamın dilidir. İnsan biriyle karşılaşınca kitap okur gibi mi konuşur?

Yukarıdaki metne göre eski filmlerin sorunu nedir?

A) Konuşma dilinin günlük yaşamın dili olması
B) Karşılıklı konuşmalarda Türkçe'nin yanlış kullanılması
C) Kitap okur gibi konuşulması
D) Diksiyonun doğru olmaması

1 TEST

Temel Bilgi

Metindeki Sorunlara Çözüm Bulma

➥ Bu konu ile ilgili sorularda paragrafta bir sorun (problem) vardır ve bu soruna nasıl çözüm bulunduğu verilir. Bazen sorularda sorunun ne olduğu sorulurken, bazı sorularda sorunun çözümü sorulmaktadır.

Örnek:

Yolda kalanlar ve yoksul kişiler düşünülerek onların yaşaması için yapılmış bir konak vardı. Bu konakta kalan kişiler düşünce ve duygularını konuşmadan anlatırlardı. Bir gün konağın kapısına bir yabancı geldi. Yabancı, kapıyı çaldı ve bekledi. Bir daha çaldı, bir daha, ama kapı açılmadı. İçerideki görevli, kapıda duran yabancıya baktı. Sonra elindeki ağzına kadar suyla dolu kovayı yabancının önüne koyup kapıyı kapattı. Bu, yeni bir misafiri kabul edemeyecek kadar doluyuz demekti.
Yabancı, konağın bahçesine döndü. Aldığı bir gül yaprağını kabın içindeki suyun üstüne bıraktı.
Gül yaprağı suyun üstünde yüzüyordu ve su taşmamıştı, içerideki görevli gülümsedi ve kapıyı ardına kadar açarak yabancıyı içeri aldı.
Suyu taşırmayan bir gül yaprağına her zaman yer vardı.

Temel Bilgi

Arka sayfadaki parçada,

Sorun: Yabancı birinin misafir olabilmek için bir konağın kapısını çalması ancak konaktaki görevlinin bir bardak su aracılığıyla konağın dolu olduğunu, kendisini misafir edemeyeceğini belirtmesi.

Çözüm: Yabancının su dolu bardağın üstüne gül yaprağı koyarak suyun taşmayacağını yani kendisinin konağa fazla yük olmayacağını belirtmesi ve durumu beğenen görevlinin onu içeri alması.

6. Panama Kanalı, hizmete girdiğinde bir mucizeydi adeta ama artık bir darboğaz hâline geldi. Bazı gemiler kanaldan geçmek için günlerce beklemek zorunda kalabiliyor. Bu sorunun çözümü için 2015 yılına kadar kanal girişlerine daha büyük bir üçüncü şerit eklenmesi planlanıyor. Genişletme projesinin 5,25 milyar dolara mal olacağı düşünülüyor.

Metne göre darboğaz hâline gelen Panama Kanalına getirilen çözüm nedir?

A) Kanal girişlerine daha büyük bir üçüncü şerit eklenecek
B) Kanalı kapatmak
C) Kanal giriş ve çıkışlarını ücretlendirmek
D) Kanaldan geçmek için beklenen gemileri başka kanala yönlendirmek

7. **Bir forumda konuşmacılardan biri aşağıdaki bilgileri verir ve katılımcılardan soru almaya başlar.**

"Helenestik Dönemden kalan köprüler, tiyatrolar ve tapınaklar, Yunanlıların ileri düzeyde teknik bilgi ve beceriye sahip olduklarını gösteriyordu. Helenestik Dönemin sonlarında, belki de siyasi hâkimiyeti giderek ele geçiren Romalıların dünya görüşlerinin etkisiyle Yunan mühendisler ilginç yapıtlar yazdılar. Bu yapıtlarda, geliştirmiş oldukları makineleri tanıttılar. Makinelerin çoğu, insanları eğlendirmek amacıyla tasarlanmıştı ve günlük işleri kolaylaştırmak ya da üretimi arttırmak gibi işlevleri yoktu. Yunan mühendislerin yapıtları Orta Çağda, diğer bilimsel yapıtlarla birlikte Arapçaya çevrildi ve Araplarca kullanıldı."

Konuşmacının bu paragrafında katılımcıların hangi sorusunun yanıtı <u>yoktur</u>?

A) Helenestik Dönemden günümüze ne tür yapılar kalmıştır?
B) Romalılar kimlerle ticaret yapmıştır?
C) Yunanlıların makine yapmaktaki amacı neydi?
D) Yunanlıların yapıtları hangi dile çevrilmiştir?

8. Ünlü bir reklam ajansı sahibi Feyyaz Bey, tanıtımına hazırladıkları bir ürün hakkında metin yazarlarıyla yaptığı bir toplantıda: "Arkadaşlar, takı ya da kozmetik hatta çikolata ya da gazoz, fiziksel ihtiyacı karşılamak için pazarlanmaz; bu ürünleri pazarlarken tüketicinin hayal ve arzularına seslenilir!" diyerek kızmış ve toplantıyı terk etmiştir.

Feyyaz Bey'e göre tanıtımına hazırladıkları ürün nasıl pazarlanmalıdır?

A) Fiziksel ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak
B) Tüketicinin hayal ve arzularına seslenilerek
C) Daha iyi metin yazarları bularak
D) Hazırlıklarla ilgili sık sık toplantı yapılarak

9. İnsan işin içinde olmadıkça ister aydın olsun ister kara cahil, kendisine düşen şey anlamak ya da anlamamak değil; hoşlanmak ya da hoşlanmamaktır. Maksadın anlaşılmakla ortaya çıkacağını sananlara, her anlaşılan şeyin güzel olmayacağını anlatmak yeterli sanırım. Bunun gibi, birçok şeyin de anlaşılmadan güzel olduğunu, onlardan haz duyulması için anlaşılmalarının zorunlu olmadığını hatırlatırım. Örneğin, çiçeğin kokusundan haz almak için onu anlamanın zorunlu olmadığı ortadadır. Anlamak sevdasından vazgeçemeyenlere, bu arzuyu tatmin için şunu öneririm. Vazgeçsinler sanat eserleri üzerinde düşünmekten, makale gibi akademik, bilimsel ürünler okusunlar.

Yazar anlama sevdasından vazgeçmeyenlere ne önermektedir?

A) Maksadı anlamaya çalışmalarını
B) Anlaşılmayan şeyin güzel olmayacağını bilmelerini
C) Sanat eserleri üzerine düşünmelerini
D) Makale gibi akademik, bilimsel ürünler okumalarını

Kazanım: Metinle ilgili soruları cevaplar.

2 TEST

Metinle İlgili Soruları Cevaplama - I

1. Gerçek mutluluk, insanın kendi üzerine düşen görevleri eksiksiz yerine getirmesiyle olur, idealleri doğrultusunda yaşayan her insan kendisini rahat ve huzurlu hissedebilir. Böyle yapmadıkları halde kendisini mutlu hissedenler vurdumduymaz insanlardır.

Parçadan aşağıdaki soruların hangisine yanıt alınamaz?

A) Gerçek mutluluk nedir?
B) İç huzur ve rahatlığa bir insan nasıl kavuşabilir? Hangi insanlar rahat ve huzurludur.
C) İnsanın hedefi hayatı basite almak mıdır?
D) Hangi insanlar vurdum duymazdır.

2. "Çocukluğumda çok zor günler yaşadım. On iki yaşıma kadar birçok işe girdim, çıktım. Avareliğimden zannetmeyin. İşimi, yani kendimi aradım. Yılmadım, sabrettim. Başarısızlıklarımdan çok şey öğrendim. Onlar bana başarıya giden yolda merdiven oldu. Sonunda neye elimi attıysam bereketlendi. Bugünlere geldik işte." **diyen birisi için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenemez?**

A) Kararlı olduğu
B) Zorluklara göğüs gerdiği
C) Her zaman başarısızlığa uğradığı
D) Hayatla barışık olduğu

3. Kitap okuyan çocukların düşünceleri ve hayal dünyaları diğer çocuklara göre daha zengindir. Düşünme bilgiyle geliştiğinden çocuk bildiği kadar düşünebilir. Bilginin desteklemediği düşünceler sığ kalmaktadır. Okuma, çocuğun kelime hazinesini artırmakta ve iletişim kabiliyetini olumlu yönde etkilemektedir.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Bilgisiz düşünceler yüzeyseldir.
B) Kelime hazinesi okumayla artırılır.
C) Çocuk, oyun oynamaya da zaman ayırmalıdır.
D) Okuma, insanlar arası ilişkilere katkı sağlar.

4. Çocuklar büyüdükçe anne babanın davranışlarına benzeyen birçok özellik kazanmaya başlar. Bazen çocukla anne babanın yürüyüşleri, jestleri ve konuşma tarzlarındaki benzerlik o kadar çarpıcıdır ki çocuğun anne babayla tam özdeşleştiği düşünülür. Anne-baba, çocuğun hayatında ilk kez karşılaştığı ve model aldığı kişiler olduğu için özdeşleşme kaynağı onlardır. Bu sebeple ailenin eğitimi ve geleneklerine bağlı olması çocuğun da bu doğrultuda yetişmesini sağlayacaktır.

Paragraftan hangisine ulaşılamaz?

A) Çocukların yaşı ilerledikçe çocuklar, ailesinin davranışlarına benzeyen özellikler kazanır.
B) Çocukların örnek aldıkları ilk kişiler kendi aileleridir.
C) Çocukların kültürel gelişiminde çevrenin etkisi en önemli etkendir.
D) Ailenin kültür birikimi çocukların yetişmesini etkilemektedir.

5. Dünyada yaklaşık 600 milyon yetişkin okuma yazma bilmiyor. UNESCO'dan yapılan açıklamada dünyada çoğu kadın olmak üzere 593 milyon kişinin okuma yazma bilmediği belirtildi. Benin, Etiyopya, Gambiya, Gine, Haiti, Mali, Nijer, Senegal, Sierra Leone ve Çad'da yetişkinlerin yarısından çoğunun okuma yazma bilmediğini açıklayan UNESCO, okul çağına gelen 87 milyon çocuğun ilkokula başlamadığına, 72 milyon gencin ise liseye gidemediğine dikkat çekti.

Parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Okuma yazma bilmeyenlerin çoğunluğunu kadınların oluşturduğu
B) Liseye gidemeyenlerin oranının ilkokula gidemeyenlerinkinden fazla olduğu
C) UNESCO'nun okuma yazma oranlarıyla ilgili araştırmalar yaptığı
D) Dünyada yaklaşık 600 milyon insanın okuma yazma bilmediği

Temel Bilgi

Metinle İlgili Sorulara Cevap Verme

- Verilen metinle ilgili sorulara cevap verebilmek için metin dikkatle okunmalı, anahtar sözcükleri belirlenmelidir.
- Daha sonra sorunun bizden ne istediği net olarak anlaşılmalı ve soruların cevabı tamamen metne göre verilmelidir. Cevap verirken kendi bilgi, duygu ve düşüncelerimiz dikkate alınmamalıdır.

Temel Bilgi

Örnek:

Karakter

Üniversite hocası sınıfa; "Karakter nedir?" sorusunu sormuş. Sınıftan gelen cevapları dinledikten sonra tahtaya kocaman bir tane 1 rakamı yazmış ve "Bakın bu karakterdir. Hayatta sahip olabileceğiniz en değerli şey." demiş.

Daha sonra 1'in yanına 0 yazmış.

"Bu ise başarıdır.

Başarılı bir karakter 1'i 10 yapar."

Sonra bir 0 daha yazmış... "Bu tecrübedir, 10 iken 100 olursunuz."

0'lar böyle uzayıp gidiyor;

Yetenek.

Disiplin.

Sevgi.

Eklenen her yeni 0'ın kişiliği 10 kat arttırdığını anlatır hoca.

Sonra eline silgiyi alır ve en baştaki 1'i siler.

Geriye bir sürü 0 kalır.

Ve şöyle der;

"Karakteriniz yoksa öbürleri hiçtir."

➥ Metinde sorulan "Karakter nedir?" sorusunun cevabını bulmak için metnin bütününe ve gerekirse verilen örneklere bakılır. Metinde üniversite hocası tahtaya çizdiği "1" ve "0" larla karakterin ne olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Sonuç olarak "karakterin hayattaki en önemli şey olduğu ve karakteri olmayan bir kişinin diğer yeteneklerinin hiçbir öneminin olmadığı" belirtilmiştir.

6. Geniş bilgiye sahip olabilirsiniz, önemli olan bu bilginizi iletme biçiminizdir. Alanınızdaki en iyi kişilerden biri olabilirsiniz. Çok güzel. Ancak eğer yaptığınız işi bir inandırma misyonu olarak görmüyorsanız eğer yeterince tutkulu değilseniz ve ne kadar hevesli olduğunuzu açığa vuramıyorsanız o zaman fikirleriniz hak ettiği başarıyı elde edemeyecektir.

Paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Fikirlerinizi başkasına benimsetmenin bazı koşulları vardır.

B) Önemli olan düşünceniz değil düşüncenizi sunuş tarzınızdır.

C) Alanında en iyi kişi olmak sadece geniş bilgiyle sağlanır.

D) Yaptığınız işe inanmıyor ve tutkusuz hareket ediyorsanız fikirleriniz yeteri kadar başarılı olamaz.

7. Hani şiir, hikâye ve roman okumayı boş bir iş sayıp da kendilerine yakıştıramayan kimseler vardır. Siz onlar arasında başkalarını anlayan, başkalarının dertlerine kaygılarına ortak olan birini gördünüz mü hiç? Onu ancak edebiyat aşılar. Kişiye insanlığı insanca duyguları, düşünceleri aşılayan bilgiler ne denli gerçekçi olursa edebiyat bu ödevini o denli iyi başarır. Zira edebiyat insancıl bir sanattır.

Parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Edebi eser üretmeyenler başkalarının problemlerine çözüm üretemez.

B) Edebiyat insanlara insancıl duyguları, düşünceleri etkili bir şekilde kazandırır.

C) Edebiyat ürünlerine ilgi duymayan insanlar vardır.

D) Edebiyat insanlara insani duyguları kazandırır.

8. Okumak için en çok uzun kış gecelerini değerlendirmeye çalışırım. Evde elimde kitabımla bir koltuğa uzanır, dünyayı unuturum. Okurken çerez atıştırmaya da bayılırım. Evin değişik yerlerinde üst üste yığılmış kitaplar durur. Uzunca bir süre göz göze geldiğimiz halde bende okuma isteği uyandırmayanları bir başka zamanda okumak umuduyla raflara kaldırırım.

Bu sözleri söyleyen kişiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Okurken bir şeyler yemeği sevdiği

B) Kitap okurken çevresiyle bağının koptuğu

C) Okumak için daha çok uzun gecelerden faydalandığı

D) Bütün kitaplara aynı ilgiyi duyduğu

9. Yine erken kalktım. Tıpkı dün, önceki gün, geçen hafta ve ondan önceki ayda olduğu gibi. Havanın kötü olduğu dışarıdan gelen yağmur sesinden anlaşılıyordu. Birden kapıldığım üşüme yatağın sıcaklığını hatırlattı. ''Keşke bugün işe gitmesem." diye geçirdim içimden. Bu düşünceyi aklımdan geçirirken üstümü giyinmiş yola çıkmıştım bile...

Böyle düşünen birisinin ruh hali aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Üzüntülü B) Kararsız

C) Bıkkın D) Umutlu

10. Kısa yazıları daha çok seviyorum. Yani lafı dolandırmadan anlatanları... Öyküde olsun denemede olsun kitapları karıştırırken fark ettiğim ilk şey yazıların ne kadar kısa yazıldıklarıdır. Yazılar ne kadar kısaysa o yazının yanlışları da az olur, amaca ulaşma oranı o kadar fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilir?

A) Çocuklar için hazırlanan kitaplar sade ve anlaşılır olmalıdır.

B) Kısa yazılarda yazar hedefine kolay kolay ulaşamaz.

C) Uzun yazılar okuyucuyu sıkar ve okuyucunun kitap okuma hevesini kırabilir.

D) Kısa yazıların hataları diğer yazılara göre daha azdır.

Kazanım: Metinle ilgili soruları cevaplar.

3 TEST

Metinle İlgili Soruları Cevaplama - II

1. İyi bir dinleme için istekli olmak gerekir. Bunun yanında ortam da dinlemeye uygun olmalıdır. Dinleme sağlıklı bir ortamda yapılmalıdır. Gerek konuşmacı gerekse dinleyici rahat bir ortam içinde bulunmalıdır. Konuşmanın yapılacağı ortam iyi aydınlatılmalı ve ısıtılmalıdır. Dinleme öncesinde konuyla ilgili bir ön araştırma yapmakta yarar vardır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin karşılığı yoktur?

A) Dinleyici için konuşmanın yapılacağı ortam önemli midir?
B) İyi bir dinleme için neler gerekir?
C) İyi bir dinleyici olmanın yararları nelerdir?
D) Dinleme öncesinde bir ön hazırlığa gerek var mıdır?

2.

Duygulu insan çoğu kez kendine dönüktür. Duyarlıdır karşısındakine... Bencillikten uzaklaşmak için duyarlılıkla duygululuğu bütünleştirmek gerekiyor. İnsanlar arası sevgi iletişim sorunudur. Sevip duygulanmak güzeldir. Ama duygunun kendine dönük olması kişiyi sevginin kaçınılmaz gereği olan iletişimden yoksun bırakır. Sevginin insanlar arasında gerçekleşmesi için duyarlı duygulara gerek vardır.

Sunay Akın, sunucunun hangi sorusu üzerine bu açıklamayı yapmıştır?

A) İnsana hakim olan duygu hangisidir?
B) İletişim neden gereklidir?
C) Sevgi mi daha gerekli saygı mı?
D) Duyarlılık ve duygululuk arasında nasıl bir ilişki vardır?

3. Yılda ortalama elli öykü kitabı yayımlanıyor. Bu kitapları bir şekilde elde ediyorsunuz ancak öyle kitaplar var ki ilk paragrafta size "Beni anla!" komutu verir. Siz onu anladıkça bu güzellikleri başkalarıyla paylaşmak istersiniz. Bu tür eserleri kendi edebi zevklerime göre alırım ve incelerim.

Paragrafta aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilmiştir?

A) Öykü kitapları niçin çok satılıyor?
B) İnceleyeceğiniz eseri neye göre seçiyorsunuz?
C) Her kitap kolayca anlaşılır mı?
D) Bir edebi eserde olması gereken özellikler nelerdir?

4. Birçok kitap yazdım ve yayımladım. Şimdiye kadar elime hiçbir şey geçmedi de bundan sonra mı ünlü olacağım. Ben, şairliği para kazanmak veya ünlü olmak için seçmedim ki. Şairlik insanın doğasında vardır tıpkı kanaryanın ötücü bir kuş olması gibi.

Bu sözleri söyleyen kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kaygılı
B) Mutlu
C) Üretken
D) Sinirli

5. Ne istediğini açık seçik bilen, usanmadan ilerleyen, amacına ulaştıracak araçları elde edip kullanabilen insana saygı duyarım. Hedefinin büyük mü küçük mü olduğu övülmeye mi yerilmeye mi değer olduğu benim için bundan sonra gelir.

Bu sözleri söyleyen biri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Başarılı bir kişidir.
B) İnatçı bir yapıya sahiptir.
C) İnsanların emek ve zahmetlerine önem veren biridir.
D) Hırslı bir yapıya sahiptir.

Temel Bilgi

Başlangıçta savunma amacıyla inşa edilen Kız Kulesi, bu özelliğini Osmanlı zamanında da bir süre muhafaza etmiş ancak imparatorluğun sınırları genişledikçe savunma amacı özelliğini kaybetmiştir. Bunun yerne denizlere fener olma özelliği ön plana çıkmış. Kız Kulesi günümüzde ise sadee İstanbul'u güzelleştiren bir mimari unsur olarak hayatını sürdürmektedir.

Paragrafla ilgili verilen soru ve cevapları inceleyelim.

1. Kız Kulesi ilk başlarda ne olarak kullanılmıştır?

✦ Savunma amacıyla

2. Savunma özelliğini nasıl yitirmiştir?

✦ İmparatorluğun genişlemesiyle

3. Günümüzde hangi amaca hizmet etmektedir?

✦ İstanbul'u güzelleştirme

Temel Bilgi

Örnek:

Çocuk ilk kez uçağa binmişti. Uçakta oturmuş bir eliyle annesinin, diğer eliyle babasının elini sıkı sıkı tutuyordu. Oldukça heyecanlıydı. Fakat sadece uçak kalkarken korkmuştu. Göğe yükselip de üstünde parlak gökyüzünü, altında bulutları görünce kendini otobüsteymiş gibi hissetti. Uçak öylesine sakin ve güvenli uçuyordu ki Otobüsten farklı olarak uçakta yemek ikram ediyorlardı.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Uçakta hangi yemeklerden ikram edilmiştir?

B) Çocuğun uçaktayken korktuğu an ne zamandır?

C) Çocuk uçak kalkarken ne hissetmiştir?

D) Çocuk uçağa kaçıncı kez binmiştir?

Cevap: A

6. Apartman kapısında zile basıp beklerken komşulardan biriyle beklemek zorunda kalıyorum. Ama o saniyeler uzadıkça uzuyor. ''İyi akşamlar!'' veya ''Nasılsınız?'' dan sonra bir şeyler söylemek gerekiyor. Bir türlü bulamıyorum farklı sözler. Bu beni bunaltıyor. Kapı bir an önce açılsa da eve geçsem diyorum. Kapı açılınca da merdivenleri birlikte çıkma melesi var. Hem selamlaştık hem de bir şey konuşmadan merdivenleri çıkacağız. İstemiyorum da böyle olmasını biraz geride kalıp kapıyı kapatmaya yöneliyorum. Posta kutusu boş ama yine de bir bakayım diyorum. O zamana kadar komşu çoktan evine çıkmış oluyor. Ben de rahat bir nefes alıyorum, gönül rahatlığı ile merdivenleri çıkıp daireme giriyorum.

Parçanın yazarı için hangisi söylenebilir?

A) Yorgun ve düşünceli olduğu

B) Komşularıyla iletişimin çok zayıf olduğu

C) Büyük bir apartmanda oturduğu

D) Tek başına yaşadığı

7. Eğitim sistemimizin hiçbir kademesinde öğrencilere kitap okuma, iyi ile kötüyü ayırt etme bilinci kazandırılmıyor. İlköğretim ve lisede haftada beş altı saati bulan Türkçe ve edebiyat dersleri gençlere okuma zevkini tattıracak yöntem ve uygulamalardan yoksun.

Yukarıdaki parçada yazar neden yakınmaktadır?

A) Okullarda okuma zevkinin aşılanmadığından

B) Türkçe ve edebiyat derslerinin azlığından

C) Gençlerin kitap okumadığından

D) Kitapların yeterli olmadığından

8. Biten bir sevginin ardından veda mektubu yazmak çok zordur. Üstelik ayrılığın komasındayken... Her zaman en yakın durmak istediğine aniden uzak düşmenin verdiği acıyla. Bir ömrü bir kaderi paylaştığın insandan tanımıyormuş gibi bahsetmek yüreğini kanatır adamın.

Bu şekilde düşünen bir kişinin durumu hangisinde doğru verilmiştir?

A) Düşünceli B) Umutlu

C) Sinirli D) Üzgün

9. Yıllardır okuyorum. Seçtiğim kitapları umutla heyecanla elime alıyorum. Her biri bana bilmediğim daha derin anlamayı istediğim ya da yepyeni olan birçok şey anlatacakmış gibime geliyor hâlâ. Bu çocukluğumda ''Bambi Uçan Adam Arı Maya'' gibi çizgi romanları okurken kapıldığım duygunun aynısı. Aradan geçen elli yılı aşkın süre heyecanımı hiç eksiltmedi.

Parça aşağıdaki sorulardan hangisine verilmiş bir cevap olabilir?

A) Okuduğunuz kitapları nasıl seçersiniz?

B) Kitaplardan yeni şeyler öğreniyor musunuz?

C) Bu okuma aşkını neye borçlusunuz?

D) Okuduğunuz kitaplar sizi heyecanlandırıyor mu?

10. İnsanımızın kitaba olan ilgisizliği bence ailede başlayıp okul hayatına değin uzanmaktadır. Küçükken aile ortamında kitap kokusu olmayan, kitaba dokunmayan, okulunda kütüphanesi zayıf olan, belki okuyan bir öğretmenini, büyüğünü görmeyen birey kitaba elbette uzak kalacaktır.

Parçaya göre insanımızın kitaba uzak kalmasının nedeni nedir?

A) Kitabın tanıtımının ve reklamının az olması

B) Teknolojinin yaygınlaşması ile kitaba olan ilginin azalması

C) Kaliteli kitapların piyasada fazla olmayışı

D) İnsanların küçükken çevresinde kitap okuyan örnek kişilerin olmaması

11. Ben kocaman bir apartmanda yaşıyorum. Apartmandan pek çıkamıyorum. Çünkü her tarafta dükkânlar var. Arabalar ve insanlar var ama salıncak kuracağım bir dut ağacı yok. Çelik çomak oynayacağım top kovalayacağım bir alan da yok.

Bu sözleri söyleyen kişi neden şikâyet etmektedir?

A) Apartmanın büyüklüğünden

B) Çevre kirliliğinden

C) Araba ve insan çokluğundan

D) Oyun mekânların olmayışından

Notlarım

Kazanım: Metinle ilgili soruları cevaplar.

Metinle İlgili Soruları Cevaplama - III

EN İYİ DOST

Dünyada hiçbir dost, insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk, biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır. Bırakınız ıssız bir adaya gitmeyi, herhangi bir yolculuğa çıkarken bile hangi okur yazar yanına bir iki roman, bir şiir almayı düşünmez!

Yolculukta, çoğu zaman olduğu gibi çevremize bakıp dalmaktan, yanımıza aldığımız kitapları okuyamazsak bile onları yine de elimizin altında bulundurmak isteriz. Düşünüyorum da, şu dünyadan kitaplar yok oluverse yaşamak ne kadar güçleşir, çekilmez bir ağırlık olur. Romancı veya şair için yazmak nasıl dayanılmaz bir ihtiyaçsa, okuyucu için de yazılanları okumak öyledir. En kötümser zamanlarımızda yardıma onlar koşar. Araç, ölüm yatağında kendisini görmeye gelen Sabahattin Teoman'a: "Hastalıkta, ağrıları dindirici en iyi ilaç şiirmiş. Boyuna şiir okuyorum." dememiş miydi?

Kitap bizi avuttuğu gibi yükseltir de. Kısa hayatında, insanın edindiği tecrübeler ne kadar azdır! Oysa şiirler ve romanlar yaratıcılarının türlü iç tecrübeleriyle kaynaşır. Onlarla zenginleşir, onlarla eksiğimizi gideririz. Bir şeyler öğrenmek için roman veya şiir okunduğunu sanmıyorum. Sanatçı bir şeyler öğretmek, bazı doğruları göstermek amacı ile yazmamıştır ki, okuyucu öğrenmek için okursun! Fikir eseri ile sanat eserinin ayrıldığı nokta işte burada!

Suut Kemal YETKİN

1 ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. "En İyi Dost" **adlı metne göre fikir eseri ile sanat eserinin farkı nedir?**

A) Fikir eserleri sanat eserine göre daha uzun olur.
B) Sanat eserleri fikir eserleri gibi bir şeyler öğretmeyi amaçlamaz.
C) Sanat eserleri fikir eserlerinden daha çok tecrübeye dayanır.
D) Fikir eserleri sanat eserlerinden daha çok duygu yoğunlukludur.

2. "En İyi Dost" **adlı metnin sahibi ile ilgili ne söylenebilir?**

A) Kitapları insanlardan daha yakın bir dost olarak görmektedir.
B) Yanına kitap taşıyanların toplumdan dışlandığını düşünmektedir.
C) Kitaplarıyla birlikte ıssız bir adaya düşmek istemektedir.
D) Kitap okuyan kişilerin ilaç kullanmasına gerek kalmadığını düşünmektedir.

Notlarım

3. Tiyatro, insanları baskılardan kurtaran, onların düşünüp de yüksek sesle söyleyemeyeceği şeyleri dile getiren bir sanattır. Nitekim Gogol'ün "Açık sözlü bir sanattır tiyatro, orada her şey olduğu gibi söylenir." sözü bu tanımı doğrular niteliktedir. Bu yüzden de bazı dönemlerde tiyatro kendisinden korkulan, çekinilen bir kurum niteliği kazanmıştır.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Tiyatroyla ilgilenen kişiler düşündüklerini söylerler.

B) Tiyatro ile ilgilenenler açık sözlüdürler.

C) Tiyatro kendisinden çekinilen bir kurumdur.

D) Tiyatro insanları baskılar.

4. "Yavşan" kadife gibi boz tüylü, güzel, ıtır kokulu bir bozkır bitkisidir. Baharda yağmurdan sonra bozkırlar bir çiçek bahçesine dönüşür. Sürüler ilkin, bu taze ve sulu bitkileri yer, kışın kar bastırdığında ise koyun sürülerinin biricik yemi bu yavşanlar olur.

Yukarıdaki metne göre "yavşan" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Yavşan yüksek dağlarda yetişir.

B) Yavşanları sadece koyunlar yer.

C) Sürüler için bir besin kaynağıdır.

D) Yavşan kuru ve çorak yerlerde yetişir.

5. Ödül, aslında sanatçı için gerekli değildir. İyi bir sanatçının ödüle ihtiyacı yoktur; yarattığı eserdir onu halkın yüreğine taşıyan. Bir Orhan Veli'yi, bir Reşat Nuri'yi düşünelim. Ödül almamalarına rağmen büyüklüklerinden bir şey kaybetmemişlerdir.

Bu sözler hangi soruyu cevaplar?

A) En çok ödül alan sanatçı kimdir?

B) Ödül almak sanatçılar için önemli midir?

C) Orhan Veli kaç ödül almıştır?

D) Reşat Nuri ne tür eserler vermiştir?

6. Oyundan sonra alkış almayan aktör hastalanır. Alkış o zorluklarla dolu mesleğin tek ama en yoğun ödülüdür. Tanrı'nın her gecesi alkışlanırlar yine de doymazlar. Ömrümün çoğu, onların arasunda geçti. Gün boyu otuz dokuz derece ateşle yatıp inleyen, saat dokuz gibi doping iğneleri ile tiyatroya koşan oyuncu, perde açılıp da sahne ışıklarını ve seyircilerin elektriğini üzerinde hissedince hastalığını o anda unutur, giyindiği kişi olur, oyundaki kişiliğine bürünür. Hele oyun bitip de dört yüz çift elin alkışını alınca dünyadaki dopinglerin en güzeli ve güçlüsü ile dört yapraklı gül olur.

Bu sözlerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Tiyatro zorluklarla dolu bir meslektir.

B) Tiyatrocular hasta olsalar bile oyuna çıkabilirler.

C) Tiyatro sahnesinde oyuncu alkışlar sayesinde hastalığını unutur.

D) Tiyatro oyuncuları oyun öncesi mutlaka doping alır.

7. Bayram olağanüstü bir gündür. Çocuklar bayramı iple çeker. Çocukluğumun bayramlarını hatırlıyorum. Bayramlık elbiselerimizi sırtımıza geçirir geçirmez bayramla bir havaya girerdik. Yaşlılar, büyüklüklerinin tadını çıkartır, çocuklar da doyasıya çocukluklarının tadını yaşarlardı. O devirler artık geride kaldı. Bugünkü bayramlar tüketim toplumumuzda, sadece alışveriş piyasasını yoğunlaştıran fırsatlardan biri olarak görülüyor. Yine bayramlar tatil kabul edilerek, Bodrum'a yada Marmaris'e gidiliyor.

Bu sözleri söyleyen kişi için hangisi söylenebilir?

A) üzgün B) umutlu

C) mutlu D) korkmuş

Kazanım: Metinle ilgili sorular sorar.

Metinle İlgili Sorular Sorma (5N1K)

Nuri'nin en büyük isteği iki tekerlekli bisiklet sürmekti. Annesi bunun zor olmadığını, çalışırsa başarabileceğini söylüyordu. Nuri, 4. sınıfa başlayacağı yaz kararını verdi. Babası da onu desteklemek için ona mavi, büyük ve iki tekerlekli bir bisiklet almıştı. Nur, evlerinin yakınındaki parkta bisiklet sürmeye çalıştı. Bir günün sonunda gayretinin karşılığını aldı ve en büyük isteğini gerçekleştirmenin sevinciyle eve döndü.

1 ve 2. soruları metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki metnin verdiği mesaj (ana fikir) nedir?**

A) İki tekerlekli bisiklet sürmek zordur.
B) Gayret ve kararlılığın sonucu başarıdır.
C) Bisiklet parkta öğrenilir.
D) Bisiklet sürmeyi öğrenmek için çok genç olmalısınız.

2. I- Nuri nerede bisiklet sürmüştür?
- Evlerinin yanındaki parkta.

II- Nuri, iki tekerlekli bisiklet sürmeyi ne zaman öğrenmiştir?
- 4. sınıfa başlayacağı yaz.

III- Babası Nuri'ye nasıl bir bisiklet almıştır?
- Mavi, büyük ve iki tekerlekli.

IV- Babası Nuri'ye niçin bisiklet almıştır?
- Karnesini ödüllendirmek için.

V- Nuri'ye bisiklet sürmenin zor olmadığını kim söylemiştir?
- Annesi

Yukarıdaki sorulardan hangisine verilen cevap yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV

3. Hava çok sıcak olduğu için balkonda ders çalışıyordum. İçeriye göre biraz daha esintiliydi burası. Oflaya puflaya Türkçe kitabımın yapraklarını çeviriyor, bir yandan da yanımdaki tabağa uzanıp annemin hazırladığı elmalardan atıştırıyordum. Annem, çok başarılı olmamı istediği için çalışırken derse kendimi daha iyi vereyim diye elinden geleni yapar. Çalışmaya devam ederken inanılmaz bir şey oldu. Elma tabağımın kıyısına muhabbet kuşu konuverdi. Bir iki kez de tırtıkladı elmayı. Limon sarısı tüyleri vardı. Bu kuşu nasıl yakalarım diye düşünürken kuş, balkonun açık kapısından salona giriverdi. Fırladım yerimden, içeri girip hemen balkon kapısını kapadım.

Metinde aşağıdaki soruların hangisinin cevabı yoktur?

A) Elmaları kim hazırlamıştır?
B) Anlatıcı ne zaman ders çalışıyordu?
C) Anlatıcı nerede ders çalışıyordu?
D) Kuş salona nasıl girdi?

4. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde hem "ne zaman" hem de "nereden" sorularının cevabı vardır?**

A) Bugün hava yağmurlu olacakmış.
B) Bunları dün pazardan aldık.
C) Haftaya doğum günümü kutlayacağız.
D) Seneye benim de boyum uzayacak değil mi?

5 TEST

Temel Bilgi

5N 1K

- "5N 1K" olarak bilinen "Ne?, Nerede?, Niçin, Nasıl?, Ne zaman?, Kim?" soruları bir metni en iyi şekilde anlatmak için metne yönelik sorulardır. Konuşmalarımız ve yazılarımız bu sorulara dönük eksiksiz bilgiler içerdiğinde daha açık ve anlaşılır.
- İyi bir haber (metin) aşağıdaki görselde verilen temel 6 soruya cevap verir nitellikte olmalıdır.

5N

Ne? Nasıl? Niçin? Nerede?
Ne zaman?

Ne?

- "Ne" sorusu habere konu olan olayın **neyi/kimi** etkilediğini, ilgilendirdiğini ortaya koymaya yöneliktir. Bir haber yazısında habere konu olan olaydan kimlerin/nelerin etkilendiği/etkileneceği, bu etkilenmenin ne biçimde olduğu/olacağı vb. noktalar net bir şekilde ifade edilmelidir.

Örnek:

✦ Ekonomik kriz,
Ne?
öğretmenlerin alım gücünü azalttı.

Nasıl?

- Bu soru, habere konu olan olayın yapılış, meydana geliş süreci hakkında bilgi vermeye yöneliktir. Bir banka soygunu haberinde "Hırsızlar, bankaya nasıl girmişler, hırsızlığı nasıl yapmışlar, güvenlik görevlilerini, banka çalışanlarını ve müşterileri nasıl etkisiz hâle getirmişler, olay yerinden **nasıl uzaklaşmışlar?**" vb. soruların cevabı olan açıklamalar, haber yazısındaki nasıl sorusunun cevabı olarak düşünülebilir.

Örnek:

✦ Hırsızların iş yerine
girmek amacıyla
Nasıl?
yaklaşık 45 metrelik bir tünel kazdıkları bildirildi.

Temel Bilgi

Niçin?

Örnek:

➥ Bu soru, habere konu olan olayın nedenini bulmaya yöneliktir. Örneğin üniversiteye giriş sistemiyle ilgili yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Muhabir, bu olayı konu alan haber yazısında yetkililere sorular sorarak bu uygulamaya niçin geçildiğini, eski sistemin ne tür sıkıntıları olduğunu öğrenmeli, böylece söz konusu olayla ilgili olarak okuyucuların kafasında oluşabilecek "niçin" sorusunu cevaplayabilmelidir.

Örnek:

✦ 4 milyon Suriyeli,
artan savaş sebebiyle
Niçin?
bulundukları yerlerden göç etmek zorunda kaldı.

Nerede?

➥ Bu soru, habere konu olan yerle ilgili bilgi vermeye yöneliktir. Haber yazısında özel isim ya da cins ismi olarak geçen yer isimleri ve bu yerlerin özellikleriyle ilgili bilgi veren her kelime, haber yazısındaki nerede sorusunun karşılığı olarak düşünülebilir. Bu sorular "nereye, nereden, nasıl bir yerde, nasıl bir yerden" vb. şekillerde de sorulabilir.

Örnek:

✦ Memurlar,
Küçük Saat Meydanı'nda
Nerede?
toplanarak bir basın bildirisi okuyacak.

Ne Zaman?

➥ Bu soru, habere konu olan olayın zamanı ile ilgili bilgi vermeye yöneliktir. "Söz konusu olay ne zaman gerçekleşmiştir/gerçekleşecektir?" anlamına gelebilecek bütün sorular ne zaman sorusunun karşılığı olarak düşünülebilir.

Örnek:

✦ Fenerbahçe ve Galatasaray
ligin 8. haftasında
Ne zaman?
1 kez daha karşı karşıya gelecek.

Kim?

➥ Haber yazısına konu olan vakanın kim tarafından gerçekleştirildiğini, kimin başından geçtiğini, haberin kimle/neyle ilgili olduğunu ortaya koyan bölümler, metindeki "kim?" sorusunun cevabı olarak düşünülebilir.

Örnek:

✦ Balıkçılar,
Kim?
bu yıl balığın olmadığından şikâyetçi.

5. İpek, aldığı kek malzemelerini mutfağa götürdü. Saat 18.00 idi. Kardeşinin gelmesine tam üç saat vardı. Hemen keki yapmaya koyuldu. Zaman ilerliyordu. Kırk dakika sonra kek pişmişti. Üzerine çikolata parçalarıyla "Seni çok seviyorum, iyi ki doğdun." yazmıştı. Kardeşinin gelmesine yakın keki masanın üzerine koydu, ışıkları kapadı. Amacı kardeşine kendi emeğini ve sevgisini katarak ortaya koyduğu güzel bir armağan vermekti.

I- İpek kekin üzerine ne yazdı?
- Seni seviyorum, iyi ki doğdun.

II- İpek aldığı malzemeleri nereye götürdü?
- Mutfağa.

III- İpek keki ne zaman yaptı?
- Sabah.

IV- İpek neden kek yaptı?
- Kardeşine kendi emeği ve sevgisini katarak güzel bir armağan vermek için.

Metne göre sorulara verilen cevaplardan hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kim" sorusunun cevabı açıkça belirtilmemiştir?

A) Komşumuz kapıyı çalıp kahve istedi.
B) Küçük kız kaldırımın kenarında oturuyordu.
C) Can'la Kemal aynı takımda oynuyor.
D) Bugün birlikte çok güzel vakit geçirdik.

Thomas Edison'un annesi geceleyin ansızın hastalanmıştı. Hasta kadın acilen hastaneye kaldırıldı. Gece yarısı olmasına rağmen hastanın hemen ameliyat edilmesi gerekiyordu. Doktor ışık yetersizliğinden bu ameliyatı yapamayacağını söyleyince Edison düşündü, taşındı. En sonunda odanın her tarafını ayna ile kaplarsa ışığın çoğalacağını o zaman da doktorun ameliyat yapmaya razı olacağını düşündü. Bulduğu bütün aynaları odaya yerleştirdi. Oda inanılmayacak derecede aydınlanmıştı. Doktor ameliyatı yaptı, Böylece Edison sevgili annesinin hayatını kurtardı.

7, 8 ve 9. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

7. Parçada anlatılan olay nedir?

A) Edison'un ampulü bulması
B) Edison'un hastalanan annesini ameliyat ettirmek için odayı aydınlatması
C) Edison'un annesinin ölmesi
D) Doktorun zor şartlarda ameliyat yapması

8. Parçada anlatılan olay ne zaman yaşanmıştır?

A) Sabahleyin B) Akşamleyin
C) Öğleyin D) Geceleyin

9. Parçada anlatılan olay nerede yaşanmıştır?

A) Bir hastane odasında
B) Edison'un evinde
C) Doktorun odasında
D) Sağlık ocağında

Kazanım: Metinler arası karşılaştırma yapar.

Metinler Arası Karşılaştırma

1.

I.	Dayımın Ali isminde hoş, sevimli, sokulgan, candan, zeki bir oğlu vardı. Onun kadar zeki, onun kadar cana yakın birini inan tanımamışsındır. Aynı zamanda çok iyi ve yakın dost, arkadaştı. Çok sıkıldığım bir anda yardımıma koşup sıkıntımı giderir, hızır gibi bana yetişirdi. Ali, sokak hayvanlarına sahip çıkar, ağaçları korurdu. Çevre ve doğa onun için çok önemliydi. Sevginin evrensel olduğunu düşünürdü. Küçücük bir karınca bile onun için önemliydi.
II.	Mine'yi tanıdığımda İkimiz de yedinci sınıftaydık. Cana yakın arkadaşım aynı zamanda ser verip sır vermez ağzı çok pekti. Kimsenin sırrını açığa vurmazdı. Tatlı dilli, güler yüzlü biriydi. Onunla dertleşirdiniz. Bilirdiniz ki anlattığınız her şeyi Mine dinler ve unutturdu. Kendi halindeydi. Küçük şeyler onu mutlu etmeye yeterdi. Azimli biri değildi. Her şeye şükrederdi. Anne ve babasının olması onun için en büyük zenginlik ve mutluluktu.

Yukarıdaki iki parçanın karşılaştırılması ile ilgili olarak aşağıdaki belirlemelerden hangisi doğrudur?

A) Her iki parçanın baş kahramanı yedinci sınıf öğrencisidir.

B) Hem Ali hem de Mine sokak hayvanlarına sevgiyle yaklaşır.

C) Ali de en az Mine kadar azimli biridir.

D) Her iki karakter de cana yakın bir yapıya sahiptir.

2.

I.	Ali dükkânın önüne geldi. Sabahın ışıkları dükkânın içine kadar girmişti. Mis gibi kokan çörekler, kekler iştahını kabartıyordu. Karnı açtı, simite uzandı, bir el onu tuttu. Dükkân sahibiydi.
II.	Vitrin camını kaplayan buz tabakası, hohladığı nefesi ile minik sellere dönüştü. kayan su damlacıkları, cam tabakası üzerinde yarışıyorlardı. Puslu vitrin camı billurlaştı ve her şey olduğu gibi meydana çıktı.

Farklı yapıtlardan alınan bu metinler karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Olayların geçtiği zaman dilimi ikisinde de aynıdır.

B) Her ikisinde de olay bir dükkânın önünde geçmektedir.

C) İki metinde de birden çok kahraman vardır.

D) Kahramanların fiziksel görünüşleri hakkında bilgiler verilmiştir.

3.

Picasso, "Ben aramam, bulurum." demiş. Hoş söz! Güvenen bir kişinin sözü, meydan okur gibi… Ama bilmem doğru mu? "Kimse aramadan bulamaz." demeyeceğim, şunu düşünüyorum: Sanatta aramak, bulmak var mıdır? Şair olsun, ressam olsun, sanat adamı aramaz, bulmaz; cesaret eder, cüret eder. Aramak, bulmak bilim alanında olur. Bilgin doğanın yasalarını arar, birtakım olayları inceleyip nedenleri bulur. Bunlara dayanarak yeni şeyler ortaya kor. Sanat eri bunu yapmaz. Orhan Veli'nin şiiri tutunuverdi, yayılıverdi. Ölçüsüz, uyaksız, şiir dışındaki konularda yazmayı göze aldı, cesaret etti. Bunları şiir diye kabul ettirdi. Aramadı, bulmadı. Sanat eri, yaptığını çağına kabul ettirir. Sanatın kaynağı cürettir.

Nurullah Ataç

Parçada aşağıdakilerden hangi ikisi karşılaştırılmıştır?

A) Picasso - sanat

B) Bilim - sanatçı

C) Picasso - Orhan Veli

D) Bilgin - sanatçı

6 TEST

Temel Bilgi

A) Tema Yönünden Karşılaştırma

➡ Konuyu oluşturan öğelerden yararlanılarak okura aktarılmaya çalışılan duygu, düşünce ve anlamlara tema denir. Tema sadece bir kaç sözcükle ifade edilebilir. Sevgi, ayrılık, özlem, vatan, kahramanlık, hoşgörü gibi sözcükler birer tema örneğidir. Kimi metinler farklı temayı işleyebildiği kimi metinler de aynı temayı işleyebilir.

Örnek:

✦ Aşağıdaki iki metin işledikleri tema yönünden karşılaştırılmıştır.

Adamın biri ruhsal açıdan gitgide kötüleşir. Ümidini ve coşkusunu yitirir; karanlık, kendi içine dönük bir kişiliğe bürünür. Çevresindekiler yardım etmek isteseler de ellerinden bir şey gelmez. Adamı hekimlere götürürler. Yapılacak bir şey yoktur çünkü adam konuşmamaktadır. Hekimler bu adamcağızla uğraşırken bir de bakarlar ki adam duvardaki tabloya gözlerini ayırmadan bakıyor. Sonra anlarlar sorunu, karlarla kaplı bir küçük köyün manzarası olan bu resim, adamın geçmişini bıraktığı köyüne benzemektedir. Bunu kendisine söylerler ve oraya dönmesi gerektiği belirtirler. Çıkarken hekimlerden biri adama hastalığının adını fısıldar: Nostalji.

Ailelerimiz derin mevzulardan söz ederken bizler de bir kenarda oyunlarımız oynar ya da bazen televizyonun karşısına küçükten büyüğe dizilir, kimimiz dikkatle kimimiz de yorulana kadar izlerdik efsane çizgi film kuşağını. Evlerimizin bahçeleri vardı, belki de en güzeli buydu diyebilirim. Oysa şimdiki çocuklara bakıyorum, ne bahçede oynayabiliyorlar ne de dilediğince yaşayabiliyorlar çocukluklarını. Her yer beton yığını yapılarla dolu, sokaklar araçlardan geçilmediği gibi çevre tüm çocukların özgürce oynamalarına olanak sunmuyor günümüzde. Hâl böyle olunca nasıl özlemeyeyim çocukluğumun o güzel günlerini.

✦ Yukarıdaki iki metin tema bakımından karşılaştırıldığında her iki metnin de ortak temasının geçmişe özlem olduğu görülür.

Temel Bilgi

B) Konu Yönünden Karşılaştırma

- Bir metinde söz söylenen, yazı yazılan duygu, düşünce veya durumlara konu denir. Farklı metinler aynı veya farklı konuları işleyebilirler.

  Tema ile konu birbiriyle karıştırılmamalıdır. Tema bir yazıda işlenen görüş veya düşüncedir. Konu ise bir yazıda temanın sınırlandırılması, daha somut hâle getirilmesidir. Örneğin bir metnin teması "sevgi" ise konusu "sevginin insan yaşamındaki yeri" olabilir.

C) Olay Örgüsü Yönünden Karşılaştırma

- Belli bir konu çerçevesinde var olan birden fazla olayın, sebep-sonuç ilişkisine bağlı bir biçimde oluşturdukları bütüne olay örgüsü denir. Roman, tiyatro veya öykülerde mücadele veya çatışma, zıt güçler (ağa-köylü, zengin-fakir...) veya zıt kutuplar (iyilik-kötülük, doğruluk-yanlışlık...) arasında yaşanır. İşte bu yaşananlar metnin olay örgüsünü oluşturur.
- Farklı metinler olay örgülerinin benzer veya farklı olmaları yönleriyle karşılaştırılabilir.

D) Karakter Yönünden Karşılaştırma

- Olayların doğmasını sağlayan, olaylara yön veren veya olayları yüklenen unsura kahraman denir. Kahramanlar genellikle insan olmakla birlikte kimi türlerde hayvan, peri, dev, bitki de olabilir.
- Başkahramanların insan olduğu metinlerde iki çeşit kahraman vardır. Bunlar; anlatılanlarda birçok özelliğiyle karşımıza çıkan, davranışlarını ve seçimlerini önceden tahmin edemediğimiz karakterler ve davranışlarını, seçimlerini önceden tahmin edebildiğimiz tiplerdir. Farklı metinlerde bu kahramanlar farklı özellikler taşıyabildiği gibi ortak özellikler de taşıyabilir.
- Kahramanlar cimri, zeki, kurnaz, çıkarcı, iyi, kötü olmak gibi özellikler taşıyabilir.

I.	Pıtırcık ülkesinin Kralı çok kirli olduğunu düşünmüş ki ülkenin en iyi kırk tellalına görev vererek en iyi kırk tellağını çağırmalarını istemiş. Kırk tellak kırk gün kralı yıkamışlar. Ancak sonuç alamamışlar. Kral bu duruma kızmış. Bu sefer dünyanın en iyi kırk tellalını huzura çağırmış ve dünyanın en iyi kırk tellağını bulmalarını istemiş. Nihayet kırk tellak bulunmuş ve başlamışlar kralı yıkamaya. Aradan on gün geçmiş ve tellak başı bir duyuru yaparak, kirin henüz bitmediğini, çalışmaların sürdüğünü söylemiş. Aradan bir on gün daha geçmiş ve aynı açıklama tekrar yapılmış. Bu durum halkı heyecanlandırmış. Halk, sarayın önünde toplanmaya başlamış. Her geçen gün halk daha heyecanlanmakta ve sayıca artmaktaymış. Otuz gün olmuş ve yine aynı açıklama! Otuz beş, otuz dokuz derken artık halkın sabrı kalmamış. Tellak başı bu durum karşısında huzura gelmiş ve müjdeli haberi vermiş. Kralın kirinin yarın biteceğini söylemiş. Nihayet kırkıncı gün gelmiş ve tellak başı halkın huzuruna çıkmış ve şu açıklamayı yapmış: "Kralınızın kiri bitti, ancak kralınız da bitti."
II.	Eskiden bir ova köyünde, köylüler tarlalarını sulamak için ırmağın suyunu nöbetleşe kullanmak üzere anlaşmışlar. Irmak boyunda bulunan tarlalar, açılan kanallar vasıtasıyla sırayla sulanıyor, herkes ziraatini yapıyormuş. Köyün açıkgözlerinden biri, daha fazla su alabilmek için tarlasına derin ama ince bir kanal açıp ırmaktan su çalmayı aklına koymuş. Kanalı gizlemek için üzerini çalı çırpı ve taşlarla örtmüş. En üste de saman yığınlarını koymuş ki kimse kanalı anlamasın. Bir süre sonra, ırmağın daha aşağıdaki tarlalara giden suyunun azalması üzerine köylüler durumu araştırmaya başlamış. Fakat aramaları sonuçsuz kalmış. Bu duruma bir türlü anlam verememişler. Nihayet tarlaları dolaşıp bakmaya başlamışlar. Kurnaz köylünün tarlasına geldiklerinde durumu fark etmişler. Hileyi anlayan köylüler saman altından su yürüten (Atalarımızın kulakları çınlasın!) köylüye hak ettiği cezayı vermişler.

4, 5 ve 6. soruları bu iki parçaya göre cevaplayınız.

4. Bu iki parçanın kahramanlarıyla ilgili olarak aşağıdaki belirlemelerden hangisi doğrudur?

A) Hayal dünyaları, düşünceleri ve duyguları hakkında bilgi verilmemiştir.
B) Her iki parçanın kahramanı sayısı bellidir.
C) Her iki metindeki karakterler kendilerini halklarına adamıştır.
D) İki parçada da kahramanlar kendi iyilikleri için mücadele ederler.

5. Bu iki parça "zaman" **bakımından değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

A) Her iki metinde de olaylar aynı zaman diliminde geçer.
B) Her ikisinde de hiçbir şekilde gün kavramına yer verilmemiştir.
C) Metinlerdeki olaylar 24 saatlik bir zaman dilimi içinde gerçekleşir.
D) Metindeki olaylar belirli bir tarihte geçmez.

6. İki parçanın "olay" **kavramı bakımından karşılaştırması yapıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir ?**

A) Her iki metinde de olaylarda geriye dönüşler vardır.
B) Birbirine benzeyen olaylar anlatılmıştır.
C) Her ikisinde de öyküleyici bir anlatıma yer verilmiştir.
D) Her iki metinde de olaylar birbirlerine benzeyen yerlerde geçmiştir.

Kazanım: Metin türlerini ayırt eder.

Metin Türleri - I

1. Bir gün Ankara ve İstanbul şehirlerinden birine Atatürk'ün adı verilmek istenmişti. Ata, bunu duyunca: "Bir adın tarihte kalması ve ağızlarda söylenmesi için şehirlere sığınmak şart değildir. Tarih zorlanmaya gelmeyen nazlı bir gelindir." demişti.

Yukarıdaki metin hangi edebi türe aittir?

A) Anı
B) Mektup
C) Gezi yazısı
D) Tiyatro

2. Canım Babacığım,

Gittiğim günden beri sizlere hasretim. Şartların ne kadar zor olduğunu anlatmaya gerek yok. Ama öğrencilerim bana güç veriyor. Onların desteğiyle ayakta kalmaya çalışıyorum. Bu tür zor zamanları birlikte aşmaya çabalıyoruz.

Çimli köyünden sevgililer

Melike Öğretmen

Yukarıdaki metin hangi edebi türden alınmıştır?

A) Tiyatro
B) Anı
C) Gezi yazısı
D) Mektup

3. İlk durağımız, Türkiye'nin beyaz incisi Tuz Gölü. Uçsuz bucaksız beyazlığı, batımıza alarak yol boyu ilerliyoruz. Göle en yakın olduğumuz noktada durup gölün üzerinde yürümeye başlıyoruz. Ayaklarımızın altında ezilen beyaz tuz kitlelerinin hissettirdiklerini yazıyla anlatmak gerçekten çok güç.

Yukarıdaki metin hangi yazı türünden alınmıştır?

A) Anı
B) Mektup
C) Tiyatro
D) Gezi yazısı

4. Afyonkarahisar'ın hatlarının çözülmesi sonucunda birkaç Yunan tutsağı, geceleyin Mustafa Kemal'in çadırına getirilmiştir. Bunlardan birisi, Muzaffer General'in doğup büyümüş olduğu Selanik'ten gelmişti. Tutsak yüzbaşı, kendine yabancı gelmediğinden ve üniformasında da hiçbir rütbe görmediğinden kim olduklarını ve rütbelerini sormaya başlamıştı.

- Binbaşı mısınız?
- Hayır!
- Korgeneral mi?
- Hayır
- Peki nesiniz?
- Ben mareşal ve Türk orduları başkomutanıyım!

Şaşkınlıktan ağzı açık kalan Yunanlı kekeledi.

- Bir başkomutanın savaş hattına bu kadar yakın yerlerde dolaşması işitilmiş değil de!

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anı
B) Gezi yazısı
C) Mektup
D) Tiyatro

5. Anne ile baba odada oturmaktadır. Baba gazetelere bakıp iş aramaktadır, anne ise kazak örmektedir. İkisi de meşguldür. Çocuk ise ödevi için babasından yardım istemektedir.

Çocuk - Baba! Baba!

Baba - (Heyecanla) Tamam, buldum! İşte aradığım iş!

Çocuk - Baba, dur bir dakika. Bu ödevi yarına yetiştirmem lazım. Şu kelimede takıldım, yardım eder misin?

Baba - Şu işe girdim mi hepinize yardım edeceğim.

Çocuk - Tamam işte, şimdi yardım et.

Baba - Ne güzel bir işmiş ya! Bütün gün otur. Tam bana göre. Gelsin paralar, gelsin paralar. Hem öyle sermaye falan da gerektirmiyor.

Çocuk - (Merakla) Neymiş baba o iş?

Yukarıdaki metin hangi edebi türe aittir?

A) Tiyatro
B) Gezi yazısı
C) Mektup
D) Anı

7 TEST

Temel Bilgi

Anı (Hatıra)

- Yazarın, yaşadığı ya da tanık olduğu bir olay üzerinden belli bir zaman dilimi geçtikten sonra kaleme aldığı yazılara "anı" denir.

Şimdi ben kendi çocukluğumu hatırlıyorum. Benim çocukluğum Amasya'da bahçeli, şirin bir evde geçti. Evimiz iki katlıydı. Bahçesinde renk renk güller vardı. Çocukken en çok faytona binmeyi severdim. Faytonla tık ... tık ... seslerini duya duya sessiz Amasya sokaklarında dolaşmak en büyük zevkim olurdu.

Metnin türü **"anı"** dır.

Kişinin başından geçen veya tanık olduğu bir olay aradan zaman geçtikten sonra yer ve zaman göstererek hikâye şeklinde anlatılır.

Yaşanmakta olanı değil, yaşanmışı konu almıştır.

- Geçmiş, birinci kişinin ağzından anlatılır.
- Tarihsel gerçeklerin öğrenilmesine katkı sağlar.
- Yaşanmakta olanı değil, yaşanmış bir konuyu anlatır.
- Kişisel yargı ve yorumlara yer verilebilir.

Temel Bilgi

Mektup - Mektup Zarfı

- Bir haberi, dileği veya duyguyu yanımızda olmayan birine iletmek amacıyla yazılan yazılara "mektup" denir.

10.01.2017
Sevgili Kardeşim,

Giriş Mektubun yazılış nedeni belirtilir.

Gelişme Yaşanılanlar açıklanır.

Sonuç İyi dilekler, sevgi, saygı,sunma

Adres ..... Ad - Soyad imza

- Metin "mektup" örneğidir.
- Uzaktaki tanıdıklarımızla haberleşmeyi sağlar.
- Göndereceğimiz kişiyle olan yakınlık derecemize uygun bir seslenişle başlar. Seslenişi oluşturan sözcüklerin baş harfleri büyük harfle yazılır, seslenişten sonra yalnız virgül konur.
- Anlatım yazılan kişiye göre değişir.

6. Televizyonda, sekiz otuz haberlerinde, birden arkadaşım Yusuf'un ölüm haberi verildi. Bu haber inanılmaz ölçüde sarstı beni. Rastlanmadık bir biçimde ve yüksek sesle ağlamaya başladım. Oğlum fazla kaygılanmış, gelip avutucu şeyler söyledi. Turgut'ta bunca sarsılmamıştım. Otuz yıllık arkadaşımdı. Yalnız sanat serüvenimizi değil, hayat serüvenimizi de iç içe yaşamışızdır.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tiyatro
B) Mektup
C) Gezi yazısı
D) Anı

7. En sevdiğim uğraşlarımdan biri annemle yemek yapmaktır. Her pazar olduğu gibi o pazar da malzemeleri hazırlayıp mutfağa girdik. Yemeği hazırlayıp fırına verdik. Yemeğin otuz dakika pişmesi gerekiyordu. Bu boşlukta televizyon izlerken annem de ortalığı toparladı. İkimiz de fırındaki yemeği unuttuğumuzu mutfaktan gelen yanık kokularıyla anladık.

Canan'ın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir</u>?

A) Birden fazla duyuya yer vermiştir.
B) Kişisel bir anlatımı vardır.
C) Metnin türü hatıra yani anıdır.
D) Yazar yaşadıklarını değil hayal ettiklerini yazmıştır.

8. Asansörle aşağıya inip Konak Meydanı'na doğru yürürken Ayhan Işık'ın doğduğu evin de önünden geçiyoruz. Konak Meydanı'na ulaşınca gözünüze ilk önce İzmir'in sembolü saat kulesi çarpacaktır. Osmanlı'nın son dönemlerinde, modernleşme adına yurdun birçok köşesinde inşa edilen saat kulelerinden biri bu da ama itiraf etmeliyim ki gördüklerim içinde en güzeli de aynı zamanda. Adana'daki, Bursa'daki ya da Urfa'daki hiç bu kadar zarif değil. Saat Kulesi'nin hemen yanında da ufak bir cami yer alıyor, Yalı Camii. Sevimli, kendi halinde, bağırmayan bir camii bu. Konak Meydanı'nın yan tarafında İzmir'in merkez çarşısı Kemeraltı yer alıyor. Bursa'daki Uzun Çarşı ayarında bir yer burası. Hemen yakınlardaki ilk mola yerimiz olan Kızlarağası Hanı'na ulaşınca, hanın ortasındaki çay bahçesine çöküyoruz. Boş tabure bulmak hafta içi olmasına rağmen hiç kolay olmuyor. Handa gümüş ve hediyelik eşyalar da satılıyor.

Metin hangi yazı türünden alınmıştır?

A) Anı
B) Tiyatro
C) Mektup
D) Gezi yazısı

9. ... Bu muhteşem sokak dekoru içinde garip adamlar göze çarpıyor. İyi giyinmiş, iyi taranmış birtakım efendileri caddelerin çeşitli noktalarında küme küme durarak şarkı söyleyip mızıka çalıyorlar. Bir bayram mı var ? Hayır. Ne neşe ne de bayram! Bunlar Almanya'nın sayısı günden güne artan sefalet habercileri, işsizleri, dilencileridir.

Metin hangi yazı türünden alınmıştır?

A) Anı
B) Gezi yazısı
C) Mektup
D) Tiyatro

Kazanım: Metin türlerini ayırt eder.

8 TEST

Metin Türleri - II

1. **Baba:** Yahu şu karneye bak. Bütün dersler bir, bir, bir... Allah aşkına bir tane bile iki yok. Yuh sana, nasıl becerdin bunu?

Çocuk: Hepsi bir mi, emin misin baba? (Şaşırmış gibi yapar)

Baba: Bir de utanmadan şaşırma numarası yapıyor. Utan, utan! Al da kendi gözlerinle bir daha bak karneye.

Çocuk: Allah, Allah! Ver bakalım şu karneyi. Hepsi bir olmamalıydı.

Baba: (Çok sinirlenir, bağırmaya başlar.) Şunun söylediğine bak. Doğru hepsi bir olmamalıydı. Sıfır olmalıydı. Bir sene boyunca yattın tabi. Bir bile fazla sana. Ben senin yaşındayken sınıfın en iyisiydim. Karnemde bütün notlarım "5" idi, "5".

Çocuk: (Gülerek konuşur.) Yapma baba. Bu benim karnem değil. Dün bu karneyi tavan arasında buldum. Senin karnen bu.

Baba: Neee! Benim karnem mi? Hadi canım... Ver bakiiim. Aaaa! Sahi ya... Eee.... Şeeeeey.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gezi yazısı B) Anı
C) Tiyatro D) Mektup

2. Dakar'da iki günlük bir boş vaktim varken gezmeye başladım etrafı. Aylardan şubat. İstanbul'da kar her yeri kapatmış durumda. Dakar'daysa hava 25 derece civarı, rüzgarlı, deniz ve havuz suyuysa bana göre çok soğuk. Hem yol yorgunluğumu atmak hem de keyif çatmak için öncelikle Ngor Adası'nı tercih ediyorum. Otelime de çok yakın bu ada. Dakar'da görülmesi gereken üç yer var zaten: Biri Goree Adası ki daha önce burayı gezmiştim. Diğer ikisi Ngor ve Pembe Göl. Şehir merkezini de görebilirsin tabi. Mesela Afrika'nın Rönesans'ı anıtı var.

Metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gezi yazısı B) Anı
C) Tiyatro D) Mektup

3. Kardeşimle evde yalnız kaldığımız bir gündü. Evde basketbol topuyla oynamaya başlamıştık. Ben topu kardeşime atarken top duvardaki saate geldi ve saat yere düşüp kırıldı. Saat babama hediye gelmişti. Korktuğumuzdan dolayı bir hileye başvurduk. Saatin camını çıkarıp, saati düzeltip yerine taktık. Kimse saati camının kırık olduğunu fark etmemişti. Fakat saat durunca her şey ortaya çıktı.

Bu metin aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Biyografi B) Anı
C) Deneme D) Masal

4. **Aşağıdakilerden hangisi "**gezi yazısı**"nın özelliklerinden biridir?**

A) Genellikle betimlemeler yapılır.
B) Yazarın, üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra ele aldığı eserlerdir.
C) Karşılıklı konuşmalar vardır.
D) Genellikle kişiye özel konular yazılır.

5. 9 -10 yaşlarındayken babam işe aç gitmesin diye erken kalkıp ona ekmek almaya giderdim. Yine bir sabah ekmek almaya gittim. Karşıma kocaman sarı köpek bir çıktı. Bana kötü kötü bakıp havlamaya başladı. Ben arkamı dönüp kaçtım. Ama o beni bırakmadı, havlayarak kovalamaya başladı. Bahçe kapısından girince ısırılmaktan zor kurtuldum.

Metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal B) Tiyatro
C) Anı D) Günlük

Temel Bilgi

Tiyatro

- Olmuş ya da olabilecek olayların, oyuncular tarafından sahnede oynanması için yazılmış yapıtlardır. Başlangıçta insanları eğlendirme amacıyla ortaya çıkmış olan bu tür, daha sonra gelişerek sadece eğlendirme değil; insanları etkileme, yaşamdan kesitler sunarak onları düşündürme ve eğitme amacı olarak edebiyatta yerini almıştır. Tiyatro, olayları dekorlar ve kişiler yardımıyla günlük hayatta olduğu gibi gözümüzün önünde canlandırır.
- Tiyatro yazılı bir metnin taklididir. Roman, öykudeki mekana karşılık "sahne" vardır.
- Gerçeklik duygusunun yansıması için sahne düzenlemesine (dekor) önem verilir.
- Anlatmaya bağlı metinlerdeki kişi betimlemeleri oyunculara kostüm olarak yansıtır.

Temel Bilgi

Gezi Yazısı

- Herhangi bir kimsenin, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında gezip gördüğü yerlerdeki toplumları, yaşayışları, kentleri, âdetleri, gelenekleri, doğal ve tarihî güzellikleri edebî bir üslupla kaleme alarak anlattığı yazılardır.

Örnek:

Marmaris'in tarih kokan pek fazla kişinin bilmediği Marmaris Kalesi'ni gezme fırsatı buldum. Bu kaleyi daha önce bir film sahnesinde görmüştüm. Kalede toplam 18 adet oda, bir ark ve çeşme bulunmaktadır. Kalenin 7 tane kapalı alanı vardır. Bunlardan 2 tanesi arkeoloji salonu ve 1 tanesi de etnoğrafya salonu olarak düzenlenmiştir. Bu arada kalan bölümler ise sanat galerisi ve depo olarak kullanılmaktadır.

Anlatılanlar hayal gücüne dayalı değil tamamı ile gerçektir.

Betimleyici anlatımdan yararlanılır.

Gezi yazısı görülen yerlerin güzellikleri hakkında duygu ve düşünce içerebilir.

- Gezi yazıları çok kuvvetli bir gözleme dayanır.
- Yazar anlattıklarının doğruluğunu; bilgi toplama, konuşma ile ve fotoğraflarla desteklemeli, anlattıklarını bir akıl çerçevesinde değerlendirmelidir. Bu arada anlattıkları, daha önceki anlattıklarıyla çelişki içinde olmamalıdır.

6. Öğlen 13:30 gibi başlıyorum Hamburg'u gezmeye. Günlerin ne kadar kısa olduğunu bilmiyorum. Önce tren garının arkasındaki Mönckebergstrasse'den başlıyorum. Şehrin merkezindeki alışveriş bölgesi buradan başlayıp yakınlardaki 2-3 sokak boyunca yayılıyor. Daha lüks markalar, kalp şeklinde ışıklandırılmış Neuer Wall boyunca sıralanmış. Jungfernstieg ve caddenin girişindeki Europa Pasage da yine alışveriş yapmak isteyenlerin seveceği yerler. Bu caddelerin, sokakların kenarlarında da pazarlar kurulmuş.

Yukarıdaki metin hangi edebî türe örnektir?

A) Gezi yazısı B) Mektup
C) Tiyatro D) Anı

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi "anı" türünde bir metinden alınmış olabilir?**

A) Sanat, seçilen her konuda tek ve en güzel eseri ortaya koyma çabasıdır.
B) Kimseye söylemeden çıktığım bu yolculukta kendime bir ödül vermek istemiştim.
C) Saat kulesinin etrafı beyaz mermerden, diğer bölümleri kesme taştan yapılmıştı.
D) Gerçekten de Türkiye'nin her bölgesi gibi Gaziantep de mükemmel bir şehirdir.

8. Bundan hayli zaman önce eski okulumun önünden geçiyordum. Bir beyefendi, okulun kapısından girmek üzere idi. Yüzüne bakınca belki yirmi seneden beri görmediğim Türkçe öğretmenimi tanıdım. Kendisiyle konuşmak istedim ve arkasından ben de okula girdim.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gezi yazısı B) Anı
C) Mektup D) Tiyatro

9. Kale kapısından giriyoruz. İki üç katlı, tokmaklı ve ahşap kapılı evler, daracık sokaklar etrafında dizilmiş. Bahçelerde, Kapı önünde sohbet eden kadınlar var. Bu henüz, komşuluk ilişkilerinin bitmediğini gösteriyor. Çocuklar sokaklarda, artık gördüğümüzde hatırladığımız oyunlardan birdir-birler, uzun eşekler, köşe kapmacalar oynuyor. Dik yamaçlar üzerinde bir kartal yuvası izlenimi bırakıyor insanda Ankara Kalesi.

Bu metin aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Tiyatro B) Anı
C) Gezi yazısı D) Mektup

10. **Aşağıda verilenlerden hangisi "anı" türünde metinlerin ortak özelliklerindendir?**

A) Çok kuvvetli bir gözleme dayanır.
B) Görülen yerlerin güzellikleri hakkında duygu ve düşünce içerebilir.
C) Yaşanmakta olan değil, yaşanmış bir olayı anlatır.
D) Gizlilik esastır.

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir mektuba ait olabilir?**

A) Sokaklardaki renklilik bu yörenin halkının kişiliğine de yansımış.
B) Bu olay bakış açımı genişletmiş aynı zamanda ön yargılı olmamam gerektiğini öğretmişti.
C) Babam bizi o hâlde görünce var gücüyle taşlara asılıp, üstümüzden tek tek temizledi.
D) Şimdi sen de burada olsaydın gördüğümü, öğrendiğimi daha renkli ayrıntılarla seninle paylaşabilirdim.

Kazanım: Metin türlerini ayırt eder.

9 TEST

Notlarım

Metin Türleri - III

SAHNE VI

Inverness. Şatonun önü.

Obualar çalar, meşaleler gözükür. Duncan, Malcolm, Donalbain, Banquo, Lenox, Macduff, Rosse, Angus ve hizmetliler girerler.

DUNCAN - Bu şatonun yeri ne güzel; havası insana ne tatlı, ne hafif geliyor!

BANQUO - Şu yaz konuğu, yapılardan ayrılmayan kırlangıcın, sevgili yuvasını burada kurması, gökyüzünün soluğunun ne kadar hoş koktuğunu gösteriyor. Hiçbir çıkıntı, hiç bir saçak, hiçbir payanda, hiçbir uygun köşe yok ki, bu kuş oraya yuvasını asıp yavrularının beşiğini kurmuş olmasın. Dikkat ettim, onlar en çok nerelere geliyorsa, nerelerde yuva yapıyorlarsa, oraların havası çok güzel oluyor.

(Lady Macbeth girer.)

DUNCAN - Bakın, bakın! Saygıdeğer ev sahibimiz... Peşimizi bırakmayan sevgi, bazen bize elem verir, yük olur, ama yine de ona sevgidir diye şükrederiz. Bunu size şunun için söylüyorum, siz de katlandığınız sıkıntılara karşılık şükredecek, size yük olduğumuz için bize teşekkür edeceksiniz.

LADY MACBETH - Gördüğümüz bütün hizmetler, noktası noktasına iki kez görülse, sonra iki kez daha yinelense gene de siz efendimizin evimize yağdırdığınız onurların büyüklüğü karşısında çok zavallı, çok aciz kalır. Eski, yeni verdiğiniz her şey ve tüm iyilikleriniz için dünyadan elimizi eteğimizi çekip yaşamımızın sonuna kadar size dua etsek yeridir.

DUNCAN - Cawdor Beyi nerede? Ardından dolu dizgin geldik onun öncüsü olmayı istiyorduk. Ama iyi binici; mahmuzu kadar keskin olan büyük sevgisi de ona yardım etti, evine bizden önce ulaştı. Güzel ve soylu ev sahibimiz, bu gece konuğunuz.

LADY MACBETH - Biz hizmetlileriniz, buyruğumuzda çalışanları, canımızı, varımızı, yoğumuzu, efendimiz dilediği anda hesabını vermek ve ona teslim etmek üzere ödünç olarak saklıyoruz.

DUNCAN - Elinizi verin, beni efendinize götürün. Kendisini çok seviyoruz, ona verecekleri-miz daha bitmedi. İzninizle ev sahibimiz.

(Çıkarlar.)

Shekespeare, Macbeth

1 ve 2. soruları yukarıdaki metinlere göre cevaplayınız.

1. **Yukarıda verilen metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anı
B) Tiyatro
C) Gezi yazısı
D) Mektup

2. Bir gün İstanbul ve Ankara şehirlerinden birine Atatürk'ün adı verilmek istenmiş. Atatürk bunu duyunca: "Bir adın tarihte kalması ve ağızlarda söylenmesi için şehirlere sığınmak şart değildir. Tarih zorlamayı sevmeyen nazlı bir gelindir." demişti.

Yukarıdaki parça hangi edebî türe aittir?

A) Anı
B) Tiyatro
C) Mektup
D) Gezi yazısı

Notlarım

3. (I) Uzakta bulunan dosta, tanıdığa gönderilen ya da kamu kuruluları arasında haberleşmeyi sağlayan bir yazı türüdür. (II) Mektuplarda dilek ve arzu bildiren duygu ve düşüncelere yer verilir. (III) Mektupta kullanılacak anlatımı, bunu okuyacak kişinin kültür düzeyine göre ayarlama ihtiyacı hissedilmez. (IV) Arkadaşa yazılacak bir mektupta kullanılacak dil ile bir büyüğe yazılacak mektuptaki dil farklı olmalıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV

4. I. Tiyatro,hem göze hem kulağa seslenen türdür.

II. Tiyatro, söz - eylem kuramının birleşimi olarak yorumlanabilir.

III. Tiyatro, tek kişiye değil topluluğa seslenmektedir.

IV. Tiyatro, diğer türlere göre insandan en uzak sanattır.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisinde tiyatro ile ilgili yanlış bir bilgi vardır?

A) I B) II C) III D) IV

5. Meşakkatli bir yolculuktan sonra Uçhisar Kalesi'ne vardık. Kırk odalı saraya benzeyen Uçhisar Kalesi, üzerindeki karla daha etkileyici. Karın tül gibi örttüğü kalenin tepesine çıkanlar güvercinlerin gözüyle görürler vadiyi. Kaleye tırmanan üç kişi el sallıyor bana. Ben de görmediğim güneşin peşinden giden güne... Kapadokya'nın en güzel saatleridir gün batımları ve doğumları. Buna bir de kar eklendi mi bir başka büyü kaplar ortalığı. Bir yandan karın üzerinde parlayan Ay, bir yandan kayaların oluşturduğu gölgeler, göz göz güvercinlerin yuvaları ve bir de ara sıra duyulan güvercin kanat çırpması. Uzatın elinizi, o büyü yorganını üzerinize çekin ve bekleyin sizi bütün Kapadokya sarmalısın.

Bu metin hangi edebî türden alınmıştır?

A) Gezi yazısı B) Anı
C) Mektup D) Tiyatro

6. Sevgili Eşim,

Senden 3 Aralık tarihli iki mektup aldım. Türkân'ın tuhaf sözlerinden ben de hoşlanıyorum. Çocuklar her şeyi anlamak isterler, sorarlar fakat çoğu kez ana babalar çocuğun bu sorunlarına değer vermezler. Ona baştan savma cevap verir. Bu iyi değildir. Bilâkis çocuğun bu soruşlarından yararlanarak onu sorduğu şeye dar doğru bilgiler öğretiliyor. Bir çocuk daima sorularına baştan savma cevap alınca yavaş yavaş artık hiçbir şeyi merak etmez olur.

Çünkü önceki sorularına aldığı cevaplar, ruhunu doyuramadı. Avrupa'da ise çocuğun bir şey sormasını dört gözle beklerler. Çünkü bir çocuk sorduğu şeyi anlamaya hazırlanmış demektir.

Bu fırsatı kaçırmayacak çocuğa sorduğu şey hakkında onun anlayacağı derecede bilgiler verirler.

Yukarıda örneği verilen bu mektup türü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Genellikle edebî konularda yazılır.
B) Gizlilik özelliği taşır.
C) Çoğunlukla çizgisiz beyaz bir kağıda yazılır.
D) Yazılma tarih ve yer kağıdı sağ üst köşesine yazılır.

7. Yaklaşık iki sene önce bir arkadaşımla Altıyol'da iskeleye doğru iniyoruz. Karşımızdan iki kişi geliyor. Tekini tanıyorum ama nereden, bir türlü çıkaramadım. Güleç yüzlü, bıyıklı, sevimli birisi. İçimden "Allah Allah, ben bu adamı nereden tanıyorum?" diyerek elimi uzattım ve "Nasılsınız?" dedim. O da nezaketen "Teşekkür ederim, iyiyim, siz nasılsınız?" dedi ve tokalaştık. Ama adam şaşırmıştı, anladığım kadarıyla beni çıkaramamıştı. Biraz havadan, sudan konuştuktan sonra sordum: "Ben sizi tanıyorum ama nereden çıkartamadım. Biz nerede tanıştık?" Adam tatlı tatlı gülümsedi: "Delikanlı sanıyorum ki biz hiç tanışmadık. Sen beni televizyonlardan tanıyor olabilirsin. Hele bu aralar birkaç kanalda 'Çocuklar Duymasın' dizisi oynuyor, ondandır." demesin mi! O an benim jeton düştü. Bu aram Ferdi Akarnur'du. Namı diğer Çocuklar Duymasın dizisinin Müsteşar Kemal'i.

Yukarıdaki metin hangi edebî türe örnektir?

A) Gezi yazısı B) Mektup
C) Tiyatro D) Anı

Kazanım: Şiirin şekil özelliklerini açıklar.

Şiirin Şekil Özellikleri - I

1. Hani, o bırakıp giderken seni
Bu öksüz tavrını takmayacaktın
Alnına koyarken veda buseni
Yüzüme bu türlü bakmayacaktın

Yukarıdaki dörtlüğün uyak (kafiye) biçimi nasıldır?

A) -a -b -a -b
B) -a -a -a -b
C) -a -a -b -b
D) -a -a -b -a

2. Güzel yurdum! Dağlarını
Uzaktan göresim gelir
Keskin esen yellerine
Başımı veresim gelir

Yukarıdaki dörtlüğün redifi hangisinde doğru gösterilmiştir?

A) gelir
B) -resim gelir
C) -lir
D) -esim gelir

3. Sürahide ışıl ışıl içilecek su
Deniz kokusu, toprak kokusu, çiçek kokusu
Yüzüme vuran ışık, kulağıma gelen ses
Ah bütün sevdiklerim, her şey, herkes
Anlıyorum birbirinden değerli
Alıp verdiğim her nefes

Yukarıdaki şiirin uyak sesleri hangisinde doğru gösterilmiştir?

A) -u, -s
B) -su, -es
C) -su, ses
D) -u, -es

4. Meyveleri çok severim
Her gün mutlaka yerim
Üzüm, karpuz, kavun
Bunlar benim en sevdiğim

Yukarıdaki şiirin nazım birimi nedir?

A) İkilik
B) Beyit
C) Mısra
D) Dörtlük

5. Sanırım ki günler hep güzel gidecek
Her sabah böyle bahar
Ne iş güç gelir aklıma, ne yoksulluğum
Derim ki: "Sıkıntılar duradursun!"

Yukarıdaki şiirin hece ölçüsü nedir?

A) 11'li hece ölçüsü
B) 12'li hece ölçüsü
C) 13'lü hece ölçüsü
D) Serbest hece ölçüsü

6. I. Kimi koyun diye tekeyi sağar
Ne ölçüye sığar ne akla sığar
II. İstemem artık, ne yer ne yâr
Çıktım gurbete, gezdim diyâr diyâr
III. A kuzum çok nazdan aşık usanır
Vefasız sevdadan gönül bulanır
IV. İntikam almaya gitmezsem eğer
Bu gazap kalbimi akrep gibi yer

Yukarıda numaralandırılmış dizelerin hangi ikisinde <u>sadece</u> uyak kullanılmıştır?

A) I. ve II.
B) II. ve IV.
C) III. ve IV.
D) I. ve IV.

10 TEST

Temel Bilgi

A) Nazım Birimi

➥ Şiirde en küçük anlam bütünlüğünü sağlayan bağımsız dizeler topluluğudur.

A) Mısra (Dize)

Şiirdeki en küçük birim, şiirin her bir satırıdır.

Örnek:

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!

B) Beyit

İki mısradan meydana gelen ve anlam bakımından bütünlük taşıyan bölümlerdir. Divan edebiyatında nazım birimi olarak en çok beyit kullanılmıştır.

Örnek:

Altında mı üstünde midir cennet-i âlâ
El-hak bu ne halet bu ne hoş âb u hevadır.

Nedim

Cennet-i âlâ: cennet katlarının en yükseği;âb: su; heva: hava; hâlet: durum, hâl

C) Dörtlük

Kendi aralarında anlam bütünlüğü bulunan dört mısradan oluşan bölümlerdir. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında ve halk edebiyatında dörtlük kullanılmıştır.

Örnek:

Karac'oğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Temel Bilgi

B) Ölçü

- Ölçü, şiirde ahengi ve ritmi sağlayan en önemli biçimsel ögelerden biridir.
- Türk şiirinde başlangıçtan beri hece ve aruz ölçüleri dışında bir de serbest ölçü kullanılmıştır.
- Türk edebiyatında kullanılan ilk ölçü hece ölçüsüdür.
- Her dizedeki hece sayısının eşitliğine dayanan ölçüye "hece ölçüsü" denir. Hece ölçüsüyle yazılmış bir şiirde ilk dize kaç heceden oluşmuşsa onu takip eden diğer dizeler de aynı sayıdaki heceden oluşur. Hece ölçüsündeki bütün heceler eşittir. Hece ölçüsünü bulmak için şiirdeki heceleri saymak yeterlidir. Hece sayısına göre 7'li, 8'li, 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır, diyebiliriz.

Örnek:

Kar yağıyor inceden
Gül açılır goncadan
Ben yâri kıskanırım
Yerdeki karıncadan

✦ Yukarıdaki şiirde 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Örnek:

Karac'oğlan eğmelerin
Gönül sevmez değmelerin
İliklemiş düğmelerin
Çözer Elif Elif diye

✦ Yukarıdaki şiirde 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

7. Tertemiz bir defterim, yazılmamış.
Bir ırmağım, yolu çizilmemiş.

Bu dizelerin uyak ve redifi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A)

uyak	redif
-ılma	-miş

B)

uyak	redif
-z	-ilmemiş

C)

uyak	redif
-il	-mamış

D)

uyak	redif
-zılma	-mış

8. Gurbertte ömrüm geçecek
Bir tutacak dalım da yok
Oturup derdim dökecek
Bir vefalı yârim de yok

Yukarıdaki dörtlüğün hece ölçüsü nedir?

A) 6'lı hece ölçüsü
B) 7'li hece ölçüsü
C) 8'li hece ölçüsü
D) Serbest hece ölçüsü

9.

Yurdumuzu aydınlatan sabahlar
Düşmanlara korku veren silahlar
Tersaneler, fabrikalar, tezgâhlar
Göze çarpan her ne varsa: ATATÜRK

Yukarıdaki dörtlükle ilgili verilenden hangisi yanlıştır?

A) "-lar" sesleri rediftir.
B) 11'li hece ölçüsünde yazılmıştır.
C) "-ah" sesleri uyaktır.
D) Nazım birimi beyittir.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde sözcük redif vardır?

A) Yanağında siyah ben
Aşık oldum ona ben
B) Yâr kolunda burma olsam
Yedikleri hurma olsam
C) İsmim söylenir dillerde
Kalmışım gurbet ellerde
D) Titrek elleriyle gererken yayı
Bir merak sardı alayı

11.

"Ana başa taç imiş
Her derde ilâç imiş
Bir evlât pîr olsa da
Anaya muhtaç imiş."

Yukarıdaki dörtlükle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şiirin ana duygusu anne sevgisidir.
B) "imiş" rediftir.
C) "-ç" uyaklıdır.
D) 7'li hece ölçüsü ile yazılmıştır.

Kazanım: Şiirin şekil özelliklerini açıklar.

Şiirin Şekil Özellikleri - II

1. Sıladan geliyorsunuz
Ne var ne yok bizim oralarda
Çiçek açmış mı erikler
İpek perdeli pencerenin altında

Bu dörtlükle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest ölçüyle yazılmıştır.
B) "-da" sesleri rediftir.
C) Memleket özlemi dile getirilmiştir.
D) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

2. Başıma ak düştü geçen baharlarda,
Kalbim kafam gibi örtülü karla,
Daha dün ateşten bir anahtarla,
Sizdiniz bu kalbi kıran seneler.

Yukarıdaki dörtlükle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) "-la" sesleri rediftir.
B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Uyak düzeni -a, -a, -a, -b şeklindedir.
D) Uyak düzeni -a, -b, -b, -b şeklindedir.

3. Yalnız senin tatlı esen havanda,
Kendi millî gururumu sezerim.
Yalnız senin dağında ve ovanda,
Başım gökte alnım açık gezerim.

Bu dörtlükteki redifler hangisinde doğru verilmiştir?

A) -anda, -ezerim
B) -da, -im
C) -nda, -erim
D) -da, -rim

4. Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize,
İstanbul konuşması,
En saf en ince bize.
Z. GÖKALP

Yukarıdaki dörtlük ile ilgili hangisi söylenemez?

A) -e bize uyaktır.
B) sözcük redif vardır.
C) -a, -a, -b, -a uyak düzeni vardır.
D) 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

5.

Dolaştım Türkiye'yi yürek yürek,
Gördüm insanlarında hürriyeti.
Kovanlarında işlemişler petek petek
Güzelliği, dostluğu, iyi niyeti.
Dedim: Mümkün değil Türkiye'yi sevmemek!
Ü. YAŞAR OĞUZCAN

Yukarıdaki şiirin redifi ve uyak sesleri hangisinde doğru gösterilmiştir?

A) -ek ve -iyeti sesleri uyaktır, redif yoktur.
B) -i rediftir, -ek ve -iyet sesleri uyaktır.
C) -ti rediftir, ek sesleri uyaktır.
D) -ek ve -iyeti sesleri rediftir, uyak yoktur.

11 TEST

Temel Bilgi

Bir şiirde hece ölçüsünü tespit etmek için şiirdeki ünlü harfleri saymak yeterlidir.

Bre ağalar bre beyler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Dolmadan bir dem sürelim

✦ Bu şiirde her dizede ayrı ayrı kullanılan ünlü harf sayısı 8'dir. Bu yüzden bu şiir 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

C) Redif

➡ Mısra sonlarında yazılışları, okunuşları, anlamları ve görevleri aynı olan eklerin, kelime ve kelime gruplarının tekrar edilmesine "redif" denir.

Örnek:

Bizim elde bahar olur, yaz olur
Göller dolu ördek olur, kaz olur
Sevgi arasında yüz bin naz olur
Suçumu bağışla, ben sana kurban

Ercişli Emrah

✦ Yukarıdaki şiirde olur sözcükleri aynı anlama geldikleri için sözcük biçiminde rediftir.

Temel Bilgi

D) Kafiye (Uyak)

- Şiirde en az iki dize sonunda ya da rediflerden önce tekrarlanan, anlam ve görev bakımından birbirinden farklı ek ve sözcükler arasındaki ses benzerliğine kafiye denir.
- Uyaklarda tek ses, iki ses ya da üç ve üçten fazla ses benzerliği olabilir. Bunlar ses benzerliği sayılarına göre yarım kafiye, tam kafiye, zengin kafiye gibi farklı isimler alırlar.

Örnek:

Ben çektiğim kimler çeker
Gözlerim kanlı yaş döker
Bulanık bulanık akar
Dağlarım seliyim şimdi

✦ Yukarıdaki şiirde "-er" ekleri aynı işlevdeki ekler olduklarından redif; rediften sonra devam eden kısımda tek sesin benzerliği olduğu için "k" ler kafiyedir.

6.

İlkbaharda yeşillenir yamaçlar,
Çiçek açar, meyve verir ağaçlar,
Sıralanır, büyük küçük bakraçlar.
Gelir artık davar sağma nöbeti.

Yukarıdaki şiirin uyak düzeni nasıldır?

A)	B)	C)	D)
-a	-a	-a	-a
-b	-a	-a	-b
-a	-a	-b	-b
-b	-b	-b	-a

7. Çocuk gönlüm kaygılardan azade,
Yüzlerde nur, ekinlerde bereket,
At üstünde mor kaküllü şehzade,
Unutmaya başladığım memleket.

Yukarıdaki dörtlükle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) -de rediftir.
B) -eket sesleri uyaktır.
C) -zade sesleri uyaktır.
D) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

8. Fırında ürperir
Yolcuya yol gösterir
Trene selam verir
Telgraf direkleri

Bu dörtlük ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlış verilmiştir?

A) -er sesleri uyaktır.
B) -ir sesleri rediftir.
C) -erir sesleri uyaktır.
D) -a, -a, -a, -b uyak düzeni vardır.

9. Ne yârdan geçilir, ne serden
Korkuyorum bu gecelerden
Bel bağladığım tepelerden
Gün doğmayabilir bir daha

Bu dörtlük ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) -den eki rediftir.
B) -er sesleri uyaktır.
C) -erden sesleri uyaktır.
D) 9'lu hece ölçüsüyle yazılmıştır.

10. Satırlar çiçekten, sevgi ezeli
Kâğıtlar ipekten, güller bezeli
Heceler gönülden, kalbe dizili
Çözüldü buzlarım bağ bostan oldu

Yukarıdaki dörtlüğün redifi ve uyağı hakkında ne söylenebilir?

A) -li sesleri uyaktır. Redifi yoktur.
B) -li sesleri rediftir.
C) -eli sesleri rediftir.
D) -a, -a, -a, -b uyak düzeni vardır.

Kazanım: Şiirin şekil özelliklerini açıklar.

Şiirin Şekil Özellikleri - III

1. Düşmüş kaleler gibiyim
Bir sözüm kalmadı söyleyecek
Acı sularda kalmış gibiyim
En yalın, en güzel, en gerçek

Yukarıdaki dörtlüğün uyak düzeni aşağıdakilerden hangisidir?

A)	B)	C)	D)
-a	-a	-a	-a
-a	-b	-a	-b
-a	-b	-b	-a
-b	-b	-b	-b

2. Karanlıkta bulutar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor
Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun.

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest ölçüyle yazılmıştır.
B) Uyak vardır.
C) Soru sorma sanatına başvurulmuştur.
D) Redife başvurulmuştur.

3. Bakakalırım giden geminin ardından
Atamam kendimi denize dünya güzel
Serde erkeklik var, ağlayamam

Orhan Veli'ye ait bu dizelere bakıldığında şairin, şiirinde aşağıdakilerden hangisini göz ardı ettiği söylenebilir?

A) Anlaşılabilir olmayı
B) Uyak ve redif
C) Yazım kuralları
D) Bireysel duyguları

4. Ne yıldızlar kaynaşır gökyüzünde
Ne sevdayla dolar taşar gönüller,
Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi
El ayak şişer
Sivas yollarında geceleri

Bu dizelerde geçen altı çizili kelimeler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) -i sesleri rediftir.
B) Uyak yoktur.
C) Kelimelerin tamamı rediftir.
D) -i sesleri uyaktır.

5. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif vardır?**

A) Sönmüş saçlarından son damla ışık
Ve yüzleri duman kadar dağınık
B) Sanki yalvaran bir duadır onlar
Bir nehir, bu nehir her akşam akar
C) Umut gözlerinde ölü bir bakış
Bulamadılar nedir ki, yaz kış
D) Çığlık bir bükülüş dudaklarında
Dolaşırlar şehrin sokaklarında

6. Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz,
Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda,
Budak budak, şerham şerham ihtiyar bir ceviz.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) -iz sesleri uyaktır.
B) İkilemeler vardır.
C) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Redif vardır.

12 TEST

Temel Bilgi

E) Uyak Düzeni

➡ Uyak olarak değerlendirilen ses benzerliklerini çizgi ve harf yardımıyla göstermeye uyak düzeni denir. Birbiriyle kafiyeli olan dizeler aynı harflerle gösterilir.

Örnek:

Gül büyütenlere mahsus hevesle	- a
Renk renk dertlerimi gözümde besle	- a
Yalnız, annem gibi o ılık sesle	- a
İçimde dövünüp ağlama gurbet	- b

✦ Yukarıdaki şiirde "esle" sesleri aynı olduğu için ilk üç dize aaa sonuncu dize ise b ile gösterilir. Yani şiirin uyak düzeni aaab'dir.

Temel Bilgi

F) Nazım Şekli

- Şiirlerin uyak örgüsü, nazım birimi ve ölçüsüne göre kazandığı dış özelliğin genel adıdır.
- Halk edebiyatında en çok koşma, semai, varsağı, türkü, mani nazım şekilleri kullanılmıştır. Divan edebiyatında ise gazel, kaside, mesnevi en çok tercih edilen nazım biçimleridir.

Çay bardağında
Bırakılan dudak payı
Kadar bile
Uzak kalamam
Gözlerine
Yakın olsun isterim
Ellerime ellerin
Yanındaki beton binaya
Yaslanması gibi
Köhne bir evin

- Şiire bakıldığında herhangi bir ölçüye uyulmadığı, "serbest ölçüyle" yazıldığı görülmektedir.

7. Çok seyr ü devredip geldim ben ey can
Bildim cihan yine evvelki cihan
Bundan ötesini etmezem beyan
Bu sırrı saklayıp pinhane geldim

HÜSNİ

Bu şiirin uyak düzeni hangisinde doğru verilmiştir?

A)	B)	C)	D)
-a	-a	-a	-a
-a	-b	-a	-b
-a	-a	-b	-b
-b	-b	-b	-b

8.

I.	Sonra sen geldin dünya güzelim! Yürüdüm salına salına Bastığın yerde güller açtı Sarıldı ayaklarına	▶	Bu şiir parçası bir ..... örneğidir.
II.	İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı.	▶	Bu şiir parçası bir ..... örneğidir.
III.	Hey gözünü sevdiğim akşam saatleri Tarsus'ta duman duman Mersin'de mavi	▶	Bu şiir parçası bir ..... örneğidir.
IV.	Üç kez seni seviyorum diye uyandım Tuttum sonra çiçeklerin suyunu değiştirdim Bir bulut almış başını gidiyor gördüm	▶	Bu şiir parçası bir ..... örneğidir.

Numaralanmış şiir parçalarının karşısındaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) I ▶ dörtlük
II ▶ dize
III ▶ beyit
IV ▶ üçlük

B) I ▶ üçlük
II ▶ dize
III ▶ dörtlük
IV ▶ beyit

C) I ▶ dörtlük
II ▶ üçlük
III ▶ dize
IV ▶ beyit

D) I ▶ dize
II ▶ beyit
III ▶ üçlük
IV ▶ dörtlük

9. Civan da canına böyle kıyar mı
Hasta başın taş yastığa koyar mı
Ergen kıza beyaz bezler uyar mı
Al giy allı balam şalların hani

HIFZİ

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) "-y" sesi uyaktır
B) -a, -a, -a, -b uyak düzeni vardır.
C) "-ar mı" rediftir.
D) "mı" rediftir.

10. Benden selam olsun Bolu Bey'ine
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcırtısından kalkan sesinden
Dağlar sedâ verip seslenmelidir.

Köroğlu düşer mi yine şanından
Ayırır çoğunu er meydanından
Kırat köpüğünden düşman kanından
Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır

KÖROĞLU

Yukarıdaki şiirin hece ölçüsü nedir?

A) Serbest hece ölçüsü
B) 10'lu hece ölçüsü
C) 11'li hece ölçüsü
D) 12'li hece ölçüsü

11. Suya bulgur ezerim
Hem ezer hem süzerim
Ben yarimin derdinden
Deli olmuş gezerim

Yukarıdaki dörtlük ile ilgili hangisi yanlıştır?

A) "-erim" rediftir
B) "-z" uyaktır
C) 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) -a, -b, -a, -b uyak düzeni vardır.

Kazanım: Şiirin şekil özelliklerini açıklar.

13 TEST

Notlarım

Şiirin Şekil Özellikleri - IV

YAŞADIKLARIMDAN ÖĞRENDİĞİM BİR ŞEY VAR

Yaşadıklarımdan öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten
Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği

İnsan saatlerce bakabilir gökyüzüne
Denize saatlerce bakabilir, bir kuşa, bir çocuğa
Yaşamak yeryüzünde, onunla karışmaktır
Kopmaz kökler salmaktır oraya

Kucakladın mı sımsıkı kucaklayacaksın arkadaşını
Kavgaya tüm kaslarınla, gövdenle, tutkunla gireceksin
Ve uzandın mı bir kez sımsıcak kumlara
Bir kum tanesi gibi, bir yaprak gibi, bir taş gibi dinleneceksin

İnsan bütün güzel müzikleri dinlemeli alabildiğine
Hem de tüm benliği seslerle, ezgilerle dolarcasına

İnsan balıklama dalmalı içine hayatın
Bir kayadan zümrüt bir denize dalarcasına

Uzak ülkeler çekmeli seni, tanımadığın insanlar
Bütün kitapları okumak, bütün hayatları tanımak arzusuyla yanmalısın
Değişmemelisin hiç bir şeyle bir bardak su içmenin mutluluğunu
Fakat ne kadar sevinç varsa yaşamak özlemiyle dolmalısın

Ve kederi de yaşamalısın, namusluca, bütün benliğinle
Çünkü acılar da, sevinçler gibi olgunlaştırır insanı
Kanın karışmalı hayatın büyük dolaşımına
Dolaşmalı damarlarında hayatın sonsuz taze kanı

Yaşadıklarımdan öğrendiğim bir şey var:
Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara,göğe,bütün evrene karışırcasına
Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır
Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana

Ataol BEHRAMOĞLU

1. ve 2. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki** "Yaşadıklarımdan Öğrendiğim Bir şey Var" **adlı şiirin hece ölçüsü nedir?**

A) 11'li hece ölçüsü
B) 12'li hece ölçüsü
C) 13'lü hece ölçüsü
D) Serbest hece ölçüsü

2. "Yaşadıklarımdan Öğrendiğim Bir şey Var" **şiirinin altı çizili dörtlüğü incelendiğinde hangisi söylenemez?**

A) -a, -b, -a, -b uyak düzeni vardır.
B) -eceksin rediftir.
C) Serbest hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) -a, -b, -c, -a uyak düzeni vardır.

Notlarım

3. Gül yüzünde göreli zülf - i semen - sây gönül
Kara sevdaya yiler bî - ser ü bî - pây gönül
Dimedüm mi sana dolaşma ana hây gönül

Yukarıdaki şiir parçasının redif ve uyağıyla ilgili hangisi doğrudur?

A) gönül redif, -ây sesleri ise uyaktır.
B) -ây gönül uyaktır.
C) redif yoktur.
D) -ây gönül rediftir.

4. Gökyüzü bir sonsuz rüya denizi
Besleyen onlardır düşlerimizi
Her akşam peşinden götürür bizi
Aşarken dağları bir bir bulutlar

Bu dörtlükle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Gökyüzü, rüya denizine benzetilmiştir.
B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Uyak ve redif kullanılmıştır.
D) Serbest ölçüyle yazılmıştır.

5. "Merhem çalıp yaraların düzlüyor
Kolun açmış yollarını gözlüyor."

Bu dizelerin sonunda "-lüyor" ekleri, görevleri aynı olduğu için redif; "-z" sesi de benzeşen ses olduğu uyaktır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki dizelerin hangisinde uyak ve redif kullanılmamıştır?

A) Karacaoğlan kapınıza kul gibi
Seherde açılmış gonca gül gibi.
B) Ey garip çizgilerle dolu han duvarları
Ey hanların gönlümü sızlatan duvarları
C) Bahar gördüm, yaz gördüm
Güzel gördüm, naz gördüm,
D) Akşam sofrası yerde hazır,
Ne güzel ne bulunmaz bir gündü.

6.

Gönlüm viranedir yıkılmış, yanmış
Hayal mermerinde hatıran donmuş

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi, dizelerdeki hece sayısının eşitliğine hece ölçüsü denir.

Aşağıdakilerden hangisinin hece ölçüsü bu dizelerle aynıdır?

A) Yaşamak rüzgâr yeleli bir tay
Sen gideli koşar doludizgin durmadan
B) Bir zafer müjdesi burda her isim
Yekpare bir anda gün, saat, mevsim
C) Kuş olsam gezsem havayı
Arayıp bulsam yuvayı
D) Bin bahçeli beldemizi yâd ellere bıraktık
Gölgesinde barınacak ağacım yok artık

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tek sesten uyak yapılmıştır?

A) Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik
B) Göklerin üstünden yere iniyor
Ne yavaşlanıyor ne de diniyor
C) "Yalnız duyan yaşar" sözü, derler ki doğrudur
"Yalnız duyan çeker" derim, en doğru söz budur
D) Kar dağlarda geçitleri kesiyor
Rüzgâr büyük bir gazapla esiyor

Kazanım: Metinde söz sanatlarını ayırt eder.

14 TEST

Metinde Söz Sanatları - I

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde konuşturma sanatına başvurulmuştur?

A) Çıtır simitlerden afiyetle yedik.
B) Tavşan derin düşüncelere dalmıştı.
C) Şu ihtişamlı ağaç uzaktan bir devi andırıyor.
D) Kamyonet: ''Ben bu kadar yükü taşıyamam.'' dedi.

2. Gah çıkarım gökyüzüne seyrederim alemi
Gah inerim yeryüzüne seyreder alem beni

Altı çizili kelimelerle hangi söz sanatı yapılmıştır?

A) Kişileştirme
B) Konuşturma
C) Karşıtlık
D) Benzetme

3. I- Minik serçe: "Anne, beni rüyalar ülkesine götür." dedi.
II- Niçin düşman görünürsünüz yıllar yılı dost bildiğimiz aynalar.

Bu sözlerde kullanılan sanatlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) I- Kişileştirme
II- Abartma
B) I- Konuşturma
II- Karşıtlık
C) I- Kişileştirme
II- Karşıtlık
D) I- Konuşturma
II- Abartma

4. Aşağıdakilerin hangisinde karşıtlık vardır?

A) Bir varken bir yok oldu.
B) Yorgun ve neşesiz ağaçlar rüzgara dayanamadı.
C) Benim sadık yârim kara topraktır.
D) Hayata dar bir açıdan bakıyor.

5. Aşağıdakilerin hangisinde konuşturma sanatı yapılmıştır?

A) Bir of çeksek karşıki dağlar yıkılır.
B) Sular dile geldi
Dalgalar çoğaldı.
C) Yavru kedi annesine: "Bugün çok acıktım." dedi.
D) Elindeki para dolu çantayı görevliye uzattı.

6. ...
Siz geniş zamanlar umuyordunuz
Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.
Yılların telaşlarda bu kadar çabuk
Geçeceği aklınıza gelmezdi.
...

Behçet NECATİGİL

Yukarıdaki şiirde hangi söz sanıtı yapılmıştır?

A) Kişileştirme
B) Konuşturma
C) Abartma
D) Karşıtlık

Temel Bilgi

2. Metindeki Söz Sanatları

Konuşturma (İntak)

➥ İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkları konuşturma sanatına intak denir.

Örnek:

"Ben bir ayrıkotuyum
Ne buğday amcam, ne pirinç dayım
Mısırla akraba bile değilim.
Bir yeşermeye göreyim:
Kızmasınlar hâlim duman
Canıma kastedenler yapabilseler
Ama nafile kurumam."

➥ Bu şiirde insan dışı bir varlık olan ayrıkotu baştan sona konuşturulmuştur.

Temel Bilgi

Karşıtlık (Tezat)

➡ Aralarındaki ilgiden dolayı birbirine karşıt düşüncelerin, kavramların, duyguların bir arada kullanılmasıdır. İki karşıt düşüncenin bir arada söylenmesidir.

Örnek:

"Rüzgâr eser dallarımız atışır
Yas ile sevincim yıkışır dağlar."

➡ Bu şiirde yas ve sevinç sözcükleri bir arada kullanılarak karşıtlık sanatı yapılmıştır.

✦ Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü.

✦ "Ben de gördüm güneşin doğarken battığını
Esrarlı bir bakışın gönlü kapattığını."

7. ...
Memleket isterim
Ne zengin, fakir ne sen, ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.
...

Cahit Sıtkı TARANCI

Yukarıda verilen şiirde yapılan söz sanatı hangisidir?

A) Abartma
B) Karşıtlık
C) Kişileştirme
D) Benzetme

8. ★ Konuşturma
■ Benzetme
▲ Abartma
● Karşıtlık

Yukarıda verilen söz sanatlarından hangisi fabl metinlerde en çok kullanılır?

A) ★ B) ■ C) ▲ D) ●

9. **Aşağıda verilen dizelerden hangiinde karşıtlık (tezat) sanatı yoktur?**

A) Sana çirkin dediler
Düşmanı oldum güzelin
B) Gülmek ol, goncaya münasiptir,
Ağlamak bu, dil-i hazine gerek.
C) Ne siyah eylemiş bu nasiyeyi
Saçımı beyaz eden bahtım.
D) Ne zaman seni düşünsem
Bir ceylan su içmeye iner.

10. **Aşağıdakilerden hangisinde karşıtlık veya konuşturma söz sanatı kullanılmamıştır?**

A) Bülbül güle dönüp "Senin nazını çekemem ben." dedi.
B) Tilki dedi kargaya, "Bir şarkı söyle de neşemizi bulalım."
C) Güvercinler köyden haber getirmişler, çok özlemiş yarim beni.
D) Yükseğinde büyük namlı karın var, alçağında mor sümbüllü bağın var.

11. Eskiyi al, yeniyi getir kampanyası yapılırdı bir zamanlar. Tabi bu da bir taklitti. Aslında yeniyi yine piyasa fiyatlarıyla alıyorduk.

Yukarıda verilen parçada hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Abartma
B) Konuşturma
C) Karşıtlık
D) Kişileştirme

12. Ağlarım, hatıra geldikçe gülüştüklerimiz.

Yukarıda verilen sözde yapılan söz sanatı nedir?

A) Abartma
B) Karşıtlık
C) Konuşturma
D) Kişileştirme

Kazanım: Metinde söz sanatlarını ayırt eder.

15 TEST

Notlarım

Metinde Söz Sanatları - II

CEVİZ AĞACI

Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz,
ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda,
budak budak, şerham şerham ihtiyar bir ceviz.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Yapraklarım suda balık gibi kıvıl kıvıl.
Yapraklarım ipek mendil gibi tiril tiril,
koparıver, gözlerinin, gülüm, yaşını sil.
Yapraklarım ellerimdir, tam yüz bin elim var.
Yüz bin elle dokunurum sana, İstanbul'a.
Yapraklarım gözlerimdir, şaşarak bakarım.
Yüz bin gözle seyrederim seni, İstanbul'u.
Yüz bin yürek gibi çarpar, çarpar yapraklarım.

Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda.
Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.

Nâzım HİKMET

1 ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. **Yukarıdaki "Ceviz Ağacı" adlı şiirin tamamında kullanılan söz sanatı aşağıdakilerin hangisidir?**

A) Benzetme B) Abartma
C) Konuşturma D) Karşıtlık

2. "Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz,"
"Ceviz Ağacı" adlı şiirin yukarıda da verilen ilk dizesinde hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Abartma B) Karşıtlık
C) Konuşturma D) Kişileştirme

3. Çiçek "Annem, babam topraktır." diye cevap verdi dervişe.
Yukarıdaki sözde hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Karşılaştırma B) Benzetme
C) Abartma D) Konuşturma

4. Burnu fındık, ağzı kahve fincanı şeker mi, şerbet mi bu acem kızı.
Yukarıdaki dizede hangi söz sanatı kullanılmıştır?

A) Karşıtlık B) Konuşturma
C) Benzetme D) Abartma

Notlarım

5. AVŞAR ELLERİ

Kalktı göç eyledi Avşar elleri
Ağır ağır giden eller bizimdir
Arap atlar yakın eder ırağı
Yüce dağdan aşan yollar bizimdir

Belimizde kılıncımız kirmani
Taşa geçer mızrağımın temreni
Hakkımızda devlet etmiş fermanı
Ferman padişahın dağlar bizimdir

Dadaloğlum yarın kavga kurulur
Öter tüfek davlumbazlar vurulur
Nice koç yiğitler yere serilir
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir

Dadaloğlu

Yukarıdaki "Avşar Elleri" adlı şiirde altı çizili dizede yapılan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karşıtlık
B) Karşılaştırma
C) Benzetme
D) Kişileştirme

6. "Ben de gördüm güneşin doğarken battığını
Esrarlı bir bakışın gönlü kapattığını."

Yukarıdaki dizelerde karşıtlık (tezat) sanatı hangi kelimelerle sağlanmıştır?

A) güneşin - battığını
B) esrarlı - bakışın
C) doğarken - battığını
D) güneşin - gönlü

7. Lakin ben hiç bu kadar mahsun olmadım.
Ölümü hatırlatan ne var bu resimde?
Halbuki hepimiz hayattayız.

Yukarıdaki dizelerde hangi söz sanatından yararlanılmıştır?

A) Karşıtlık
B) Benzetme
C) Kişileştirme
D) Abartma

8. Akşam kararmış, dünya ıssızlaşmıştı. Sanki ben değil de sokaklar benden korkuyordu.
Yukarıda verilen parçada aşağıdaki söz sanatlarından hangisi kullanılmıştır?

A) Benzetme
B) Karşıtlık
C) Kişileştirme
D) Konuşturma

9. Aşağıdaki dizelerden hangisinde karşıtlık veya konuşturma söz sanatı yoktur?

A) Rüzgar esen dallarımız atışır
Yas ile sevincim yıkışır dağlar.
B) Dünya kızdı Ay'a:
"Ne dönüp dolaşırsın etrafımda?"
C) Kara gözlerinin beyaz feneri olayım.
D) Söylersin de söz içinde şaşmazsın,
Helali haramı yersin, seçmezsin.

Kazanım: Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama katkısını değerlendirir.

16 TEST

Metinde Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

1. Konuşurken kullandığımız ifadeler anlamca birbirine zıt olabilir. Hangisi ile başlıyorsak diğer ifade biçimine geçişte kullandığımız sözler düşüncenin yönünü değiştiren sözlerdir. Bu görevi yapan kelimeler ise tür olarak ..... 'tır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ad
B) Sıfat
C) Zamir
D) Bağlaç

2. Bağlaçlar bağlandıkları unsurlar arasında anlam bağlantıları sağlar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir bağlaç kullanılmıştır?

A) Bunu çözmenin kolay olmadığını ben de biliyorum.
B) Bu sözleri senin söylemene şaşırdım.
C) Cep telefonum yanımda ancak telefonumun şarjı yok.
D) Beklenen ilgiyi görmeyen film gösterimden kaldırıldı.

3. Konuşmak istiyorum ..... ağzımı açamıyorum.

Bu cümledeki boşluğa düşüncenin yönüne göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) önce de
B) ancak
C) ise
D) ve

4. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi cümleler arası geçiş ve bağlantı unsuru <u>değildir</u>?**

A) Adresi yazmadı <u>oysa</u> yazması gerekiyordu.
B) Çantasını <u>ve</u> ayakkabısını sakladı.
C) Size gelirim <u>fakat</u> uzun süre sizde kalamam.
D) Erken gel <u>ama</u> hemen kalk.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde cümleler bağlantıyı sağlayan geçiş sözcükleri ile birleştirilmiştir?**

A) Dişlerinizi korumak için şekerden uzak durmalısınız.
B) Kar yağdı mı hayvanları açlık tehlikesi bekler.
C) Son günlerde kimseye selam vermiyor oysa alçak gönüllü biriydi.
D) Bugün hava güzel diye içim içime sığmıyor.

6. Mizahçı kimyagere benzer, onun laboratuvarına acı şeyler girer lâkin tatlılaşarak çıkar. Tarih boyunca kimyagerler taştan altın yapamadılar ama mizahçılar ıstıraplarından mizah yapabildiler. Mizahçılar kendi gözyaşlarını kahkahaya çevirip başkalarına sunan kimyagerlerdir.

Parçada geçen aşağıdaki sözcüklerden hangileri bağlantı ve geçiş unsurudur?

A) lâkin - ama
B) ama - kendi
C) onun - taştan altın
D) ama - sunan

Temel Bilgi

1. Metindeki Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

- Paragrafı meydana getiren cümleler arasındaki bağlayıcı unsurları doğru olarak bulamazsak hem okuduğumuz paragrafı bir bütün olarak anlayamayız hem de paragrafı meydana getiren temel ve yardımcı düşüncelerin neler olduğunu tam olarak algılayamayız.
- Konuşurken ya da yazarken bir düşünceden farklı bir düşünceye geçişi sağlayan ve bağlantı görevi gören sözcüklere geçiş ve bağlantı unsurları denir. Bu bağlantı unsurlarından bazıları ise şunlardır:
- Bununla birlikte, ama, fakat, ancak, lâkin, buna rağmen...
- Bu sözcükler içinde özellikle ama, fakat, ancak, lâkin, buna rağmen sözcükleri düşüncelerin yönünü değiştiren ifadeler içinde en sık kullanılanlardır.
- Metindeki bağlantı unsurları, özellikle fikir paragraflarında sıkça kullanılır. Yazar, metnin yapısını bu sözcüklerle oluşturur.
- Paragraflar, onları meydana getiren cümlelerin anlamsal bütünlüğüdür. Ama anlamsal bir bütünlük sağlanabilmesi için anlatım bütünlüğünü de uygun bir şekilde sağlamak gerekir. Bunu sağlayabilmek için de paragrafı oluşturan cümlelerin hem anlam hem de biçim olarak bağlanışlarına dikkat etmeli ve bu bağlantı unsurlarını doğru bir biçimde saptamalıyız.

Temel Bilgi

Örnek:

- Çalışma konusunda onu istekli görüyorduk ama
  1. Cümle

  o nedense istediği başarıyı bir türlü elde edemiyordu.
  2. Cümle
- Bu cümlede iki yargı vardır. "Ama" sözcüğü bu cümlede düşüncenin yönünü değiştirmiştir. Bu örnekte olduğu gibi yargılar arasında geçişi ve bağlantıyı sağlayan kelime ve kelime gruplarında geçiş ve bağlantı unsurları denir.
- Kış yaklaşıyordu lâkin bu konuda köyde hiçbir çalışma yapılmıyordu.

Örnek:

- Hepimiz ona yardımcı olurduk buna rağmen o hiç oralı olmazdı.
- Birçok çalışmamız devam ediyor bununla birlkte başka çalışmalara da başlamayı planlıyoruz.
- Antalya'da pek çok yer görmüştük fakat hiçbiri bizi Olimpos kadar etkilememişti.

7. Aramızda sır saklamasını bilmeyenler olabilir Yalnız onlar bile sır saklamanın gerekliliğini çok iyi takdir ederler. Ne yapsınlar ki sır saklamak ellerinden gelmez. Kendilerine emanet edilmiş olan sırrı hemen serbest bırakırlar. Kendilerine bir sır emanet edilince adeta rahatsız olurlar ve ilk fırsatta sırrı söyleyerek rahat ederler.

Parçada düşüncenin yönünü değiştiren kaç sözcük vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. **Aşağıdakilerin hangisinde geçiş ve bağlantı unsurlarından herhangi biri yoktur?**

A) Kazayı duyunca hemen olay yerine koştu fakat orada kimseyi göremedi.
B) Arkadaşlarıyla iletişimi çok iyi ne var ki derslerinde beklenen başarıyı gösteremiyor.
C) Tatil çok güzeldi fakat kısa sürdü.
D) Öğretmenin sorduğu soruları yalnız ben cevapladım.

9. "Çok çalışmış fakat yine de takıma girememişti."

Bu cümlede altı çizili sözün kullanım amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşüncenin yönünü değiştirmek
B) Düşünceyi desteklemek
C) Olumsuz ifadeyi olumluya çevirmek
D) Genel bir durumu belirtmek

10. "Filmi beğendim ama sonuna kadar izleyemedim.

Yukarıda "ama" **sözüyle bağlanmış bu iki cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) İlk cümle olumlu iken ikinci cümle olumsuzdur.
B) Olumsuz ifade olumluya dönmüştür .
C) Aralarında koşul ilişkisi vardır .
D) Geçiş ve bağlantı unsuru kullanılmamıştır.

11. Hava iyice karardı ama ……..

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilmez?

A) hâlâ oynamak istiyor.
B) henüz eve gelmedi.
C) herkes evlerine döndü.
D) elektrikleri yakmadık.

12. Arkadaşları tarafından dışlanmış …….. iyi biridir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) oysa B) ve
C) o hâlde D) demek ki

13. "Telefon almayı düşünüyorum …… hangi modeli alacağımı bilemiyorum." **cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?**

A) ne var ki B) ama
C) fakat D) halbuki

Notlarım

1. Aşağıda bazı söz sanatlarının açıklaması verilmiştir.

- Benzetme, zayıf olan bir varlığın güçlü bir varlığıa herhani bir yönüyle benzetilmesidir.
- Kişileştirme (teşhis), insan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insanlara ait özelliklerin verilmesidir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir söz sanatı vardır?

A) Ay arada bir yıldızlara göz kırpıyordu.

B) Baharın gelmesiyle kış kaçarak evine çekildi.

C) Nokta, virgülün yanına giderek onunla sohbet etmek istedi.

D) Köye yağan kar, beyaz bir çarşaf gibi her yeri örtmüştü.

2. Benzetme, zayıf olan bir varlığın güçlü olan bir varlığa herhangi bir yönüyle benzetilmesidir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "benzetme" **yapılmamıştır?**

A) Kitaplar en gerçek dostlar gibidir.

B) Kış, yerini ilkbahara bırakmıştı artık.

C) Fırtına gittikçe şiddetleniyor, yağmur sel gibi boşanıyordu.

D) Bir kara trendir sevda, dumanı tüter.

3. Aşağıda bazı söz sanatlarının açıklaması verilmiştir.

- Benzetme, zayıf olan bir varlığın güçlü olan bir varlığa herhangi bir yönüyle benzetilmesidir.
- Mübalağa (abartma), bir özelliğin ya da durumun olduğundan daha çok veya az gösterilmesidir.
- İntak (konuşturma), insan dışındaki canlı veya cansız bir varlığın konuşturulmasıyla oluşan sanattır.
- Kişileştirme (teşhis), insan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insanlara ait özelliklerinin verilmesidir.

Buna göre,

Sekizimiz odun çeker,
Dokuzumuz ateş yakar,
Kaz kaldırmış başın bakar,
Kırk gün oldu kaynatırım kaynamaz.

Kaygusuz Abdal

yukarıdaki dörtlükte hangi söz sanatı vardır?

A) Benzetme
B) Kişileştirme
C) Konuşturma
D) Abartma

4. Aşağıda bazı söz sanatlarının açıklaması verilmiştir.

- Benzetme, zayıf olan bir varlığın güçlü olan bir varlığa herhangi bir yönüyle benzetilmesidir.
- Mübalağa (abartma), bir özelliğin ya da durumun olduğundan daha çok veya az gösterilmesidir.
- İntak (konuşturma), insan dışındaki canlı veya cansız bir varlığın konuşturulmasıyla oluşan sanattır.
- Kişileştirme (teşhis), insan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insanlara ait özelliklerinin verilmesidir.

Buna göre,

Bir gün ormanın derinliklerine doğru yürüyen yavru ceylan karşısında birden büyük bir yılan görünce şaşırdı. İlk başta yılandan çok korktu fakat daha sonra yılan ona şöyle deyince korkusu yok oldu: "Tek başına fazla uzaklara gitme yavru ceylan, yoksa seni annen baban merak eder. Hem ormanın içi tehlikeli hayvanlarla doludur unutma."

bu paragrafta aşağıdaki söz sanatlarından hangileri vardır?

A) Benzetme – konuşturma

B) Abartma – benzetme

C) Kişileştirme – konuşturma

D) Konuşturma – benzetme

5. Aşağıda bazı söz sanatlarının açıklaması verilmiştir.

- Benzetme, zayıf olan bir varlığın güçlü olan bir varlığa herhangi bir yönüyle benzetilmesidir.
- Mübalağa (abartma), bir özelliğin ya da durumun olduğundan daha çok veya az gösterilmesidir.
- İntak (konuşturma), insan dışındaki canlı veya cansız bir varlığın konuşturulmasıyla oluşan sanattır.
- Kişileştirme (teşhis), insan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insanlara ait özelliklerinin verilmesidir.

Buna göre,

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

Necip Fazıl KISAKÜREK

bu paragrafta aşağıdaki söz sanatlarından hangileri vardır?

A) Abartma – benzetme

B) Benzetme – kişileştirme

C) Kişileştirme – konuşturma

D) Konuşturma – benzetme

6. Rüzgârlarda okşanan
Yağmurlarla yıkanan
Gülen bir ağaçtım vaktiyle
Ağaç kardeşler içindeydim
Kopardılar, kırdılar dalımı, yaprağımı
Şimdi iki gözüm iki çeşme
Ağlarım gece gündüz
Ağlarım dünyaya geldiğime

Yukarıdaki şiir için hangisi söylenemez?

A) Yağmur kişileştirilmiştir.
B) Ağaç, bir insan gibi konuşturulmuştur.
C) Abartma sanatına başvurulmuştur.
D) Zıt anlamlı kelimelerden yararlanılmıştır.

7. **Karınca:**

– Yaz boyunca çalıştım, emek sarf ettim.

Ağustos böceği:

– Ben sadece içinde yaşadığım günü düşündüm, saz çalıp eğlendim.

Karınca:

– Zaman rüzgâr gibi geçti. Şimdi kış geldi. Emeğimin karşılığında biriktirdiklerim kış boyunca bana yeter.

Ağustos böceği:

– Karınca kardeş, biriktirdiklerinden biraz da bana versene. Önümüzdeki yaz çalışıp öderim

Karınca:

– Her defasında aynı şeyi söylüyorsun. Üstelik ben seni "Çalışıp birikim yap!" diye uyarmıştım.

Yukarıdaki parçada hangi edebî sanat yoktur?

A) Kişileştirme
B) Konuşturma
C) Benzetme
D) Abartma

8. Canım Anneciğim,

Buralara geldiğim günden beri seni özlüyorum. Şartlar gitgide zorlaşıyor ancak ben sizleri düşünerek ferahlıyorum. Öğrencilerimin her biri bana enerji veriyor. Onlar da ben de hayat buluyor. Bu zorlukların içinde birbirimize destek oluyoruz.

Altınçile köyünden sevgiler.

Zeynep Öğretmen

Yukarıdaki parça hangi edebî türden alınmıştır?

A) Mektup
B) Anı
C) Röportaj
D) Günlük

9. Kale kapısından giriyoruz. İki üç katlı, tokmaklı ve ahşap kapılı evler, daracık sokaklar etrafına dizilmiş. Bahçelerde, kapı önünde sohbet eden kadınlar var. Bu henüz, komşuluk ilişkilerinin bitmediğini gösteriyor. Çocuklar sokaklarda, artık gördüğümüzde hatırladığımız oyunlardan birdir-birler, uzun eşekler, köşe kapmacalar oynuyor. Dik yamaçlar üzerinde bir kartal yuvası izlenimi bırakıyor insanda Ankara Kalesi.

Bu metin aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Masal
B) Biyografi
C) Gezi yazısı
D) Deneme

10.
- Tüm dizelerin sonunda ses benzerliği vardır.
- İnsan dışındaki bir varlığa insana ait özellik yüklenmiştir.
- Bütün dizelerin hece sayıları eşittir.

Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi bu özelliklerin tümünü içerir?

A) İçimiz sevgi dolu, neşeler saçacağız
Beyaz güvercin olup göklerde uçacağız
Dünyaya, insanlığa barış dağıtacağız
Bugün küçüğüz ama yarın büyüyeceğiz

B) Yuvası saçakta kalan kırlangıç
Yavrusu dallara emanet serçe
Derken camiler üstünde güvercin
Minareler katından geçiyorum

C) Yürüyordum, ağlıyordu ırmaklar
Yürüyordum, düşüyordu yapraklar
Yürüyordum, sararmıştı yaylalar
Yürüyordum, ekilmişti tarlalar

D) Yaşamak güzel şey doğrusu
Üstelik hava da güzelse
Hele gücün kuvvetin yerindeyse
Elin ekmek tutmuşsa bir de

11. Haber yazıları, bir olay ya da olguyla ilgili bilgilerin 5N1K kuralına göre yazılı metin hâline getirilmesiyle oluşur. 5N1K kuralı, haberin "ne, nasıl, niçin, nerede, ne zaman, kim" sorularına göre kurgulanmasıdır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisi 5N1K kuralına göre yazılmış bir haber yazısıdır?

A) Gazetedeki köşemizde bir reçete yazdık ya, birçok dostumuz aradı. Yeşillik dediğin sadece yemlik, kuzukulağı, madımaktan mı ibarettir; daha sayılsa neler neler vardır, diye uyardılar beni. Ben ne yemek ustasıyım ne de salata uzmanı. Bahar geldi, tabiat kendini yeniledi; siz de şöyle bir silkinin, kış uykunuzu üstünüzden atın, demek istedim sadece.

B) "Askerlik süresi kısaltılıyor. Üç ay temel askerlik eğitimi alan herkes, vatani görevini tamamlamış sayılacak. İsteyen, maaş karşılığında ordudaki görevine devam edecek. Yeni yasa, Resmî Gazete'de yayımlanmasının ardından yürürlüğe girecek." haberini okuyan babam gülümsedi. Başladı askerlik anılarını anlatmaya. Biz de her defasında olduğu gibi büyük bir heyecanla dinledik onu.

C) Bilmem duydunuz mu, Sultanahmet Camii'nin halıları yenilendi. Nasıl bir desen tutturacaklar diye merak ediyordum doğrusu. Sonuç olumlu çıktı. Sevindim. Caminin güzelliğini buradan tekrar anlatmaya gerek yok. Çinilerinin hâkim rengi ile "Mavi Cami" olarak anılıyor. Yapılan süslemeler, bu hâkim renge yer yer lacivert ve kırmızılar eklenerek tamamlanmış.

D) Kastamonu'da bir aile beş kuşaktır şimşir kaşık üretiyor. Çocukluğundan beri ağaçları yontarak mutfak araç ve gereç-leri yapan Mehmet Bey, dede mesleğini yaşatmak için çalışıyor. Bakteri üremesini engelleyen bir özelliğe sahip olduğu için sağlık açısından da tercih edilen bu kaşıklar, kayalıklarda yetişen ve değerli bir ağaç olan şimşirden yapılıyor.

12. Ahmet, Berna, Cem, Deniz ve Elif adlı kişiler hem cuma hem de cumartesi gösterilen K ve L oyunlarına bilet almışlardır. Kişilerin biletlerine ilişkin bazı bilgiler şu şekildedir:

- Her bir kişi, sadece bir bilet almıştır.
- Cuma günü gösterilen oyunlara sadece birer kişi bilet almıştır.
- Cumartesi günü gösterilen L oyununa sadece Elif bilet almıştır.
- Ahmet ve Cem, aynı oyunun farklı günlerine bilet almıştır.
- Berna, cuma günü gösterilen bir oyuna bilet almıştır

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilinirse tüm kişilerin bilet bilgileri belirlenebilir?

A) Ahmet'in hangi gün için bilet aldığı

B) Berna'nın hangi oyuna bilet aldığı

C) Cem'in hangi oyuna bilet aldığı

D) Deniz'in hangi gün için bilet aldığı

13.

KULLANMA TALİMATI

I. Bu ilaç, enfeksiyonların tedavisinde kullanılır ve enfeksiyona neden olan bakterileri etkisiz hâle getirir.

II. İlaç toz hâlinde olduğundan ilaca, etiket üzerinde işaretli çizginin yaklaşık yarısına denk gelecek kadar su ekleyerek şişeyi iyice çalkalayınız.

III. Deri yüzeyinin altında küçük noktalar şeklinde kırmızı yuvarlak beneklerin oluşması durumunda ilacı kullanmayı bırakınız.

IV. Mide ve bağırsak rahatsızlıkları ihtimalini en aza indirmek için yemekten önce alınmalıdır.

Aldığı ilacı nasıl kullanması gerektiğini bilmeyen bir kişi, kullanma talimatında numaralanmış ifadelerin hangilerine dikkat etmelidir?

A) I ve III. B) I ve IV. C) II ve III. D) II ve IV.

14. Portakal, turunçgiller familyasından olan bir ağacın meyvesidir. Akdeniz ikliminin egemen olduğu bölgelerde yetişir. Ana yurdunun Hindistan'dan Çin'e kadar Doğu Asya olduğu sanılır. Öteki ılıman iklimli bölgelere buralardan yayılmıştır. Avrupa'ya 1550'lerde getirilen bitki, günümüzde Akdeniz ülkelerinde çokça yetiştirilir. Genelde ağacın yüksekliği 3-4 m arasındadır. Ancak 10 m'ye ulaşan türleri de vardır. Bu büyüklükteki ağaçların meyve verimi 10 bine kadar ulaşır. Fakat genelde ortalama boyutlardaki verim 500 meyvedir.

Mandalina, turunçgiller familyasına ait ılıman iklimde yetişmekte olan, 3-4 m yüksekliğinde mandalina ağacının meyvesidir. Turuncu, sarı renklerde olan mandalina, etli ve sulu bir yapıya sahiptir. Mandalina, portakala nazaran daha yumuşak olan kabuğu soyulduktan sonra yenebildiği gibi suyu sıkılarak da içilebilen bir meyvedir. Diğer isimleri mandalin, tangerine, mandarine olarak bilinir.

Bu metinlere göre, aşağıdakilerden hangisi portakal ile mandalinanın ortak noktası <u>değildir</u>?

A) Turunçgiller familyasından olmaları

B) Yetiştikleri iklim özelliği

C) Ortalama ağaç boyları

D) Tarihsel serüvenleri

15. Uzun süreli kronik stres, bağışıklık sistemini zayıflatıp sağlığımızı tehdit eden durumlara neden olur. Bağışıklık sistemi zayıflayınca da vücudun hastalıklara karşı direnci azalır. Üst solunum yolu enfeksiyonlarına yakalanma olasılığı yüzde üç artarken kalp krizi riski de en az iki katı artmaktadır. Stres, sırt ve omuz ağrılarını artırırken yorgunluğa ve bitkinliğe de yol açar. Ayrıca vücudun genel yapısını bozarak yaşlanmayı hızlandırır.

Bu parça, aşağıdaki soruların hangisine yanıt olarak söylenmiştir?

A) Stresten kurtulmak için neler yapılmalıdır?

B) Stresin insan sağlığına etkileri nelerdir?

C) Stres, kalıcı bir rahatsızlık mıdır?

D) Stres her insanda görülebilecek bir durum mudur?

16. X, Y, Z, T arabaları 1'den 4'e kadar numaralandırılarak üç özellik bakımından değerlendirilip tablo üzerinden sonuçları aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

	Yakıt Tasarrufu	Güvenlik	Konfor
1.	★ ★ ★	★ ★	★ ★ ★ ★
2.	★ ★ ★	★ ★	★
3.	★ ★	★ ★ ★	★ ★ ★
4.	★	★ ★ ★	★ ★ ★ ★

Değerlendirme sonuçlarıyla ilgili şunlar bilinmektedir.

- Y ve T arabalarının konforu güvenliğinden fazladır.
- X aracının toplam yıldız sayısı Z aracından azdır.
- Y ve X'in yakıt tasarrufu aynıdır.
- Y'nin toplam yıldız sayısı T'den fazladır.

Yukarıda verilen bilgilere göre seçeneklerden hangisine ulaşılamaz?

A) Verilen bilgilere göre toplamda yıldız sayısı en fazla olan araç "Y" aracıdır.

B) Güvenlik özelliği en yüksek olan araçlardan biri "Z" aracıdır.

C) Yakıt tasarrufu bakımından en iyilerden biri ancak konfor bakımından en kötü özellikte olan araç "X" aracıdır.

D) T aracının toplam yıldız sayısı Z aracından fazladır.

17. Miyop, gözün uzaktaki cisimleri net olarak göremediği bir göz hastalığıdır. Uzağı yani geleceği göremeyen şirketler de "pazarlama miyobu" olarak adlandırılmıştır. Pazarlama miyopluğunun nedeni şirketlerin pazara ve müşterilere fayda sağlayacak özelliklerini ön plana çıkarmamalarıdır.

Bu metne göre, aşağıdaki reklam afişlerinde hangisi "pazarlama miyopluğu" yaşayan bir firmaya ait olabilir?

A)

B)

C)

D)

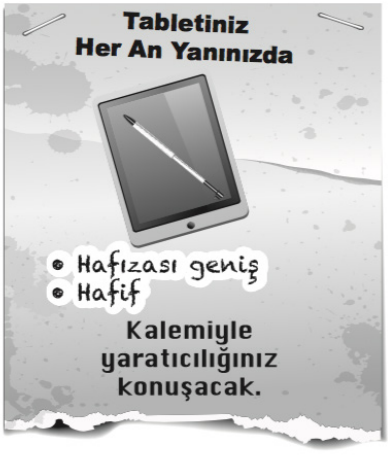

18. **Sosyal Ağların Güvenli Kullanımı**

Önce Düşün Sonra Paylaş

Paylaştığınız her şeyin, kayıt olurken kabul ettiğiniz kurallar kapsamında haklarını devrettiğiniz site sunucusu üzerinde kaldığını unutmayın.

Bilgi Paylaşımı

İlgili ayarları yapmadığınız takdirde ev, iş yeri adresinizin veya telefon bilgilerinizin herkes tarafından görüleceğini unutmayın.

İletişim(Link)

Maddi değeri olan bir şey ücretsiz olamaz. Bu yönde ekrana gelen her ilişime tıklamayın, ilişim kontrolü önlemini uygulayın.

Önce Düşün Sonra Paylaş

Sosyal ağların yaptıkları güvenlik güncellemeleriyle ayarlarınızın değişebileceğini unutmayın. Güvenlik ayarlarınızı kontrol edin.

Ücretsiz Uygulama

İndirdiğiniz ücretsiz uygulamalara hiçbir zaman güvenmeyin; bazı programların geri planda kimlik bilgilerini, şifreleri ve arkadaş listenizi alabileceğini unutmayın.

Virüs Taraması

Sohbetlerde gönderilen her türlü belgeyi önce virüs taramasından geçirip sonra açın.

Buna göre, Ahmet'in

I. Sosyal medya araçlarıyla ilgili güncellemeleri yüklememesi

II. Kullandığı uygulamalarda kimlik bilgilerini herkese kapalı hâle getirmesi

III. Başkaları tarafından gönderilen dosyaları virüs taramasından geçirmesi

IV. Yüklediği bir oyunun, telefon rehberine erişimine izin vermesi

davranışlarından hangileri sosyal ağları güvenli bir şekilde kullandığını gösterir?

A) I ve III. B) I ve IV. C) II ve III D) II ve IV.

6. Ünite

Konular

- Büyük Harflerin Kullanımı
- Sayıların ve Kısaltmaların Yazılışı
- Yazımı Karıştırılan Sözcükler
- "Mi, Ki, De" nin Yazımı
- Yazım Kuralları
- Noktalama İşaretleri

★ Sınav Modunda Test

6. Ünite

Kazanımlar - Ölçme Değerlendirme

Kazanımlar	Test No	Kazanım Ölçer ★	★ ★	★ ★ ★
Büyük harflerin kullanıldığı yerler.	1			
Sayıların ve kısaltmaların yazılış şekli.	2 - 3			
Birbirleriyle yazım bakımından karıştırılan sözcükler.	4			
"Mi, Ki, De"nin Yazımı	5 - 6			
Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanılır.	7 - 10			
		%20-40	%40-80	%80-100
		Konu eksikliğiniz çok genel konu tekrarı yapınız.	Yalnızca eksik olduğunuz konuları tekrarlayınız.	Çok sayıda farklı soru tarzlarını çözünüz.

NASIL UYGULANIR?

1. Kazanım ile ilgili bütün testleri çöz.
2. Cevap anahtarlarıyla karşılaştır.
3. Doğru cevapları toplam soru sayısının yüzdesine dönüştür.
4. Bu yüzdeye denk gelen yuvarlakların içini kurşun kalemle (✔) işareti ile işaretle.
5. Bu yüzdeye denk gelen yorumu oku ve başarı seviyeni değerlendir.
6. Kazanım Ölçer ile hangi konuda yeterli olduğunu, hangi konuda eksiklikler olduğunu takip et.
7. (★ ★ ★) üç yıldızlı kutucuğu (✔) işareti ile işaretleyinceye kadar devam et.
8. Bütün kutucuklar (★ ★ ★) üç yıldıza dönüşünce ARTIK SÜPERSİN!

Kazanım: Büyük harflerin kullanıldığı yerler.

1 TEST

Notlarım

Büyük Harflerin Kullanımı

1. Tatil sabahları horozlar öterken kalkardı. Güneş, yatakta bulamazdı onu. Sepeti kolunda, değneği elinde ceviz ağaçlarının diplerini dolaşırdı. Rüzgârın değdiği ağaç dallarından düşen cevizlerin kimi yapraklı otların arasına karışır kimi kıyıdaki Böğürtlen dikenlerine sıkışır kalırdı.

Yukarıdaki metinde altı çizili kelimelerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Horozlar
B) Güneş
C) Ağaç
D) Böğürtlen

2. 1. Ben 1920 yılında Ankara'da doğdum.
2. Evimiz Denizciler caddesindeydi.
3. İstasyondan saman pazarı'na çıkan yokuşun başında Türk ocağı binası vardı.
4. Atatürk de benim doğduğum yıllarda Ankara'ya gelmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) 1 ile 2
B) 2 ile 3
C) 1 ile 4
D) 3 ile 4

3. Yön bildiren sözcükler bir özel isme bağlıysa ve o yerin adına dahilse büyük harfle yazılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde yön bildiren sözcük yanlış yazılmıştır?

A) Türkiye'nin güneyine yaz geldi.
B) Dağlar Kuzey Anadolu'da denize paraleldir.
C) İzmir, Ankara'nın batısında yer alır.
D) Bulutlar Karadeniz'in Doğusuna doğru uzanıyor.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı vardır?

A) Şevket efendi bahçeyi suluyor.
B) Anadolu'nun kuzeydoğusunu bilirim.
C) Atatürk Caddesi yine sıkışıktı.
D) Az önce Zeynep Hanım aradı.

5. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

A) Nöbeti Cafer çavuş devraldı.
B) Ahmet Mithat paşa gazete çıkarmıştır.
C) Aylin hemşire çok iyi biridir.
D) Sanki Mustafa Kemal Paşa'yla beraberim.

6. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

A) Bu hastanenin en iyi doktoru Kemal Bey'dir.
B) 1999'da Güneş tutulmasını izlemiştik.
C) İnsanı Dünya'ya bağlayan tek şey umuttur.
D) Sevr Antlaşması Türkleri yok edecek maddelerle doluydu.

7. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Bu yılki kurban derileri Türk Hava Kurumu'na bağışlanmıştır.
B) Van gölü Türkiye'nin en büyük gölüdür.
C) Geçen gün Yakup Kadri'nin "Yaban" isimli romanını okudum.
D) Dünyanın en güzel ülkesi Türkiye'dir.

Notlarım

8. Aşağıdaki tabloda verilen cümlelerde büyük harflerin kullanımı ile ilgili yazım yanlışı olup olmadığına dair işaretlemeler yapılmıştır.

Bu işaretlemelerden hangisi yanlıştır?

	Cümleler	Var	Yok
A)	Her Mart ayında buralara uğrar.	X	
B)	Fatma Hanım sizinle görüşmek istiyor.		X
C)	Ülkenin Güneyinde nüfus azdır.	X	
D)	Bu konağı yıllar önce satın almışlar.	X	

9. Yön bildiren adlar, yönünü bildirdiği özel addan önce gelirse büyük harfle, sonra gelirse küçük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun olmayan bir kullanım vardır?

A) Marmara'nın doğusu yine yağışlıydı.
B) Rüzgâr yine kuzeyden esiyor.
C) Türkiye'nin Kuzey'i çok dağlıktır.
D) Sıcaklık Güneydoğu Anadolu'da artıyor.

10. Aşağıdaki büyük harflerin kullanımıyla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şiirlerde dizelerin ilk kelimesi büyük harfle başlar.
B) Güneş, dünya ve ay isimleri bir gök cismi olarak kullanıldıkları zaman büyük harfle başlar.
C) Tüm noktalama işaretlerinden sonra gelen sözcükler büyük harfle başlar.
D) Gazete, kitap, dergi isimleri büyük harfle başlar.

11. Topkapı sarayı çok etkileyicidir.

Bu cümlede görülen yazım yanlışının benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Durakda uzun süre bekledik.
B) Atatürk lisesine kayıt yaptırdı.
C) Misafirler ancak gele bilmişti.
D) Akılına geleni yapamazsın, dedi.

12. Ay ve gün adlarının ilk harfi, yanlarında tarih belirtilmediği zaman küçük yazılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Ziyaret için Ağustos'u seçmiş.
B) Sınav sonucu 12 Temmuz'da belli olacak.
C) Bir pazartesi seninle buluşalım
D) Doğum gününü 14 Nisan'da kutluyor.

13. Aşağıdaki eser isimlerinden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Çamlıca'daki Eniştemiz
B) Bahar ve Kelebekler
C) İstanbul'un bir yüzü
D) Ayaşlı ve Kiracıları

14. 1. Amcamlar Çamlıca Mahallesi'nde oturuyor.
2. Emektar köpeğimiz Çamur kapının önünde yatar.
3. Size Çarşamba günü geleceğimizi söylemiştim.
4. Bu tablolar ressam Yılmaz beye ait.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) 1 ve 2 B) 3 ve 4
C) 2 ve 4 D) 1 ve 3

Kazanım: Sayıların ve kısaltmaların yazılış şekli.

2 TEST

Notlarım

Sayıların ve Kısaltmaların Yazılışı - I

1. **Aşağıdakilerden hangisinde sayılara getirilen ekin yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Kitabın 3'üncü cildi kütüphanede yokmuş.
B) Saat 19.00'dan sonra eczaneler kapanır.
C) Herkesin merakla beklediği program 21.40'ta yayımlanacak
D) Genel seçimler 2015'de yapılacak.

2.

Ünlü pilot yarışmayı 2 ... sırada bitirdi.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere yazım ve noktalama açısından hangisinin getirilmesi uygundur?

A) ‘inci
B) ‘nci
C) inci
D) nci

3. Kısaltmaya getirilecek ek kısaltmanın okunuşuna göre getirilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) TSK'ya asker alımları başladı.
B) BİST'te işlem gören şirketlerin değeri arttı.
C) Gömleği 50 TL'ye almış.
D) FİFA'dan yeni açıklamalar geldi.

4. **Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?**

A) Meltem'le saat dokuza çeyrek kala buluştuk.
B) Bu tablonun XV. yüzyıldan kaldığı söyleniyor.
C) Testteki 3'üncü soruda hata var.
D) Dedem bayramda torunalrına 50'şer TL verdi.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıları yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Yusuf on ikinci yaş gününü ailesiyle kutladı.
B) Küçük kardeşim üçer üçer saymayı biliyor.
C) Bu yılki kârımız %30 arttı.
D) Takımımız son turnuvada 6'ıncı oldu.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Akıllı telefonlar XXI. yüzyıla damgasını vuracak.
B) Denizlerimizde yetmişbeş çeşit balık yaşıyor.
C) Türkiye'nin ihracatı bu yıl %15 arttı.
D) İzmir, ülkemizin en kalabalık 3'üncü ilidir.

Notlarım

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Yirmi altı yaşındayken üniversiteden mezun oldum.

B) II. Mehmet İstanbul'u fethedince "Fatih" unvanını aldı.

C) Şeyma Hanım, bu apartmanın 7'nci katında oturuyor.

D) Maaşımın %3'yle her ay kitap alıyorum.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Kardeşim koşuda 1'inci oldu.

B) Köyde otuz dört gün kalıp Antalya'ya döndü.

C) Sınava girenlerin sayısı bu yıl %10 arttı.

D) Elindeki cevizleri bizlere 2'şer 2'şer paylaştırdı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Kemal, ses yarışmasında 4'ncü oldu.

B) Adam, yirmi beş kiloluk çuvalı sırtında taşıyordu.

C) Belediye, makarna paketlerini beşer beşer dağıttı.

D) Ansiklopedinin XII. cildinde çok faydalı yazılar vardı.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıları yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Ali'nin dedesi yüz iki yaşındaymış.

B) Çocuklar okulun bahçesine dörder dörder dizildi.

C) Ünlü atlet yarışı 9'ncu sırada tamamlamış.

D) Bu yılki fuara katılım %25 arttı.

11.

Yukarıdaki mektup zarfında bir yazım yanlışlığı yapılmıştır.

Yapılan yazım yanlışlığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kısaltmaların yazımı

B) Büyük harflerin yazımı

C) Rakamların yazımı

D) Eklerin yazımı

12.
- Ahmet Bey sırtına 19 kg' ... fazla yük almıştı.
- Ayşe Hanım yazılarında TDK'... yeni sözlüğünü kullanır.
- Hüseyin bisiklet yarışında okul 6'... oldu.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdaki eklerden hangisi getirilmelidir?

A) –dan, –nin, –ıncısı

B) –dan, –nin, –ncısı

C) –den, – nın, –ncisi

D) –den, –nin, –ıncı

Kazanım: Sayıların ve kısaltmaların yazılış şekli.

3 TEST

Notlarım

Sayıların ve Kısaltmaların Yazılışı - II

1.

25 AĞUSTOS PERŞEMBE TÜM MAĞAZALARIMIZIN AÇILIŞI SAAT 08.00'DA

Yukarıda bir mağazanın gazetelere verdiği ilan görülmektedir.

Bu ilandaki yazım yanlışının sebebi nedir?

A) Saate gelen ekin yanlış yazılması

B) "Perşembe" sözcüğünün büyük harfle yazılması

C) "Mağazalarımızın" sözcüğünün yazımında yanlışlık yapılması

D) Tarihin büyük harfle yazılması

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Toplantının 2'inci oturumu, birazdan başlayacak.

B) Saat ona çeyrek kala marketin önünde buluşacaktık.

C) Arkadaşım, 3'er 3'er saymayı babasından öğrenmiş.

D) Ankara'ya geleli o beş yıl oldu.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmaların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) TCDD'nin yeni trenleri çok güzelmiş.

B) AB'ye üye olmak için uğraşıyorlar.

C) THK'nın İstanbul şubesinde çalışıyor.

D) THY'ye ait bir uçakla geldik.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Ayın on dördünde konferansı varmış.

B) Kardeşi yarışmada onikinci olmuş.

C) İşçilere ikişer bin lira ikramiye verildi.

D) Emeklilere yüzde sekiz zam yapılacak.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Erden dayım GS'nin koyu bir taraftarıdır.

B) On beş gün sonra su kesintileri başlayacak.

C) MEB'in ders kitaplarında yazım yanlışları var.

D) Deryalar bu apartmanın 6'ıncı katında oturuyormuş.

6. **Aşağıdaki altı çizili ifadelerin hangisinin yazımı <u>yanlıştır?</u>**

A) Dedem <u>atmış</u> yaşında

B) <u>Kırk</u> yaşında emekli oldu.

C) Ödülü <u>seksen</u> yaşındaki yazara verdiler.

D) <u>Yirmi</u> yaşındayken askere gittim.

Notlarım

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Can Bey hiçbir zaman sabahları geç kalkmazdı.

B) Öğretmenimiz birkaç gün sonra bizleri sirke götürecek.

C) Bakan birtakım tesislerin açılışı için Bursa;'ya geldi.

D) Annem hiç kimseyi kırmaz, herkesin gönlünü hoş ederdi.

8. Ben yokken garipdir (1) kitaplarım
Bom boştur (2) odam, özgürdür herşey (3)
Ben yokken anlamsızdır benim için söylenen sevgiler

Gereksizdir (4) çalan telefonlar

Yukarıdaki şiirde numaralı bölümlerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizgili sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?**

A) Araç birden bire hareket etmeye başladı.

B) Sarımsak birçok hastalığa birebir gelir.

C) Birdir bir çocukluğumuzun vazgeçilmez oyunuydu.

D) Herkes birgün hatasını anlar.

10.

Bitişik Yazılanlar	Ayrı Yazılanlar
hiçbir	hiç kimse
birkaç	her hangi
birşey	her biri

Yukarıdaki panoda bitişik ve ayrı yazılan sözcükler yanlış gösterilmiştir.

Bu panoların doğru şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Bitişik Yazılanlar	Ayrı Yazılanlar
hiçbir	hiç kimse
birkaç	bir şey
herhangi	her biri

B)

Bitişik Yazılanlar	Ayrı Yazılanlar
hiçbir	her biri
birkaç	bir şey
hiçkimse	her hangi

C)

Bitişik Yazılanlar	Ayrı Yazılanlar
hirbiri	hiç bir
birşey	bir kaç
hiçkimse	her hangi

D)

Bitişik Yazılanlar	Ayrı Yazılanlar
herbiri	bir şey
hiçkimse	bir kaç
herhangi	hiç bir

Kazanım: Birbirleriyle yazım bakımından karıştırılan sözcükler.

4 TEST

Notlarım

Yazımı Karıştırılan Sözcükler

1. **Aşağıdakilerden hangisinin yazımı doğrudur?**

A) Kuzey batı
B) Huzurevi
C) Elsabunu
D) Eski Şehir

2. **Aşağıdakilerden hangisinin yazımı doğrudur?**

A) Kıroki
B) Pilan
C) Tiren
D) Pırasa

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Oğlunu yanına çağırdı.
B) Aklım sizde kaldı.
C) Vakitini iyi değerlendir.
D) Alnında kırışıklıklar vardı.

4. Uçağımızın tekerlekleri yere değmek üzereydi ama hala piste dair birşey göremiyorduk. Heriki pencereden bakınca da düz ama çorak bir arazi bizi tedirgin ediyordu. Neyseki sağ salim inebildik. Burası Kuzey Somali'nin denize sıfır şehri Berbera'ydı.

Parçada altı çizilerek belirtilen ifadelerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) Heriki
B) sağ salim
C) Neyseki
D) birşey

5.

birkaç	avrupa
pilan	herşey

Cenk, üzerinde yazım yanlışı olmayan kutuyu alacaktır.

Buna göre, Cenk hangi renkteki kutuyu almalıdır?

A) mavi
B) sarı
C) pembe
D) yeşil

Notlarım

6. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Hiçbir işe karışmadı, bütün işleri bize yaptırdı.

B) Kitabın pekçok sayfasında yazım yanlışları vardı.

C) Birtakım bahaneler ileri sürerek bizi başından savdı.

D) Hasan Bey birkaç ay sonra Adana'ya gidecek.

7. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımında yanlışlık yapılmamıştır?**

A) Düşük puan alması bizim için süpriz oldu.

B) Sıra arkadaşımın annesi doçentmiş.

C) Babası traş oluken onu izledi.

D) Kirbitle oynama diye onu ikaz ettim.

8.

Sevgili Günlük,
Sana bugün anlatacak çok şeyim var. Sabah okula hastahaneden doktorlar gelmişti. Bütün öğrencileri muayenettiler. Yapılan tetkikler MEB'na bir raporla bildirildi.

Sema'nın yazdığı günlükte altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımında yanlışlık yapılmamıştır?

A) bugün B) hastahaneden

C) muayenettiler D) MEB'na

9. Kökü bende bir sarmaşık

Olmuş dünya sezmekdeyim

Mavi, mas mavi bir ışık

Ortasında yüzmekdeyim

Dörtlüğün kaçıncı mısrasında yazım yanlışı yoktur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Apartman toplantısına herkes katıldı.

B) Okuryazarlık oranı günden güne artıyor.

C) Hiçkimseye ön yargılı yaklaşmamalıyız.

D) İnsanların birçoğu kara yoluyla seyahat etmeyi seviyor.

11. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Bu konuda yanlız sana güvenebilirim.

B) Bugün okula geç geldi.

C) Birkaç resim vardı albümde.

D) Çevresiyle paylaşamadığı birtakım sıkıntıları vardı.

12. Affan dedeye para saydım (1)
Satdı (2) bana çocukluğumu
Ardık (3) ne yaşım var ne adım
Bilmeyorum (4) kim olduğumu

Numaralandırılmış sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Kazanım: "Mi, Ki, De" nin yazımı.

5 TEST

Notlarım

"Mi, Ki, De" nin Yazımı - I

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?**

A) Köyden gelirken eşyalarını da yanında getirmiş.
B) Güneşte kaldıkça iyice esmerleşmiş.
C) Kolide ki kitaplar ablamınmış.
D) Onun, bu fikri kabul etmeyeceğini sana daha önce de söylemiştim.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı söz konusudur?**

A) Koca şehirde yapayalnız bir hayat sürüyordu.
B) Yağmur öyle çok yağdı ki yollar göl oldu.
C) Haberler başladımı evde derin bir sessizlik olurdu.
D) Çocukluk hatıralarını anlata anlata bitiremedi.

3. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Bu filmide izleyip gidelim.
B) İç Anadolu'da buğday ekimi yaygındır.
C) Burayı bilmeyen yok gibidir.
D) Her gün bana mutlaka gelir.

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışlığı yoktur?**

A) Zeyneb'im Ankara'ya gitti mi?
B) Zeynep'im Ankara'ya gitti mi?
C) Zeynep'im Ankaraya gitti mi?
D) Zeynep'im Ankara'ya gittimi?

5. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) O da mı gelecekmiş?
B) Oda mı gelecekmiş?
C) O damı gelecekmiş?
D) O da mı gelecek miş?

Notlarım

6.
- Bağlaç olan "ki" ayrı yazılır.
- "mi" eki her zaman kelimelerden ayrı yazılır.
- Hal eki olan "-de" her zaman bitişik yazılır.

Aşağıdaki çocuklardan hangisi verilen bilgilere uymamıştır?

A)
Bu şarkıyı radyoda dinlemiştim.

B)
Anladımki işleri vaktinde yetiştirmemiz imkansız.

C)
Bir işe yürekten inandın mı başarırsın.

D)
Düşünceleri beni de oldukça etkilemişti.

7.

(1) Ölçülü et tüketimi, bilinenin aksine sağlık için gereklidir. (2) Etteki protein bedeni canlı kılar, zihnide geliştirir. (3) Önemli bir ayrıntı daha: Şişmanlığı önler. (4) Bu özellikleriyle et, geleneksel sofralarımızın baş tacı olmuştur.

Bir gazetede yayımlanan yukarıdaki haberde kaçıncı cümlede yazım yanlışı vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

8. Size .....1..... söyledim galiba anlamadınız, ...2..... bu konu .....3..... size bazı açıklamalar yapacağım.

Yukarıdaki cümlelerde numaralı yerlere getirilecek "da, de" **nin nasıl yazılması gerektiği aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

	1	2	3
A)	Sözcüğe bitişik	Sözcükten ayrı	Sözcükten ayrı
B)	Sözcükten ayrı	Sözcükten ayrı	Sözcüğe bitişik
C)	Sözcüğe bitişik	Sözcüğe bitişik	Sözcükten ayrı
D)	Sözcükten ayrı	Sözcüğe bitişik	Sözcüğe bitişik

9. **Aşağıdakilerin hangisinde bitişik yazılması gereken** "ki" **ayrı yazılmıştır?**

A) Yazıyı dikkatli okudum ki daha iyi anlayayım.

B) Umarım ki yaşanan kargaşa kısa sürede çözüme kavuşur.

C) Tavanda ki örümcek ağlarından evin uzun zamandır temizlenmediği anlaşılıyordu.

D) Saati kurdum ki işe geç kalmayayım.

Notlarım

"Mi, Ki, De" nin Yazımı - II

1. **Aşağıdakilerin hangisinde "da/de" nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Hikayelerde yaşanabilir olaylar anlatılır.

B) Merkezi yazılılarda Elif de bütün soruları doğru cevaplamış.

C) Beden eğitimi öğretmenimiz: 'Seni okul takımına seçtim.' dedi.

D) Havalar soğuyunca göçmen kuşlarda ülkemizi yavaş yavaş terk etti.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "mi" soru ekinin yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Tatlımı tatlı kurabiyelerden alır mısınız?

B) Var mısın bugün seninle eve yürüyerek gidelim?

C) Yağmur yağdı mı trafik kazaları artıyor.

D) Vakit kaldı mı ki bunlar yapmaya?

3. Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın

Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.

Eğilde kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Yukarıdaki dörtlüğün kaçıncı mısrasında yazım yanlışı vardır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

4. Aşağıdaki panoda verilen cümlelerin yazımlarının doğru ya da yanlış olduğunu uygun kutucuklara (✓) işareti koyarak belirtiniz.

Cümle	Doğru	Yanlış
Hoşuna gitti ki bir tabak daha istedi.		
Annesini o kadar çok özlemiş ki...		
Derdini söyleki sana yardımcı olalım.		
Bizim ki babasını hep kapıda karşılar.		

Yukarıdaki etkinliğin doğru yapılmış şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Doğru	Yanlış
✓	
	✓
✓	
	✓

B)

Doğru	Yanlış
✓	
✓	
	✓
	✓

C)

Doğru	Yanlış
	✓
✓	
	✓
	✓

D)

Doğru	Yanlış
	✓
	✓
✓	
✓	

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Ağaçta ki kuşlar birer birer havalandı.

B) Leyla Hanım, güzel yemekler yapmış.

C) Her gün günlük tutarmısınız?

D) Bu yarışmaya Arda'da katılacak.

Notlarım

6.

Biz yazarlar yazmadan duramayız. Her yerde, her an, doğada ki her şey bizim için yazı malzemesidir. Bizim bakış açımız herkesinki gibi değil, biz biraz daha detaycıyız.

Yukarıdaki konuşmada geçen altı çizili kelimelerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) herkesinki

B) yerde

C) biraz

D) doğada ki

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?**

A) Karşıdaki evin camı kırılmış.

B) Bu seferki hazırlıklar mükemmeldi.

C) Öyle bir gün gelirki her şey unutulur.

D) Uçaktaki yolcular çok heyecanlandı.

8. **Aşağıdakilerin hangisinde "de"nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Elimde siyah lekeler var.

B) Aydın da Ege Bölgesi'nde bulunur.

C) Yolda amcama rastladım.

D) Ağacın yaprağın da tırtıllar var.

9. "Kolumdaki saati Furkan'da beğendi." **cümlesindeki yazım yanlışı nasıl düzeltilebilir?**

A) "Kolumdaki" sözcüğü "kolumda ki" şeklinde yazılarak

B) "Serkan'da" sözcüğü "Serkan da" şeklinde yazılarak

C) "Kolumdaki" sözcüğü "kolum daki" şeklinde yazılarak

D) "Serkan'da" sözcüğü "Serkanda" şeklinde yazılarak

10. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Okudun mu

B) Evde mi

C) Benimki

D) Anladımki

11. Bu Mart (1) sabahı Erhan da (2) İstanbula (3) gitmek için Ankaradan (4) hareket etti.

Numaralandırılmış ifadelerden hangisinin yazımı doğrudur?

A) 1.

B) 2.

C) 3.

D) 4.

Kazanım: Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

7 TEST

Noktalama İşaretleri – I

1. **Aşağıdakilerden hangisinde iki nokta (:) yanlış yerde kullanılmıştır?**
   A) Anadolu'yu bilirim: Urfa, İzmir, Sinop ...
   B) Ali işini bitirdi: arkadaşlarıyla buluştu.
   C) Şu maddeler yanmaz: taş, toprak ...
   D) Dedem: "Doğruluktan şaşma, oğlum." derdi.

2. Baba (●)
   (▲)Verdiğim işleri bitirdin mi (■)
   Oğul (❀)
   (☆) Sadece bir kısmını bitirebildim.
   Yukarıdaki karşılıklı konuşma cümlelerinde sembollerle gösterilen yerlerden iki nokta konması gerekenler hangi seçenekte doğru verilmiştir?
   A) ● - ❀ B) ■ - ☆
   C) ❀ - ■ D) ❀ - ☆

3. Kendimden bahsedeyim (:) Üniversite öğrencisiyim.
   Aşağıdakilerin hangisinde iki nokta bu cümledeki göreviyle kullanılmıştır?
   A) 10 : 5 = 2
   B) http: //milikutuphane.org.tr
   C) Fuarda ürünler çeşitliydi: elbise, takı ...
   D) Annem hep derdi: Kendin olmalısın.

4.
1	Teyzem, Öykü Apartmanı 52( )3'te oturuyor.	→	/
2	Okulumuzda dersler 8( )30'da başlıyor.	→	.
3	Karadeniz Bölgesi'nde şu ürünler yetişir ( ) çay, fındık, tütün...	→	;
4	Ayşe, Filiz ve Ezgi sinemaya ( ) Melis ve Bilge tiyatroya gittiler.	→	:

Bu cümlelerde yay ayraca getirilmesi gereken noktalama işaretleri karşısında verilmiştir.
Eşleştirmedeki yanlışlığın giderilebilmesi için numaralanmış noktalama işaretlerinden hangileri yer değiştirilmelidir?
A) 1. ve 2. B) 2. ve 3.
C) 3. ve 4. D) 2. ve 4.

5. Küçük kız, annesine yaklaşır ve onu şu soruyu sorar ( )
   – Anne, resim yapmak için hangi araçlar kullanılır ( )
   Anne, saymaya başlar ( )
   – Boya, fırça, paket, tuval ( )
   Kız, hemen atılır ( )
   – Sadece boya yeterli değil mi ( )
   Yukarıdaki konuşmada yay ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?
   A) (:) (?) (:) (.) (:) (!)
   B) (.) (?) (.) (...) (.) (?)
   C) (.) (.) (:) (.) (:) (?)
   D) (:) (?) (:) (...) (:) (?)

Temel Bilgi

NOKTA(.)

➡ Tamamlanmış cümlenin sonuna konur:
- Bu köy, bana çocukluk günlerimi anımsattı.

➡ Kimi kısaltmaların sonuna konur:
- Dr. (doktor), T. (Türkçe), a. (ad), Cad. (cadde), Alm. (Almanca), vb. (ve benzeri, ve bunun gibi)...

➡ Sayıların sırasını bildiren "-inci" ekinin yerine kullanılır:
- 10.yıl (onuncu yıl)

➡ Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıların arasına konur:
- 7.12.2008

➡ Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:
- 9.05, 13.00, 21.15

➡ Beş ve beşten çok rakamlı sayıları, sondan üçerli gruplara ayırmak için basamakların arasına konur:
- 1.357.460 TL 1.500.000 ...

Temel Bilgi

İKİ NOKTA(:)

➥ Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur:

- Bir varlığa ad olan sözcüklere, isim deriz:

  kalem, masa, taş, anne gibi.

➥ Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur:

- Kurtuluş Savaşı'nın iki büyük kahramanı vardır: Atatürk ve İnönü!

➥ Yazınsal yapıtlardaki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur:

- Komşu: Ne oldu bizim kazan?

➥ Tırnak içinde gösterilen alıntılardan önce kullanılır:

- Atatürk: "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir." demiştir.

➥ Kütüphanecilik alanında yazarla yapıtı arasına konur:

- Reşat Nuri Güntekin: Damga

➥ Matematikte bölme işareti olarak kullanılır:

- 10 : 2 = 5

➥ Bir şeyin sayılarını ve maddelerini sıralamadan önce konur:

- Eylem kipleri ikiye ayrılır:

  a. Haber kipleri

  b. Dilek kipleri

➥ Genel ağ adreslerinde kullanılır:

- http://tdk.gov.tr

6.

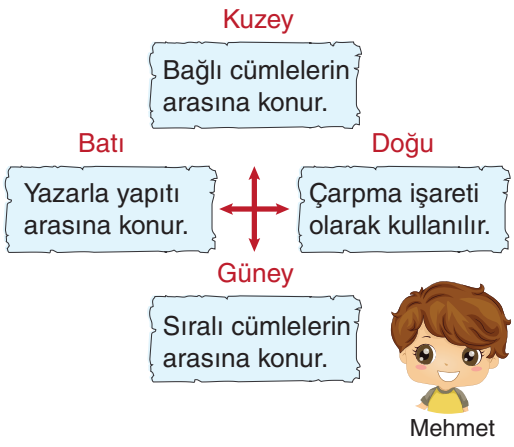

Mehmet iki noktanın doğru kullanımının açıklandığı yöne gidecektir.

Buna göre Mehmet hangi yöne gitmelidir?

A) Doğuya B) Batıya
C) Kuzeye D) Güneye

7. Abim hep demiştir ( ) Hayat zordur.

Bu cümlede yay ayraçla belirtilen yere hangi noktalama işareti getirilmelidir?

A) (:) B) (!) C) (;) D) (...)

8. **Aşağıdakilerden hangisi iki noktanın görevlerinden <u>değildir</u>?**

A) Kendinden sonra açıklama yapılacak yargıların sonuna konur.
B) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonuna konur.
C) Saatleri yazarken saat ile dakika arasına konur.
D) Genel ağ adreslerinde kullanılır.

9.

Bu kişilerden hangisi iki noktayı diğerlerinden farklı bir görevde kullanmıştır?

A) Emre B) Ece
C) Ayşe D) Mert

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iki noktanın kullanımıyla ilgili bir yanlışlık <u>yapılmamıştır</u>?**

A) Kaybetmek: hayatımda istemediğim tek şeydir.
B) Sevgili kardeşim: sana tabi ki yardım edeceğim.
C) İki roman daha okudum: Huzur, Kiralık Konak.
D) Ethem Bey: Tüm personele seslendi.

11. Babam (1) (2) Dur. Yolcu var! (3) diye bağırdı (4) Minibüs durmadı.

Bu cümlede yay ayraçla gösterilen yerlerden hangisine iki nokta getirilir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Kazanım: Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

8 TEST

Noktalama İşaretleri – II

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin sonuna ünlem işareti konur?**

A) Öğrencilerim bu yıl sekizinci sınıfta okuyor
B) Hey gidi gençliğim, hey
C) Çocuklarım için didindim durdum
D) Ankaralıları herkes sever

2. **Aşağıdakilerden hangisi ünlem işaretinin görevlerinden <u>değildir</u>?**

A) Eksiltili cümlelerin sonuna konur.
B) Duygu anlatan cümlelerden sonra konur.
C) Uyarı sözcüklerinden sonra konur.
D) Alay anlamı içeren sözcükten sonra konur.

3. Beni üzme artık (1)
Yorulmadın mı beni hırpalamaktan (2)
İyi huylu olmak bu kadar mı zor (3)
Senin için (4)

Numaralandırılmış yerlerden hangisine ünlem işareti getirilmelidir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nokta (.) <u>yanlış</u> kullanılmıştır?**

A) Eğitim, T.C. vatandaşı her bireyin yararlanması gereken bir haktır.
B) Prof. Dr. Muhammet Güneş'in dergide yeni bir makalesi yayımlanmış.
C) İlçemizdeki uçurtma şenliği pazar günü 09.00'da başlayacak.
D) 15.Temmuz.2012 tarihinde Şanlıurfa'ya gezi düzenledik.

5. 1. Orman, insanlara her şeyini verdi ( ) ağaçlarını, sularını
2. Dünya başkentlerini bilmek, kültürlü ol mak için yeterli midir ( )
3. Dünyada sevgiyi egemen kılmak için savaşa hayır demek ( )
4. Yaşasın ( ) Hafta sonu ailece tatile çıkıyoruz.

Numaralanmış cümlelerde yay ayraçla gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Ünlem B) Noktalı virgül
C) İki nokta D) Üç nokta

Temel Bilgi

VİRGÜL(,)

➡ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarının arasına konur:
- Şirin, geniş, kullanışlı bir evdi.

➡ Sıralı cümleleri birbirinden ayırmada kullanılır:
- Seni severim, bunu biliyorsun.

➡ Vurgulanmak istenen ögeden sonra konur:
- Annem, bugünlere gelmemin tek sebebidir.

➡ Uzun cümlelerde, yüklemden uzak düşmüş ögeleri belirtmek için kullanılır.
- Miniatürk'e, onu dünyadaki diğer minyatür kentlerden farklı kılan bir yenilik daha kazandırıldı.

➡ Cümle içinde ara söz ve ara sözcükleri ayırmak için konur:
- Karşı kıyıdan, Çengelköy'den, küçük bir ev satın almak istiyormuş.

Temel Bilgi

➡ Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra kullanılır:

- Ben böyle olacağını biliyordum, dedi.

➡ Kendinden sonraki cümleye kabul, ret ya da isteklendirme anlamı katan sözcüklerden sonra konur:

- Evet, ben de aynı fikirdeyim.

➡ Cümlede anlam karşılığına yol açabilecek bir tamlamanın oluşmasını önlemek için kullanılır:

- Küçük, ağacın arkasına saklanmış, ("Küçük" sözcüğünden sonra virgül vardır.)

➡ Sayıların yazılışında ondalık kesirleri ayırmak için konur:

- 0,7 (sıfır tam, onda yedi)

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ünlem işaretinin kullanılması gereksizdir?**

A) Of, bıktım bu sıcaklardan!
B) Ay, koluma bir şey oldu!
C) Evvel zaman içinde bir prens varmış!
D) Eyvah, cüzdanımı evde unutmuşum!

7.

Yüzdelik dilim içerisindeki cümlelerin hangisinde yay ayraçla belirtilen yere ünlem işareti getirilmelidir?

A) % 40 B) % 30 C) % 20 D) % 10

8. **Aşağıdaki ünlemle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Duygu bildiren cümlelerde kullanılır.
B) Parantez içinde kullanıldığında alay anlamı verir.
C) Hey, buraya bak! cümlesinde ünlem doğru kullanılmıştır.
D) "Sınıf sonuncusu olmuş, çok akıllı maşallah (!)" cümlesine ünlem şaşırma anlamı katmıştır.

9.

1. Sıralı cümleleri ayırırım.
2. Emin olunmayan bilgiler verilirken ayraç içinde kullanılırım.
3. Tamamlanmamış, cümlelerin sonuna gelirim.
4. Alay anlamlı cümleler, benim sayemde anlaşılır.

Bu kutuların içinde verilen bilgiler sırasıyla aşağıdaki hangi noktalama işaretleriyle eşleşmektedir?

	1	2	3	4
A)	(,)	(?)	(...)	(!)
B)	(...)	(,)	(!)	(?)
C)	(,)	(?)	(!)	(...)
D)	(?)	(...)	(!)	(,)

10. Eyvah ( ) Ev yanıyor ( )

Verilen cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (:), (.) B) (,), (.)
C) (!), (.) D) (,), (!)

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi noktalama bakımından yanlıştır?**

A) Hey, buraya gelin!
B) Avukat, Metin'e bir davetiye göndermiş.
C) Öyle çalışkan ki (!) bu sınavdan da zayıf almış.
D) Buraya nasıl gelecek, bilmiyorum!

Kazanım: Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

9 TEST

Noktalama İşaretleri – III

1. 1. Cahit Sıtkı'nın şiirleri çok zevklidir.
   2. N'oldu da tiyatroya gelmedin?
   3. Küçük damadı Mersin'liymiş.
   4. A'dan Z'ye bütün kitaplarını okumuş.

   Bu cümlelerden hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

   A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. **1. sokak:** İstanbul'a taşınmış.

   2. sokak: Ben 2000'de doğmuştum.

   3. sokak: Türkçe'mizi düzgün kullanalım.

   4. sokak: Sen yoksun n'eyleyim?

   Postacı kesme işaretinin yanlış kullanıldığı sokağa mektup bırakacaktır.

   Buna göre, postacı kaç numaralı sokağa mektup bırakmalıdır?

   A) 1. sokağa B) 2. sokağa
   C) 3. sokağa D) 4. sokağa

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?**

   A) O'nu hiç unutmayacağız.

   B) TV'deki yeni filmleri izleyelim.

   C) Kızım, 1985'te doğdu.

   D) Dr. Ali Bey'i görmeye gittim.

4. "Büyük harfle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır."

   Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

   A) TDK'na dilekçe yazınız.
   B) PTT'den fatura yatırabilirsiniz.
   C) ASELSAN'a yeni mühendisler alındı.
   D) TED'in öğrencileri de katılacak.

5. 1. Bu olayda Teyzem'inde adı geçiyor.
   2. Menekşe Sokağı, Nu.: 14/4
   3. "Mavi Gök" zevkle okuduğum bir romandır.
   4. http: //tdk.gov.tr

   Numaralanmış cümlelerde kullanılan noktalama işaretiyle ilgili yargılardan hangisi yanlıştır?

   A) 1. cümlede kesme işareti özel ada gelen çekim ekini ayırmak için kullanılmıştır.
   B) 2. cümlede eğik çizgi adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasında kullanılmıştır.
   C) 3. cümlede kitap ismi tırnak içine alınmıştır.
   D) 4. cümlede genel ağ adresinin yazımında eğik çizgi kullanılmıştır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti kullanılmasına gerek yoktur?**

   A) Aylin'i de arayalım.
   B) Maç saat 20.00'de başlayacak.
   C) Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre karar alınmış.
   D) Sağlık Bakanlığı'na başvurdu.

Temel Bilgi

ÜÇ NOKTA(...)

- Tamamlanmamış (eksiltili) cümlelerin sonuna konur.
  - Bu konuyu ben de...
- Örnekler verilirken benzer özelliklerin devam ettiğini belirtmek için kullanılır:
  - Yaz meyveleri: çilek, erik, kavun...
- Kaba sayıldığı için ya da başka bir nedenden açıklanmak istenmeyen sözcük ve bölümlerin yerine konur:
  - Geçen hafta Ş...'dan geldiler.
- Ünlem ve seslendirmelerde anlamı pekiştirmek için kullanılır.
  - Hop ... Kime diyorum ben?
- Karşılıklı konuşmalarda eksik yanıtların yerine kullanılır.
  - - Kiminle görüşüyorum?
    - ...
    - Alo, kimse var mı orada?

Temel Bilgi

ÜNLEM İŞARETİ(!)

➥ Sevinç, korku, şaşma, heyecan gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur:

- Ay, ne güzel ne tatlı bir çocuk!

➥ Seslenme ve uyarı sözcüklerinden sonra konur:

- Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!

➥ Alay, küçümseme, inanmama gibi anlamlar kazandırılmak istenen sözcükten hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:

- Annesi, çocuğun çok kurnaz (!) olduğunu söylerdi.

➥ Gök bilimiyle ilgili adlara gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:

- Merkür'ü Jüpiter'den

➥ Saray, köşk, kale, köprü, anıt vb. adlarına gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:

- Çankaya Köşkü'ne,

  Galata Köprüsü'nden

➥ Kitap, dergi, gazete... adlarına gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:

- Yaban'ı

7. **Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi <u>yanlıştır</u>?**

A) 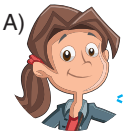
Yan yana yazılması gereken durumlarda dizelerin arasına eğik çizgi konur.

B)
Cümle içerisinde kitapların adları tırnak içine alınır.

C)
Özel adlara getirilen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılır.

D)
Kesme işareti sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur.

8. **Aşağıdakilerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?**

A) Erzurum'lu arkadaşlarıyla buluşmuş.
B) Karac'oğlan der ki sazın çalınır.
C) Amasya'da bahar başka güzeldir.
D) Nutuk'ta tarihi gerçek ağızdan okursunuz.

9. Bugün derste ( ) ki ( ) nin görevlerini işledik.

Bu cümlede yay ayraçla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (") (") B) (-) (')
C) (–) (/) D) (–) (/)

10. **Aşağıdakilerden hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?**

A) Ayşe'yle ben aynı dershaneye gidiyoruz.
B) Ankara'lı olmakla hep gurur duydum.
C) Zavallı Çocuk'u sen de oku.
D) Yarın saat 5'te size geleceğim.

11.

		Kesme işaretinin görevi
1.	Karabaş'ı	
2.	TDK'de	
3.	A'dan Z'ye	
4.	3'te	

● Özel adlara gelen çekim eklerini ayırmak
▲ Kısaltmalardan sonra gelen ekleri ayırmak
✶ Rakamlardan sonra gelen ekleri ayırmak
■ Bir harf ya da ekten sonra gelen eki ayırmak.

Tablodaki sözcüklerde kullanılan kesme işaretinin görevleri eşleştirildiğinde boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi semboller getirilmelidir?

A) ●, ■, ✶, ▲ B) ●, ▲, ■, ✶
C) ●, ■, ▲, ✶ D) ■, ●, ✶, ▲

12.

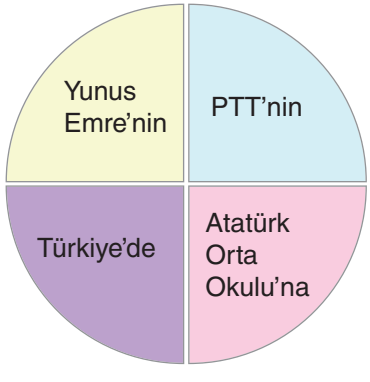

Yukarıdaki renkli dilimde yer alan örneklerin hangisi renginde kesme işareti (') <u>kullanılmaz</u>?

A) Sarıda B) Mavide
C) Morda D) Pembede

Kazanım: Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.

10 TEST

Noktalama İşaretleri – IV

1. Kim daha güzel anlatabilir ki 21 Mart'ta başlayıp 22 Haziran'da biten zaman aralığındaki ruh hâlini (1) ilkyazın sembolüdür onlar (2) Gelincikler, her yıl koşarak gelir (3) gösterişli, parlak, kırmızı çiçekleriyle baharı haber verir (4)

Bu parçada numaralandırılmış yay ayraçlardan hangisine noktalı virgül konmalıdır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

2. Ben, yazmaktan ( ) siz de onları okumaktan zevk alıyorsunuz.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) Noktalı virgül
B) Virgül
C) Ünlem
D) Üç nokta

3. Açıklama yapılacak yerlerde, açıklaması yapılacak kavramın sonunda ———— kullanılır. Aralarında virgül bulunan sıralı cümleleri ayırmak için ise ———— konur.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) İki nokta - noktalı virgül
B) Noktalı virgül - noktalı virgül
C) Noktalı virgül - virgül
D) İki nokta - virgül

4. "Uluslar zengin, çalışkan oldukları için değil; (1) (2) özgür, oldukları için uygar olur." (3) (4)

Bu cümlede numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

5. "Eylemler kip (1) kişi (2) olumsuzluk eki gibi ekler (3) isimler de durum (4) iyelik, tamlama ekleri alır."

Numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül konmalıdır?

A) 1'e B) 2'ye C) 3'e D) 4'e

6. **Aşağıdaki cümlelerde yay ayraçla gösterilen yerlerin hangisinde noktalı virgül (;) konmalıdır?**

A) Sonbahar geldi ( ) yapraklar döküldü.
B) Ankara, İç Anadolu'nun ( ) İstanbul, Türkiye'nin en büyük kentidir.
C) Metin ( ) erkenden kalkıp işinin başına geçti.
D) Günlerini yazmakla ( ) okumakla geçiriyor.

Temel Bilgi

- Yasa, tüzük, yönetmelik... adlarına gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:
  - Medeni Kanun'un
- Hayvanlara verilen özel adlara gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:
  - Ramses'in Sarıkız'a
- Kişi adlarından sonra yer alan saygı sözlerine gelen çekim ekleri kesmeyle ayrılır:
  - Mustafa Kemal Paşa'ya

EĞİK ÇİZGİ (/)

- Yan yana yazılan dizelerin arasına konur:
  - Bilimin, bilginin ocağı okul / Annenin, sevginin kucağı okul / Askerin, inancın sancağı okul / Okul yapmaya koş, yaptırmaya koş.
- Tarihleri yazarken gün, ay ve yıl gösteren sayıları ayırmak için kullanılır:
  - 25 / 02 / 2019
- Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur:
  - Gençlik caddesi, 17 / 2
    Anıttepe / ANKARA
- Genel ağ adreslerinde kullanılır:
  - http: // tdk.gov.tr

Notlarım

7. 1. Yaşlı adam; bir süre kapıda bekledi.
2. Ne gelen var; ne giden.
3. Kırtasiyeden kalem, silgi; manavdan elma, portakal aldık.
4. At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.

Numaralanmış cümlelerin hangi ikisinde noktalı virgül (;) doğru kullanılmıştır?

A) 1. ve 2. B) 2. ve 3.
C) 3. ve 4. D) 2. ve 4.

8. Metin, beni ve Murat'ı: Orkun, Zeynep'i ve
1 2 3
Zümrüt'ü aramış.
4

Bu cümledeki numaralandırılmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlışı yapılmıştır?**

A) Ulu önder [Mustafa Kemal Atatürk (1881-1938)] başöğretmenimizdir.
B) Nerdesin çocukluğum / Küçüklüğüm nerdesin? / Bana şimdi bir uzak / Bir uzak yerdesiniz.
C) Kendimi tanıtayım: Sınıf temsilciniz Oya.
D) Çok çalışsa sınavı kazanırmış?

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde köşeli ayraç doğru kullanılmıştır?**

A) Reşad Nuri [Güntekin], Çalıkuşu, Dersaadet, 1922.
B) Yunus Emre [1240-1320]'de yaşamıştır.
C) Kadın, [yavaş yavaş] yanıma yaklaşır.
D) Eşin var, aşıyanın var, baharın var [Mehmet Akif]

11. Kitapları ( ) dergileri ( ) gazeteleri al ( ) sabah erkenden bize gel ( )

Bu cümlede yay ayraçlarla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (,) (,) (,) (.)
B) (,) (,) (;) (.)
C) (:) (,) (;) (.)
D) (,) (,) (.) (.)

12. Yadırgıyorum açıkçası ( ) şaşırıyorum insanlara. Sanatın iyi ile kötüyü ( ) güzel ile çirkini ayırt etmesini istiyorlar. Şu konu güzeldir, işleyebilirsiniz ( ) bu konu güzel değildir, el değdirtmeyeceksiniz ( ) Yapmacık, biçimsiz, tatsız edebiyat işte böyle türemiş ( )

Bu parçada yay ayraçlarla gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (,) (,) (;) (!) (.) B) (,) (,) (;) (!) (…)
C) (,) (;) (,) (.) (!) D) (;) (,) (;) (.) (…)

CEVAP ANAHTARI

1.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.D	2.C	3.D	4.A	5.A	6.C	7.C	8.B	9.A	10.B	11.C	12.D				
TEST 2	1.A	2.A	3.C	4.D	5.D	6.B	7.D	8.C	9.D	10.A	11.B	12.B				
TEST 3	1.B	2.B	3.A	4.B	5.B	6.C	7.C	8.A	9.C	10.A	11.C	12.B				
TEST 4	1.C	2.C	3.B	4.A	5.A	6.B	7.B	8.A	9.C	10.C	11.C	12.B				
TEST 5	1.C	2.A	3.A	4.D	5.D	6.C	7.D	8.A	9.C	10.A	11.B	12.B				
TEST 6	1.A	2.D	3.A	4.C	5.B	6.B	7.A	8.D	9.D	10.B	11.C	12.D	13.D	14.D		
TEST 7	1.D	2.C	3.A	4.C	5.A	6.A	7.B	8.C	9.A	10.B	11.C	12.D				
TEST 8	1.A	2.C	3.A	4.B	5.D	6.B	7.A	8.C	9.D	10.C	11.A	12.B				
TEST 9	1.D	2.C	3.D	4.D	5.B	6.A	7.B	8.C	9.D	10.C	11.A	12.B	13.B	14.A	15.D	
TEST 10	1.D	2.D	3.C	4.C	5.C	6.A	7.C	8.C	9.D	10.D	11.D	12.B				
TEST 11	1.B	2.D	3.C	4.A	5.D	6.A	7.D	8.D	9.C	10.B	11.A	12.B	13.B			
TEST 12	1.A	2.D	3.A	4.D	5.C	6.D	7.D	8.A	9.C	10.A	11.B	12.D	13.C			
TEST 13	1.D	2.B	3.B	4.C	5.D	6.C	7.C	8.A	9.A	10.D	11.C	12.C	13.C			

Sınav Modunda Test

1.C	2.C	3.C	4.A	5.B	6.B	7.A	8.D	9.B	10.B	11.A	12.D	13.A	14.D	15.C
16.A	17.D	18.A	19.C	20.C	21.D	22.C	23.C							

2.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.C	2.C	3.C	4.D	5.D	6.C	7.D	8.D	9.C	10.C	11.A	12.A				
TEST 2	1.D	2.A	3.B	4.C	5.D	6.B	7.D	8.D	9.B	10.B	11.B	12.D				
TEST 3	1.B	2.B	3.D	4.B	5.C	6.B	7.C	8.B	9.A	10.C	11.A	12.B				
TEST 4	1.B	2.A	3.D	4.D	5.D	6.B	7.B	8.C	9.A	10.C	11.D	12.A	13.D	14.B	15.A	
TEST 5	1.C	2.A	3.A	4.B	5.D	6.B	7.C	8.B	9.A	10.A	11.A	12.B	13.D	14.B	15.A	16.B
TEST 6	1.A	2.C	3.A	4.B	5.D	6.B	7.A	8.D	9.A	10.A	11.D	12.D	13.D			
TEST 7	1.C	2.A	3.D	4.D	5.D	6.A	7.C	8.D	9.B	10.B	11.A	12.C				
TEST 8	1.D	2.B	3.B	4.D	5.D	6.A	7.B	8.D	9.C	10.B	11.A	12.C	13.C	14.A	15.C	

CEVAP ANAHTARI

TEST 9	1.B	2.C	3.C	4.D	5.D	6.C	7.C	8.B	9.C	10.B	11.C	12.D				
TEST 10	1.A	2.B	3.D	4.D	5.C	6.B	7.C	8.D	9.B	10.D	11.C	12.C				
TEST 11	1.B	2.C	3.A	4.B	5.D	6.C	7.C	8.B	9.A	10.C						
TEST 12	1.D	2.A	3.C	4.C	5.B	6.D	7.B	8.D	9.A	10.D						
TEST 13	1.B	2.B	3.A	4.B	5.C	6.A	7.B									
TEST 14	1.D	2.C	3.A	4.B	5.D	6.B	7.B	8.D	9.C	10.B	11.D	12.D				
TEST 15	1.D	2.C	3.D	4.B	5.C	6.B	7.B	8.D	9.D	10.D	11.A	12.D				
TEST 16	1.C	2.A	3.B	4.B	5.C	6.A	7.A	8.C	9.C	10.B	11.C	12.D				
TEST 17	1.B	2.C	3.A	4.A	5.D	6.C	7.B	8.C	9.D							
TEST 18	1.B	2.C	3.A	4.B	5.B	6.B	7.D	8.B	9.C	10.A	11.C	12.B	13.C	14.D		
TEST 19	1.A	2.D	3.D	4.D	5.C	6.B	7.A	8.A	9.D	10.B	11.D	12.C				
TEST 20	1.B	2.C	3.B	4.A	5.B	6.B	7.D	8.D	9.C	10.D	11.B	12.D	13.A			
TEST 21	1.B	2.C	3.A	4.C	5.B	6.C	7.C	8.C	9.A	10.C	11.A					
TEST 22	1.D	2.C	3.D	4.D	5.C	6.C	7.D	8.B								
TEST 23	1.A	2.C	3.A	4.D	5.B	6.D	7.C	8.B	9.B	10.C	11.B	12.A	13.B			
TEST 24	1.D	2.B	3.C	4.C	5.B	6.C	7.C	8.A	9.D	10.B	11.C	12.A	13.B			
TEST 25	1.D	2.D	3.A	4.D	5.C	6.A	7.A	8.B	9.C	10.D	11.A					
TEST 26	1.A	2.B	3.C	4.C	5.B	6.D	7.B	8.B								

Sınav Modunda Test

1.C	2.A	3.C	4.D	5.D	6.B	7.B	8.D	9.A	10.D	11.C	12.C	13.A	14.C	15.B
16.C	17.C	18.C	19.B	20.D										

CEVAP ANAHTARI

3.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.C	2.C	3.A	4.C	5.C	6.C	7.B	8.A	9.C	10.C	11.C	12.D	13.A			
TEST 2	1.B	2.C	3.A	4.A	5.D	6.A	7.C	8.D	9.A	10.C	11.C	12.D				
TEST 3	1.C	2.C	3.D	4.A	5.B	6.C	7.D	8.A	9.C	10.A	11.D	12.C				
TEST 4	1.C	2.D	3.D	4.A	5.A	6.D	7.A	8.B	9.C	10.D	11.A	12.D	13.D			
TEST 5	1.B	2.A	3.B	4.B	5.B	6.C	7.C	8.D	9.D	10.C	11.B	12.D				
TEST 6	1.A	2.B	3.D	4.A	5.A	6.D	7.D	8.D	9.D	10.A	11.C	12.C	13.C			
TEST 7	1.D	2.D	3.C	4.B	5.D	6.D	7.C	8.B	9.A	10.A	11.B	12.D	13.D	14.C	15.A	
TEST 8	1.D	2.D	3.C	4.B	5.D	6.D	7.C	8.B	9.A	10.A	11.B	12.D				
TEST 9	1.B	2.D	3.A	4.C	5.B	6.B	7.C	8.B	9.D	10.B	11.A	12.D				
TEST 10	1.D	2.B	3.B	4.C	5.C	6.A	7.D	8.A	9.D	10.B	11.C	12.C	13.A			

Sınav Modunda Test

1.B	2.C	3.B	4.A	5.B	6.D	7.D	8.C	9.C	10.D	11.C	12.B	13.C	14.D	15.C
16.D	17.C	18.D	19.B	20.C	21.D	22.C	23.C							

4.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.A	2.D	3.C	4.B	5.C	6.C	7.B	8.C	9.C	10.D	11.D					
TEST 2	1.A	2.A	3.A	4.C	5.B	6.A	7.B	8.D								
TEST 3	1.A	2.B	3.C	4.D	5.A	6.C	7.C	8.A								
TEST 4	1.A	2.C	3.B	4.A	5.B	6.D	7.A	8.B	9.D							
TEST 5	1.D	2.A	3.C	4.D	5.C	6.B	7.D	8.A	9.A	10.C	11.D					
TEST 6	1.C	2.B	3.C	4.B	5.B	6.D	7.D	8.C								
TEST 7	1.B	2.C	3.C	4.A	5.C	6.D	7.D	8.C								
TEST 8	1.B	2.D	3.B	4.A	5.B	6.A	7.D	8.A	9.B	10.C	11.A					
TEST 9	1.A	2.B	3.C	4.B	5.A	6.B	7.D	8.B	9.B							
TEST 10	1.C	2.C	3.D	4.B	5.D	6.D	7.C	8.D	9.D	10.C	11.D	12.C	13.A			

CEVAP ANAHTARI

TEST 11	1.A	2.D	3.C	4.A	5.C	6.C	7.C	8.B								
TEST 12	1.C	2.D	3.A	4.D	5.C	6.D	7.C	8.D								
TEST 13	1.B	2.B	3.C	4.A	5.A	6.B	7.C	8.C	9.A							
TEST 14	1.B	2.C	3.B	4.D	5.C	6.D	7.C	8.D								
TEST 15	1.C	2.D	3.D	4.C	5.A	6.D	7.B	8.C	9.B							
TEST 16	1.B	2.C	3.D	4.A	5.A	6.C	7.C	8.B	9.B	10.D	11.C					
TEST 17	1.D	2.A	3.D	4.A	5.A	6.B	7.C	8.D								
TEST 18	1.B	2.C	3.A	4.D	5.A	6.A	7.C	8.A								
TEST 19	1.A	2.D	3.B	4.A	5.D	6.B	7.C	8.A								
TEST 20	1.B	2.D	3.A	4.D	5.B	6.C	7.A	8.B								
TEST 21	1.D	2.B	3.A	4.C	5.A	6.C	7.D	8.D								

Sınav Modunda Test

1.C	2.C	3.B	4.A	5.B	6.B	7.B	8.D	9.C	10.B	11.B	12.C	13.A	14.C	15.A
16.B	17.A	18.D	19.D	20.B	21.D	22.D	23.D	24.D	25.B	26.D	27.B	28.D		

CEVAP ANAHTARI

5.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.B	2.D	3.C	4.A	5.C	6.A	7.B	8.B	9.D							
TEST 2	1.C	2.C	3.C	4.C	5.B	6.C	7.A	8.D	9.C	10.D						
TEST 3	1.C	2.D	3.B	4.C	5.C	6.B	7.A	8.D	9.D	10.D	11.D					
TEST 4	1.B	2.A	3.D	4.C	5.B	6.D	7.A									
TEST 5	1.B	2.D	3.B	4.B	5.C	6.D	7.B	8.D	9.A							
TEST 6	1.D	2.B	3.D	4.A	5.D	6.C										
TEST 7	1.A	2.D	3.D	4.A	5.A	6.D	7.D	8.D	9.B							
TEST 8	1.C	2.A	3.B	4.A	5.C	6.A	7.B	8.B	9.C	10.C	11.D					
TEST 9	1.B	2.A	3.C	4.D	5.A	6.A	7.D									
TEST 10	1.A	2.D	3.B	4.D	5.D	6.B	7.B	8.C	9.D	10.B	11.C					
TEST 11	1.D	2.C	3.C	4.A	5.B	6.B	7.A	8.C	9.C	10.C						
TEST 12	1.D	2.C	3.B	4.D	5.D	6.C	7.A	8.A	9.D	10.C	11.D					
TEST 13	1.D	2.A	3.A	4.D	5.D	6.B	7.C									
TEST 14	1.D	2.C	3.B	4.A	5.C	6.D	7.B	8.A	9.D	10.C	11.C	12.B				
TEST 15	1.C	2.A	3.D	4.C	5.A	6.C	7.A	8.C	9.D							
TEST 16	1.D	2.C	3.B	4.B	5.C	6.A	7.B	8.D	9.A	10.A	11.C	12.A	13.D			

Sınav Modunda Test

1.D	2.B	3.D	4.C	5.B	6.A	7.D	8.A	9.C	10.C	11.D	12.A	13.D	14.D	15.B
16.D	17.A	18.C												

CEVAP ANAHTARI

6.ÜNİTE

KAZANIM TESTLERİ

TEST 1	1.D	2.B	3.D	4.A	5.D	6.C	7.B	8.D	9.C	10.C	11.B	12.A	13.C	14.B		
TEST 2	1.D	2.B	3.A	4.D	5.D	6.B	7.D	8.D	9.A	10.C	11.A	12.B				
TEST 3	1.A	2.C	3.C	4.B	5.D	6.A	7.D	8.D	9.B	10.A						
TEST 4	1.B	2.D	3.C	4.B	5.A	6.B	7.B	8.A	9.A	10.C	11.A	12.A				
TEST 5	1.C	2.C	3.A	4.B	5.A	6.B	7.B	8.B	9.C							
TEST 6	1.D	2.A	3.C	4.B	5.B	6.D	7.C	8.D	9.B	10.D	11.B					
TEST 7	1.B	2.A	3.D	4.C	5.D	6.B	7.A	8.C	9.D	10.C	11.A					
TEST 8	1.B	2.A	3.A	4.D	5.B	6.C	7.C	8.D	9.A	10.C	11.D					
TEST 9	1.C	2.C	3.A	4.A	5.A	6.C	7.C	8.A	9.A	10.B	11.B	12.D				
TEST 10	1.C	2.A	3.A	4.C	5.C	6.B	7.C	8.B	9.D	10.A	11.B	12.A				

Notlarım

Notlarım

Notlarım

Notlarım

Notlarım

Notlarım